

AURINKOLAHDEN OPETUSSUUNNITELMA b-osa

1.1 Aihekokonaisuudet ja opetuksen eheyttäminen	ii
1.1.1 Opetuksen eheyttäminen	ii
1.1.2 Aihekokonaisuudet.....	ii
1.1.3 Opetuksen tavoitteet ja sisällöt esiopetuksessa	ix
1.2 Oppiaineiden ja aineryhmien/kurssien tavoitteet, sisällöt, työtavat ja arviointi	ix
1.2.1 Äidinkieli	xi
1.2.2 Suomi toisena kielenä	xxxii
1.2.3 Toinen kotimainen kieli ja vieraat kielet.....	xlvi
1.2.3.1 Toinen kotimainen kieli.....	i
1.2.3.2 Ruotsi A-kielenä.....	lii
1.2.3.3 Ruotsi B-kielenä	lvii
1.2.3.4 Englanti A-kielenä.....	lxi
1.2.3.5 A 2-KIELI: Saksa	lxxii
1.2.3.6 B2-KIELI: Saksa	lxxxii
1.2.4 Matematiikka	lxxxiv
1.2.5 Luonnontieteet	xcviii
1.2.5.1 Ympäristö- ja luonnontieto.....	xcviii
1.2.5.2 Biologia	cviii
1.2.5.3 Maantieto.....	cxvi
1.2.5.4 Fysiikka ja kemia.....	cxiv
1.2.5.5 Kemia	cxviii
1.2.5.6 Fysiikka	cxix
1.2.6 Uskonto	cxixii
1.2.6.1 Evankelisluterilainen uskonto	cxixii
1.2.6.2 Ortodoksinen uskonto.....	cxli
1.2.6.3 Katolinen uskonto.....	cxliii
1.2.6.4 Islamin uskonto	cxliii
1.2.6.5 Elämäkatsomustieto.....	cxliv
1.2.7 Historia.....	clv
1.2.8 Yhteiskuntaoppi	clxiii
1.2.9 Taito- ja taideaineet.....	clxvi
1.2.9.1 Musiikki.....	clxvi
1.2.9.2 Kuvataide.....	clxxviii
1.2.9.3 Kotitalous	cxcvii
1.2.9.4 Valinnainen kotitalous 8.-9. luokat	ccii
1.2.9.5 Käsityö.....	cciv
1.2.9.6 Liikunta	ccxvii
1.2.9.7 Terveystieto	ccxxix
1.2.10 Valinnaiset aineet.....	ccxxxviii
1.2.10.1 Tietotekniikka.....	ccxxxix

Opetuksen tavoitteet ja sisällöt

1.1 Aihekokonaisuudet ja opetuksen eheyttäminen

1.1.1 Opetuksen eheyttäminen

Ehdytetyssä opetuksessa työn suunnittelun lähtökohtana ovat eri oppiaineiden tavoitteet ja sisällöt sekä aihekokonaisuudet. Suunnittelussa otetaan myös huomioon koulun opetukselliset painoalueet. Opettaja käyttää suunnittelussa monipuolisesti eri oppiaineiden ja aihekokonaisuuksien tavoitteita ja sisältöjä siten, että niistä muodostuu yhdessä valittujen menetelmien kanssa ehyt kokonaisuus. Opetus voidaan toteuttaa teemoittain tai aihekokonaisuuksittain siten, että opetuksessa käsitellään samanaikaisesti eri oppiaineiden sisältöjä. Alkuopetuksessa työn suunnittelussa otetaan huomioon oppilaiden ikäkaudelle ominaiset toimintatavat sekä mahdollisuus edetä tutusta tuntemattomaan ja arkikokemuksista käsitteelliseen ajatteluun.

1.1.2 Aihekokonaisuudet

Valtakunnallisesti määriteltyt aihekokonaisuudet ovat koulun kasvatus – ja opetustyön keskeisiä painoalueita ja opetustyötä ehyttäviä teemoja. Helsingissä aihekokonaisuudet toteutuvat koulujen toimintakulttuurissa – ja rakenteissa, oppiaineiden opetuksessa sekä mahdollisina eri oppiaineita yhdistävinä kokonaisuuksina. Aihekokonaisuuksien toteuttamista vuosiluokkien 1 – 9 aikana suunnitellaan yhteistyössä alueen peruskoulujen kanssa sekä mahdollisuuksien mukaan eri yhteistyökumppaneiden kanssa. Aihekokonaisuuksien toteuttamisessa otetaan huomioon Helsingin sekä erityisesti koulun oman alueen tarjoamat mahdollisuudet ja haasteet. Aihekokonaisuuksien toteuttamisessa painotetaan tulevaisuusnäkökulmaa.

Aurinkolahden peruskoulussa aihekokonaisuuksista korostuu koulun painoalueen mukainen Ihminen ja teknologia. Muut aihekokonaisuudet käsitellään aihepakketeina seuraavalla tavalla:

Aihepaketti 1: Viestintä ja mediataito sekä Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys

Aihepaketti 2: Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta sekä Turvallisuus ja liikenne

Aihepaketti 3: Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys sekä Ihmisenä kasvaminen

Oppilas käy siten koko peruskoulun aikana aihepaketin lävitse kolme kertaa :
kerran luokilla 1.-3.
kerran luokilla 4.-6.
kerran luokilla 7.-9.

Käsittely aloitetaan Aihepaketti 1, kun tämä opetussuunnitelma astuu voimaan. Toimintasuunnitelmaan kirjataan aihepaketin tarkempi toteuttaminen.

Jokaisessa paketin työstämisessä on mukana pieni ryhmä teemaan erityisesti sopivien aineiden opettajia, jotka suunnittelevat ja valmistelevat kokonaisuuden toteuttamista kaikille vuosiluokille. Jotkut aihekokonaisuudet tulevat muutoinkin luontevasti esille koulun toimintakulttuurissa ja eri oppiaineissa. Joihinkin aihekokonaisuuksien suunnitteluun ja

toteuttamiseen tulevat mukaan oppiaineiden lisäksi mm. oppilaskunta, tukioppilaat, vanhempainyhdistys, koulun terveydenhuoltohenkilökunta sekä koulun ulkopuoliset tahot.

Ihmisenä kasvamisen - aihekokonaisuus näkyy Helsingin peruskoulujen arvoissa jokaisen oikeutena hyvään oppimiseen ja oppijana kehittymiseen sekä ihmisenä kasvamiseen ja sivistymiseen. Keskeistä on tukea lapsen ja nuoren kasvua vastuullisuuteen omasta elämästä ja yhteisestä tulevaisuudesta. Helsingin peruskoulujen opetussuunnitelman yhteinen Oppimiskäsitys – osuus sisältää vuorovaikutuksellisuuden ja oppijana kehittymisen. Oppimisympäristö ja toimintakulttuuri sekä työtapat - teksteissä korostuu yhteisölliset tavoitteet. Fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen kasvuun tähtäävät tavoitteet löytyvät oppilaiden osallisuutta, kouluruokailua ja itsearviointia koskevista linjausteksteistä. Oppilashuollon osuuden keskeisenä ajatuksena on ihmisen kasvun tukeminen.

Kulttuuri – identiteetti ja kansainvälisyys - aihekokonaisuus näkyy Helsingin peruskoulujen arvoissa sekä opetussuunnitelman yleisen osan kohdassa Oppimisympäristö ja toimintakulttuuri. Oppilaan oman kulttuuri-identiteetin vahvistaminen, suomalaisen kulttuurin arvostaminen ja kulttuurien välisen vuorovaikutuksen edistäminen ovat osa Helsingin peruskoulujen arvopohjaa. Vuorovaikutuksen edistäminen nähdään myös keskeisenä osana koulun toimintakulttuuria. Helsinki tarjoaa kaksikielisen, monikulttuurisen ja kansainvälisen oppimisympäristön, jossa oppilas saa valmiuksia kulttuurien välisten vuorovaikutustaitojen ja yhteistyön kehittämiseen sekä mahdollisuuksia kansainvälisten kontaktien luomiseen. Helsingissä on erinomaiset mahdollisuudet monipuoliseen ja elämykselliseen kulttuuriyhteistyöhön.

Viestintä ja mediataito – aihekokonaisuus on keskeinen pyrittäessä turvaamaan oppilaiden tasavertaiset osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuudet nyky-yhteiskunnassa. Helsingin kouluissa korostetaan ilmaisun iloa, viestintä- ja mediankäyttötaitoja sekä tiedonhallintataitoja. Viestintä – ja mediankäyttötaitoissa harjoitellaan monipuolista ilmaisua ja kriittistä median käyttöä. Tiedonhallinnassa keskeisiä asioita ovat tiedonhankintataidot, lähdekritiikki, tekijänoikeusasiat, verkkoetiikka sekä tietoturva.

Aihekokonaisuuden tavoitteita sisältyy Oppimisympäristö ja toimintakulttuuri sekä Työtavat – osuuksiin. Aihekokonaisuus toteutuu osin myös koulun tietostrategian kautta.

Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys – aihekokonaisuuden tavoitteita sisältyy Helsingin peruskoulujen opetussuunnitelmien yhteisten linjausten kohtaan Oppilaiden osallisuus. Tavoitteet näkyvät myös Helsingin peruskoulujen arvopohjassa, oppimiskäsityksessä, oppimisympäristössä ja toimintakulttuurissa, työtavoissa sekä oppilaan ohjauksen ja opinto-ohjauksen osuuksissa. Oppilailla on mahdollisuus harjoitella erilaisia osallistumisen ja vaikuttamiskeinoja yhteiskunnassa mm. oppilaskuntahallituksen kautta. Tarvittavia taitoja ovat kriittisen mielipiteen muodostaminen, neuvotteluun perustuva päätöksenteko sekä koulu – ja lähiyhteisössä toimiminen.

Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta – aihekokonaisuuden tavoitteita sisältyy Helsingin peruskoulujen arvopohjaan. Aihekokonaisuus näkyy myös oppimisympäristön ja toimintakulttuurin, työtapojen, oppilaiden osallisuuden, ohjauksen ja oppilashuollon osuuksissa. Helsingin kouluissa tuetaan oppilaiden kasvua vastuullisiksi kansalaisiksi ja edistetään oppilaan valmiuksia ja motivaatiota toimia ympäristön, ihmisen hyvinvoinnin ja hyvän tulevaisuuden puolesta. Yhteisissä linjauksissa on nostettu esille

myös oppilaan hyvinvoinnin merkitys kasvuille, kehitykselle ja oppimiselle.
Aihekokonaisuuden tavoitteita toteutetaan lisäksi koulun ympäristöohjelman kautta.

Turvallisuus ja liikenne- aihekokonaisuuden turvallisuusnäkökulma näkyy Helsingin peruskoulujen arvopohjassa. Turvallisuudesta huolehtiminen on kaikkien koulussa toimivien yhteinen tehtävä. Oppimisympäristön ja toimintakulttuurin tulee olla sekä psyykkisesti että fyysisesti turvallinen ja terveyttä edistävä. Turvallisuusnäkökulma sisältyy myös oppilashuollon, kodin ja koulun yhteistyön sekä koulun toiminnan arvioinnin osuuksiin. Jokaisella peruskoululla on järjestyssäännöt, joiden tehtävänä on edistää koulun turvallisuutta. Koulutuksen nivelvaiheiden yhteistyöllä edistetään oppilaiden psyykkistä ja fyysistä turvallisuutta. Aamu – ja iltapäivätoiminnan ja kouluruokailun toteuttamisessa sekä koulumatkoihin liittyvissä asioissa otetaan huomioon terveyteen ja turvallisuuteen liittyvät tekijät. Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta omasta terveydestä.

Ihminen ja teknologia – aihekokonaisuuden tavoitteita sisältyy oppimisympäristö – ja toimintakulttuuri sekä työtavat osuuksiin. Fyysisen oppimisympäristön suunnittelussa ja toteutuksessa pidetään huolta oppilaan mahdollisuudesta kasvaa tietoyhteiskunnan jäseneksi ja edistetään tieto – ja viestintätekniikan käyttöä opetuksessa. Aihekokonaisuuden tavoitteita toteutuu myös koulun tietostrategian kautta.

Yhtä selkeää ja yhtenäistä määritelmää sanalle teknologiakasvatus on vaikea löytää. Eräs määritelmä kuuluu näin:

Teknologiakasvatuksella tarkoitetaan tiedon- ja taidonalaa, jonka puitteissa syvennetään teknologian ymmärrystä niin, että oppijat selviytyvät teknologiaa ja sen oppimista koskevista ongelmatilanteista, soveltavat niihin liittyvää tietämystä ja taitamista sekä orientoituvat teknologiaa soveltavaan ammatilliseen ja tieteelliseen koulutukseen. (lähde Lindh, M. 1997. Teknologiakasvatus tekniseen yleissivistykseen ohjaavana tiedon - ja taidonalana teknisen työn viitekehityksessä. Lisensiaattitutkimus. Oulu: Oulun yliopisto.)

Tarkastelemme teknologiakasvatusta toisaalta sisällön toisaalta opetusmenetelmän näkökulmasta. Teknologiakasvatus voidaan ymmärtää oppiaineeksi. Silloin opiskeltavat sisällöt löytyvät teknologiasta. Toisaalta voidaan korostaa oppilaiden toiminta- ja tutkimuslähtöistä työtapaa. Tällöin teknologiakasvatus ymmärretään toiminnaksi, ajatteluksi ja käden taidoiksi.

Arvotaustalla teknologiakasvatukseen liittyvät eettiset, moraaliset ja tasa-arvokysymykset. Teknologiakasvatus tukee oppilaan kokonaispersoonallisuuden kehitystä: ajattelun taidot, emotionaaliset kysymykset ja sosiaaliset kysymykset. Tavoitteena on ymmärtää teknologiaa, tarkemmin sen roolia ympäristössämme tänä päivänä, sen historiaa, ihmisen riippuvuutta siitä, sen haavoittuvuutta sekä oppia käyttämään sitä ja tiedostaa teknologian vaikutukset tulevaisuuteen.

Systemaattinen ajattelun taitojen opiskelu tukee myös teknologiakasvatuksen tavoitteiden saavuttamista. Teknologiakasvatuksessa ja ajattelun taitojen opiskelussa tulevat esille:

- tarkkojen havaintojen teko, suunnittelu, soveltaminen, luokittelu, vertailu
- kekseliäisyys, innovatiivisuus ja ongelmanratkaisu

Ajattelun taitojen opetusohjelman systemaattista ongelmanratkaisua käytetään teknologiakasvatuksen oppitunneilla:

- pysähdy ja määrittele ongelma / tehtävä

Aurinkolahden peruskoulun opetussuunnitelma

- tee tarkkoja havaintoja
- nimeä malli
- etsi vihjeet
- tee sääntö /strategia, jolla löydät mallin
- käytä sääntöä / strategiaa ratkaisun löytämiseksi
- vertaa ratkaisua malliin
- aloita alusta

Teknologiakasvatus ymmärretään poikkiopetussuunnitelmalliseksi oppiaineita integroivaksi laajaksi kokonaisuudeksi, jonka sisältöjä esiintyy suurimmassa osassa yleissivistävän koulun oppiaineista. Aurinkolahden peruskoulussa teknologiakasvatus liittyy lähinnä matematiikan, luonnontieteiden (erityisesti fysiikan), tieto- ja viestintätekniikan, kuvataiteen, käsityön ja kotitalouden opiskeluun.

Teknologian opetus voidaan jakaa seuraaviin osa-alueisiin:

Opetuksen osa-alueet						
Suunnittelu teknologia	Bio- teknologia	Elintarvike- teknologia	Materiaali- teknologia	Prosessi- teknologia	Elektro- niikka	Informaatio- ja kommunikaatio- teknologia

- Suunnitteluteknologia, jossa suunnitellaan erilaisia laitteita ja rakenteita.
- Bioteknologia tarkastelee eläviä systeemejä ja organismeja.
- Elintarviketeknologia käsittelee elintarvikkeisiin ja niiden valmistukseen liittyvää teknologiaa.
- Materiaalitekhnologia, jossa tutkitaan materiaaleja, niiden käyttöä, prosessointia, säilyttämistä ja kierrätystä.
- Prosessitekhnologia tutkii sekä tehdasvalmistusta että kokoonpanoa Tähän osa-alueeseen kuuluu myös alkutuotannon tutkiminen (esim. maalin valmistus, maa- ja metsätalous). (Kotitaloustunnilla puhdistusprosessit kuuluvat tähän!)
- Elektroniikka käsittää sähköisten ja elektronisten systeemien käytön, suunnittelun, rakentelun ja tuotannon. (esim. robotiikka)
- Informaatiotekhnologia sisältää järjestelmiä, joiden avulla erimuotoista informaatiota kerätään ja muokataan. (esim. videokuvaus)

(lähde: Päivi Atjonen : Teknologiakasvatuksen pedagogisia perusteita)

Esimerkki aihekokonaisuuden tavoitteiden toteutumisesta perusopetuksen eri vaiheissa

1-2 luokat

Tavoitteet

Teknologia omassa ympäristössä, millainen on teknologinen maailma

Sisällöt

- Kodin teknologian ja laitteiden turvallinen käyttö
- Teknologiaa lapsen maailmassa, lelut, harrastusvälineet ja vapaa-aika
- Millainen olisi teknologiaton maailma
- Sähkönkäyttäjän alkeet (varovaisuus, sähköön säästäminen jne.)

Aurinkolahden peruskoulun opetussuunnitelma

- Magneettisuuden ja sen käyttömahdollisuuksiin tutustuminen
- Valoon ja ääneen liittyvien ilmiöihin ja laitteisiin tutustuminen
- Omat rakennelmat ja keksinnöt

3-4 luokat

Tavoitteet

Kokeileva ja tutkiva teknologian käyttäjä, omat keksinnöt

Sisällöt

- Ihminen keksijänä ja apuvälineiden käyttäjänä (sakset, keinulauta ym. ovat teknologiaa)
- Yksinkertaiset koneet ja laitteet, kuten vipu, pyörä, jousi
- Voimansiirto väkipyörien ja hammaspyörien välityksellä ja niihin liittyviä koneita.
- Erilaisiin rakenteisiin tutustuminen tekemällä esimerkiksi kolmio- ja putkirakenteita (sillat, tornit)
- Virtapiiriin tutustuminen: yksinkertaiset kytkemiset pariston, lampun ja johtimien avulla
- Oppilaan elinympäristöön kuuluvien aineiden ja tuotteiden alkuperä ja kierto sekä niiden ominaisuuksien tutkiminen ja turvallinen käyttö
- Erilaisiin materiaaleihin liittyvien ominaisuuksien ja ilmiöiden tutkiminen
- Oppilaiden päivittäisten käyttöesineiden historia, toiminta ja tulevaisuuden suunnittelu
- ”Mitäs jos” -päivät (jos koneet lakkaisivat toimimasta, jos sähköä ei olisi, jos voisi keksiä mitä vaan jne.)

5-6 luokat

Tavoitteet

Teknologian merkitys yhteiskunnassa, eri kulttuureissa, eri elämän-alueilla ja eri aikoina

Sisällöt

- koneita ja niiden luokittelua
- koneet, teknologia / liikkuminen, matkustaminen ja liikenne, rakentaminen, viestintä ja tietotekniikka, terveyden- ja sairaanhoito, urheilu, avaruudentutkimus, aseet
- koneiden rakentelua ja ohjelmointia
- Omat valinnat, käyttötottumukset ja kestävä kehitys
- Energiavaroihin tutustuminen, niiden saatavuus maapallolla ja erilaisia sähkön ja lämmön tuotantotapoja
- Jättemateriaalien lajittelu kaatopaikoilla ja kierrätysmateriaalien uusiokäyttö

7-9 luokat

Tavoitteet

Teknologiaan liittyvät eettiset, moraaliset, hyvinvointi- ja tasa-arvokysymykset

Sisällöt

- Teknologia ja ammatit (yritysyhteistyö, yhteistyö eri oppilaitosten kanssa)
- Teknologia ja tulevaisuus

Arviointi

Arvioinnissa korostuu

- oppilaan oma tekeminen, tutkiminen ja kokeilu
- oppilaan työskentelytaitojen havainnointi
- teknologisen ongelmanratkaisukyvyyn kehittyminen
- oppilaan yhteistyökykyisyys
- oppilaan kiinnostuneisuus asiasta
- käytetään tuotosten dokumentointia arvioinnissa
- oppilaan itsearviointi erilaisten projektien sujumisesta

1.1.3 Opetuksen tavoitteet ja sisällöt esiopetuksessa

Sisältöalueiden osalta noudatetaan Helsingin esiopetuksen suunnitelmaa. Aurinkolahden peruskoulun painoalueita noudatetaan ikätasolle sopivin tavoin. Esiopetuksen suunnitelmaa tarkennetaan vuosittain koulun toimintasuunnitelmassa ja vanhemmille suunnatussa tiedottamisessa.

1.2 Oppiaineiden ja aineryhmien/kurssien tavoitteet, sisällöt, työtavat ja arviointi

Aurinkolahden peruskoulussa oppiaineiden tavoitteet, työtavat ja arviointi on laadittu oppimiskäsityksemme pohjalta. Systemaattinen ajattelun taitojen opettaminen sekä tieto- ja viestintätekniikan hyödyntäminen ohjaavat osaltaan tavoitteiden, työtapojen ja arvioinnin suuntaa. Näitä jokaisessa oppiaineessa yhteisesti ilmeneviä painoalueita ei ole aina erikseen mainittu oppiaineiden yhteydessä.

Yhteisenä tavoitteena eri oppiaineissa opettelemme tarkkaavaisuutta, havaitsemista, muistitoimintoja, käsitteellistämistä, ajattelua, päätöksentekoa, suunnittelua, ongelmanratkaisua ja sisäistä motivaatiota. Vaativimpia tavoitteita (pätöksentekoa, suunnittelua, ongelmanratkaisua ja sisäistä motivaatiota) harjoittelemme ikätasolle sopivalla tavalla. Tavoitteiden saavuttamista arvioidaan painottaen oppilaan omaa henkilökohtaista edistymistä ja oppilaat saavat useinkin välitöntä palautetta opettajalta. Ohjaavaa opetustyyliä käytämme muulloinkin kuin ajattelun taitojen opettamisen yhteydessä. Tieto- ja viestintätekniikkaa hyödynnämme aina, kun se opetettavan sisällön kannalta on mielekästä.

Tavoitteet

Tarkkaavaisuus

- ulkoiset vihjeet
- merkit ja symbolit
- kielenkäyttö

Havaitseminen

- auditiivinen
- visuaalinen
- spatiaalinen
- kinesteettinen

Aurinkolahden peruskoulun opetussuunnitelma

Muistitoiminnot

- havainnon siirtäminen sensorisesta muistista työmuistiin ja sieltä pitkäkestoiseen muistiin

Käsitteellistäminen

- nimeäminen

Ajattelu

- vertailu
- luokittelu
- analyysi
- synteesi

Päätöksenteko

Suunnittelu

Ongelmanratkaisu

Sisäinen motivaatio

- Syy – seuraus

- Hypoteesi

Työtavat

- Ohjaava opetus
- Bright Start opetusohjelma
- IE
- TVT
- Tutkiva oppiminen

Arviointi

- Tarkkaavaisuutta
- Havaitsemista
- Muistitoimintoja
- Käsitteellistämistä
- Ajattelua
- Päätöksentekoa
- Suunnittelua
- Ongelmanratkaisuja
- Sisäistä motivaatiota

1.2.1 Äidinkieli

JOHDANTO

Kieli ja kulttuuri ovat erottamattomia. Kieli ilmentää sitä kulttuuria, jossa se asuu. Kielen avulla rakennetaan identiteettiä, sosiaalisia suhteita, ilmastaan tunteita ja ajattelua. Kielen merkitys oppimisessa on oleellinen, eikä rajoitu mihinkään oppiaineeseen, ikäkauteen tai luokkatasoon. Kieli on sekä oppimisen kohde että sen väline kaikissa oppimistilanteissa. Äidinkielen opiskelu ja kirjallisuuden lukeminen antavat välineitä ajatteluun, maailmankuvan muodostamiseen sekä itsensä ilmaisemiseen. Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksessa kunnioitetaan lapsen kieltä ja opetus rakennetaan lapsen kielikyvyn pohjalte.

Äidinkieli on ajattelun, itseilmaisun, viestinnän, sosiaalisten suhteiden ja maailmankuvan muodostumisen sekä kulttuurin siirron ja kehittämisen väline. Äidinkielen opetus kantaa päävastuun oppilaiden kielellisistä perustaidoista ja niiden kehittymisestä ja rakentaa näin osaltaan ajattelun taitojen ja oppimaan oppimisen perustaa.

Mahdollisuuksien mukaan hyödynnetään pääkaupungin kulttuuritarjontaa.

Aihekokonaisuudet:

Äidinkielen ja kirjallisuuden kannalta olennaisimpia aihekokonaisuuksia ovat ihmisenä kasvaminen, jonka sisältämät asiat tulevat esille usein erilaisissa keskusteluissa, kirjoitelmissa ja kirjallisuuden käsittelyn yhteydessä; kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys, joka näkyy selvimmin kirjallisuuden ja muun kulttuurin käsittelyn yhteydessä sekä siinä, mitä kieli merkitsee yksilön kehityksessä; ja viestintä ja mediataito, koska äidinkielessä ja kirjallisuudessa käsitellään erilaisia tapoja ilmaista ja viestiä, mediaa ja sen käyttämiä keinoja ja tiedonhankintaa eli aihekokonaisuus sisältyy kokonaisuudessaan aineen oppisisältöihin. Lisäksi osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys näkyy äidinkielessä ja kirjallisuudessa ainakin omien mielipiteiden esittämisenä ja perustelemisena.

Ks. myös 1.1.2 Ihminen ja teknologia

Koulun painoalueet:

Ajattelun taidot

Luokat 1.-2.

Ajattelun taitoja harjaannutetaan systemaattisesti luokilla 1.-2 BS:n (Bright Start)

1. Itsesäätely

Opiskelu perustuu itsesäätelyn hallintaan

2. Sarja ja malli

Oppilas tarvitsee strategioita, joilla sarjoittaa asioita. Aakkostaminen> tavutus> lukeminen

3. Kirjainmuotokäsité

Oppilas havaitsee erottavat piirteet, joilla havaitaan kirjainmuodot

Luokat 3.-6.

Ajattelun taitoja harjaannutetaan systemaattisesti luokilla 3.-6. luokilla IE:n (Instrumental Enrichment) avulla. Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksessa käytetään osiosta instrumentit: 4. Vertailu ja 5. Luokittelu. Muihin instrumentteihin sillataan äidinkielen ja kirjallisuuden opetusta.

3. Avaruudellinen hahmottaminen II

Sillataan ilmansuunnat sanojen jakamiseen sanaluokkiin.

4. Vertailu

Sanaluokat: Adjektiivit kuvaavat yleensä eroja saman luokan jäsenten välillä (komparatiivi kuvaa vertailua). Substantiivit kuvaavat yleensä luokkien välisiä eroja..

5. Luokittelu

Kielen tehtävä ja rakenne tapahtuu luokittelun kautta: sanaluokat, lauseenjäsenet, yleis- ja erisnimet, välimerkit, erilaiset lausetyypit ja sijamuodot

Käsitteet: ylä- ja alaluokka (esim. lausetyypit/ kysymyslauseet)

Ongelmanratkaisun askeleita hyödynnetään opiskelussa:

- Pysähdy ja määrittele tehtävä (esim. kirjoituksen suunnittelu)
- Tee tarkkoja havaintoja (kirjoituksen suunnitelmaan havainnot)
- Nimeä malli (kirjoituksen ohjeen tarkennus esim. kirjoitustyylistä)
- Etsi vihjeet (mitä kirjoittamisessa tarvitaan, mitä kielen rakenteesta tulee olla selvillä)
- Tee sääntö/ strategia, jolla löydät mallin (Opiskelun välineen, jotka auttavat prosessissa)
- Käytä strategiaa ratkaisun löytämiseksi (kirjoitetaan)
- Vertaa ratkaisua malliin (muokataan kirjoitusta ja tarkistetaan kielen rakenne asiat)
- Aloita alusta (Puhtaaksi kirjoitusta)

Luokat 7.-9.

Ajattelun taidot näkyvät äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa erilaisissa työskentelytilanteissa. Vaikka instrumentteja ei tunneilla käsiteltäisikään, voidaan opiskeltavia asioita sillata opittujen ajattelun taitojen kautta. Luokittelua, kriteereiden tunnistamista, vertailua ja nimeämistä tapahtuu esimerkiksi kielentuntemuksen opettamisen yhteydessä. Kirjallisuutta käsiteltäessä määritellään ongelma, tehdään havaintoja, nimetään käsitteitä, etsitään vihjeitä, tehdään strategioita ja verrataan ratkaisua malliin. Näitä ongelmanratkaisun askeleita käytetään myös erilaisten kielen käsitteiden ja kielentuntemuksen opetuksessa. Kirjoitelmia laadittaessa mm. luokitellaan (esim. tekstin jaksotus) ja vertaillaan käsiteltäviä asioita. Opettaja pyrkii käyttämään tunneilla ohjaavaa opetustyyliä ja kannustaa oppilaita myös välillä ajattelemaan ääneen tehtäviä tehdessään. Näin oppilas oppii tulemaan tietoiseksi omasta toiminnastaan ja opiskelustaan. Kertoessaan suullisesti oppilas kehittyy samalla viestijänä ja vuorovaikutustaidoissa.

Teknologiakasvatus

Luokat 1.-2.

Alkuopetuksessa painotetaan ajattelun taitojen harjoittelua, joka luo pohjan oppilaan omiin opiskelutaitoihin, ja teknologiakasvatuksen osuutta kasvatetaan myöhemmillä vuosiluokilla.

Luokat 3.-6.

Oppilas pystyy tiedon hankinnassa, jäsentämisessä ja välittämisessä käyttämään teknisiä apuvälineitä. Teknologian vaikutuksiin tutustutaan esim. median kautta ja harjoitellaan erilaista suhtautumista niihin (tietojen kerääminen, lähdekritiikki, nettietiketti). Luokilla 3.-6 hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan koulun teknistä varustusta (näyttämötekniikka, videokamerat jne.).

Luokat 7.-9.

Äidinkielessä ja kirjallisuudessa pohditaan teknologian vaikutusta ja mahdollisuuksia mm. mediaan liittyvissä asioissa. Kirjallisuudessa tieteiskirjallisuuden yhteydessä voidaan pohtia teknologian tuomia mahdollisuuksia sekä myös uhkia. Oppilas pystyy tiedon hankinnassa, jäsentämisessä ja välittämisessä käyttämään teknisiä apuvälineitä. Luokilla 7.-9. hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan koulun teknistä varustusta (näyttämötekniikkaa, videokameraa, videoneuvottelulaitteita jne.)

Tietotekniikka

Luokat 1.-2.

Oppilas hallitsee tekstinkäsittelyn periaatteet: hän osaa käyttää kymmensormijärjestelmää, hän osaa muokata ja korjata tekstiä. Oppilas harjoittelee käyttämään sekä salasanaa että käyttäjätunnusta. Oppilas tutustuu sähköpostin alkeisiin (avaaminen, lähettäminen, otsikko sekä osoitekentät). Opetussuunnitelman liitteenä ovat tarkemmat luokkakohtaiset kuvaukset tietotekniikkataidoista: Tietotekniikan taitotasot.

Luokat 3.-6.

Oppilas hallitsee tekstinkäsittelyn periaatteet käyttäen tietokonetta koulun sääntöjen mukaisesti. Oppilas osaa muokata tekstiä ja kappaleita, liittää kuvan tekstiin, käyttää eri ohjelmia samanaikaisesti ja hallita tiedostoja (siirtäminen, kopiointi, liittäminen ja leikkaaminen) osaa liittää kuvan tekstiin. Prosessikirjoittamisessa hyödynnetään tekstinkäsittelyä. Projektitöiden tulosten esittelyssä voidaan käyttää apuna myös esim. taulukkolaskentaa erilaisten taulukoiden ja kaavioiden tekemisessä sekä kuvankäsittelyohjelmaa. Elokuvia voidaan muokata tietotekniikkaa apuna käyttäen. Kirjeiden kirjoittamista voidaan harjoitella sähköpostiohjelmalla korostaen samalla myös nettietikettiä (hyvä tapa). Mietitään miten kirjoitetaan rehtorille, äidille, opettajalle tai kaverille. Opetussuunnitelman liitteenä ovat tarkemmat luokkakohtaiset kuvaukset tietotekniikkataidoista: Tietotekniikan taitotasot.

Luokat 7.-9.

Äidinkielessä ja kirjallisuudessa harjoitellaan tekstinkäsittelyä ja käytetään tekstinkäsittelyohjelmaa monipuolisesti erilaisissa tehtävissä; opetussuunnitelman liitteenä ovat tarkemmat luokkakohtaiset kuvaukset tietotekniikkataidoista: Tietotekniikan taitotasot. Harjoitellaan tiedonhankintaa Internetistä, tiedon soveltamista käyttöön eri tilanteissa, lähteiden merkitsemistä ja kriittistä suhtautumista lähteisiin.

Projektitöiden tulosten esittelyssä voidaan käyttää apuna myös esim. taulukkolaskentaa erilaisten taulukoiden ja kaavioiden tekemisessä sekä kuvankäsittelyohjelmaa. Elokuvia voidaan muokata tietotekniikkaa apuna käyttäen.

YHTEISET TAVOITTEET VUOSILUOKILLE 1-2

Oppilas

- osaa kuunnella opettajan ohjeita keskittyen ja toimimaan opettajan ohjeen mukaan – itseohjautuvuus.
- osaa ilmaista itseään suullisesti ja harjoittelee tarkkaa ilmaisua.
- osallistuu keskusteluun ilmaisemalla omia tietojaan, kokemuksiaan, ajatuksiaan ja mielipiteitään.
- kehittää vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojaan.
- kuuntelee luettua tekstiä.
- tutustuu kirjallisuuteen.
- kirjoittaa tekstejä tietokoneella.
- tutustuu kymmensormijärjestelmään.
- opettelee tietokoneella työskennellessä netikettiä (hyvä tapa).

1. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
- Oppii lukemisen ja kirjoittamisen perustekniikan. - Oppii keskeiset käsitteet äänne, kirjain, tavu, sana. - Osaa kirjoittaa tuttuja ja helppoja sanoja. - Kiinnostuu lukemaan kirjoja. - Osaa ilmaista itseään suullisesti. Harjoitellaan tarkkaa kertomista	isot ja pienet tekstauskirjaimet havainnoistaan kertominen oikea kynäote sanalistat, käsitekartta, viestit täsmällinen ilmaisu mitä – jos kertominen kysymysten tekeminen palautetaan muistista kertominen omasta ajattelusta ja mielikuvista kertominen luetaan ääneen erilaisia tekstejä; fakta, fiktio, runous, kansanperinne havaintojen tekeminen kielestä
2. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
- Lukee melko sujuvasti. - Tutustuu monipuolisesti lastenkirjoihin. - Lukee lastenkirjallisuutta. - Osaa kirjoittaa tutut ja helpot sanat lähes virheettömästi. - Opettelee kirjoittamaan tyyppikirjaimilla. - Osaa käyttää kirjoittaessaan lauseen alussa isoa alkukirjainta ja lopetusmerkkejä. - Oppii keskeiset käsitteet: aakkosjärjestys, lause, teksti.	- erilaista lastenkirjallisuutta: satuja, runoja, kertomuksia - kirjallisuuden käyttämistä virikkeenä muissa toiminnoissa: näytelmät, BS-tuokiot, keskustelut - aakkostamisen harjoittelua - oikeinkirjoituksen harjoittelua sana- ja lausetasolla - erilaisten tekstien kirjoittamista sekä tekstauskirjaimilla että tyyppikirjaimilla - toden ja tarinan erottaminen - harjoitellaan kielen tuntemusta

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 2. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Puhuminen ja kuunteleminen

Oppilas

- osaa toimia tarkoituksenmukaisesti arkipäivän puhetilanteissa, seuraa opettajan ja muiden oppilaiden kerrontaa ja keskustelua ja pyrkii puhujana vastavuoroisuuteen; keskustelussa hän reagoi kuulemaansa omilla ajatuksillaan ja mielipiteillään sekä kysymyksillä
- on tottunut ilmaisemaan itseään suullisesti: hän osaa kertoa pienelle ryhmälle havainnoistaan ja kokemuksistaan niin, että kuulijat pystyvät seuraamaan kerrontaa; hän osallistuu luokkansa yhteisiin ilmaisuharjoituksiin.

Lukeminen ja kirjoittaminen

Oppilas

- pystyy tekemään ikäkaudelleen ominaisia havaintoja kielen merkityksestä ja muodosta: hän rohkaistuu erittelemään sanojen tavu- ja äännerakennetta, riimittelemään ja pohtimaan sanojen merkityksiä ja muotoja; hän osaa luetella kirjaimet aakkosjärjestyksessä ja osaa käyttää aakkosjärjestystä
- on edennyt alkavan lukemisen vaiheesta perustekniikan vahvistumisen vaiheeseen, jolloin lukemisen sujuvuus ja nopeus kehittyvät; lukeminen on melko sujuvaa: hän tunnistaa tutut sanat ilman kirjain kirjaimelta, tavu tavulta etenemistä, hän osaa kuitenkin käyttää tätä tekniikkaa hyväkseen oudon sanan lukemisessa; häneltä sujuu tälle ikäkaudelle tarkoitettujen tekstien lukeminen
- on kehittynyt luetun ymmärtämisen taidoissa päätelmien tekemiseen; hän on alkanut jo tarkkailla lukiessaan, ymmärtääkö hän lukemaansa ja tietää, että ymmärtämisen apuna voi käyttää yleistietoa sekä erilaisia kokemuksia ja tietoa kielestä
- haluaa ilmaista itseään myös kirjallisesti, on kokeillut kirjoittaa eri tarkoituksiin ja osaa myös käyttää mielikuvitusta kirjoittaessaan
- kehittää kirjoittamistaitojaan: käsin kirjoittaminen on motorisesti vakiintumassa, ja oppilas osaa jo sitoa kirjaimia toisiinsa; hän osaa tuottaa omaa tekstiä myös tietokoneella; helppojen ja tuttujen sanojen oikeinkirjoitus on jo lähes virheetöntä, ja oppilas alkaa käyttää lauseissa lopetusmerkkejä ja lauseen alussa isoa kirjainta.

Kirjallisuus

Oppilas

- etsii itselleen sopivaa ja mieltäisää luettavaa; hän käyttää lukutaitoaan viihtymiseen ja joskus myös löytääkseen tietoa
- on lukenut ainakin muutamia, lukutaitoaan vastaavia lastenkirjoja, ja hänen medialukutaitonsa riittää ikäkaudelle suunniteltujen ohjelmien ja aineistojen seuraamiseen ja käyttämiseen ja niiden edellyttämään vastavuoroisuuteen.

YHTEISET TAVOITTEET VUOSILUOKILLE 3-5

Oppilas

- osaa kuunnella opettajan ohjeita keskittyen ja toimimaan opettajan ohjeen mukaan – itseohjautuvuus.
- osaa ilmaista itseään suullisesti ja kirjallisesti.
- osallistuu keskusteluun ilmaisemalla omia tietojaan, kokemuksiaan, ajatuksiaan, mielipiteitään ja tietojaan.
- kehittää vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojaan
- tuntee tiedonhallinnan välineen

- osaa käsitellä tietoa
- tutustuu monimuotoisesti erilaiseen kirjallisuuteen.
- kirjoittaa tekstejä käsin ja tietokoneella.
- osaa käyttää omissa teksteissään kymmensormijärjestelmää
- osaa käyttää tietokonetta kriittisesti tiedon hallinnan eri vaiheissa

3. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilaan vuorovaikutustaidot karttuvat Oppilas - osaa kuunnella - rohkaistuu keskustelemaan - oppii perustelemaan mielipiteensä - arvostaa muiden esityksiä	Vuorovaikutustaidot - aktiivisen kuuntelun harjoittelua - oman mielipiteen kertominen ja perustelun harjoittaminen - keskusteluharjoituksia pareittain
Oppilaan taito tulkita ja hyödyntää erilaisia tekstejä kehittyy Oppilas - peruslukutaito kehittyy - opettelee lukemaan erilaisia tekstejä - ymmärtää ikätasolleen sopivia tekstejä	Tekstinymmärtäminen - sujuva lukemisen tekniikan harjoittelu - ennakoivan lukemisen harjoittelua - oleellisen erottaminen luetusta Tiedonhallintataidot - kirjaston käytön harjoittelua - oppikirjan käyttäminen perustietolähteenä - tutustuminen ikätasolle suunnattuihin tietoteksteihin
Oppilaan taito tuottaa tekstejä ja hyödyntää niitä eri tarkoituksiin kehittyy Oppilas - oppii kirjoittamaan sujuvasti käsialakirjoitusta - varmentaa sanatasoista oikeinkirjoitustaan - osaa tuottaa ehjiä lauseita ja kirjoittaa niitä oikein - kehittää taitoaan kertoa ja kirjoittaa juonellisia tarinoita	Puhe-esitysten ja kirjoitelmien laatiminen - selkeän ja sujuvan käsialan harjoittelua - oikeinkirjoitus, lauseen tuottaminen - ääneen lukeminen ja puheen jaksottaminen - omien tarinoiden ja kokemusten kertomista ja niiden kirjoittamista
Oppilaan suhde kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin syvenee Oppilas - lukee muutamia ikätasolleen sopivia teoksia - tutustuu sanojen luokitteluun - osaa aakkostaa	Kielen tehtävät ja rakenne - kielen havainnointia ja kielen rakenteen tutkimista - sanaluokista substantiivi, adjektiivi ja verbi - verbin persoonat ja aikamuodot - lauseen välimerkit - puhutun ja kirjoitetun kielen erojen havainnointia

	Kirjallisuus ja muu kulttuuri - monipuoliseen lasten kirjallisuuteen tutustumista - runsasta lukemista - kuuntelemista ja kokemuksien jakamista - ikätasolleen sopivien kokonaisteoksien lukemista - saa elämyksiä ja kehittää mielikuvitustaan
--	--

4. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilaan vuorovaikutustaidot karttuvat Oppilas - harjaantuu toimimaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa - oppii huomioimaan vastaanottajan - osallistuu aktiivisesti keskusteluun kuuntelemalla ja esittämällä - ilmaisee omia mielipiteitään tutussa ryhmässä pyrkien myös perusteluihin	Vuorovaikutustaidot - erilaisten vuorovaikutustilanteiden harjoittelua ja havainnointia - oman mielipiteiden esittäminen, kertomista ja asiointia, - kysymyksien tekoa ja kuuntelutaitojen harjoittamisen syventämistä - keskustelutaitojen kehittymistä pienryhmissä
Oppilaan taito tulkita ja hyödyntää erilaisia tekstejä kehittyy Oppilas - harjaantuu lukemaan eläytyvästi tuttuja tekstejä - opettelee etsimään tietoa lukemastaan tekstistä	Tekstinymmärtäminen - oman lukutaidon kehittäminen lukien erilaista kirjallisuutta ja lehtiä - luettavaan tekstiin tutustuminen sen rakenteita tutkimalla - hakusanan käytön harjoittelua - juonen löytäminen kertomuksesta - puhe- ja kirjoitetun kielen erottaminen - kirjaston käytön harjoittelua - ajatuskartan laatimiseen tutustumista
Oppilaan taito tuottaa tekstejä ja hyödyntää niitä eri tarkoituksiin kehittyy Oppilas - saa kokemuksia kirjoitelman tuottamisesta tekstinkäsittelyohjelmilla - tuottaa lyhyitä, erityyppisiä tekstejä - suunnittelee ja muokkaa omia kirjoitelmiaan saamansa palautteen	Tiedonhallintataidot - kirjaston aineiston ryhmittelyyn ja sisältöihin tutustumista - kirjojen hakua ja varaamista Puhe-esitysten ja kirjoitelmien laatiminen - tekee omia esityksiä ja esitelmiä oman taidon mukaisesti - oppilas harjoittelee oikeinkirjoitusta myös omissa teksteissään. - oppilas oppii siistin käsialaan - kirjoittamisen käyttäminen viestinnän välineenä mahdollisimman aidoissa

- perustelee sekä arvioi omia tuotoksiaan - opettelee antamaan palautetta toisten teksteistä - osaa yhdistellä lauseita toisiinsa Oppilaan suhde kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin syvenee Oppilas - tutustuu erilaisiin teksteihin - lukee monipuolisesti lasten- ja nuortenkirjallisuutta ja hänen positiivinen asenteensa lukemiseen säilyy - tutustuu sanaluokkakäsitteeseen ja osaa luokitella tuttuja sanoja sanaluokkiin - osaa kirjoittaa nominatiivialkuiset yhdyssanat oikein	tilanteissa - kirjoittaa erilaisia tekstejä: juonellinen kertomus, mielipide, runo Kielen tehtävät ja rakenne - sanaluokat - sanojen taivutus: paikallissijat - pää- ja sivulauseiden tunnistaminen Kirjallisuus ja muu kulttuuri - tutustumista eri kirjallisuuden lajeihin - luetaan monipuolisesti lasten- ja nuorten kirjallisuutta - lukukokemuksien jakamista - saa elämyksiä ja kehittää mielikuvitustaan
--	--

5. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilaan vuorovaikutustaidot karttuvat Oppilas - suunnittelee ja toteuttaa suullisen esityksen omassa luokassa - osaa ilmaista itseään suullisesti ja kirjallisesti erilaisissa ryhmissä Oppilaan taito tulkita ja hyödyntää erilaisia tekstejä kehittyä Oppilas - osaa käyttää hyödykseen erilaisia tiedonhankintakeinoja - arvioi itseään lukijana - tutustuu erilaisiin lukutapoihin ja harjaantuu käyttämään luetun ymmärtämistä parantavia strategioita Oppilaan taito tuottaa tekstejä ja hyödyntää niitä eri tarkoituksiin kehittyä Oppilas - käyttää teksteissään monipuolisia kieltä ja vaihtelevia lauserakenteita	Vuorovaikutustaidot - tutustuminen tiedonhankintamenetelmiin - pienimuotoisten esitelmien pitämistä tutulle yleisölle - osaa kertoa kuulemastaan oleellisen - opettelee kriittistä suhtautumista eri tietolähteisiin Tekstinymmärtäminen - tekstin tiivistämien harjoittelua, väliotsikointia - muistiinpanomenetelmien käyttöä Tiedonhankinta taidot - opettelee löytämään pääasiat ja erottaa mielipiteen tosiasioista käyttäessään eri tietolähteitä (myös sähköiset tietolähteet) - oppilas tutustuu mediavälineisiin ajankohtaisia tapahtumien kautta Puhe-esityksien ja kirjoitusten laatiminen - äänenkäytön harjoittelua - havainnollisen esityksen harjoittelua - prosessikirjoitus - otsikointi ja kappalejako

- osaa repliikkien kirjoitustavan - tottuu arvioimaan ja parantamaan omaa tekstiään - kehittää taitoaan ilmaista itseään - osaa tuottaa tekstiä tekstinkäsittelyohjelmilla - harjoittelee kappalejakoja Oppilaan suhde kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin syvenee Oppilas - lukee runsaasti ja osaa työstää lukemaansa eri menetelmin - osaa erottaa pää- ja sivulauseen toisistaan pilkulla - tutustuu verbin merkitykseen lauseessa - hahmottaa predikaatin ja subjektin helpoissa lauseissa - tutustuu verbien, adjektiivien ja nominien taipumiseen	- oppilas käyttää joko vuorosanaviivaa tai lainausmerkkejä myös omissa teksteissä - oppilas tuntee ja osaa käyttää pien- ja suuraakkosia sekä käsialakirjoitusta - oppilas huoltaa tietoisesti omaa käsialaansa Kielen tehtävät ja rakenne - sanojen ryhmittelyä taivutuksen perusteella - subjekti ja predikaatti - sijamuodot alustavasti - puhutun ja kirjoitetun kielen eroavaisuuksien ymmärtäminen Kirjallisuus - valitsee itselleen mieluisia teoksia ja arvioi niitä - tutustuu elokuvan, teatterin ja median keinoin rakennettuun fiktion - saa elämyksiä ja kehittää mielikuvitustaan
--	---

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 5. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Vuorovaikutustaidot

Oppilas

- rohkenee ilmaista itseään sekä suullisesti että kirjallisesti erilaisissa tilanteissa ja haluaa kehittää ilmaisu- ja vuorovaikutustaitojaan; hän osaa käyttää puheenvuoron keskustelutilanteessa
- kertoo ja kuvailee omia havaintojaan ja ajatuksiaan sekä vertailee niitä toisten havaintoihin; hän pystyy jo omassa viestinnässään jonkin verran ottamaan huomioon viestintätilanteen ja -välineen pyrkien siihen, että hänen oma viestinsä on ymmärrettävä ja saavuttaa vastaanottajan
- haluaa ja osaa kuunnella toisten ajatuksia, hän osaa myös muodostaa omia mielipiteitä ja pyrkii perustelemaan niitä; hän on tottunut arvioimaan kuulemaansa ja lukemaansa ja osaa tehdä viestinnän keinojen perusteella niiden sisältöä, viestintätilannetta ja nonverbaalista viestintää koskevia päätelmiä;
- hänen on kohtalaisen helppo erottaa omanikäisilleen tarkoitetuista viesteistä pääasiat
- pystyy pitämään selkeällä äänellä ja omalla puhekielellään tutulle yleisölle pienimuotoisen suullisen esityksen esimerkiksi tukisanalistan avulla; hän osallistuu aktiivisesti ilmaisuharjoituksiin

Tiedonhankintataidot

Oppilas

- tuntee tiedonhankinnan päävaiheet
- osaa ohjatusti tuottaa kirjallisen ja suullisen esityksen annetusta aiheesta
- osaa käyttää kirjastoa etsiessään tarvitsemaansa tietoa painetuista ja sähköisistä lähteistä
- löytää pääasiat ja erottaa mielipiteen tosiasiasta omanikäisilleen sopivasta tekstistä

Aurinkolahden peruskoulun opetussuunnitelma

- pohtii tiedon oikeellisuutta ja merkitystä itselleen

Lukutaito

Oppilas

- on saavuttanut sujuvan peruslukutaidon
- hyödyntää ja käyttää luetun ymmärtämistä parantavia strategioita
- osaa muodostaa lukemastaan mielipiteen ja pohtii, miten luettu liittyy hänen omaan elämäänsä tai mitä uutta hän on lukemastaan oppinut; hän käyttää lukutaitoaan sekä hyödykseen että huvikseen
- hahmottaa tekstejä, joissa on sanoja, ääntä ja kuvia

Kirjoitustaito

Oppilas

- kirjoittaa säännöllisesti eri tarkoituksiin ja on tottunut suunnittelemaan ja parantamaan tekstiään ja hyödyntämään opettajalta ja luokkatovereiltaan saamaansa palautetta
- suunnittelee jaideoi tekstinsä sisältöä ja pystyy rakentamaan tietoon, kokemukseen ja mielikuvitukseen perustuvia tekstejä; hänen kirjoitelmissaan on havaittavissa kirjoittajan oma ääni ja laajeneva sanavarasto
- ymmärtää lauserakenteiden ja kappalejaon merkityksen tekstin jäsentämisessä ja osaa käyttää tietoaan kronologisesti etenevää tekstiä suunnitellessaan ja tuottaessaan; hän osaa käyttää teksteissään vaihtelevasti erimittaisia lauseita ja yhdistää niitä melko sujuvasti
- osaa tekstata, ja hänelle on kehittymässä oma henkilökohtainen sidosteinen käsiala; hän osaa tuottaa tekstiä myös tekstinkäsittelyohjelmilla
- hallitsee melko varmasti sanatasoisen oikeinkirjoituksen sekä ison ja pienen kirjaimen keskeiset käyttötavat, kirjoittaa nominatiivialkuiset yhdyssanat useimmiten oikein, osaa käyttää lopetusmerkkejä ja merkitä pilkun usein oikeaan kohtaan sekä osaa melko varmasti repliikkien kirjoitustavan
- pyrkii käyttämään kappalejakoja rakentaessaan tekstiä

Kielen tehtävät ja rakenne

Oppilas

- hyödyntää kielellisiä havaintojaan ja taitojaan omien ja muiden tekstien ymmärtämisessä ja tuottamisessa
- on tottunut tarkastelemaan sanojen käyttöä tekstissä; hän osaa etsiä ja luokitella tekstien sanoja eri perusteiden ja ryhmitellä prototyyppisiä sanoja merkityksen ja taivutuksen perusteella sanaluokkiin
- tietää, miten verbeillä ilmaistaan persoonaa ja aikaa ja millaisia tehtäviä verbillä on lauseessa
- hahmottaa tekstistä lauseet ja lauseista prototyyppisen subjektin ja predikaatin
- osaa pohtia sanojen merkityksiä ja muotoja
- tuntee puhutun ja kirjoitetun kielimuodon eroja ja hyödyntää niiden työnjakoa jo omassa ilmaisussaan.

Kirjallisuus

Oppilas

- on lukenut luokan yhteiset kokonaisteokset, runsaasti lyhyitä tekstejä ja erilaisia valinnaisia kirjoja ja työstänyt niitä eri menetelmin
- pystyy valitsemaan itselleen mieluista luettavaa ja osaa kuvailla itseään lukijana;
- laajentaa lukemalla tietämystään, saa elämyksiä ja kehittää mielikuvitustaan
- on tutustunut myös elokuvan, teatterin ja median keinoin rakennettuun fiktion.

YHTEISET TAVOITTEET VUOSILUOKILLE 6-9

Oppilas

- laajentaa tekstitaitojaan lähipiirissä tarvittavista taidoista kohti yleiskielen ja itselle uusien tekstilajien vaatimuksia.
- tulee entistä tietoisemmaksi tavoitteistaan ja itsestään kielenkäyttäjänä.
- kehittyy tekstien erittelijänä ja kriittisenä tulkitsijana ja pystyy tuottamaan erityyppisissä viestintätilanteissa tarvitsemiaan tekstejä.
- osaa kirjoittaa tekstejä sekä käsin että tietokoneella.
- oppii lukemaan ja arvioimaan kirjallisuutta, myös erilaisia median tekstejä.
- kykenee hankkimaan yleissivistävää tietoa kirjallisuudesta.
- oppii tuntemaan sekä kotimaista että ulkomaista kaunokirjallisuutta.
- innostuu tarkkailemaan kieltä ja sen käyttöä.
- osaa käyttää tietokonetta kriittisesti tiedon hallinnan eri vaiheissa.

6. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilaan vuorovaikutustaidot karttuvat Oppilas - kehittää viestintätaitojaan ja tilannetajuun - pyrkii omalta osaltaan luomaan vuorovaikutukselle myönteistä ilmapiiriä - ymmärtää, että on erilaisia näkemyksiä, joiden taustalta löytyy erilaisia arvoja - uskaltaa tuoda esille perusteltuja mielipiteitään muut huomioon ottaen	Vuorovaikutustaidot - perusasioita vuorovaikutuksesta ja tekstien sisällöstä, rakenteesta ja ilmaisutavasta - vuorovaikutustaidot ristiriitatilanteissa - palautteen antaminen ja vastaanottaminen - omien ja myös toisten viestintätaitojen arvioiminen - omien näkemysten esittäminen, oman näkökannan puolustaminen sekä ilmaisutapojen kehittäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa
Oppilaan taito tulkita ja hyödyntää erilaisia tekstejä kehittyy Oppilas - harjaantuu aktiiviseksi ja kriittiseksi lukijaksi, kuulijaksi ja viestinten käyttäjäksi - kehittyy tiedonhankintataidoissa - osaa käyttää tiedonhankinnassa monenlaisia lähteitä	Tekstinymmärtäminen - ymmärtävän ja arvioivan kuuntelun harjoittelua - erilaisten lukutapojen harjoittelua - erilaisten tekstien lukemista - lukukokemuksen jakamista - tekstien erittelyä, vertailua, arviointia ja tiivistämistä Tiedonhankinta taidot - tietojen hankintaa eri lähteistä ja lähteiden luotettavuuden arviointia - muistiinpanojen tekemistä eri tavoin - aineiston ryhmittelyä ja rakentamista esitykseksi - yksinkertaisten lähdemerkintöjen käyttöä

Oppilaan suhde kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin syvenee Oppilas - oppii perustietoa omasta äidinkielestään - ymmärtää kielentuntemuksen merkityksen - kielen kannalta - monipuolistaa lukuharrastustaan - saa kulttuurikokemuksia - saa aineksia tunne-elämänsä ja maailmankuvansa rakentamiseen - ymmärtää puhutun ja kirjoitetun kielen eron - ymmärtää, että puhuttu suomi vaihtelee käyttäjän ja tilanteen mukaan - ymmärtää kaunokirjallisuuden merkityksen erilaisten asioiden ilmaisemisessa - hallitsee vuosiluokan kielentuntemuksen perusasiat	Kielen tehtävät ja rakenne - kielentuntemuksen perusasiat: - sanaluokat - sijamuodot (paitsi akkusatiivi, abessiivi, komitatiivi ja instruktiivi) - persoonamuodot ja aikamuodot - subjektin, predikaatin ja objektin tunnistaminen yksinkertaisista lauseista - lauseen ja virkkeen ero sekä sivulauseen tunnistaminen - pilkun käyttö päälauseen ja sivulauseen välissä Kirjallisuus yhteisten ja valinnaisten kokonaisteosten lukemista ja käsittelyä kaunokirjallisuuden päälaajien käsittelyä erilaisia kulttuurikokemuksia, niihin valmistautumista, kokemusten erittelyä ja jakamista tv- ja radio-ohjelmien tarkastelua ja analysointia
---	--

7. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilaan vuorovaikutustaidot karttuvat Oppilas - kehittyy puhujana, kuuntelijana, kirjoittajana ja lukijana - vahvistaa ilmaisuhaluaan ja –rohkeuttaan - osaa toimia ryhmässä toiset huomioon ottaen - kykenee ottamaan vastaan palautetta ja kehittämään oma vuorovaikutustaan palautteen pohjalta - osaa arvioida omaa ja muiden viestintää Oppilaan taito tulkita ja hyödyntää erilaisia tekstejä kehittyy Oppilas - oppilas kehittyy tiedon hankkijana ja tutkijana, ja hän pystyy käyttämään apunaan teknisiä apuvälineitä - osaa tuottaa omaa tekstiä hankitun tiedon pohjalta - osaa valita sopivan lukutavan eri tilanteisiin	Vuorovaikutustaidot - palautteen antaminen ja vastaanottaminen - omien ja myös toisten viestintätaitojen arvioiminen - omien näkemysten esittäminen, oman näkökannan puolustaminen sekä ilmaisutapojen kehittäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa - ryhmässä toimiminen Tekstinymmärtäminen - erilaisia asiatekstejä - erilaisia kaunokirjallisia tekstejä - sopivan lukutavan valinta kuhunkin tilanteeseen Tiedonhallintataidot - itsenäinen tiedon hankinta erilaisista lähteistä - kirjoittaminen itse kerätyn aineiston pohjalta

- osaa tulkita tekstejä oppimiaan käsitteitä käyttäen Oppilaan taito tuottaa tekstejä ja hyödyntää niitä eri tarkoituksiin kehittyä Oppilas - tottuu suunnittelemaan viestintäänsä ja etenemään tavoitteellisesti puhe- ja kirjoitustehtävissään - oppii tuottamaan erilaisia tekstejä erilaisiin tarkoituksiin - osaa hyödyntää oppimaansa kielitietoa puhuessaan ja kirjoittaessaan - säilyttää rohkeutensa itsensä ilmaisemisessa Oppilaan suhde kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin syvenee Oppilas - oppilaan lukuharrastus monipuolistuu ja kirjallisuuden tuntemus laajenee - ymmärtää puhutun ja kirjoitetun kielen eron - ymmärtää kielentuntemuksen merkityksen kielen kannalta - oppilas oppii tarkkailemaan omaa kielenkäyttöään - oppii kirjallisuuden peruskäsitteitä	- lähteiden käyttökelpoisuuden ja luotettavuuden pohdinta Puhe-esitysten ja kirjoitelmien laatiminen - prosessikirjoittaminen: suunnittelu ja muokkaus, tekstin jaksottaminen - tekstinkäsittelyn perusasiat - suulliset ja kirjalliset tarinat - suullinen esitelmä - ilmaisuharjoituksia Kielen tehtävät ja rakenne - sanojen luokittelun kertaus ja tietojen syventäminen - tietojen syventäminen sijamuodoista - tietojen syventäminen verbien aikamuodoista - kielenhuollossa yleisimpien välimerkkien kertaus sekä sanaluokkiin liittyvät kielenhuoltoasiat - oman kielen tutkiminen ja havaintojen tekeminen Kirjallisuus ja muu kulttuuri - lukuharrastukseen innostaminen - nuortenkirja, satu ja sarjakuva sekä niiden analysoiminen - kokonaisteoksena nuortenkirja - kirjallisuuden peruskäsitteet kuten aihe, teema ja kertoja - kerronnan keinoja kuten kuvaus ja dialogi - kirjallisuus sekä tutkimuksen että elämyksen lähtökohdista
---	---

8. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilaan vuorovaikutustaidot karttuvat Oppilas - vahvistaa ilmaisuhaluaan ja -rohkeuttaan - ymmärtää, että on erilaisia näkemyksiä, joiden taustalta löytyy erilaisia arvoja - kehittää viestintätaitojaan ja tilannetajuaan	Vuorovaikutustaidot - erilaisten puhetilanteiden harjoittelua - miten muut voivat vaikuttaa ja miten itse voi vaikuttaa muihin - kuunteleminen ja toisen näkemyksen huomioon ottaminen

- pyrkii omalta osaltaan luomaan vuorovaikutukselle myönteistä ilmapiiriä - uskaltaa tuoda esille perusteltuja mielipiteitään muut huomioon ottaen - osaa toimia ryhmässä tavoitteellisesti Oppilaan taito tulkita ja hyödyntää erilaisia tekstejä kehittyä Oppilas - osaa löytää aineistosta olennaiset asiat ja käyttää annettua aineistoa oman tekstin osana - osaa analysoida mainoksia ja eritellä, millaisia keinoja siinä on käytetty - kykenee ottamaan kantaa jonkun toisen esittämään mielipiteeseen, esittämään vastaväitteitä ja perustelemaan omat näkemyksensä Oppilaan taito tuottaa tekstejä ja hyödyntää niitä eri tarkoituksiin kehittyä Oppilas - tottuu suunnittelemaan viestintäänsä ja etenemään tavoitteellisesti puhe- ja kirjoitustehtävissään - osaa kirjoittaa erilaisia mielipidetekstejä ja perustella oman mielipiteensä - osaa kirjoittaa erilaisia asiatekstejä Oppilaan suhde kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin syvenee Oppilas - tutustuu elokuvaan ja osaa pohtia sen sisältöä - hallitsee kirjallisuuden peruskäsitteet eri tilanteissa esim. arvostelussa - tutustuu näytelmään kirjallisuuden lajina - oppii pääpiirteet jännitys-, fantasia-, tieteis- ja kauhukirjallisuudesta - kykenee analysoimaan kaunokirjallista tekstiä - osaa eritellä omia näkemyksiään luku- ja katselukokemuksistaan	- ryhmässä toimiminen Tekstinymmärtäminen - medialukutaidon kehittyminen: kuvan lukeminen, mainokset, televisio sekä elokuva - sanomalehti ja sen pääjuttutyypit - erilaisia kaunokirjallisia tekstejä Tiedonhallintataidot - olennaisen tiedon etsiminen annetusta aineistosta sekä sen liittäminen omiin kokemuksiin ja näkemyksiin Puhe-esitysten ja kirjoitelmien laatiminen - mielipiteen ilmaisu ja perusteleminen sekä suullisesti että kirjallisesti - laaditaan erilaisia mielipidetekstejä kuten arvostelu ja yleisönosastokirjoitus - kirjoitelman laatiminen aineiston pohjalta - tekstin suunnittelu - ilmaisuharjoituksia Kielen tehtävät ja rakenne - syvennetään tietoja aiemmin opituista lauseenjäsenistä (subjekti, predikaatti, objekti) ja opitaan lisää (predikatiivi, attribuutti, adverbiaali) - verbin persoonamuotojen sekä aikamuotojen kertaus - verbin tapaluokat eli modukset (indikatiivi, imperatiivi, konditionaali, potentiaali) - kielenhuollossa kerrataan välimerkkien käyttöä, yhdyssanojen oikeinkirjoitusta, puhe- ja kirjakielen eroa Kirjallisuus ja muu kulttuuri - jännitys-, fantasia-, tieteis- ja kauhukirjallisuuteen tutustuminen - kokonaisteos jännitys-, fantasia-, tieteis- tai kauhukirjallisuudesta - edellä mainittujen lajityyppien yhteydessä pohditaan kirjallisuuden perustematiikkaa
---	---

	kuten hyvän ja pahan taistelua sekä sankarityyppejä - näytelmään tutustuminen ja näyttelemisen harjoittelu - kirjallisuuden peruskäsitteiden kertaaminen
--	--

9. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilaan vuorovaikutustaidot karttuvat Oppilas - osaa keskustella rakentavasti ja toiset huomioon ottaen - kykenee toimimaan erilaissa vuorovaikutustilanteissa tavoitteellisesti, eettisesti ja vuorovaikutussuhdetta rakentaen - haluaa ja rohkenee ilmaista itseään erilaisissa tilanteissa suullisesti ja kirjallisesti - osaa ottaa huomioon viestintätilanteen, vastaanottajan sekä viestintävälineen Oppilaan taito tulkita ja hyödyntää erilaisia tekstejä kehittyä Oppilas - kehittyy erilaisten tekstien, sekä kaunokirjallisten että asiatekstien, analysoinnissa - oppii tulkitsemaan runoa - osaa valita sopivia lähteitä tutkielmaan - kehittyy aineiston käyttämisessä oman tekstin osana Oppilaan taito tuottaa tekstejä ja hyödyntää niitä eri tarkoituksiin kehittyä Oppilas - tottuu suunnittelemaan viestintäänsä ja etenemään tavoitteellisesti puhe- ja kirjoitustehtävissään - kehittyy aineistopohjaisen tekstin kirjoittajana - osaa tiivistää tekstiään tarvittaessa - oppii kirjoittamaan tekstejä eri tarkoituksiin, erilaisiin elämän tilanteisiin Oppilaan suhde kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin syvenee	Vuorovaikutustaidot - kokous - keskustelu, kuunteleminen ja toisen mielipiteen huomioon ottaminen - erilaisten puhetilanteiden harjoittelua - ryhmässä toimiminen Tekstinymmärtäminen - erilaisia kaunokirjallisia tekstejä - erilaisia asiatekstejä - runo Tiedonhallintataidot - tutkielman ongelman asettelu, tiedonhankinta ja hankitun tiedon käsittely sopivaan muotoon, lähdetietojen ilmaiseminen - tutkiva oppiminen Puhe-esitysten ja kirjoitelmien laatiminen - erilaiset tekstilajit, joita kansalainen tarvitsee kuten raportti, pöytäkirja, hakemus - asiatekstin laatiminen - asiateksti laatiminen aineiston pohjalta - tekstin aloittaminen ja lopettaminen - valmisteltu puhe - tutkielma Kielen tehtävät ja rakenne - suomen kielen ominaispiirteet ja

Oppilas - tietää suomen kielen vaihtelevan tilanteen, käyttäjän ja alueen mukaan - ymmärtää, mitä kielisukulaisuus on ja tunnistaa suomen sukukieliä - tuntee suomen kielen ominaispiirteet ja pystyy analysoimaan kieltä oppimillaan käsitteillä - osaa valita oikean kielimuodon eri tilanteisiin - osaa käyttää oppimaansa kielitietoa eri tilanteissa - monipuolistaa lukuharrastustaan; hänen kirjallisuudentuntemuksensa syvenee, ja hän oppii tuntemaan Suomen kirjallisuuden vaihteita ja kotimaisia klassikkoja - tutustuu runouteen ja oppii siihen liittyviä käsitteitä - tutustuu teatteriin	kehityshistoria - yleiskieli ja kielen vaihtelu - kielisukulaisuus ja suomen sukukielet - äidinkielen merkityksen tiedostaminen - kielentuntemuksen ja kielenhuollon asema - kielen jatkuvan muutosprosessin toteaminen - kielenhuoltoasioiden kertaaminen - verbin nominaalimuodot ja lauseenvastikkeet Kirjallisuus ja muu kulttuuri - Kalevala ja muu kansanperinne - suomalainen kirjallisuus ja kirjallisuushistoria - kotimaisia kokonaisteoksia - lukutottumusten ohjaaminen nuortenkirjoista klassikoihin - pyritään lähestymään kirjallisuutta tutkimuksen keinoin ja laaditaan laajahko työ liittyen suomalaiseen kirjallisuuteen - tyyliuunnista romantiikka, realismi ja modernismi - runous ja runon keinoja
---	--

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITERIT ARVOSANALLE 8

Oppilaan vuorovaikutustaidot ovat kehittyneet niin, että hän

- haluaa ja rohkenee ilmaista itseään kirjallisesti ja suullisesti sekä ryhmän jäsenenä että yksin esiintyessään
- osoittaa päättelevän ja arvioivan kuuntelemisen taitoa
- osaa ottaa ideointi- ja ongelmanratkaisukeskusteluissa sekä muissa ryhmäviestintätilanteissa puheenvuoron ja esittää ehdotuksen, kannanoton, kysymyksen, lisätietoja ja perusteluja
- edistää ryhmän pääsyä tavoitteeseen sekä osaa toimia rakentavasti myös silloin, kun asioista ollaan eri mieltä
- tuntee keskeisimmät puhutun ja kirjoitetun kielimuodon erot ja ottaa huomioon viestintätilanteen, vastaanottajan ja välineen muun muassa kielimuotoa valitessaan; hän pystyy vaihtamaan nuorison oman puhekielen tarvittaessa yleispuhekieleksi
- pystyy havainnoimaan ja arvioimaan äidinkielen taitojaan; hän ottaa vastaan palautetta ja hyödyntää sitä omien taitojensa kehittämiseksi; hän antaa myös rakentavaa palautetta toisille ja työskentelee tavoitteellisesti sekä yksin että ryhmässä.

Oppilaan taito tulkita ja hyödyntää erilaisia tekstejä on kehittynyt niin, että hän

- osaa keskustella erilaisten tekstien kanssa: hän osaa kysyä, tiivistää, kommentoida, väittää vastaan, esittää tulkintoja ja arvioita sekä pohtia tekstin yhteyksiä omiin kokemuksiinsa ja ajatuksiinsa
- tuntee erilaisten tekstien käyttömahdollisuuksia ja osaa suunnistaa monenlaisessa tekstiympäristössä
- lukee tekstejä, myös erilaisia median tekstejä, tarkoituksenmukaista lukutapaa käyttäen
- erottaa tavallisia tekstityyppejä tekstikokonaisuuksista
- tunnistaa tavallisia kaunokirjallisuuden, median ja arjen tekstilajeja

- osaa vertailla tekstejä, löytää sisällön ydinasiat sekä tekijän mielipiteen ja sen perustelut
- pystyy tiivistämään fiktiivisen tekstin juonen, laatimaan henkilökuvia sekä seuraamaan henkilöiden ja heidän suhteittensa kehitystä
- osaa kuvata runoa ja esittää siitä ajatuksia
- tietää, että tekstillä on tekijä ja tarkoitus, jotka vaikuttavat sen sisältöön, muotoon ja ilmaisuun
- pystyy tekemään havaintoja ja päätelmiä tekstien visuaalisista ja auditiivisista keinoista
- pystyy tekemään havaintoja kielen keinoista ja huomaa esimerkiksi sananvalintojen, käytetyn kuvakielen, lausemuotojen sekä tyyliarvoltaan erilaisten ilmausten yhteyksiä tekstin tarkoitukseen ja sävyyn
- pystyy käyttämään opetettuja kielitiedon ja tekstitiedon käsitteitä tekstejä havainnoidessaan sekä kirjallisuustietoa fiktiivisiä tekstejä käsitellessään.

Oppilaan taito tuottaa tekstejä ja hyödyntää niitä eri tarkoituksiin on kehittynyt niin, että hän

- osaa käyttää kirjastoa, tietoverkkoja, tieto- ja kaunokirjallisia teoksia sekä suullisesti välitettyä tietoa tiedonhankinnassaan; hän osaa valita lähteensä ja myös ilmoittaa ne
- tuntee puhe-esityksen ja kirjoittelun laatimisen prosessin ja soveltaa tietoaan tekstejä tuottaessaan
- kokoo esitykseensä riittävästi aineksia, jäsentelee niitä sekä tuo asiasta esille olennaisen; hänen tekstinsä ajatuskulkua on helppo seurata
- pystyy laatimaan suullisia ja kirjoitettuja tekstejä eri tarkoituksiin, muun muassa kuvauksia, kertomuksia, määritelmiä, tiivistelmiä, selostuksia, kirjeitä, hakemuksia, yleisönosastokirjoituksia ja muita kantaa ottavia ja pohtivia tekstejä
- pystyy tuottamaan tekstinsä sekä käsin että tekstinkäsittelyohjelmalla ja muutenkin hyödyntämään työskentelyssään tietotekniikkaa ja viestintävälineitä
- osaa hyödyntää kielitietoaan tekstien tuottamisessa ja tehdä tyyllillisiä, sanastollisia ja rakenteellisia valintoja; hän osaa säädellä virkkeiden rakennetta ja pituutta sekä tarpeen mukaan tiivistää tekstiään
- soveltaa teksteihinsä tietoaan puhutun ja kirjoitetun kielen eroista, kohteliaisuuskeinoista ja oikeinkirjoituskäytännöistä.

Oppilaan suhde kieleen, kirjallisuuteen ja kulttuuriin on kehittynyt niin, että hän

- on saavuttanut lukutaidon, joka riittää myös kokonaisten kirjojen lukemiseen
- löytää itseään kiinnostavaa tieto- ja kaunokirjallisuutta sekä muita tekstejä ja osaa perustella valintojaan
- on lukenut sekä kotimaisesta että ulkomaisesta kaunokirjallisuudesta runoja, satuja, tarinoita, novelleja, esimerkkejä näytelmäteksteistä ja sarjakuvia sekä tuntee Kalevalan runoja ja muutakin kansanperinnettä; kokonaisteoksia hän on lukenut ainakin yhteisesti sovitun määrän
- tuntee kirjallisuuden päälatit, tekstien tyyllillisen pääjaon sekä joitakin kirjallisuuden klassikkoja, jotka edustavat eri aikakausia
- pystyy jakamaan luku- ja katselukokemuksensa muiden kanssa
- osaa puhua kielen äänne-, muoto- ja lauserakenteesta sekä sanastosta; hänellä on tietoa sanaluokista ja tärkeimmistä lauseenjäsenistä, hän tuntee suomen kielen keskeisimmät ominaispiirteet ja pystyy vertailemaan suomen kieltä muihin opiskelemiinsä kieliin; hänellä on käsitys kielisukulaisuudesta ja suomen sukukielistä
- tietää, että suomen kieli vaihtelee tilanteen, käyttäjän ja alueen mukaan

Aurinkolahden peruskoulun opetussuunnitelma

- tietää kielen muuttuvan, hänellä on tietoa äidinkielen asemasta muiden kielten joukossa ja monikulttuurisessa kieliyhteisössä; oppilas tuntee Suomen kielitilanteen, hänellä on perustietoa Suomessa puhuttavista kielistä.

TYÖTAVAT

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksessa pyritään valitsemaan aina kuhunkin tilanteeseen sopiva työtap. Valintaan vaikuttavat sekä käsiteltävä aihe että opetettava ryhmä. Työtavan oppiminen voi olla myös itsessään osa tunnin tavoitetta.

Luokat 1.-2.

- Keskustelut pareittain, pienryhmissä ja opetuskeskustelu
- Kertominen parille, pienelle ryhmälle ja koko luokalle
- BrightStart-tuokiot / ohjaava opetus
- Tieto- ja viestintätekniikka
- Leikki ja draama
- Yksilöllinen harjoittelu

Luokat 3.-9.

- keskustelut pareittain, ryhmissä sekä opetuskeskustelu
- ohjaava opetus
- itsenäinen työskentely: lukeminen, kirjoittaminen, tehtävien tekeminen
- ryhmätyöskentely
- esitelmät
- improvisaatiot
- draama
- kirjallisuuden lukeminen
- tutkiva oppiminen
- mahdollisuuksien mukaan tutustumiskäynnit

ARVIOINTI

Äidinkielen ja kirjallisuuden arvioinnin tulee tukea oppilaan kehitystä ja ohjata häntä ymmärtämään oman työskentelynsä merkitystä. Oppilaan lukemista, kirjoitelmia, puhe-esityksiä, erityyppisiä kokeita, kotitehtävien tekemistä, oppimis- ja lukupäiväkirjojen pitämistä sekä osallistumista tuntityöskentelyyn arvioidaan suhteessa vuosiluokkakokohtaisiin tavoitteisiin, hyvän osaamisen kuvauksiin ja päättöarvioinnin kriteereihin. Oppilasta ohjataan asettamaan itselleen tavoitteita ja arvioimaan säännöllisesti omaa työtään. Opettajan antama palaute ja itsearviointi auttavat oppilasta ymmärtämään omaa oppimistaan ja edistymistään. Oppilasta ohjataan ottamaan vastaan palautetta.

Luokat 1.-2.

Oppiaineen eri osa-alueita arvioidaan vuosiluokalle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Arvioinnissa otetaan lisäksi huomioon

- kirjalliset tuotokset
- lukutaito
- oppilaan esitykset
- työskentely yksin ja yhdessä toisten kanssa

Luokat 3.-6.

Oppiaineen eri osa-alueita arvioidaan vuosiluokalle asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Arvioinnissa otetaan lisäksi huomioon

- opiskeluprosessi
- tuotosten arviointi
- tehtävästä riippuen arvioinnissa painotetaan joko prosessia tai lopputulosta tai molempia
- töiden suunnittelu
- ohjeiden noudattaminen
- kirjalliset ja suulliset työt
- tuntityöskentely
- aktiivisuus

Luokat 7.-9.

Oppiaineen eri osa-alueita arvioidaan vuosiluokalle asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Arvioinnissa otetaan lisäksi huomioon

- opiskeluprosessi: ohjeiden noudattaminen, suunnittelu, työskentely
- kirjalliset ja suulliset tuotokset: kirjoitelmat, esitelmät, oppimis- ja lukupäiväkirjat, puheesitykset, kokeet
- vuorovaikutustaidot
- tuntityöskentely
- aktiivisuus

1.2.2 Suomi toisena kielenä

JOHDANTO

Opetuksen tavoitteet ja lähtökohdat

Suomi toisena kielenä (S2) –opetuksen keskeisenä tehtävänä on kehittää kokonaisvaltaisesti oppilaan suomen kielen taitoa ja kielellistä tietoisuutta niin, että hän pystyy opiskelemaan suomen kielellä ja toimimaan suomenkielisessä yhteisössä. S2–opetus tukee oman äidinkielen kehittymisen kanssa oppilaan toiminnallista kaksikielisyyttä. Suomi toisena kielenä on elämyksellinen, identiteettiä vahvistava tieto-, taito- ja taideaine.

S2–oppimäärä on äidinkieli ja kirjallisuus –oppiaineen oppimäärä, jonka laajuudesta päättää koulu. Jos oppilas opiskelee S2–oppimäärää, opetuksessa noudatetaan kunnallista S2–opetussuunnitelmaa, vaikka oppilas saisikin opetuksen kokonaan tai osittain suomi äidinkielenä –oppitunneilla. S2–oppimäärän tavoitteet ja sisällöt ovat osin yhteneviä suomi äidinkielenä –oppimäärän tavoitteiden ja sisältöjen kanssa. Opetuksen lähtökohtana on kuitenkin toisen kielen oppijan oppimistilanne. Suomen kieli on oppilaalle sekä oppimisen kohde että sen väline. Oppimäärän opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaan suomen kielen taitoa myös muiden oppiaineiden sisältöjen, käsitteiden ja sanaston oppimisen kautta.

S2-opetuksen tavoitteiden ja sisältöjen määrittelyn lähtökohtana on oppilaan suomen kielen taito. Opetuksessa edetään oppilaan kulloisenkin tieto- ja taitotason mukaisesti ja opetusta eriytetään tarvittaessa. Oppilaalle laadittava oppimissuunnitelma tukee tavoitteiden saavuttamista. Opetussuunnitelma lähtee siitä, että oppilas on saanut perusopetukseen valmistavaa opetusta tai hänellä on sitä vastaavat kielelliset valmiudet.

Opetusjärjestelyiden periaatteet

Oppilas oppii suomea kaikissa oppiaineissa, ja opetus edellyttää yhteissuunnittelua ja yhteistyötä opettajien kesken. Koska oppilas ei välttämättä opiskele koko S2–oppimäärää S2–oppitunneilla, on yhteistyö S2–opettajan ja suomi äidinkielenä -opettajan kesken välttämätöntä. Opetuksen yhteinen suunnittelu on tarpeen, jotta kaikki S2–oppimäärän keskeiset sisällöt tulevat käsitellyiksi. Opetusjärjestelyissä huolehditaan siitä, että oppilaan äidinkieli ja kirjallisuus –oppiaineen vuosiviikkotuntimäärä täyttyy.

Arvioinnin perusteet

Oppilaan arvioinnissa on keskeistä jatkuvan arvioinnin periaate, monipuoliset arviointitavat ja arvioinnin kohdistuminen oppilaan edistymiseen ja hänelle mahdollisessa oppimissuunnitelmassa asetettuihin tavoitteisiin. Arvioinnissa noudatetaan Helsingin kaupungin oppilaan arviointia koskevia linjauksia ja koulun arviointikäytänteitä. Opettajien välinen yhteistyö arvioinnissa on tärkeää koko opiskelun ajan ja painottuu erityisesti siinä vaiheessa, kun arvioidaan oppilaan siirtymistä opiskelemaan suomi äidinkielenä – oppimäärää. Arviointi voi olla sanallista koko perusopetuksen ajan lukuun ottamatta päättöarviointia.

Hyvän osaamisen kuvaukset vuosiluokilla 2 ja 5 on laadittu oppilaan arvioinnin tueksi Helsingin peruskouluissa. Ne kohdistuvat oppimäärän tietoihin ja taitoihin ja määrittelevät arvioinnin pohjana olevan kunnallisen tason. Arvioinnissa huomioidaan kielitaidon kaikki osa-alueet sekä oppilaan kielitaitoprofiilin mahdollinen epätasaisuus. Valtakunnalliset päättöarvioinnin kriteerit määrittelevät

tieto- ja taitotason arvosanalle kahdeksan (8) ja ovat valtakunnallisesti vertailukelpoisia.
--

1.– 2. vuosiluokat	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Puhuminen ja kuunteleminen Puhumista ja kuuntelemista harjoitellaan aina niin, että sisältö on mukana, ks. sanaston aihepiirit. Oppilas - rohkenee ja haluaa puhua sekä aikuisille että lapsille - osaa kertoa mielipiteensä ja kieltäytyä - selviytyy luokan ja koulun tavallisimmista vuorovaikutustilanteista - pääsee luokkayhteisön jäseneksi - osaa kysyä ja vastata - osaa pyytää apua - osaa ilmaista tunteitaan kielen avulla - osaa kertoa itselleen tapahtuneen asian - osaa kuvailla tuttua esinettä tai asiaa - rauhoittuu kuuntelemaan sopivan tasoista puhetta - harjoittelee kuuntelemaan erilaista puhetta - ymmärtää normaalitempoista kasvokkaista puhetta Lukeminen ja kirjoittaminen Oppilas - ymmärtää lyhyitä kirjallisia ohjeita - lukee lyhyitä tekstejä - ymmärtää lukemansa tutusta aihepiiristä - oppii lukutaidon strategioita - huomaa tekstissä vieraita sanoja - hallitsee sanatasoisen oikeinkirjoituksen melko sujuvasti - kirjoittaa lyhyitä lauseita tutusta aihepiireistä	Puhuminen ja kuunteleminen Puhumista ja kuuntelemista harjoitellaan aina niin, että sisältö on mukana, ks. sanaston aihepiirit. - kasvokkain keskustelut - pienryhmäkeskustelut - puheen, selostuksen, kuvailun, kertomuksen kuuntelu - puhumaan rohkaisu - ääntäminen - uudelleenkerronta - kuvailun harjoittelu - ilmaisuharjoitukset - kuuntelu, erityisesti ymmärtävä kuuntelu - vuorollaan puhuminen - äänteiden erottaminen - sanan ja lauseen erottaminen - kysymysten teko Lukeminen ja kirjoittaminen - eri oppiaineiden oppitunneilla ja oppikirjoissa käytettäviin tehtävätyyppeihin ja ohjeisiin tutustuminen - oppilaan arkipäivään ja kouluun liittyvien helppojen tekstien lukeminen - oppilaan arkipäivään ja kouluun liittyvien helppojen tekstien lukeminen - luetun kertominen omin sanoin - luetusta keskustelu - kysymysten tekeminen ja niihin vastaaminen - päättely, ennakointi ja muut strategiat - sujuvan lukemisen harjoittelu - sanojen poimiminen ja selittäminen - uusien sanojen merkityksen päättelyn harjoittelu ympäröivän tekstin ja omien kokemusten avulla - kysymään rohkaisu - tavuttaminen (sekä puhuttu että kirjoitettu kieli) - erityishuomio äänteiden kestoon ja vokaaliharmoniaan

	- tietokoneella kirjoittaminen - oikeinkirjoitus: iso alkukirjain lauseen alussa ja tutuissa erisnimissä, lopetusmerkki - lauseiden kirjoittaminen (kuvaava apuna käyttäen) - lauseiden tunnistaminen - luontevan sanajärjestyksen harjoittelu
Sanasto Oppilas - kasvattaa sekä aktiivista että passiivista sanavarastoaan siten, että hän selviytyy tutuista arkielämän tilanteista - selviää koulumaailman eri tilanteista - hallitsee eri oppiaineiden keskeisen sanaston - hahmottaa ylä- ja alakäsitteitä	Sanasto - tunteiden ilmaisu - vuotuisjuhlat - oppilaan arkielämään liittyviä verbejä - oma lähiympäristö: perhe, koti, luokka, koulu, kaverit; kotiseutu; lähiympäristön nimistöä - ihminen ja terveys: ruumiinosat, aistit; ruokailu, pukeutuminen, sosiaalinen vuorovaikutus, tunteiden ilmaiseminen; sairastaminen - turvallisuus: turvallinen liikenne - eliöt ja elinympäristöt: elollinen ja eloton; elinympäristöt: piha, puisto, metsä, niitty, pelto; vuodenaajat: merkit luonnossa, kasvien sopeutuminen, syksyn satoa; lähiympäristön kasvit ja eläimet: lehti- ja havupuut, kasvin osat, kotieläimet, nisäkkäät - maapallo: maapallo ihmisen elinpaikkana; kaupunki ja maaseutu, Helsinki, Suomi, erilaiset maastot; Aurinkokunta: Maa ja Aurinko; päivä ja yö, kello; sää - matematiikan sanasto: peruslaskutoimitusten sanasto, geometrian peruskuviot - luokittelu, nimeäminen, lajittelu
Kielen rakenne Oppilas - ymmärtää että sanalla on perusmuodon lisäksi myös muita muotoja - harjoittelee sanan eri muotojen tunnistamista - tunnistaa verbin tekemisen sanaksi - osaa tuottaa tekemistä kuvaavia ilmauksia eri persoonamuodoissa - tutustuu menneen ja nykyhetken ilmaisuun - oppii kysymään ja vastaamaan, kieltämään ja kehottamaan - osaa tuottaa ajan ja paikan ilmaisuja - tutustuu omistusrakenteisiin - oppii kuvailun keinoja	Kielen rakenne - kirjaimet, tavutus, sanahahmo - taivutusmuotoihin tutustuminen - alkeellisen astevaihtelun osoittaminen tutuissa sanoissa (kk-k, pp-p, tt-t) - vokaalisoinnin osoittaminen - persoonapronominit - tavallisten verbien aktiivin indikatiivin preesensin myöntö- ja kieltomuoto - tavallisimmat kysymyssanat (myös verbin kysyvä muoto), erilaiset vastaukset - imperatiivin yksikön ja monikon 2. persoonan myöntö- ja kieltomuoto tutuista verbeistä

- oppii ilmaisemaan määrää ja järjestystä
- sisä- ja ulkopaikallissijojen peruskäyttö
- adverbijä
- yleiset post- ja prepositiot
- genetiivi
- Kenellä on? Millä on?
- adjektiivi, vastakohdat, vertailun alkeet
- partitiivi
- predikatiivilauseet: Vesi on kylmää jne.
- perusluvut 1 – 1000
- lukusana ja partitiivi
- järjestysluvut 1 – 30

Työtavat

S2-oppimäärään sopivat monet äidinkielen ja kirjallisuus -oppiaineelle tyypilliset työtavat, mutta siinä voidaan hyödyntää myös vieraan kielen opiskelun työtapoja. S2-oppitunneilla voidaan työskennellä ryhmässä, pareittain tai yksilöllisesti. Työtapoja ja tehtäviä tulee eriyttää mahdollisuuksien mukaan erilaisille oppijoille sopiviksi. Toisaalta on tärkeää käyttää myös koko ryhmän yhteisiä tehtäviä, jotta oppilaat oppivat ryhmätyöskentelyä ja osallisuutta. Työtapojen vaihtelulla pidetään myös huolta siitä, että kielen eri osa-alueita harjoitellaan riittävästi.

Alkuopetukselle tarkoituksenmukaisia työtapoja ovat esimerkiksi pelit, leikit, laulut ja pienet draamaharjoitukset, vaikkapa nukketeatteri. Lisäksi on syytä harjoitella itsenäistä työtä ja parityön alkeita. Alkuopetuksessa on hyvä käyttää runsaasti kuvamateriaalia sekä mahdollisuuksien mukaan konkreettisia esineitä. Mielikuvitusleikit ja – sadut ovat myös antoisia alkuopetuksen työtapoja.

Arviointi

Alkuopetuksessa suomi toisena kielenä –oppimäärän arviointi painottuu edistymisen arviointiin. Oppilaan tullessa S2-opetuksen pariin S2-opettaja ja luokanopettaja arvioivat yhdessä kielitaidon lähtötason. Yhteistyötä tehdään tarvittaessa myös erityisopettajan kanssa. Lähtötason arvioinnissa tulee kiinnittää erityishuomiota puheen ja puheen ymmärtämisen arviointiin.

Alkuopetuksen aikana arvioidaan kaikkia kielitaidon osa-alueita: puhetta, puheen ymmärtämistä, kirjoittamista ja lukemista. Lisäksi arvioidaan sanastoa, kielen rakenteita ja kirjallisuutta. Aluksi arvioinnissa painottuvat puhuminen ja puheen ymmärtäminen sekä sanasto. Alkuopetuksen lopussa sanaston lisäksi on syytä painottaa lukemisen ja kirjoittamisen osa-alueita. Kielitaidon eri osa-alueissa edistymisen lisäksi arvioidaan myös oppilaan työskentelytaitoja. Niihin kuuluvat mm. tehtävien tekeminen ja erilaisiin toimintamuotoihin osallistuminen, itsenäinen työskentely, keskustelutaidot sekä kotitehtävät. S2-oppilaan kielitaitoa ja sen edistymistä sekä työtapoja arvioidaan yhdessä luokanopettajan kanssa.

Arvioinnin muodot valitaan arvioinnin kohteen mukaan. Puheen ja kuuntelun arvioinnissa keskeistä on jatkuva arviointi. Lisäksi voidaan tehdä haastatteluja, kuvasta kerrontaa, ohjeiden mukaan piirtämistä jne. Sanaston arviointikin on jatkuvaa, ja se kytkeytyy tiiviisti muihin kielitaidon osa-alueisiin. Sanaston arvioinnissa voidaan käyttää mm. nimeämistä tai elaborointia eli sanan käyttämistä omassa lauseessa tai tarinassa. Lisäksi on tärkeää tarkastella, miten oppilas selviytyy muissa oppiaineissa. Kielen rakenteen arvioinnissa keskeistä alkuopetuksessa on puheen arviointi. Rakenteen arvioinnissa lähtökohtana on rakenteiden käyttötarkoitus, esimerkiksi osaako oppilas tuottaa ajan ja paikan ilmaisuja. Kirjoittamisen arviointi ei ole tärkeimmässä asemassa vielä 1.

luokalla, mutta sen merkitys kasvaa alkuopetuksen aikana. Kirjoittamisen arvioinnissa painotetaan sanojen tai lauseiden ymmärrettävyyttä. Lukemisen ja kirjoittamisen arviointi voivat painottua luokanopettajalle, koska oppilas opettelee lukemista ja kirjoittamista suurimmaksi osaksi äidinkielen ja kirjallisuuden suomi äidinkielenä –oppimäärän oppitunneilla. Kirjoittamisen arvioinnissa voidaan käyttää esim. saneluita, kuvasta kirjoittamista ja muita äidinkielisilläkin käytettäviä arvioinnin muotoja.

Kuvaus oppilaan hyvästä osaamisesta 2. luokan päättyessä suomi toisena kielenä –opetuksessa Helsingin peruskouluissa

Puhuminen ja kuunteleminen

Oppilas

- ymmärtää eri puhujien normaalitempoista kasvokkaista puhetta
- selviytyy vaivatta tavallisimmista koulumaailman vuorovaikutustilanteista
- osaa kuvailla ja selostaa hänelle tuttuja tapahtumia
- kuuntelee keskittyneesti ja osoittaa, että ymmärtää kuulemansa

Lukeminen ja kirjoittaminen

Oppilas

- on saavuttanut lausetasoisien lukutaidon
- ymmärtää lyhyitä kirjallisia ohjeita ja tekstejä
- osaa omin sanoin kertoa lukemiaan asioita
- osaa erotella sanoista äänneitä ja tavuja
- löytää tekstistä itselleen vieraita sanoja
- kirjoittaa helpot ja tutut sanat virheettömästi
- osaa kirjoittaa lauseita kuvia ja vihjeitä apuna käyttäen
- osaa käyttää lauseessa isoa alkukirjainta ja lopetusmerkkejä
- kirjoittaa ymmärrettävällä käsialalla

Sanasto

Oppilas

- on lisännyt sekä aktiivista että passiivista sanavarastoaan lähtötasoon nähden
- hallitsee muissa oppiaineissa tarvittavaa keskeistä sanastoa

Kielen rakenne

Oppilas

- osaa käyttää hänelle opetettuja rakenteita tilanteeseen sopivasti, esim. kun hän ilmaisee mennyttä aikaa, paikallisuutta ja omistajasuhteita, lukumäärää
- osaa muodostaa kysymyksiä ja vastauksia
- osaa tehdä myönteisiä ja kielteisiä lauseita indikatiivissa
- osaa pyytää ja käskä

Kirjallisuus

Oppilas

- on tutustunut monenlaisiin satuihin, kertomuksiin, loruihin ja runoihin
- on tutustunut kirjaston käyttöön
- osoittaa kiinnostusta kirjallisuutta kohtaan
- on lukenut kaunokirjallisia tekstejä

3. – 5. vuosiluokat	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Puheviestintä ja vuorovaikutustaidot Oppilas - Selviää käytännön puhetilanteissa koulussa ja koulun ulkopuolella - Tekee puheessaan eron keskeisten puheen rekisterien välillä ja tuntee kulttuurisidonnaiset puheviestinnän strategiat - osaa kompensoida puuttuvaa kielitaitoaan - Ymmärtää normaalitempoista kasvokkaista puhetta - osaa keskustella yleisistä aihepiireistä - Saa hyvin selvää opettajan puheesta eri aineiden oppitunneilla	Puheviestintä ja vuorovaikutustaidot - kertominen ja selostaminen: omien tunteiden, tarpeiden, tietojen ja mielipiteiden esittäminen ja perusteleminen - suullinen ilmaisu erilaisissa viestintätilanteissa - pienimuotoiset suulliset esitykset - asiointi - tervehtiminen - puhutteleminen - esittäytyminen - kiittäminen - anteeksi pyytäminen - puhelinkäyttäytyminen - lähikäsitteet - selittäminen toisin sanoin - äänteiden erottaminen - sanan ja lauseen erottaminen - kysymysten teko - puheviestinnän strategiat: keskustelun aloittaminen, ylläpitäminen ja päättäminen - mielipiteen ilmaiseminen - kuulijan huomioonottaminen - ymmärtävä kuunteleminen - eläytyvä kuunteleminen - keskittyvä, tarkka ja päättelevä kuunteleminen
Lukeminen ja tekstinymmärtäminen Oppilas - lukee sujuvasti erilaisia tekstejä - ymmärtää yleisiä aihepiirejä ja eri oppiaineisiin liittyvää tekstiä - tarkkailee ja arvioi itseään lukijana	Lukeminen ja tekstinymmärtäminen - lukutaidon kehittäminen mekaanisesta sujuvaksi ja ymmärtäväksi - erilaisiin lukutapoihin tutustuminen - luetun ymmärtämistä parantavat strategiat: ennakointi, päättely, pääasioiden etsiminen tekstistä - apuvälineiden käyttö, esim. oppikirja ja sanakirja apuna tekstinymmärtämisessä - erilaisten tekstien ohjattu lukeminen
Tiedonhankintataidot Oppilas - ymmärtää tiedon merkityksen oppimistehtävän kannalta - oppii etsimään tietoa taitotasolleen sopivista	Tiedonhankintataidot - erilaisten tietotekstien avaamisen harjoittelua, esim. käsitekartan avulla - tiedonhaun vaiheiden harjoittelua ohjatusti: tiedon jäsentäminen ja asian kannalta

lähteistä

- oppii suhtautumaan löytämäänsä tietoon kriittisesti

Kirjoittaminen

Oppilas

- kirjoittaa sujuvaa käsialaa
- kirjoittaa kuulemansa äänteen, tavun ja sanan, osaa tavuttaa sanan
- muodostaa lauseita ja virkkeitä, osaa kirjoittaa sidoksista tekstiä
- oppii kirjoittamaan yksityisiä ja opetukseen liittyviä tekstejä
- hallitsee kirjoitetun kielen rekisterin, erottaa puhutun ja kirjoitetun kielen toisistaan
- osaa tuottaa tekstiä tekstinkäsittelyohjelmalla
- kehittää taitoaan ilmaista itseään, perustelee ja arvioi omia tuotoksiaan, antaa palautetta toisten teksteistä

Sanasto

Oppilas

- pystyy opiskelemaan kaikkia perusopetuksen oppiaineita
- saa selvää opettajan puheesta eri oppiaineiden oppitunneilla
- ymmärtää eri oppiaineita käsittelevää tekstiä
- tunnistaa, ymmärtää ja osaa tuottaa eri aihepiirien sanastoa

olennaisen tiedon löytäminen

- kirjaston käyttö
- esim. erilaisten kirjojen, lehtien, mainosten, kuvien, kuvaajien, television, radion käytön harjoittelua tiedonhaussa
- yksinkertaiset tiedonhaut tietoverkosta
- hankitun tiedon käyttäminen esim. suullisissa ja kirjallisissa esityksissä

Kirjoittaminen

- isot ja pienet kirjaimet

- välimerkkien käyttö
- äänteiden kesto
- vokaaliharmonia
- sanan jakaminen eri riveille
- sanasto
- rakenteet
- aikamuotojen johdonmukainen käyttö
- sidossanat
- isot alkukirjaimet nimissä ja lauseiden alussa
- lauseiden lopetusmerkit
- erilaisten tekstien laatiminen
- oikeinkirjoituksen perusasiat
- otsikointi
- kappalejako
- yleiskielen käytön harjoittelemineen
- kerronta ja suora lainaus
- tekstinkäsittelyohjelman käytön alkeet: otsikointi, kappalejako, sivunvaihto, välilyönti
- tutun asian selostaminen ja kuvailu
- juonellisen kertomuksen laatiminen
- hankittujen tietojen koonti
- mielipiteen ilmaiseminen ja perustelu
- synonyymien harjoittelu vaihtelevuuden saamiseksi teksteihin
- tarkoituksenmukainen tekstin tuottaminen esimerkiksi koevastauksissa
- tekstin muokkaaminen palautteen pohjalta

Sanasto

- historia

- matematiikka: koko, symbolit, muodot, kappaleet, mitat (pituus, paino, tilavuus, korkeus, välimatka + partikkeli)
- kuvataide: taidemuodot, välineet, materiaalit
- tieto- ja viestintätekniikka: laitteet, sanastoa
- tekninen työ: välineet, materiaalit, työtavat
- tekstiilityö: välineet, materiaalit, työtavat

- osaa itsenäisesti opiskella uuden aihepiirin sanastoa
- tuntee suomalaisen kulttuurin keskeistä sanastoa

Kielen rakenne ja kielitieto

Oppilas

- hahmottaa keskeisimmät lausetyypit
- hahmottaa lauseen keskeisimmät jäsenet
- tuntee keskeisimmät tavat yhdistää lauseita
- osaa ryhmitellä sanoja eri perustein ja huomaa samankaltaisuuksia sanojen taivutuksessa

- liikunta: lajit, välineet, urheiluvammat
- musiikki: soittimet, termistö, symbolit
- ympäristö- ja luonnontieto: kasvit, eläimet, maaseutu ja kaupunki, sää, kartta, maailmankaikkeus
- katsomusaineet: rakennukset, rituaalit, henkilöt, termistö
- minä ja läheiseni (henkilökohtainen elämä, perhe, suku, ystävät), lähiympäristöni (koti ja asuminen, koulu), värit (värit, asteet), ihminen (keho, aistit, vaatetus, puhtaus), ruokailu (ruoka-aineet, ruoanlaittovälineet, ruokailuvälineet, verbejä), aika (vuodenajat, kuukaudet, viikopäivät, vuorokaudenajat, kellonajat, ajan ilmaukset, ajanjaksot, ajankohdat), vapaa-aika (harrastukset, lemmikit, matkailu), liikenne (turvallisuus, liikennemerkit, liikennevälineet), palvelut (kauppa, pankki, terveydenhuolto, ammatit), media
- ylä- ja alakäsitteet
- yhdyssanat, vastakohtat, synonyymit, riimisanat
- reaktiot
- kulttuurimuodot: kirjallisuus (kauno-, viihde- ja tietokirjallisuus, runo, romaani, lasten-, nuortenkirjallisuus)
- juhlapäivät: kalenterijuhlat (joulu, juhannus, pääsiäinen, vappu, kevätjuhla), perhejuhlat (kaste, rippi, ylioppilas, valmistuminen, häät, hääpäivä, hautajaiset), henkilökohtaiset juhlat (syntymäpäivä, nimipäivä)
- suomalaiset merkkihenkilöt ja –tapahtumat: liputuspäivät ja henkilöt, kuuluisia suomalaisia
- tapakulttuuri: pöytätavat, kohteliaisuus, epäkohteliaisuus (mm. kiroileminen), tervehdykset
- kansanperinne (laulut, lorut, runot, sadut, tarinat)

Kielen rakenne ja kielitieto

- toteamuslause
- kysymyslause: ko/kö-kysymys ja kysymyssanat
- omistusrakenne
- nesessiivirakenne: *Minun täytyy mennä* jne.
- käskyt ja huudahdukset
- välimerkit

- tunnistaa, osaa muodostaa ja käyttää tärkeimpiä taivutusmuotoja sekä tietää niiden nimitykset
- tuntee ääntämisen ja kirjoittamisen säännöt
- tutustuu puhutun ja kirjoitetun kielen eroihin

Kirjallisuus

Oppilas

- oppii ymmärtämään erilaisia aihepiirejä käsitteleviä tekstejä lukien tai kuunnellen
- lukee itsenäisesti ja oppii valitsemaan itselleen mieluista ja kielitasoltaan sopivaa luettavaa
- saa elämyksiä kirjallisuuskokemuksista
- saa tukea kirjallisuudesta sanastonsa ja ymmärtämyksensä kehittämisessä
- osaa eritellä lukemaansa ja näkemäänsä
- tutustuu kirjallisen ilmaisun eri muotoihin

Työtavat

Suomi toisena kielenä –opetuksen työtapoja valittaessa opettajan tulee huomioida oppilaiden yksilölliset kehityserot, erilaiset oppimistyylit ja tausta. Työtavat tulee valita niin, että oppilas saa mahdollisuuden omaksua oppimisstrategioita, joiden avulla hän pystyy selviytymään suomenkielisessä ympäristössä.

- prototyyppinen subjekti ja predikaatti
- käsitteet pää- ja sivulause
- tavallisimmat konjunktiot
- välimerkit
- sanaluokat ja niiden taivuttaminen
- verbityypit ja tärkeimmät nominityypit ja taivuttaminen
- sanojen ryhmittelyä merkityksen perusteella: synonyymit, vastakohtat, ylä- ja alakäsitteet, riimiparit, muu samankaltaisuus
- sanojen johtamisen alkeet
- sijamuodot: yksikön kieliopilliset sijat ja paikallissijat
- persoonamuodot
- aikamuodot: preesens ja imperfekti – myönteinen ja kielteinen taivutus
- taivutuksen tehtävien tarkastelua tekstissä
- rytmi, painotus ja intonaatio
- kirjoitus- ja äännejärjestelmä ja sen erityispiirteet passiivin tunnistaminen
- persoonamuodot
- verbin monikon 3. persoonan taivutus

Kirjallisuus

- lukutaidon kehittäminen mekaanisesta sujuvaksi ja ymmärtäväksi
- runsas kirjallisuuteen tutustuminen lukien tai kuunnellen
- kirjaston käyttö ikäkauden ja kielitaidon mukaiset sadut, lorut, kertomukset, runot ja muu kaunokirjallisuus
- tekstien monipuolinen käsittely
- tekstin rakenteen tutkiminen: henkilöt, juoni, tapahtuma-aika ja –paikka jne.
- lukukokemuksen jakaminen muiden kanssa
- kuvalukutaidon alkeet
- mediakritiikin alkeet
- kirjallisuuden lajit
- elokuva ja teatteri
- mediatekstit
- asiatekstin ja fiktiivisen tekstin ero

Erilaisten työtapojen avulla kehitetään oppimisen, ajattelun, ongelmanratkaisu- ja työskentelytaitoja. Työtapojen tulee kehittää oppilaan valmiuksia ottaa vastuuta omasta oppimisestaan, työskentelynsä suunnittelusta ja arvioinnista. Niiden tulee myös edistää sosiaalista joustavuutta ja kykyä toimia rakentavasti yhteistyössä muiden kanssa.

Suomen kieli on oppimisväline, jota oppilas käyttää perehtyessään eri oppiaineisiin ja selviytyessään arkielämän tilanteissa. Kaikessa työskentelyssä kiinnitetään huomiota kielen eri piirteisiin. Erityisesti puheviestinnän ja vuorovaikutustaitojen sekä sanaston opettelemisessa käytetään hyväksi kieliyhteisön kesellä elämistä ja ympäristön tarjoamia viestintätilanteita. Työtapoja vaihdellaan siten, että kaikkia kielen osa-alueita (puhuminen, kuunteleminen, kirjoittaminen ja kielitieto) harjoitellaan tasapuolisesti. Työtapojen tulee olla sekä monipuolisia että joustavia ja antaa mahdollisuuksia luovaan toimintaan, elämyksiin ja leikkiin. Vaihtelevista työtavoista mainittakoon mm. keskustelu ja kertominen erilaisissa ryhmissä, erilaisten esiintymistilanteiden harjoittelu, ääneen lukeminen (opettaja ja oppilas), ohjattu lukeminen, kuvien käyttö, autenttisten materiaalien käyttö, luokittelu ja vertailu, monipuolinen kirjoittaminen (äljöntäminen, sanelut, toistokirjoittaminen, muistiinpanot) sekä pelit ja leikit.

Arviointi

Toisen kielen arvioinnissa oppilaan edistymisen jatkuva arviointi on keskeistä. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota ilmaisun sisällön välittymiseen, ymmärrettävyyteen, tarkkuuteen, tyyliin sekä rakenteiden hallintaan ja kielen sopivuuteen käyttötilanteessa. Arviointiin vaikuttavat oppilaan kiinnostus kielen kehittämiseen sekä harrastuneisuus. Sanaston hallinnan arvioinnissa kiinnitetään huomiota sanaston laajuuteen, tarkkuuteen, varioivuuteen ja idiomaattisuuteen. Kirjoittamisen arvioinnissa kiinnitetään huomiota kirjoittamisen konventioihin: lauseenhallintaan, tekstin kokonaisuuteen, otsikon ja sisällön vastaavuuteen sekä ilmaisun kehittyessä oikeinkirjoitukseen. Lukemisen ja tekstinymmärtämisen arvioinnissa otetaan huomioon sekä mekaaninen että ymmärtävä lukeminen ja lukemisen sujuvuus. Kirjallisuuden arvioinnissa itsearviointi on pääasiallinen arviointitapa. Itsearviointissa oppilas arvioi edistymistään suullisesti tai kirjallisesti sekä aineenhallinnassa että työskentelytaidoissa ja pohtii seuraavan vuoden tavoitteitaan. Kielen rakenteen ja kielitiedon hallinnan arvioinnissa painotetaan tunnistamista, tuottamista ja soveltamista. Tiedonhankintataitojen arvioinnissa kiinnitetään huomiota työskentelyn itsenäisyyteen.

Kuvaus oppilaan hyvästä osaamisesta 5. luokan päättyessä suomi toisena kielenä – opetuksessa Helsingin peruskouluissa

Puheviestintä ja vuorovaikutustaidot

Oppilas

- rohkenee ilmaista itseään suullisesti erilaisissa tilanteissa
- kertoo ja kuvailee omia havaintojaan ja ajatuksiaan sekä vertailee niitä toisten havaintoihin
- haluaa ja osaa kuunnella toisten ajatuksia; osaa erottaa omanikäisilleen tarkoitetuista viesteistä pääasiat
- pystyy pitämään ymmärrettävällä puhekielellä tutulle yleisölle pienimuotoisen suullisen esityksen

Lukeminen ja tekstinymmärtäminen

Oppilas

Aurinkolahden peruskoulun opetussuunnitelma

- on saavuttanut sujuvan peruslukutaidon
- hyödyntää ja käyttää luetun ymmärtämistä parantavia strategioita
- ymmärtää pääpiirteittäin eri oppiaineiden tekstejä
- käyttää lukutaitoaan sekä hyödykseen että huvikseen

Tiedonhankintataidot

Oppilas

- osaa käyttää eri strategioita (esim. käsitekartta, muistiinpanot) olennaisen tiedon löytämiseen ja sen jäsentämiseen
- osaa käyttää taitotasolleen ja tehtävään sopivia lähteitä tiedonhakemisessa, esim. yksinkertaiset tiedonhaut tietoverkoista ja kirjasto
- osaa ohjatusti tuottaa esityksen annetusta aiheesta
- pohtii tiedon oikeellisuutta

Kirjoittaminen

Oppilas

- osaa tekstata ja tuottaa tekstiä tekstinkäsittelyohjelmalla
- hallitsee melko varmasti sanatasoisen oikeinkirjoituksen sekä ison ja pienen kirjaimen keskeiset käyttötavat ja osaa käyttää lopetusmerkkejä
- pystyy tuottamaan tietoon, kokemukseen ja mielikuvitukseen perustuvia tekstejä
- on tottunut parantamaan tekstiään hyödyntäen saamaansa palautetta
- ymmärtää lauserakenteiden ja kappalejaon merkityksen tekstin jäsentämisessä

Sanasto

Oppilas

- tunnistaa, ymmärtää ja osaa tuottaa eri aihepiirien keskeistä sanastoa
- ymmärtää oman taitotasonsa mukaisen tekstin avainsanat
- osaa opiskella uusien aihealueiden keskeisen sanaston

Kielen rakenne ja kielitieto

Oppilas

- hahmottaa tekstistä lauseet ja lauseista prototyyppisen subjektin ja predikaatin
- osaa ryhmitellä prototyyppisiä sanoja merkityksen ja taivutuksen perusteella
- tietää, miten verbeillä ilmaistaan persoonaa ja aikaa
- osaa hyödyntää tärkeimpiä nominien taivutusmuotoja tekstissään
- tuntee puhutun ja kirjoitetun kielimuodon eroja
- tunnistaa keskeisimmät kielitiedon käsitteet

Kirjallisuus

Oppilas

- pystyy valitsemaan itselleen mieluista ja kielitasoltaan sopivaa luettavaa
- osaa jakaa lukukokemuksen muiden kanssa
- laajentaa lukemalla tietämystään, saa elämyksiä ja kehittää mielikuvitustaan
- on lukenut opettajan kanssa sovittua kirjallisuutta ja työstänyt sitä eri menetelmin
- on tutustunut myös elokuvan, teatterin ja median keinoin rakennettuun fiktion

6. – 9. vuosiluokat	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Puheviestintä ja vuorovaikutustaidot	Puheviestintä ja vuorovaikutustaidot

Oppilas - ymmärtää normaalitempoista kasvokkaista puhetta - selviää käytännön puhetilanteista koulussa ja sen ulkopuolella - saa hyvin selvää opetuskeskustelusta ja opettajan puheesta eri oppiaineiden tunnilla - osaa tuoda esiin tietojaan ja kokemuksiaan - rohkaistuu käyttämään kieltä eri viestintätilanteissa ja pystyy keskustelemaan rakentavasti - tunnistaa ja tekee puheessaan eron puheen keskeisten rekisterien välillä	- äänteiden, rytmin, painotuksen ja intonaation tunnistaminen ja tuottaminen - kulttuurisidonnaiset puheviestintätilanteet kuten tervehtiminen, puhutteleva, esittäytyminen, kiittäminen, anteeksi pyytäminen, kysyminen, asioiminen ja puhelinkäyttäytyminen - nonverbaalinen viestintä - omien tunteiden ja tarpeiden ilmaiseminen kielellisesti - puuttuvan kielitaidon kompensoiminen esimerkiksi lähikäsitteitä käyttämällä tai selittämällä - aktiivinen ja kriittinen kuunteleminen - merkityksen päättely suulliset esitykset - tietojen esittäminen ja perusteleminen puheviestinnän strategiat kuten keskustelun aloittaminen, ylläpitäminen ja päättäminen - oman mielipiteen esittäminen ja perusteleminen, kuulijan huomioon ottaminen, palautteen antaminen - neuvottelutaitojen kehittäminen - puhutun kielen vaihtelu
Kielenopiskelu- ja tiedonhankintataidot Oppilas - käyttää erilaisia kielenopiskelulle tyypillisiä työtapoja - osaa lukea itsenäisesti ja valita tarkoitukseensa sopivaa kirjallisuutta ja lähdemateriaalia - tunnistaa omia oppimisstrategioitaan sekä tarvittaessa muuttaa niitä tarkoituksenmukaisemmiksi - osaa arvioida kielitaitonsa kehittymistä - kehittää kielitaitoaan eri oppiaineiden oppitunneilla sekä luokkahuoneen ulkopuolella	Kielenopiskelu- ja tiedonhankintataidot - oppikirjan, sanakirjan ja kirjaston käyttö - pari- ja pienryhmätyöskentely säännöllisenä harjoittelutapana - tieto- ja viestintätekniikan hyödyntäminen tiedonhankinnassa - sujuva, erittelevä ja ymmärtävä lukutaito - tietojen hankkiminen, arvioiminen ja soveltaminen - lähdemerkinnät - oman työskentelyn arvioiminen - oman tuotoksen tarkkaileminen ja muokkaaminen - oman kielitaidon arvioiminen - lukutaidon strategioita kuten ennakointi, päättely ja pääasioiden etsiminen tekstistä - eri oppiaineisiin liittyvien tekstien laatiminen - suulliset ja kirjalliset esitykset
Kirjoittaminen Oppilas - tuottaa selkeitä, tilanteen ja tarkoituksen mukaisia tekstejä - esittää ajatuksia kirjallisesti yhtenäisinä kokonaisuuksina - käyttää kirjoittaessaan kirjoitetun kielen	Kirjoittaminen - erilaisten tekstien laatiminen: kuvailevat ja kertovat tekstit, epämuodolliset tekstit ja viestit, mielipidekirjoitukset, asiatekstit, ohje, määritelmä, tiivistelmä, selostus, kirje, hakemus, raportti, tutkielma - sidoksisuus, otsikoinnin ja kappalejaon,

rekisteriä - kehittää taitoaan ilmaista itseään ja tottuu arvioimaan omaa ilmaisuaan - kirjoittaa sujuvasti käsin ja osaa tuottaa itsenäistä tekstiä tekstinkäsittelyohjelmalla	ajatuskartan käytön ja laadinnan harjoittelu - tavuttaminen, äänteiden kesto ja vokaaliharmonia - oikeinkirjoitus ja kielenhuolto - uusien sanojen ja rakenteiden käyttö omassa tuotoksissa, oman tekstin suunnittelu, muokkaaminen ja viimeistely palautteen pohjalta - pien- ja suuraakkoset (tyyppikirjaimet), selkeän ja sujuvan käsialan harjoittelu
Viestintäkasvatus Oppilas - ymmärtää ja osaa eritellä erilaisia mediatekstejä ja niiden tarkoitusta - saa selkoa aihepiiriltään tutuista radio- ja tv-ohjelmista	Viestintäkasvatus - kuvanlukutaidon alkeet - median tekstilajeja - lehdistö - radio ja televisio - elokuva ja teatteri - mainonta - Internet, nettietiketti - keskeisen sisällön ymmärtäminen kuullusta radio- ja tv-ohjelmasta
Sanasto Oppilas - laajentaa ja syventää aktiivista ja passiivista sanavarastoaan tutusta ja konkreettisesta kohti abstraktimpaa käsitteistöä - tuntee sanojen muodostamisperiaatteet	Sanasto - henkilökohtainen elämä, perhe, suku, ystävät - aika - sää - lähiympäristö, koti ja asuminen - maaseutu ja kaupunki - vapaa-aika, kulttuuri, urheilu ja matkailu - koulu fyysisenä ympäristönä, oppitunnit, koulutoverit, opettajat ja muu henkilökunta - eri oppiaineiden sanastoa - ruokailu ja puhtaus - ihmisen keho ja vaatetus - julkiset tilat ja palvelut, kuten koulutus, kauppa, liikenne ja terveydenhoito - luonto - tiedotusvälineet - juhlapäivät, kansanperinne, tapakulttuuri - leikit ja pelit - suomalaiset merkkihenkilöt ja -tapahtumat - arjen perinne ja elämänmuoto - yhdyssanat, johdokset, lainasanat
Kielen rakenne ja kielitieto Oppilas - pystyy ryhmittelemään sanoja merkityksen ja taivutuksen perusteella sekä tarkastelemaan sanoja ja lauseita toisiinsa liittyvinä	Kielen rakenne ja kielitieto kirjoitus- ja äännejärjestelmä, vokaalisointu, astevaihtelu sanaluokat ja tärkeimmät nominityytit verbin persoona- ja aikamuodot sekä tapaluokat

rakenteellisina yksikköinä - käyttää kirjoittaessaan kirjoitetun kielen rekisteriä	pääpiirteissään nominien sijamuodot reaktiot lauseenjäsenten tunnistaminen yksinkertaisissa lauseissa pää- ja sivulause konjunktiot nominaalimuotojen ja lauseenvastikkeiden tunnistaminen puhutun ja kirjoitetun kielen erot
Kirjallisuus ja kirjallisuustieto Oppilas - pystyy valitsemaan itselleen sopivaa kirjallisuutta ja lukemaan itsenäisesti - kehittää kirjallisuuden avulla ymmärtämystään ja löytää kirjallisuudesta elämyksiä - kehittää kielitaitoaan ja kielellistä tietoisuuttaan lukemalla kirjallisuutta - osaa eritellä kirjallisuuden eri lajeja - tuntee Suomen kirjallisuutta ja kulttuuria	Kirjallisuus ja kirjallisuustieto - sujuva, erittelevä ja ymmärtävä lukutaito - ikäkauden ja kielitaidon mukainen koti- ja ulkomainen kirjallisuus - keskustelua ja kirjoittamista novelleista, romaaneista ja muista kaunokirjallisista teksteistä - lukukokemuksen jakaminen muiden kanssa, esim. esitelmien pitäminen - kielen vaihtelun havainnoiminen - kaunokirjallisuuden päälajit: romaani, novelli, muu lyhytproosa, runous, draama sekä tekstinä että teatterikokemuksena - kirjallisuuden perusanalyysi: aihe, juoni, henkilöt, aika ja paikka - tyylillinen pääjako: klassisismi, romantiikka, realismi, modernismi - tutustuminen suomalaiseen yhteiskuntaan, kulttuuriin ja tapoihin kaunokirjallisuuden avulla - tutustuminen joihinkin Suomen kirjallisuuden klassikoihin - Kalevala, Seitsemän veljestä

Työtavat

Suomi toisena kielenä -opetuksen työtavat tukevat äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksen ja koulun yhteisiä työtapoja. Opetuksen lähtökohtana ovat oppilaalle ennestään tutut asiat. Oppilasta ohjataan oivaltavaan oppimiseen, päättelemään itse merkityksiä, käsitteitä ja säännönmukaisuuksia. Pari- ja ryhmätyöt edistävät sosiaalista joustavuutta, kykyä toimia rakentavassa yhteistyössä sekä vastuun kantamista. Vuosiluokilla 7. – 9. harjoitellaan itsenäistä työskentelyä, mm. tiedonhankintaa, esitelmien laatimista ja pitämistä. Erilaisten työtapojen opettelulla tuetaan oppilaan koulunkäyntiä ja kotoutumista.

Arviointi

Suomi toisena kielenä -opetuksessa arvioinnin pääpaino on pitkälti oppilaan edistymisen ja

työskentelytaitojen kehittymisen arvioinnissa. Oppilaan arviointi on jatkuvaa ja monimuotoista, ja yhteistyö eri oppiaineiden opettajien kesken on tärkeää. Erityisen tärkeää yhteistyö on arvioitaessa oppilaan siirtymistä opiskelemaan suomi äidinkielenä -oppimäärää.

Oppilasta ohjataan myös itse arvioimaan taitojaan ja työskentelytapojaan.

Oppilaan arviointi voi olla sanallista koko perusopetuksen ajan lukuun ottamatta päättöarviointia, joka on numeroarviointi. Mikäli oppilas on ollut jo usean vuoden ajan suomen kielen opetuksen piirissä, voi peruskoulun päättöarviointi painottua kielitaidon tason arviointiin. Päättöarvioinnin on oltava valtakunnallisesti yhteismitallista, jotta oppilaiden oikeusturva toteutuisi heidän pyrkiessään jatko-opintoihin.

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITEERIT ARVOSANALLE 8

Päättöarvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kaikki osa-alueet. On otettava huomioon, että oppilaan kielitaitoprofiili voi olla hyvinkin epätasainen: Vaikka oppilas saattaa joissakin asioissa selvästi ylittää ja joissakin alittaa arvosanan kriteerit, voi hän silti saada arvosanan 8. Kielen osaamisen taso vuosiluokalla 9 arvioidaan kielitaidon tasojen kuvausasteikon mukaan: B1.1–B1.2 Kielen lisäksi päättöarvioinnissa arvioidaan oppilaan kulttuuri- ja opiskelutaitoja.

Puheviestintä ja vuorovaikutustaidot

Oppilas ymmärtää normaalitempoista kasvokkaista puhetta ja saa hyvin selvää opettajan puheesta ja opetuskeskustelusta eri oppiaineiden oppitunneilla. Oppilas osaa tuoda esiin tietojaan ja kokemuksiaan esim. suullisissa esityksissä. Hän rohkenee käyttää suomen kieltä eri viestintätilanteissa ja pystyy keskustelemaan rakentavasti. Hän tunnistaa ja tekee eron puheen keskeisten rekisterien välillä. Ääntäminen on ymmärrettävää, vaikka siinä saattaa kuulua oppilaan äidinkielen vaikutus.

Kielenopiskelu- ja tiedonhankintataidot

Oppilas osaa käyttää kielenopiskelulle tyypillisiä työtapoja. Hän osaa valita tarkoitukseensa sopivaa kirjallisuutta ja lähdemateriaalia sekä pohtii tiedon oikeellisuutta. Hän tuntee omia oppimisstrategioitaan ja tarvittaessa tehostaa niitä. Hän osaa arvioida kielitaitonsa kehittymistä ja kehittää kielitaitoaan eri oppiaineiden oppitunneilla sekä luokkahuoneen ulkopuolella.

Kirjoittaminen

Oppilas osaa tuottaa selkeitä, tilanteen ja tarkoituksen mukaisia tekstejä ja osaa kirjoittaessaan käyttää kirjoitetun kielen rekisteriä. Hän kirjoittaa kohtuullisen virheetöntä tekstiä sekä käsin että tietojenkäsittelyohjelmalla.

Viestintäkasvatus

Oppilas käyttää ja ymmärtää erilaisia mediatekstejä ja osaa eritellä niiden tarkoitusta.

Sanasto

Oppilas osaa käyttää elämäänsä ja ympäristöönsä liittyvää sanastoa sekä tuntee eri oppiaineiden keskeisen sanaston. Hän osaa hahmottaa ylä- ja alakäsitteitä ja tuntee sanojen muodostamisperiaatteet.

Kielen rakenne ja kielitieto

Aurinkolahden peruskoulun opetussuunnitelma

Oppilas osaa ryhmitellä sanoja merkityksen ja taivutuksen perusteella sekä tarkastella sanoja ja lauseita toisiinsa liittyvinä rakenteellisina yksikköinä.

Kirjallisuus ja kirjallisuustieto

Oppilas pystyy valitsemaan itselleen sopivaa kirjallisuutta ja lukemaan itsenäisesti sekä kehittämään kirjallisuuden avulla kielitaitoaan, tietämystään ja ymmärtämystään. Oppilas on lukenut opettajan kanssa sovittuja kaunokirjallisia tekstejä. Hän tuntee suomalaista kirjallisuutta ja osaa eritellä kirjallisuuden eri lajeja.

Kulttuuritaidot

Oppilas tuntee suomalaista kulttuuria. Hän ymmärtää monikielisyyden ja monikulttuurisuuden merkityksen ja haluaa kehittää toiminnallista kaksikielisyyttään.

1.2.3 Toinen kotimainen kieli ja vieraat kielet

JOHDANTO

Vieraan kielen opetuksen tulee antaa oppilaalle valmiuksia toimia erikielisissä viestintätilanteissa. Opetuksen tehtävänä on totuttaa oppilas käyttämään kielitaitoaan ja kasvattaa hänet ymmärtämään ja arvostamaan myös muiden kulttuurien elämänmuotoa. Oppilas oppii myös, että taitoaineena ja kommunikaation välineenä kieli edellyttää pitkäjänteistä ja monipuolista viestinnällistä harjoittelua. Vieras kieli oppiaineena on taito- ja kulttuuriaine.

Aihekokonaisuudet

Vieraiden kielten opetukseen erityisesti soveltuvia aihekokonaisuuksia ovat

Ihmisenä kasvaminen

- keskittyminen ja ponnistelu
- vuorovaikutustaidot (kuunteleminen, kysyminen ja keskustelu)
- yksin ja yhdessä tekeminen
- tekemällä oppiminen
- vastuuntuntoisuus
- tavoitteellisuus
- erilaisuuden hyväksyminen
- kulttuurinen aktiivisuus

Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys

- kehitetään taitoja toimia kansainvälisessä ja kulttuurien välisessä vuorovaikutuksessa
- kohdekielen kulttuuriin, maantietoon, historiaan ja tapoihin tutustuminen
- suvaitsevaisuus ja kulttuurien välinen ymmärrys
- oman kulttuurin tunteminen ja siitä vieraalla kielellä kertominen
- arki ja juhlat meillä ja muualla
- tapakulttuuri
- Suomi osana Pohjoismaita, Eurooppaa ja maailmaa

Viestintä ja mediataito

Oppilas

- harjoittelee viestinnän perustaitoja kohdekielellä
- opettelee suhtautumaan kriittisesti tietoon
- harjoittelee tiedonhankintaa vieraskielisistä lähteistä
- kehittää omaa ilmaisuaan vieraalla kielellä suullisesti ja kirjallisesti
- omaksuu kohdekielen kulttuurille tyypillisimpiä ilmaisutapoja
- opettelee käyttämään erilaista sähköistä viestintää

Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys

- omatoimisuus ja kyky yhteistoimintaan
- oman mielipiteen muodostaminen
- vastuu omasta työstä

- pitkäjänteinen toiminta
- kielitaidon merkitys yrittäjyydelle ja eri ammateissa

Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta

- kestävään kehitykseen ja ympäristöön liittyvää sanastoa
- toivottu tulevaisuus ja sen edellyttämät valinnat ja toiminnot

Ihminen ja teknologia

- tietotekniikka opetusvälineenä: koulun multimediasstudion hyödyntäminen (kuuntelu, puheenharjoitus, ääntäminen, Alfasoft-kieliohjelmat)
- kustantajien verkkosivujen käyttö

Koulun painopistealueet

Yhteisenä tavoitteena eri oppiaineissa opettelemme tarkkaavaisuutta, havaitsemista, muistitoimintoja, käsitteellistämistä, ajattelua, päätöksentekoa, suunnittelua, ongelmanratkaisua ja sisäistä motivaatiota. Vaativimpia tavoitteita (pätöksentekoa, suunnittelua, ongelmanratkaisua ja sisäistä motivaatiota) harjoittelemme ikätasolle sopivalla tavalla.

Helsinkiläisyys kieltenopetuksessa

Pääkaupunkimme Helsinki ovat kasvavassa määrin monikulttuurinen ympäristö, jossa vieraiden kielten hallinta korostuu. Alueena pääkaupunkiseutu tarjoaa kaksikielisen ja kansainvälisen oppimisympäristön. Oppilailla on luontevat kommunikointimahdollisuudet vierailla kielillä ja myös suomenruotsalainen kulttuuritarjonta on runsasta.

1.2.3.1 Toinen kotimainen kieli

JOHDANTO

Ruotsin kielen opetuksen tulee antaa oppilaalle valmiuksia vuorovaikutukseen ja yhteistyöhön maamme ruotsinkielisen väestön kanssa sekä pohjoismaiseen yhteistyöhön. Opetuksen tehtävänä on totuttaa oppilas käyttämään kielitaitoaan ja kasvattaa häntä arvostamaan Suomen kaksikielisyyttä ja pohjoismaista elämänmuotoa. Oppilas oppii myös, että taitoaineena ja kommunikaation välineenä kieli edellyttää pitkäjänteistä ja monipuolista viestinnällistä harjoittelua. Oppiaineena ruotsin kieli on taito- ja kulttuuriaine.

Ruotsi A-kielenä

Ruotsin A-oppimäärää voidaan opiskella kaikille yhteisenä tai vapaaehtoisena kielenä. Hyvien opiskelutottumusten omaksuminen kaikille yhteisen kielen opetuksessa luo pohjaa myöhemmin alkaville kieliopinnoille. A-kielen opiskelun myötä oppilaalla alkaa kehittyä myös kulttuurien välinen toimintakyky.

Ruotsi B-kielenä

Opetuksen tavoitteena on suulliseen vuorovaikutukseen painottuvan ruotsin kielen perustaidon saavuttaminen. Opetus edistää myös oppilaan kielenopiskelutaitojen ja kulttuurien välisen toimintakyvyn kehittymistä.

A-KIELI

A-kieltä opiskellaan kaikille yhteisenä aineena. Lisäksi A-kieli voidaan aloittaa vapaaehtoisena. Hyvien opiskelutottumusten omaksuminen kaikille yhteisen A-kielen opetuksessa luo pohjaa myöhemmin alkaville kieliopinnoille. A-kielen opiskelun myötä oppilailla alkaa myös kehittyä kulttuurien välinen toimintakyky.

B-KIELI

Opetuksen tavoitteena on vieraan kielen perustaidon saavuttaminen. Opetus edistää myös oppilaan kielenopiskelutaitoja ja kulttuurien välisen toimintakyvyn kehittymistä.

Yleistavoitteet – vuosiluokat 3-6

Opetuksen tehtävänä on totuttaa oppilas viestimään vieraalla kielellä hyvin konkreettisissa ja itselleen läheisissä tilanteissa aluksi pääsääntöisesti suullisesti ja vähitellen kirjallista viestintää lisäten. Hänen tulee tiedostaa, että kielet ja kulttuurit ovat erilaisia, mutta eivät eriarvoisia. Oppilaalle tulee kehittyä hyviä kielenopiskelutottumuksia.

Yleistavoitteet - vuosiluokat 7-9

Opetuksen tehtävänä on, että oppilaan kielitaito laajenee vaativampiin sosiaalisiin tilanteisiin sekä harrastuksien, palveluiden ja julkisen elämän alueelle. Kirjoitetun kielen osuus opetuksessa kasvaa. Oppilaan taito toimia kohdekulttuurin edellyttämällä tavalla kasvaa ja hän hankkii lisää kielten opiskelulle ominaisia strategioita.

Työtavat

Opettaja valitsee työtavat pedagogisen asiantuntemuksensa mukaan jokaisen ryhmän tarpeet huomioiden.

Työtavat ovat monipuolisia ja erilaiset oppimistyyliä huomioivia ja ne edistävät oppilaan oppimaan oppimista sekä tiedon jäsentämistä ja kokonaisuuksien ymmärtämistä.

Oppilaat työskentelevät opettajan johdolla yksin, pareittain tai ryhmissä.

Erilaisin työtavoin pyritään rohkaisemaan oppilasta sekä suulliseen että kirjalliseen tuottamiseen.

Työtapojen vaihtelemisella aktivoidaan ja motivoidaan oppilaita.

Oppilaat harjoittelevat uusia sanoja ja rakenteita sekä suullisesti että kirjallisesti.

Arviointi

Oppilaan kielen osaamisen arviointi suoritetaan luokka-asteelle asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Arviointi on jatkuvaa ja se perustuu sekä suulliseen että kirjalliseen kielitaitoon, suhteessa opetussuunnitelmassa esitettyihin tavoitteisiin.

Arviointia suorittavat sekä opettaja että oppilas, jota ohjataan itsearviointiin.

Oppilaan osaamista kuullun ja luetun ymmärtämisessä, tekstin tuottamisessa sekä sanaston ja rakenteiden hallinnassa testataan erilaajuisin kokein.

Arvosanaan vaikuttaa koetulosten ohella oppilaan sinnikäs, huolellinen ja aktiivinen työskentely sekä positiivinen asenne niin oppitunneilla kuin kotona.

Arviointiin vaikuttavat myös oppilaan tekemät kirjalliset tuotokset sekä suullinen osaaminen ja osallistuminen oppitunneilla.

Yhdeksännen luokan lopussa arvioinnin kriteerinä käytetään annettua hyvän osaamisen kuvausta.

1.2.3.2 Ruotsi A-kielenä

7. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Kielitaito Kuullun ymmärtäminen - oppilas ymmärtää yleiskielistä (sekä suomen- että riikinruotsi) puhetta Puhuminen - oppilas osaa kertoa itsestään ja selviytyy keskeistä sanastoa sisältävistä vuoropuheluista - oppilas oppii kohdekielelle tyypillistä ääntämystä - oppilas pystyy tuottamaan perustason lauserakenteita Luetun ymmärtäminen - oppilas ymmärtää tavanomaista sanastoa sisältäviä tekstejä Kirjoittaminen - oppilas osaa kirjoittaa arkipäivään ja omaan elämäänsä liittyviä viestejä Kulttuuritaidot - oppilas kartuttaa perustietojaan suomenruotsalaisista, Ruotsista ja muista Pohjoismaista - oppilas oppii vertailemaan omaa ja kohdekielen kulttuureja toisiinsa - oppilas oppii arvostamaan omaa, suomenruotsalaista, ruotsalaista ja muiden Pohjoismaiden kulttuuria ja tuntemaan kielialueen yhteistä historiaa - oppilas oppii viestimään kohdekielellä hyväksyttävästi arkipäivän tilanteissa Opiskelustrategiat Oppilas oppii - ottamaan vastuuta omasta opiskelustaan (säännöllinen työskentely, välineistä huolehtiminen, tiedonhaku oppi- ja sanakirjoista) - oivaltamaan omatoimisen viestinnällisen harjoittelun merkityksen - arvioimaan omaa työskentelyään ja	Aihepiirit ja viestintätilanteet - matkustaminen, liikennevälineet, lipunosto - tien kysyminen ja neuvominen - kuukaudet - ravintolassa asiointi - lääkärissä käynti, sairaudet, ruumiinosat Rakenteet - aiemmin opitun kertaamista - järjestysluvut, päiväys - man-passiivi - den/det/de här/där - perfekt - adjektiivien vertailu - lyhyet vastaukset - refleksiiviverbit Viestintästrategiat Oppilas oppii - reagoimaan suullisesti ja kirjallisesti käyttäen ruotsin kielelle ominaisia sanoja ja sanontoja - tekemään lisäkysymyksiä - käyttämään tavallisimpia kohteliaisuusfraaseja ja toivotuksia - elein, ilmein ja yksinkertaisin lausein reagoimaan kuulemaansa - etsimään jonkin tiedon tekstistä ja puheesta

tarvittaessa pyrkii muuttamaan työtapojaan - tiedostamaan erilaisia oppimistyyylejä ja tunnistamaan vähitellen oman oppimistyylinsä - käyttämään hyväksi äidinkielessä oppimaansa kielitaitoa - soveltamaan oppimaansa tietoa - päättämään, arvaamaan ja keksimään asiayhteyden uusissa tilanteissa - käyttämään erilaisia muististrategioita (toiminta, ryhmittely yms.) - analysoimaan (mallin avulla ja äidinkieleen verraten) - liittämään uuden tiedon vanhaan - käyttämään sosiaalista vuorovaikutusta asian ymmärtämiseen, oppimiseen ja muistamiseen (kysymällä neuvoa, työskentelemällä ryhmässä, antamalla työrauhan sekä arvostamalla omaa ja toisten työtä) - tutustuu tietotekniikan tarjoamiin tiedonhankinta- ja harjoitusmahdollisuuksiin	
--	--

8. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Kielitaito Kuullun ymmärtäminen - oppilas ymmärtää normaalilla nopeudella puhuttua yksinkertaista, yleiskielistä puhetta - oppilas pystyy poimimaan puheesta ydinsisällön ja hän huomaa aihepiirin vaihtumiset Puhuminen - oppilas osaa kertoa lyhyesti itsestään ja lähipiiristään - oppilas selviytyy yksinkertaisista vuoropuheluista ja palvelutilanteista - oppilaan puhe ja ääntäminen ovat melko sujuvaa ja ymmärrettävää - oppilas käyttää puheessaan lyhyitä ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita	Aihepiirit ja viestintätilanteet - asuminen - mielipiteen ilmaiseminen - ulkonäkö, luonne - ihastuminen - koulu - harrastuksia, musiikki, bändi - vapaa-aika, rahankäyttö - kesätyö - ympäristö Rakenteet - pluskvamperfekti - sin, sitt, sina - konditionaali - adjektiivi + substantiivi epämääräisessä ja määräisessä muodossa - att + infinitiivi - pronomini + adjektiivi + substantiivi - adverbit (myös vertailu) - futuuri - ammattisanat

Luetun ymmärtäminen - oppilas ymmärtää yksinkertaista, tavanomaista tekstiä - oppilas löytää lyhyehköstä tekstistä pääajatuksia ja joitakin yksityiskohtia - oppilas pystyy tekemään joitakin päätelmiä kontekstin avulla Kirjoittaminen - oppilas pystyy kirjoittamaan tutuista, arkisista ja omiin kokemuksiin liittyvistä asioista - oppilas osaa kirjoittaa lyhyitä viestejä ja tekstejä liittyen omaan elämään ja konkreettisiin tarpeisiin Kulttuuritaidot Oppilas - saa lisää tietoa suomenruotsalaisten, Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kulttuureista - oppii vertailemaan ja arvostamaan omaa ja kohdekielen kulttuuria - oppii tuntemaan jonkin verran kielialueen yhteistä historiaa Opiskelustrategiat - oppilas vahvistaa 7. luokalla oppimiaan opiskelustrategioita, osaan arvioida niitä ja pystyy tarvittaessa muuttamaan työtapojaan - oppilas oppii hahmottamaan myös muiden käyttämiä strategioita ja rohkaistuu kokeilemaan niitä	Viestintästrategiat Oppilas vahvistaa 7. luokalla opittuja viestintätaitoja ja oppii vuorovaikutusstrategioiden käyttöä: - puheenvuoron ottaminen ja antaminen - avun pyytäminen - selvennyksen pyytäminen ja antaminen - väärinymmärrysten selvittäminen
--	--

9. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Kielitaito Kuullun ymmärtäminen - oppilas pystyy seuraamaan selkeää puhetta tai keskustelua, tunnistamaan sen aiheen ja poimimaan siitä pääkohdat - oppilas ymmärtää kohdekielelle tyypillisiä sanontoja ja muuta keskeistä sanastoa - oppilas ymmärtää sekä Suomessa että Ruotsissa puhuttua ruotsin kieltä	Aihepiirit ja viestintätilanteet - rippikoulu, partio - kirje - ympäristö - TV, elokuva - lipun ostaminen - ammatteja, työharjoittelu, työnhaku - tulevaisuuden suunnitelmia - nuorten elämää

Puhuminen - oppilas osaa kertoa itsestään ja lähipiiristään - oppilas selviytyy tavallisimmissa palvelutilanteissa ja muissa jokapäiväisissä sosiaalisissa kohtaamisissa - oppilaan ääntäminen on ymmärrettävää - oppilas hallitsee keskeisen sanaston ja perustason lauserakenteet Luetun ymmärtäminen - oppilas ymmärtää yksinkertaista ja tavanomaista sanastoa sisältäviä tekstejä - vaativammasta tekstistä oppilas löytää ja ymmärtää pääajatuksen ja joitakin yksityiskohtia - oppilas osaa tehdä ymmärtämistä edesauttavia päätelmiä kontekstin avulla Kirjoittaminen - oppilas pystyy kirjoittamaan arkielämään liittyviä viestejä ja kuvauksia - oppilas osaa käyttää tavanomaista sanastoa ja peruslauserakenteita ilmaistessaan itseään kirjallisesti Kulttuuritaidot - oppilas kartuttaa tietojaan suomenruotsalaisuudesta ja Pohjoismaista ja oppii ymmärtämään kulttuurieroja syitä - oppilas oppii varmemmin viestimään ruotsinkielisen henkilön kanssa luontevalla tavalla ottaen huomioon kohdekulttuurin - oppilas tiedostaa, että arvot ovat sidoksissa kulttuuriin - oppilas osaa kertoa keskeisiä asioita Helsingistä ja Suomesta - oppilas ymmärtää pohjoismaisen yhteistyön merkityksen Opiskelustrategiat - 7. ja 8. luokalla opitut opiskelustrategiat varmentuvat ja oppilas osaa keskustella niistä - oppilas tunnistaa erilaisia oppimisstrategioita ja rohkenee kokeilla niitä	Rakenteet - epäsuora kysymyslause - kansallisuudet, maantieteelliset nimet - partisiipin preesens ja perfekti - var ? –verbit - superlatiivi attribuuttina - passiivi - 2. konditionaali Viestintästrategiat - Oppilas osaa reagoida suullisesti ja kirjallisesti käyttäen tavallisia ruotsin kielelle ominaisia ilmaisuja ja rakenteita. - Oppilas oppii tarkkailemaan omaa kielenkäyttöään ja korjaa puutteensa kielitaidossa likimääräisin ilmaisin. - Oppilas kykenee kielellisen tai tilannevihiin perustuvan päättelyn avulla selvittämään viestin sisällön.
--	--

Aurinkolahden peruskoulun opetussuunnitelma

- oppilas käyttää tottuneesti tieto- ja viestintätekniikan suomia mahdollisuuksia kielenopetuksessa - oppilas on ymmärtänyt kielen opiskelussa välttämättömän sinnikkään viestinnällisen harjoittelun merkityksen	
---	--

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITEERIT ARVOSANALLE 8

Kielitaito

Kielen osaamisen taso 9. luokalla kielitaidon tasojen kuvausasteikon mukaan:

	Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Tekstin ymmärtäminen	Kirjoittaminen
Ruotsi	A2.2 Kehittyvä peruskielitaito	A2.1 Peruskielitaiton alkuvaihe	A2.2 Kehittyvä peruskielitaito	A2.1 Peruskielitaidon alkuvaihe

1.2.3.3 Ruotsi B-kielenä

7. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Kielitaito Kuullun ymmärtäminen - oppilas pystyy ymmärtämään selkeää puhetta, joka koostuu lyhyistä lauseista ja kysymyksistä ja koskettelee läheisesti oppilaan omaa elämää Puhuminen - oppilas pystyy kertomaan itsestään yksittäisillä, lyhyillä lauseilla - oppilas osaa joitakin ulkoa opeteltuja ilmauksia ja keskeisintä sanastoa Luetun ymmärtäminen - oppilas ymmärtää lyhyitä, itseään koskevia kysymyksiä ja yksinkertaisia lauseita Kirjoittaminen - oppilas osaa kirjoittaa muutamia lauseita itsestään käyttäen lähinnä ulkoa opittuja ilmauksia Kulttuuritaidot - oppilas oppii perustietoja suomenruotsalaisista, Ruotsista ja Pohjoismaista - oppilas huomaa oman ja kohdekielen kulttuurien eroja ja yhtäläisyyksiä - oppilas oppii arvostamaan omaa, suomenruotsalaista ja muiden Pohjoismaiden kulttuuria Opiskelustrategiat Oppilas - oppii ottamaan itse vastuuta opiskelustaan. - oivaltaa pitkäjänteisen työskentelyn merkityksen. - opettelee tiedonhankintaa (esim. oppikirjat, sanakirjat, sähköiset välineet) ja tiedon soveltamista. - harjaantuu arvioimaan omaa työskentelyään ja oppimistaan.	Aihepiirit ja viestintätilanteet - itsestä kertominen, perhe ja asuminen - ulkonäkö - harrastukset, matkustaminen, musiikki, eläimet - vuodenaajat, kuukaudet, viikonpäivät - koulu - ruoka - asiointi, esim. kahvilassa ja lipunmyynnissä Rakenteet - persoonapronominit - kysymyssanat, kysymykset - perusluvut, kellonajat - substantiivien taivutus - olla-verbit: vara ja ha - preesens - adjektiivin taivutus - s-genetiivi ja possessiivipronominit - päälauseen sanajärjestys - apuverbit Viestintästrategiat - oppilas pystyy kontekstista päättelemään viestin sisältöä - oppilas harjaantuu reagoimaan kuulemaansa, esim. dialogeissa - oppilas harjoittelee oman ja muiden kielenkäytön tarkkailua

- oppii käyttämään erilaisia työskentelytapoja. - pystyy käyttämään hyväkseen äidinkielen ja A1-kielen tietoja ja taitoja. - ymmärtää työrauhan merkityksen ja arvostaa omaa ja muiden työtä ja kehittää omia sosiaalisia taitojaan.	
--	--

8. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Kielitaito Kuullun ymmärtäminen - oppilas ymmärtää normaalitempoista puhetta siinä määrin, että pystyy poimimaan itseään kiinnostavan informaation ydinsisällön Puhuminen - oppilas pystyy kertomaan itsensä lisäksi myös lähipiiristään - oppilas selviytyy arkisista keskustelu- ja asiointitilanteista - oppilas hallitsee keskeiset lauserakenteet Luetun ymmärtäminen - oppilas pystyy lukemaan ja ymmärtämään keskeisen sisällön tavanomaista sanastoa sisältävästä, lyhyestä tekstistä Kirjoittaminen - oppilas osaa kirjoittaa tutuista, arkisista asioista lyhyitä lauseita ja viestejä - Kulttuuritaidot - oppilas saa lisää tietoa suomenruotsalaisuudesta ja Pohjoismaista. - oppilas oppii selviytymään ruotsinkielisen puhekumppanin kanssa luontevalla tavalla arkisissa tilanteissa - oppilas laajentaa ja syventää tietoja omasta ja ruotsalaisesta tapa- ja juhlakulttuurista - Opiskelustrategiat - oppilas varmentaa 7. luokalla omaksumiaan	Aihepiirit ja viestintätilanteet - tien kysyminen ja neuvominen - vaatteet - sää, luonto - ruokaileminen - koti, asuminen, huonekalut - tunteet - sairastaminen, ruumiinosat - matkalipun ostaminen - eriävän mielipiteen esittäminen Rakenteet - persoonapronominien objektimuodot - imperfekti, perfekti ja pluskvamperfekti - järjestysluvut, päiväys - adjektiivien vertailu Viestintästrategiat Oppilas harjoittelee - päättämään viestin sisältöä kontekstin avulla - reagoimaan kuulemaansa, esim. dialogeissa - tarkkailemaan omaa ja muiden kielenkäyttöä - korvaamaan puuttuvaa kielitaitoaan vastaavalla ilmauksella - ottamaan puheenvuoron

opiskelustrategioita ja kykenee tarvittaessa muuttamaan niitä ja etsimään itselleen sopivampia menetelmiä - oppilas oppii käyttämään hyväkseen sekä äidinkielessä että vieraissa kielissä oppimaansa - oppilas oppii keskustelemaan opiskelustrategioistaan, jakamaan kokemuksiaan kielenopiskelusta ja rohkaistuu kokeilemaan muita strategioita	
---	--

9. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Kielitaito Kuullun ymmärtäminen - oppilas kykenee seuraamaan selkeää, yleiskielistä puhetta, keskustelua ja viestintää ja havaitsee siitä keskeisen sisällön ja aihepiirien vaihdokset Puhuminen - oppilas osaa kuvailla itseään ja lähipiiriään - oppilas selviytyy puhekumppanin avulla vuoropuheluista ja palvelutilanteista - oppilas osaa käyttää keskeistä sanastoa ja yleisiä lauserakenteita puheessaan Luetun ymmärtäminen - oppilas ymmärtää lyhyehköjä tekstejä ja osaa etsiä ja verrata yksittäisiä tietoja - oppilas kykenee myös päättelyyn kontekstin avulla. Kirjoittaminen - oppilas pystyy kirjoittamaan omaan elämäänsä ja kokemuksiinsa liittyviä tuotoksia - oppilas osaa kirjoittaa käyttäen tavallista sanastoa sekä perusilmauksia ja –lauserakenteita Kulttuuritaidot - oppilas saa lisätietoa suomenruotsalaisuudesta ja Pohjoismaista	Aihepiirit ja viestintätilanteet - monikulttuurisuus - unelmat, tulevaisuuden suunnitelmat - ammatit - kiire ja stressi - ympäristö - media Rakenteet - sivulause - konditionaali - imperatiivi - infinitiivi - refleksiiviverbit Viestintästrategiat Oppilas - osaa selvittää viestin sisällön soveltamalla ja tilannevihjeiden avulla. - osaa hyödyntää vuorovaikutustilanteessa saamaansa palautetta. - tarkkailee omaan kielenkäyttöään. - korvaa puuttuvaa kielitaitoaan vastaavilla ilmauksilla. - osaa aloittaa ja lopettaa puheenvuoron. - kykenee ottamaan itselleen puheenvuoron ja ylläpitämään puheenvuoroaan. - osaa käyttää palautteen antamiseen liittyviä ilmauksia.

- oppilas oppii varmemmin viestimään ruotsinkielisen puhekumppanin kanssa ruotsinkieliselle kulttuurille luontevalla tavalla - oppilas laajentaa ja syventää edelleen tietojaan omasta ja ruotsalaisesta tapa- ja juhlakulttuurista - oppilas osaa kertoa keskeisiä asioita Helsingistä ja Suomesta - oppilas ymmärtää pohjoismaisen yhteistyön merkityksen Opiskelustrategiat - oppilas käyttää säännöllisesti omaksumiaan opiskelustrategioita ja työtapoja - oppilas käyttää hyväkseen äidinkielessä ja vieraissa kielissä oppimaansa - oppilas osaa keskustella opiskelustrategioistaan ja jakaa kokemuksiaan kielenopiskelusta	
---	--

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITEERIT ARVOSANALLE 8

Kielitaito

Kielen osaamisen taso 9. luokalla kielitaidon tasojen kuvausasteikon mukaan:

	Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Tekstin ymmärtäminen	Kirjoittaminen
Ruotsi	A2.1 Peruskielitaidon alkuvaihe	A1.3 Toimiva alkeiskielitaito	A2.1 Peruskielitaidon alkuvaihe	A1.3 Toimiva alkeiskielitaito

1.2.3.4 Englanti A-kielenä

3.LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Kielitaito Kuullun ymmärtäminen - oppilas tunnistaa englannin perusäänteet. - oppilas ymmärtää keskeisimpiä, sanoja, - sanontoja ja lyhyitä lauseita. Puhuminen - oppilas rohkaistuu oman suullisen taidon tuottamiseen sana- ja sanontatasolla. Luetun ymmärtäminen - Oppilas tunnistaa englannin peruskirjaimiston, keskeisimpiä sanoja ja sanontoja. Kirjoittaminen - Oppilas osaa kirjoittaa keskeisiä sanoja ja sanontoja. Kulttuuritaidot - oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan omaa ja vierasta kulttuuria. - oppilas tutustuu oman ja kohdekielen kulttuuriin - välisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin. - oppilas tutustuu joihinkin kohdekielen kulttuuriin liittyviin ominaispiirteisiin kuten kohteliaaseen kielenkäyttöön. Opiskelustrategiat - oppilas tulee tietoiseksi kielestä ja sen merkityksestä. - oppilas omaksuu myönteisen asenteen kielen opiskelua sekä vieraita kieliä kohtaan. - oppilas oppii ymmärtämään työrauhan merkityksen.	Aihepiirit ja viestintätilanteet - aihepiirejä ovat mm. perhe, esineet ja eläimet - harjoitellaan tervehtimistä, esittäytymistä sekä tunteiden ilmaisua - harjoitellaan mm. värejä ja lukusanoja - harjoitellaan arkipäivän toimintoja sekä lauluja ja loruja Rakenteet - persoonapronominit - keskeisimmät kysymyssanat - substantiivien yksikkö ja säännöllinen monikko - määräinen ja epämääräinen artikkeli - omistuspronomininit my, your - olla ja omistaa verbit - s-genetiivi Viestintästrategiat - oppilas oppii ymmärtämään äänteiden oikein - lausumisen merkityksen - uskaltaa viestiä elein ja ilmein - oppii etsimään jonkin tiedon tekstistä - oppii erottamaan jonkin tiedon puheesta - oppii käyttämään tekstikirjan sanastoa apuna

Aurinkolahden peruskoulun englanninkielen arviointi 3. luokan syyslukukauden lopussa: arvosanat ja niiden kriteerit.

Erinomainen

- oppilaalla on myönteinen ja innokas asenne kielenopiskeluun
- oppilas suorittaa annetut tehtävät säännöllisesti ja huolellisesti sekä kotona että koulussa
- oppilas antaa itselleen ja muille työrauhan
- oppilas huolehtii tunnollisesti välineistään (oppilaalla on tunneilla tarvittavat välineet mukanaan)
- oppilas työskentelee vireästi ja aktiivisesti kykyjensä mukaan
- oppilaalla on kiitettävät tulokset mahdollisista kirjallisista ja/tai suullisista kokeista

Hyvin

- oppilas asennoituu myönteisesti kielenopiskeluun
- oppilas suorittaa annetut tehtävät yleensä moitteettomasti
- oppilas antaa itselleen ja muille työrauhan
- oppilaalla on yleensä tarvittavat opiskeluvälineet mukanaan
- oppilas työskentelee melko aktiivisesti
- oppilaalla on tyydyttävät tulokset mahdollisista kirjallisista ja/tai suullisista kokeista

Vaihtelevasti

- oppilaan asenne kielenopiskeluun on välinpitämätön ja/tai kielteinen
- oppilas laiminlyö tehtäviään
- oppilas ei ole sisäistänyt työrauhan merkitystä, työrauhaongelmia
- oppilas unohtelee välineitään toistuvasti
- oppilas osallistuu vaihtelevasti tai ei ollenkaan tuntityöskentelyyn
- oppilaalla on välttävät tulokset mahdollisista kirjallisista ja/tai suullisista kokeista

4.LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Kielitaito Kuullun ymmärtäminen - Oppilas oppii ymmärtämään äänteiden oikein lausumisen, sanojen painottamisen ja sävelkulun merkityksen. - Oppilas ymmärtää keskeisimpiä sanoja, sanontoja, ja lyhyitä lauseita. - Oppilas ymmärtää oppitunnilla käytettäviä englanninkielisiä käskyjä ja kehotuksia. Puhuminen - Oppilas rohkaistuu omaan suulliseen tuottamiseen sana- ja sanontatasolla. Luetun ymmärtäminen - Oppilas tunnistaa englannin kielen keskeisimpiä sanoja, sanontoja ja lyhyitä lauseita. Kirjoittaminen - Oppilas osaa kirjoittaa keskeisiä sanoja, sanontoja ja lyhyitä lauseita. Kulttuuritaidot - oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan omaa ja vierasta kulttuuria - oppilas tutustuu oman ja kohdekielen kulttuurin välisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin - oppilas tutustuu joihinkin kohdekielen kulttuuriin liittyviin ominaispiirteisiin kuten kohteliaaseen kielenkäyttöön Opiskelustrategiat - oppilas tulee tietoiseksi kielestä ja sen merkityksestä. - oppilas omaksuu myönteisen asenteen kielen opiskelua sekä vieraita kulttuureja kohtaan - oppilas oppii ymmärtämään työrauhan merkityksen - oppilas oppii toimimaan vastuullisesti ja yritteliäästi kielenoppimistilanteissa - oppilas oppii käyttämään erilaisia kielen	Aihepiirit ja viestintätilanteet - aihepiirejä ovat mm. aakkoset, koulunkäynti, ruoka, vapaa-aika ja ammatit - harjoitellaan aakkosia, kouluaineita, kellonaikoja sekä kirjeen kirjoittamista - harjoitellaan harrastuksista ja ammasteista kertomista Rakenteet - be- verbi - keskeisimmät kysymyssanat, - substantiivien epäsäännölliset monikkomuodot - have you got- rakenne - lukusanojen kertaus - kerrataan yleispreesensia, kestopreesens alustavasti - prepositio by Viestintästrategiat - oppilas oppii ymmärtämään äänteiden oikein lausumisen merkityksen - oppilas uskaltaa viestiä elein ja ilmein - oppilas oppii etsimään jonkin tiedon tekstistä - oppilas oppii erottamaan jonkin tiedon puheesta - oppilas oppii käyttämään tekstikirjan sanastoa apuna

opiskelun harjoittelumuotoja - oppilas oppii arvioimaan omaa työskentelyään	
--	--

5.LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Kielitaito Kuullun ymmärtäminen - oppilas ymmärtää yksinkertaista ja selkeää puhetta hänelle jo tutusta aiheesta Puhuminen - oppilas osaa kysyä ja vastata kysymyksiin yksinkertaisissa vuoropuheluissa - oppilas osaa ääntää ymmärrettävästi perussanastoa Luetun ymmärtäminen - oppilas löytää tarvitsemansa tiedon lyhyistä teksteistä - oppilas ymmärtää perusasian kirjoitetuista ohjeista ja yksinkertaisista viesteistä Kirjoittaminen - oppilas osaa kirjoittaa perussanoja ja joitakin sanontoja - oppilas kykenee kirjoittamaan lyhyitä viestejä Kulttuuritaidot - oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan omaa ja vierasta kulttuuria - oppilas tutustuu oman ja kohdekielen välisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin - oppilas oppii toimimaan kielellisesti kohteliaasti - oppilas oppii viestimään kohdekulttuurissa luontevalla tavalla Opiskelustrategiat - oppilas syventää aiemmin omaksumiaan opiskelustrategioita - oppilas oppii ottamaan vastuuta omasta	Aihepiirit ja viestintätilanteet - aihepiirejä ovat mm. luonto, vapaa- aika , arkielämä ja juhlat - harjoitellaan esittäytymistä ja jokapäiväistä asiointia - harjoitellaan urheilusta kertomista Rakenteet - yleispreesens - do/does kysymyssana - there is/ there are rakenne - possessiivipronominit - persoonapronominien objektimuodot - adjektiivien vertailu - was/were, did/didn't - alustavasti verbin säännöllisiä ja epäsäännöllisiä - imperfektimuotoja - väitelauseen sanajärjestys Viestintästrategiat - oppilas harjoittelee reagoimaan kuulemaansa - oppilas harjoittelee kertomaan itseensä liittyvistä asioista - oppilas oppii etsimään jonkin tiedon tekstistä tai puheesta

opiskelustaan - oppilas oppii liittämään uuden tiedon vanhaan - oppilas oppii työskentelemään yhteistoiminnallisesti	
--	--

6.LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Kielitaito Kuullunymmärtäminen - oppilas ymmärtää yksinkertaisia lausumia rutiininomaisissa keskusteluissa - oppilas pystyy seuraamaan yksinkertaisia, välittömiin tilanteisiin tai omiin kokemuksiinsa liittyviä yleiskielellisiä keskusteluja Puhuminen - oppilas selviää helppoissa arkipäivän vuoropuhelutilanteissa - oppilas pystyy ääntämään ymmärrettävästi perussanastoa Luetun ymmärtäminen - oppilas ymmärtää lyhyitä ja yksinkertaisia viestejä , ohjeita ja kertomuksia - oppilas kykenee löytämään tarvitsemansa yksittäisen tiedon lyhyestä tekstistä Kirjoittaminen - oppilas osaa tuottaa lyhyitä kirjallisia viestejä ja lauseita itselleen tutuista aihepiireistä arkitilanteissa Kulttuuritaidot - oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan omaa ja vierasta kulttuuria - oppilas tutustuu oman ja kohdekielen kulttuuriin välisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin - oppilas oppii toimimaan kielellisesti kohteliaasti - oppilas oppii viestimään kohdekulttuurissa	Aihepiirit ja viestintätilanteet - aihepiirejä ovat mm. matkustaminen, ruoka, viestintävälineet, nähtävyydet ja vapaa-aika - harjoitellaan toimimaan matkustustilanteessa, ravintolassa sekä ostostilanteessa - harjoitellaan kertomaan säästä ja lomasta sekä neuvomaan ja kysymään tietä - tutustutaan britti- ja amerikanenglannin eroihin Rakenteet - tuttujen rakenteiden kertausta - kestopreesensin kertaus - myönteinen yleispreesens - imperfekti, mennyt aika - of-genetiivi - did/didn't - futuuri alustavasti - persoonapronominien objektimuodot - pitkien adjektiivien vertailu - indefiniittipronomininit Viestintästrategiat - oppilas harjoittelee reagoimaan kuulemaansa suullisesti ja kirjallisesti sekä elein ja ilmein - oppilas harjoittelee käyttämään tavallisimpia kohteliaisuusfraaseja ja toivotuksia - oppilas harjoittelee sanastojen, sanakirjan ja kirjan kielioppiosion käyttämistä ottaessaan selvää uudesta tekstistä tai tuottaessaan omaa tekstiä

luontevalla tavalla	
Opiskelustrategiat - oppilas syventää aiemmin omaksumiaan opiskelustrategioita - oppilas tulee tietoiseksi omasta oppimisestaan ja oppii tarkkailemaan sitä - oppilas oppii arvostamaan omaa ja muiden työtä - oppilas oppii antamaan positiivista palautetta	

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 6. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Kielitaito

Kielen osaamisen taso 6. luokalla kielitaidon tasojen kuvausasteikon mukaan:

	Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Tekstin ymmärtäminen	Kirjoittaminen
Englanti	A2.1 Toimiva alkeiskielitaito	A1.3 Kehittyvä alkeiskielitaito	A2.1 Toimiva alkeiskielitaito	A1.3 Kehittyvä alkeiskielitaito
Muut kielet	A1.3 Peruskielitaidon alkuvaihe	A1.2 Toimiva alkeiskielitaito	A1.3 Peruskielitaidon alkuvaihe	A1.2 Toimiva alkeiskielitaito

7.LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Kielitaito Kuullun ymmärtäminen - oppilas pystyy seuraamaan selkeän asiapuheen pääkohtia sekä tunnistamaan keskustelun aiheen - oppilas ymmärtää keskeistä sanastoa ja rajallisen joukon idiomeja Puhuminen - oppilas selviytyy jokapäiväisistä sosiaalisista kohtaamisista ja tavallisimmista palvelutilanteista - oppilas osaa käydä lyhyitä vuoropuheluja ja tuottaa muutamia lyhyitä lauseita tutuista aihepiireistä - oppilas käyttää monia keskeisimpiä rakenteita	Aihepiirit ja viestintätilanteet - käsiteltäviä aihepiirejä ovat mm. perhe ja ystävät, asuminen, lemmikit ja arkipäivän tilanteet. - iestintätilanteita ovat mm. esittäytyminen ja kuulumisten vaihtaminen - erilaisissa pari- ja ryhmäkeskusteluissa keskustellaan lisäksi asumisesta, ystävistä ja esim. lemmikeistä. Rakenteet - aiemmin opittuja rakenteita kerrataan ja laajennetaan (preesens ja imperfekti, yleis- ja kestopreesens, there is/there are/it is, paikkaa ja aikaa ilmaisevia prepositioita) - uusina asioina tulevat mm. perfekti ja pluskvamperfekti sekä itsenäiset omistuspronominit.

Luetun ymmärtäminen - oppilas ymmärtää parin kappaleen pituisten tekstien pääsisällön - oppilas oppii päättelemään vieraidenkin sanojen merkityksiä niiden asiayhteyksistä Kirjoittaminen - oppilas osaa kirjoittaa yksinkertaisia, lyhyitä viestejä ja kuvauksia tutuista aiheista - oppilas osaa käyttää perusaikamuotoja sekä yksinkertaisin sidossanoin liitettyjä rinnasteisia lauseita Kulttuuritaidot - oppilas oppii tuntemaan englanninkielistä kulttuuria sekä tutustuu englantilaisen ja suomalaisen kulttuurin yhtäläisyyksiin ja eroihin - oppilas oppii englantilaiselle kulttuurille ominaisia tapoja viestiä ja toimia - oppilas tottuu aktiivisesti käyttämään kielitaitoaan Opiskelustrategiat Oppilas oppii - ottamaan vastuuta omasta opiskelustaan (säännöllinen työskentely, välineistä huolehtiminen, tiedonhaku oppi- ja sanakirjoista) - oivaltamaan omatoimisen viestinnällisen harjoittelun merkityksen - arvioimaan omaa työskentelyään ja tarvittaessa pyrkii muuttamaan työskentelytapojaan - tiedostamaan eri oppimistyytlejä ja tunnistamaan vähitellen oman oppimistyylinsä - käyttämään hyväksi äidinkielessä oppimaansa kielitaitoa - soveltamaan oppimaansa tietoa - päättelemään, arvaamaan ja keksimään asiayhteyden uusissa tilanteissa - käyttämään erilaisia muististrategioita (toiminta, ryhmittely yms.) - analysoimaan (mallin avulla ja äidinkieleen verraten) - liittämään uuden tiedon vanhaan	Viestintästrategiat Oppilas oppii - reagoimaan suullisesti ja kirjallisesti käyttäen englanninkielelle ominaisia sanoja ja sanontoja - tekemään lisäkysymyksiä ja pitämään yllä keskustelua - käyttämään tavallisimpia kohteliaisuusfraaseja ja toivotuksia elein, ilmein ja yksinkertaisin lausein reagoimaan kuulemaansa - etsimään jonkin tiedon tekstistä ja puheesta
---	--

- käyttämään sosiaalista vuorovaikutusta asian ymmärtämiseen, oppimiseen ja muistamiseen(kysymällä neuvoa, työskentelemällä ryhmässä, antamalla työrauhan sekä arvostamalla omaa ja toisten työtä) - käyttämään tietotekniikan tarjoamia tiedonhankinta- ja harjoittelumahdollisuuksia - ks. yleisen ajattelun taidot ja opiskelun taidot Aurinkolahden koulussa s.?	
--	--

8. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Kielitaito Kuullunymmärtäminen - oppilas ymmärtää tuttuja aiheita ja yleistietoa käsittelevää keskustelua - oppilas tavoittaa selkeiden viestien pääkohdat esim. radiouutisista, elokuvista ja TV-ohjelmista - oppilas ymmärtää tavallista sanastoa ja rajallisen joukon idiomeja Puhuminen - oppilas osaa keskustella suhteellisen sujuvasti ja ymmärrettävästi arkielämän tilanteista - oppilas käyttää monia keskeisiä rakenteita sekä hallitsee perussanaston - ääntäminen on ymmärrettävää Luetun ymmärtäminen - oppilas ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia muutaman kappaleen pituisista viesteistä jonkin verran vaativissa arkisissa yhteyksissä sekä asiatekstejä - osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä niiden asiayhteyksistä Kirjoittaminen - oppilas selviytyy kirjoittamalla tavanomaisissa arkitilanteissa - osaa arkisen perussanaston, rakenteet ja tavallisimmat sidoskeinot	Aihepiirit ja viestintätilanteet - käsiteltäviä aihepiirejä ovat mm. koulu, ystävät ja harrastukset, englantia puhuvia maita, nuorten elämä, vaatteet ja ostoksilla käynti, matkailu ja suhteet vanhempiin - viestintätilanteita ovat esim. reitin neuvominen, mielipiteen kysyminen ja ilmaiseminen, urheilusta ja harrastuksista keskusteleminen, tarjoaminen ja pyytäminen Rakenteet - kerrataan ja syvennetään 7. luokalla opittua (esim. aikamuodot ja artikkelit) - uutena opitaan mm. konditionaali, relatiivipronominit, futuuri, adverbien muodostaminen ja vertailu, epäsuora kysymyslause ja liitekysymykset Viestintästrategiat Oppilas vahvistaa 7. luokalla opittuja viestintätaitoja ja oppii vuorovaikutusstrategioiden käyttöä: - puheenvuoron ottaminen ja antaminen - avun pyytäminen - selvennyksen pyytäminen ja antaminen - väärinymmärrysten selvittäminen

Kulttuuritaidot - oppilas oppii tiedostamaan arvojen kulttuurisidonnaisuuden ja hyväksyy ihmisten välisen eroavaisuuden - kohdekulttuurin tuntemusta laajennetaan - kielitaidon lisääntyessä kohdekulttuurille ominaiset viestintä- ja toimintatavat varmentuvat - oppilasta rohkaistaan käyttämään kaikkea kielitaitoaan Opiskelustrategiat - oppilas vahvistaa 7. luokalla oppimiaan opiskelustrategioita, osaa arvioida niitä ja pystyy tarvittaessa muuttamaan oppimistapojaan - oppilas oppii hahmottamaan myös muiden käyttämiä strategioita - oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintätekniikkaa kielen opiskelussa	
---	--

9. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Kielitaito Kuullun ymmärtäminen - oppilas ymmärtää pääajatuksia ja keskeisiä yksityiskohtia tuttuja aihepiirejä käsittelevästä puheesta ja lyhyestä kerronnasta - oppilas tavoittaa radiouutisten, elokuvien, tv-ohjelmien ja selkeiden puhelinviestien pääkohdat - oppilas pystyy seuraamaan yleistietoon tai yhteiseen kokemukseen perustuvaa puhetta - oppilas tiedostaa joitakin keskeisiä eroja englannin kielen eri varianteista Puhuminen - oppilas pystyy keskustelemaan suhteellisen sujuvasti tutuista asioista - oppilas selviytyy kohdekielialueella tavallisimmissa arkitilanteissa - oppilas pystyy pitämään lyhyen suullisen esitelmän	Aihepiirit ja viestintätilanteet - käsiteltäviä aihepiirejä ovat mm. opiskelu ja työ, Suomi ja suomalaisuus, ympäristön suojelu ja kestävä kehitys, teknologia, englantia puhuvia maita - lisäksi keskitytään johonkin seuraavista kulttuurinaloista: musiikki ja taide, elokuva ja teatteri, media ja mainonta - viestintätilanteina on mm. erilaisia parikeskusteluja yllä mainituista aihepiireistä Rakenteet - kerrataan mm. aikamuodot ja konditionaali - uusina rakenteina opitaan passiivi, may/ be allowed to-rakenne, 2. konditionaali, epäsuora kysymyslause, infinitiivi, -ing-muoto ja paljoussanat Viestintästrategiat - oppilas osaa reagoida suullisesti ja kirjallisesti käyttäen tavallisia englanninkielelle ominaisia ilmaisuja ja rakenteita

- oppilaan ääntäminen on ymmärrettävää - oppilas käyttää melko laajaa jokapäiväistä sanastoa ja joitakin yleisimpiä fraaseja ja idiomeja Luetun ymmärtäminen - oppilas pystyy lukemaan monenlaisia muutaman sivun pituisia tekstejä tutuista aiheista - oppilas pystyy seuraamaan tuttua aihetta käsittelevän parisivuisen tekstin pääajatuksia ja tärkeitä yksityiskohtia myös ennalta valmistautumatta Kirjoittaminen - oppilas selviytyy kirjoittamalla rutiininomaisissa arkitilanteissa - oppilas osaa kirjoittaa lyhyehköjä kuvauksia tapahtumista tai kokemuksista ja elinympäristönsä arkisimmista puolista(myös menneistä tapahtumista) - oppilas hallitsee perussanaston ja rakenteet sekä tavallisimmat sidoskeinot Kulttuuritaidot - kohdekulttuurin tuntemusta laajennetaan edelleen - oppilaan oman kulttuurin tuntemuksen myötä oppilas oppii ymmärtämään toiseutta ja kykenee sopeutumaan uusiin ennalta arvaamattomiin tilanteisiin - oppilas oppii käyttämään koko kielitaitoaan Opiskelustrategiat - 7. ja 8. luokalla opitut opiskelustrategiat varmentuvat ja oppilas osaa keskustella niistä - oppilas tunnistaa erilaisia oppimisstrategioita ja rohkenee kokeilemaan niitä - oppilas käyttää tottuneesti tieto- ja viestintätekniikan suomia mahdollisuuksia kielenopetuksessa - oppilas on ymmärtänyt kielenopiskelussa välttämättömän sinnikkään viestinnällisen harjoittelun merkityksen	- oppilas oppii tarkkailemaan omaa kielenkäyttöään ja kompensoi puutteensa kielitaidossa likimääräisin ilmaisin - oppilas kykenee kielellisen tai tilannevihjeisiin perustuvan päättelyn avulla selvittämään viestin sisällön
--	---

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITEERIT ARVOSANALLE 8

Kielitaito

Kielen osaamisen taso 9. luokalla kielitaidon tasojen kuvausasteikon mukaan:

	Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Tekstin ymmärtäminen	Kirjoittaminen
Englanti	B1.1 Toimiva peruskielitaito	A2.2 Kehittyvä peruskielitaito	B1.1 Toimiva peruskielitaito	A2.2 Kehittyvä peruskielitaito
Muut kielet	A2.2 Kehittyvä peruskielitaito	A2.1 Peruskielitaidon alkuvaihe	A2.2 Kehittyvä peruskielitaito	A2.1 Peruskielitaidon alkuvaihe

1.2.3.5 A 2-KIELI: Saksa

JOHDANTO

Kaikille yhteisen A1-kielen ja vapaaehtoisen A2-kielen opiskelussa pyritään peruskoulun päättövaiheessa samantasoiseen kielen hallintaan. A2-kielen opiskelua voidaan tehostaa ottamalla huomioon oppilaan A1-kielessä jo saavutetut kielenopiskelun tiedot ja taidot.

4.LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Kielitaito Kuullun ymmärtäminen - oppilas tunnistaa saksan perusäänteet - oppilas ymmärtää keskeisimpiä sanoja, - sanontoja ja lyhyitä lauseita - oppilas ymmärtää oppitunnilla käytettäviä - saksankielisiä käskyjä ja kehotuksia - Puhuminen - oppilas rohkaistuu omaan suulliseen tuottamiseen sana- ja sanontatasolla - oppilas osaa vastata itseään koskeviin yksinkertaisiin kysymyksiin Luetun ymmärtäminen - oppilas tunnistaa saksan peruskirjaimiston, keskeisimpiä sanoja ja sanontoja Kirjoittaminen - oppilas osaa kirjoittaa keskeisiä sanoja ja sanontoja Kulttuuritaidot - oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan omaa ja vierasta kulttuuria - oppilas tutustuu oman ja kohdekielen kulttuurin välisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin - oppilas tutustuu joihinkin kohdekielen kulttuuriin liittyviin ominaispiirteisiin kuten kohteliaaseen kielenkäyttöön Opiskelustrategiat - oppilas tulee tietoiseksi kielestä ja sen merkityksestä	Aihepiirit ja viestintätilanteet - aihepiirejä ovat mm. perhe, koulu, eläimet, värit, viikonpäivät ja kuukaudet - harjoitellaan tervehtimistä ja itsensä esittelemistä sekä kuulumisten kysymistä - harjoitellaan lukusanoja ja kellonaikoja- loruja, lauluja Rakenteet - persoonapronominit - keskeisimmät kysymyssanat - säännöllisten verbien taivutus preesensissä, - persoonapäätteet - sein- ja haben –verbit - artikkelisanat - omistuspronomininit mein/meine ja dein/deine - s-genetiivi Viestintästrategiat - oppilas harjoittelee reagoimaan kuulemaansa - oppilas harjoittelee tekemään kysymyksiä - oppilas harjoittelee käyttämään tavallisimpia tervehdyksiä ja toivotuksia - oppilas oppii käyttämään kirjan sanastoa ottaessaan selvää uudesta tekstistä

- oppilas omaksuu myönteisen asenteen kielen - opiskelua sekä vieraita kieliä ja kulttuureja kohtaan - oppilas oppii ymmärtämään työrauhan merkityksen - oppilas oppii toimimaan vastuullisesti ja yritteliäästi kielenoppimistilanteissa - oppilas oppii käyttämään erilaisia kielen opiskelun keskeisiä harjoittelumuotoja - oppilas oppii arvioimaan omaan työskentelyään	
---	--

5. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Kielitaito Kuullun ymmärtäminen - oppilas ymmärtää yksinkertaista ja selkeätä puhetta tutuista aiheista Puhuminen - oppilas osaa kysyä ja vastata kysymyksiin yksinkertaisissa vuoropuheluissa - oppilas osaa ääntää ymmärrettävästi perussanastoa Luetun ymmärtäminen - oppilas löytää tarvitsemansa tiedon lyhyistä teksteistä - oppilas ymmärtää perusasiat kirjoitetuista - ohjeista ja yksinkertaisista viesteistä Kirjoittaminen - oppilas osaa kirjoittaa perussanoja ja joitakin sanontoja - oppilas kykenee kirjoittamaan lyhyitä viestejä Kulttuuritaidot - oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan omaa ja vierasta kulttuuria - oppilas tutustuu oman ja kohdekielen kulttuurin välisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin - oppilas oppii toimimaan kielellisesti	Aihepiirit ja viestintätilanteet - aihepiirejä ovat mm. koti, ruoka, harrastukset, juhlat - harjoitellaan itsestä ja perheestä kertomista, onnittelemista, kirjeen aloittamista ja lopettamista, onnittelemista, harrastuksista kertomista - harjoitellaan hinnan kysymistä ja ostosten tekemistä Rakenteet - tuttujen rakenteiden kertausta - joidenkin epäsäännöllisten verbien taivutus - epämääräisen ja määräisen artikkelin käyttö - substantiivien ja persoonapronominien akkusatiivi - omistuspronomininit sein/seine ja ihr/ihre - man-sanan käyttö - kieltosanoja - keskeisimpiä prepositioita - suora/käänteinen sanajärjestys Viestintästrategiat - oppilas harjoittelee reagoimaan kuulemaansa - oppilas harjoittelee kertomaan itseensä liittyvistä asioista - oppilas oppii etsimään jonkin tiedon tekstistä tai puheesta

kohteliaasti - oppilas oppii viestimään kohdekulttuurissa luontevalla tavalla Opiskelustrategiat - oppilas syventää aiemmin omaksumiaan opiskelustrategioita - oppilas oppii ottamaan vastuuta omasta opiskelustaan - oppilas oppii liittämään uuden tiedon vanhaan - oppilas oppii työskentelemään yhteistoiminnallisesti	
--	--

6. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Kielitaito Kuullun ymmärtäminen - oppilas ymmärtää yksinkertaisia lausumia rutiininomaisissa keskusteluissa - oppilas pystyy seuraamaan yksinkertaisia, - välittömiin tilanteisiin tai omaan kokemukseensa liittyviä yleiskielisiä keskusteluja Puhuminen - oppilas selviää helppoissa arkipäivän vuoropuhelutilanteissa - oppilas pystyy ääntämään ymmärrettävästi perussanastoa Luetun ymmärtäminen - oppilas ymmärtää lyhyitä ja yksinkertaisia - viestejä, ohjeita ja kertomuksia - oppilas kykenee löytämään tarvitsemansa - yksittäisen tiedon lyhyestä tekstistä Kirjoittaminen - oppilas osaa tuottaa lyhyitä kirjallisia viestejä ja lauseita itselleen tutuista aihepiireistä ja arkitilanteista	Aihepiirit ja viestintätilanteet - aihepiirejä ovat mm. vapaa-aika, ostoksilla, - sää, loma, TV, ympäristö - harjoitellaan sopimaan tapaamisesta, toimi maan ostostilanteessa, kertomaan säästä ja lomasta, kysymään ja neuvomaan tietä sekä kertomaan sairastumisesta Rakenteet - tuttujen rakenteiden kertausta - kaikki omistuspronomininit - monikon päätteitä - substantiivien ja persoonapronominien - datiivi - vaihtoprepositiot + datiivi - perfekti Viestintästrategiat - oppilas harjoittelee reagoimaan kuulemaansa suullisesti ja kirjallisesti sekä elein ja ilmein - oppilas harjoittelee käyttämään tavallisimpia kohteliaisuusfraaseja ja toivotuksia - oppilas oppii käyttämään sanastoja, sanakirjaa ja kirjan kielioppiosiota ottaessaan selvää uudesta tekstistä tai tuottaessaan omaa tekstiä

Kulttuuritaidot - oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan omaa ja vierasta kulttuuria - oppilas tutustuu oman ja kohdekielen kulttuurin välisiin yhtäläisyyksiin ja eroavaisuuksiin - oppilas oppii toimimaan kielellisesti kohteliaasti - oppilas oppii viestimään kohdekulttuurissa luontevalla tavalla Opiskelustrategiat - oppilas syventää aiemmin omaksumiaan opiskelustrategioita - oppilas oppii seuraamaan omaa oppimistaan ja tulee tietoiseksi omasta oppimisestaan - oppilas oppii arvostamaan omaa ja muiden työtä - oppilas oppii antamaan positiivista palautetta	
---	--

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 6. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Kielitaito

Kielen osaamisen taso 6. luokalla kielitaidon tasojen kuvausasteikon mukaan:

	Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Tekstin ymmärtäminen	Kirjoittaminen
Saksa	A1.3 Peruskielitaidon alkuvaihe	A1.2 Toimiva alkeiskielitaito	A1.3 Peruskielitaidon alkuvaihe	A1.2 Toimiva alkeiskielitaito

7. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Kielitaito Kuullun ymmärtäminen - oppilas ymmärtää pääkohdat selkeästä, yleiskielisestä puheesta, joka käsittelee tuttuja aiheita - pystyy tunnistamaan autenttisesti keskustelusta aiheen ja joitakin pääkohtia Puhuminen - oppilas osaa kertoa lyhyesti itsestään ja ympäristöstään siten että viestin pääkohdat välittyvät - oppilas tulee ymmärretyksi tavallisissa arkielämän palvelutilanteissa ja jokapäiväisissä sosiaalisissa kohtaamisissa Luetun ymmärtäminen - oppilas ymmärtää yksinkertaista ja tavanomaista sanastoa sisältäviä tekstejä - oppilas ymmärtää pääkohdat vaativammista teksteistä, joiden aihepiiri on kuitenkin oppilaalle läheinen Kirjoittaminen - oppilas osaa kirjoittaa lyhyitä, yksinkertaisia arkielämään liittyviä viestejä ja kuvauksia tutuista aiheista Kulttuuritaidot - oppilas tutustuu kohdekulttuurin elämänmenoon, esim. juhlien viettoon ja ruokakulttuuriin - oppilas oppii viestimään kohdemaan kulttuurissa hyväksyttävällä tavalla - oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan saksankielistä kulttuuria ja suvaitsemaan monikulttuurisuutta - oppilas oppii vertailemaan omaa kulttuuriaan kohdekulttuuriin ja ymmärtämään kulttuurien välisiä eroja erilaisissa viestintätilanteissa	Aihepiirit ja viestintätilanteet - käsiteltäviä aihepiirejä ovat mm. ihminen, perhe ja sukulaiset, tunteet, asuminen, harrastukset ja ruokailu - harjoitellaan tervehtimistä, teittitelemistä, itsestä kertomista, matkalipun ostamista, tunteiden kuvailemista, käskyjen ja pyyntöjen esittämistä, ravintolassa asioimista Rakenteet - aiemmin opittuja rakenteita kerrataan ja syvennetään epämääräinen ja määräinen artikkeli - kieltosanat - säännöllisten, epä säännöllisten ja eriävien yhdysverbien preesens - päälauseiden ja kysymyslauseiden sana-järjestys - dass, wenn, weil –sivulauseet - perfekt - omistuspronominit - substantiivien ja persoonapronominien akkusatiivi ja datiivi - akkusatiivi- ja datiiviprepositiot sekä vaihtoprepositiot - adjektiivin komparatiivi - järjestysluvut - sein- ja haben –verbien imperfekti - imperatiivi yksikössä Viestintästrategiat - oppilas harjoittelee reagoimaan kuulemaansa suullisesti ja kirjallisesti - oppilas harjoittelee tekemään lisäkysymyksiä ja pitämään yllä keskustelua - oppilas harjoittelee käyttämään tavallisimpia kohteliaisuusfraaseja ja toivotuksia

Opiskelustrategiat - oppilas oppii ottamaan vastuuta omasta opiskelustaan, työskentelemään sinnikkäästi ja huolehtimaan opiskeluvälineistään - oppilas oppii ymmärtämään työrauhan merkityksen oppilas oppii ymmärtämään omatoimisen harjoittelun merkityksen - oppilas oppii tiedostamaan eri oppimistyylien olemassaolon ja tunnistamaan itselleen parhaiten soveltuvan tyylin - oppilas oppii käyttämään itsenäisesti oppikirjaa ja etsimään siitä tietoa - oppilas oppii hyödyntämään tietotekniikan tarjoamia harjoittelu- ja tiedonhankintamahdollisuuksia - oppilas oppii käyttämään hyväkseen äidinkiessä oppimaansa - oppilas oppii liittämään uuden tiedon vanhaan - oppilas oppii soveltamaan oppimaansa tietoa - oppilas oppii päättelämään, arvaamaan ja keksimään asiayhteyden uusissa tilanteissa - oppilas oppii käyttämään erilaisia muististrategioita (ryhmittely yms.) - oppilas tutustuu tietotekniikan tarjoamiin tiedonhankinta- ja harjoittelumahdollisuuksiin	
--	--

8. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Kielitaito Kuullun ymmärtäminen - oppilas pystyy ymmärtämään yksinkertaista, - selkeää, yleiskielistä ja normaalitempoista - puhetta itseään kiinnostavista ja itselle tärkeistä aiheista - oppilas ymmärtää esim. kuulutusten aiheen ja keskeiset tiedot Puhuminen - oppilas selviytyy omia tarpeitaan koskevista arkielämän tilanteista - oppilas hallitsee joitakin tilannesidonnaisia ilmaisuja	Aihepiirit ja viestintätilanteet - käsiteltäviä aihepiirejä ovat mm. matkustaminen, ulkomaalaiset, nuorten ihmissuhteet, Internet, ympäristö, rippikoululeiri - harjoitellaan mielipiteen ilmaisemista, ihmisen ja hänen luonteenpiirteidensä kuvailemista, nuorten ongelmista keskustelemista Rakenteet - kerrataan ja laajennetaan aiemmin opittuja rakenteita, mm. sivulauseet, sijamuodot - epäsuora kysymyslause - genetiivi - infinitiivirakenteet - säännöllisten verbien ja keskeisimpien

Luetun ymmärtäminen - oppilas ymmärtää pääkohdat vaativampaa sanastoa sisältävistä viesteistä ja teksteistä - oppilas kykenee yksinkertaiseen päättelyyn lauseyhteyksien avulla Kirjoittaminen - oppilas osaa kirjoittaa yhtenäisiä viestejä ja kuvauksia itselleen tutuista aiheista - oppilas osaa käyttää tavallista, konkreettista sanastoa ja hallitsee tärkeimmät rakenteet ja aikamuodot Kulttuuritaidot - oppilas tutustuu kohdekulttuurin elämänmenoon ja Saksan lisäksi myös muihin saksankielisiin maihin - oppilas oppii viestimään kohdemaan kulttuurissa hyväksyttävällä tavalla - oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan saksankielistä kulttuuria ja suvaitsemaan monikulttuurisuutta - oppilas oppii vertailemaan omaa kulttuuriaan kohdekulttuuriin ja ymmärtämään kulttuurien välisiä eroja erilaisissa viestintätilanteissa - oppilas oppii käyttämään khteliaisuusfraaseja ja toivotuksia Opiskelustrategiat - oppilas pyrkii syventämään 7. luokalla oppimiaan opiskelustrategioita - oppilas oppii arvioimaan omaa työskentelyään ja tarvittaessa pyrkii muuttamaan työtapojaan	epäsäännöllisten verbien imperfekti - adjektiivin taivutusta - konditionaali - kysymyssanat was für ein(e), welcher, welches, welche - imperatiivi Viestintästrategiat - oppilas pyrkii syventämään aiemmin omaksumiaan viestintästrategioita - oppilas harjoittelee korvaamaan puuttuvaa kielitaitoa toisella vastaavanlaisella ilmauksella
---	---

9. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Kielitaito Kuullun ymmärtäminen - oppilas pystyy seuraamaan selväpiirteistä - asiapuhetta ja ymmärtää siitä pääkohdat	Aihepiirit ja viestintätilanteet - käsiteltäviä aihepiirejä ovat mm. Internet, kirjat, raha-asiat, televisio, elokuvat, työpaikat, asuminen - harjoitellaan puhelinkeskusteluja ja viestien jättämistä, ostostilanteita, keskustelemaan

- oppilas pystyy tunnistamaan autenttisesta keskustelusta aiheen ja pääkohdat - oppilas ymmärtää keskeistä sanastoa ja joitakin idiomeja Puhuminen - oppilas osaa kertoa itsestään ja ympäristöstään - oppilas tulee ymmärretyksi tavallisissa arkielämän palvelutilanteissa ja jokapäiväisissä sosiaalisissa kohtaamisissa ja selviää tutuista puhetilanteista sujuvasti - oppilaan ääntäminen on ymmärrettävää - oppilas hallitsee perussanaston ja keskeisimmät rakenteet Luetun ymmärtäminen - oppilas ymmärtää yksinkertaista ja tavanomaista sanastoa sisältäviä tekstejä - oppilas ymmärtää pääkohdat ja joitakin yksityiskohtia vaativammista teksteistä - oppilas osaa päätellä merkityksiä kontekstin avulla Kirjoittaminen - oppilas osaa kirjoittaa arkielämään liittyviä, viestejä ja kuvauksia - oppilas hallitsee arkipäivän sanaston käytön ja osaa käyttää tärkeimpiä aikamuotoja oikein - oppilas osaa kirjoittaessaan käyttää myös sivulauseita Kulttuuritaidot - oppilas oppii tuntemaan kohdekielen kielialueen elämänmuotoa ja historiaa - oppilas oppii viestimään kohdemaan kulttuurissa hyväksyttävällä tavalla - oppilas oppii tuntemaan ja arvostamaan saksankielistä kulttuuria ja suvaitsemaan monikulttuurisuutta - oppilas oppii vertailemaan omaa kulttuuriaan kohdekulttuuriin ja ymmärtämään kulttuurien välisiä eroja erilaisissa viestintätilanteissa	television katselusta ja TV-ohjelmista, työhakemuksen tekemistä Rakenteet - aiemmin opittuja rakenteita kerrataan ja syvennetään - verbien rektioita - maantieteelliset nimet ja artikkelin käyttö niiden yhteydessä - relatiivipronominit - adjektiivin superlatiivi - werden-passiivi - substantiivin suku –ja monikkosääntöjä - futuuri - ammatin ilmaiseminen - wo-verbit Viestintästrategiat - oppilas vahvistaa aiemmin oppimiaan viestintätaitoja ja harjoittelee vuorovaikutusstrategioiden käyttöä - oppilas oppi tarkkailemaan omaa kielenkäyttöään ja kompensoimaan puutteensa kielitaidossa likimääräisin ilmauksin
---	--

Opiskelustrategiat - oppilas pyrkii varmentamaan aiemmin oppimiaan opiskelustrategioita	
---	--

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITEERIT ARVOSANALLE 8

Kielitaito

Kielen osaamisen taso 9. luokalla kielitaidon tasojen kuvausasteikon mukaan:

	Kuullun ymmärtäminen	Puhuminen	Tekstin ymmärtäminen	Kirjoittaminen
Saksa	A2.2 Kehittyvä peruskielitaito	A2.1 Peruskielitaidon alkuvaihe	A2.2 Kehittyvä peruskielitaito	A2.1 Peruskielitaidon alkuvaihe

1.2.3.6 B2-KIELI: Saksa

JOHDANTO

B2-kielissä yleistavoitteet noudattavat A-kielille asetettuja tavoitteita, mutta suppeammassa mittakaavassa. Tavoitteena on antaa oppilaalle hyvä peruskielitaito, jolla selviää jokapäiväiseen elämään liittyvissä viestintätilanteissa. Valinnaisen kielen opetuksen tulee painottua puheviestintään kaikkein tavanomaisimmissa arkipäivän tilanteissa ja toimia samalla johdantona pitempiketoisille kyseisen kielen opinnoille toisen asteen koulutuksessa.

8. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Kielitaito Kuullun ymmärtäminen Oppilas - oppilas ymmärtää yksinkertaisia, henkilökohtaisiin asioihin liittyviä lauseita, kysymyksiä ja kehotuksia Puhuminen Oppilas - osaa vastata henkilökohtaisia perustietoja käsitteleviin kysymyksiin - osaa suppean perussanaston ja joitakin opetettuja ilmaisuja - osaa ääntämisen perussäännöt ja kykenee - ääntämään ymmärrettävästi Luetun ymmärtäminen Oppilas - ymmärtää lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä, jotka käsittelevät arkielämää - kykenee löytämään tekstistä pääkohdat Kirjoittaminen Oppilas - osaa viestiä välittömiä tarpeita lyhyin lausein - osaa kirjoittaa muutamin lausein itsestään ja lähipiiristään - osaa joitakin perussanoja ja sanontoja ja pystyy kirjoittamaan päälauseita - kykenee alkeelliseen vapaaseen tuotokseen	Aihepiirit ja viestintätilanteet - aihepiireinä mm. koti, koulu, kahvilassa, - ruoka, julkiset rakennukset, värit, vuodenajat, kuukaudet, viikonpäivät - tervehtiminen, esittäytyminen, teittely - itsestä kertominen, kuulumisten tiedustelu, - pahoittelu ja siihen vastaaminen - kiittäminen ja kiitokseen vastaaminen - viestin laatiminen - ostostilanne, tilaaminen kahvilassa Rakenteet - säännöllisten verbien ja sein- ja haben-verbien taivutus - substantiivien suvut, artikkelit, monikko - perusluvut 1-1000 - kieltosanat - kysymyssanat ja kysymyslauseen sanajärjestys - persoonapronominien omistusmuodot yksikössä - modaaliapuverbejä - man-rakenne - päälauseen sanajärjestys - keskeisimpiä epäsäännöllisiä verbejä - eriäviä yhdysverbejä - prepositioita - substantiivien ja persoonapronominien akkusatiivi Viestintästrategiat - oppilas harjoittelee keskustelun aloittamista, toisen keskustelijan huomioimista, pahoittelua ja siihen vastaamista, mielipiteen ilmaisemista, keskustelun lopettamista

Kulttuuritaidot Oppilas oppii - perustietoja Saksasta ja sen kulttuurista - vertailemaan omaa ja kohdekielen kulttuureja toisiinsa sekä ymmärtämään niiden yhtäläisyyksiä ja eroja - tuntemaan ja arvostamaan saksankielisten maiden kulttuuria Opiskelustrategiat Oppilas - oppii ottamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja oivaltaa sinnikkään ja omatoimisen viestinnällisen harjoittelun merkityksen - oppii käyttämään itsenäisesti oppikirjaa ja etsimään siitä tietoa - oppii tiedostamaan eri oppimistyylien olemassaolon ja tunnistamaan oman oppimistyylinsä - oppii käyttämään erilaisia kielen opiskelulle tyypillisiä työtapoja ja opiskelustrategioita - oppii käyttämään hyväksi äidinkielessä oppimaansa sekä hyödyntämään muissa kielissä hankkimiaan tietoja ja taitoja	
---	--

9. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Kielitaito Kuullun ymmärtäminen Oppilas - ymmärtää arkielämän asioihin liittyvää - puheesta keskeisen sisällön Puhuminen Oppilas - pystyy kommunikoimaan ymmärrettävästi arkielämän viestintätilanteissa - hallitsee suppeahkon perussanaston - osaa ääntämisen perussäännöt ja kykenee ääntämään ymmärrettävästi Luetun ymmärtäminen Oppilas - ymmärtää lyhyitä ja yksinkertaisia tekstejä, jotka käsittelevät arkielämää	Aihepiirit ja viestintätilanteet - ruokailu, pukeutuminen, matkustaminen, asuminen, ympäristö, harrastukset, terveys/ sairastaminen, koulutus/ammattit - ravintolassa asiointi, ostosten tekeminen, matkan/hotellihuoneen varaaminen, säästä kertominen, tien kysyminen ja neuvominen, harrastuksista kertominen, voinnin tiedustelu ja voinnista kertominen Rakenteet - persoonapronominien omistusmuodot monikossa - haben- ja sein-verbien imperfekti - akkusatiiviprepositiot - sivulauseen sanajärjestys - perfekti - substantiivien ja persoonapronominien datiiivi - datiiiviprepositiot

- kykenee löytämään tekstistä pääkohdat - löytää tarvitsemansa tiedot esim. ohjeista, kylteistä, aikatauluista ja tiedotteista Kirjoittaminen Oppilas - osaa kirjoittaa yksinkertaisia viestejä - osaa kirjoittaa itsestään ja lähipiiristään - pystyy kirjoittamaan sekä pää- että sivu- lauseita - kykenee vapaaseen tuotokseen, joka liittyy oppilaalle läheiseen aihepiiriin Kulttuuritaidot Oppilas oppii - perustietoja Sveitsistä ja Itävallasta ja niiden kulttuurista - vertailemaan omaa ja kohdekielen kulttuureja toisiinsa sekä ymmärtämään niiden yhtäläisyyksiä ja eroja - tuntemaan ja arvostamaan saksankielisten maiden kulttuuria Opiskelustrategiat Oppilas - oppii arvioimaan omaa työskentelyään ja kielitaitonsa eri osa-alueita ja tarvittaessa pyrkii muuttamaan työskentelytapojaan - oppii soveltamaan oppimaansa tietoa sekä käyttämään rohkeasti kielitaitoaan - harjoittelee sanakirjan käyttöä - tutustuu mahdollisuuksien mukaan tieto- ja viestintätekniikan tarjoamiin harjoittelu- ja tiedonhankintamahdollisuuksiin	Viestintästrategiat - oppilas harjoittelee ajan voittamista keskustelussa, tarkennuksen pyytämistä, kiittämistä ja kiitokseen vastaamista, oman mielipiteen ilmaisemista ja toisen mielipiteen kommentoimista
--	---

1.2.4 Matematiikka

JOHDANTO

Matematiikka tarjoaa välineitä johdonmukaiseen ja täsmälliseen ajatteluun sekä monien käytännön ja tieteellisten ongelmien ratkaisemiseen. Matematiikka voidaan nähdä tieteellisen kehityksen ja modernin teknologian perustana.

Matematiikan opetuksella pyritään luomaan oppilaalle myönteinen asenne älyllistä ponnistelua kohtaan. Opetuksessa pyritään kehittämään oppilaan oivallusta ja matemaattisen luovuuden arvostusta sekä selviytymistä arkisista päättelyä ja laskemista vaativista tilanteista. Tavoitteena on lisäksi harjoitella johdonmukaista ja täsmällistä ajattelua etenkin täsmällisen kielen ja merkintätapojen avulla. Tietotekniikkaa käytetään opetuksessa mahdollisimman paljon. Välttämättömien matemaattisten perustaitojen hyvään hallintaan pyritään myös jatko-opintoja ajatellen.

Aihekokonaisuudet

Ihmisenä kasvaminen

- pitkäjänteisen tavoitteellisen työskentelyn ja ajattelun harjoittelu
- erilaisten yhteistoimintatapojen ja itsearvioinnin harjoittelu
- vastuulliseksi kansalaiseksi kasvaminen: valmius harkita ja tehdä terveyteen, talouteen ja kuluttamiseen liittyviä valintoja

Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys

- Suomi monikulttuurisessa maailmassa: yhteiset ja erilaiset merkintätavat, mitta- ym. järjestelmät, väestö- ja valuuttalaskenta
- matematiikan kansainvälinen luonne

Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta

- oman talouden hallinta, kriittinen kuluttaminen, vastuullisten valintojen tekeminen

Turvallisuus ja liikenne

- liikenteen lainalaisuudet, vastuullinen toiminta liikenteessä

Viestintä ja mediataito

- projektitöiden tuottaminen tekstinkäsittelyä ja taulukkolaskentaa käyttäen, tiedonhaku Internetistä

-

Ihminen ja teknologia

- korostaa matematiikan oppimisen tärkeyttä, jotta oppilas kykenee ymmärtämään ja hyödyntämään teknologiaa luovasti
- laskimen ja tietotekniikan käyttö matematiikan apuna

Koulun painoalueet

Ajattelun taidot

- loogista ajattelua vaativia toimintoja, kuten luokittelua, vertailua, järjestämistä, mittaamista, rakentamista, mallintamista, sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä sekä niiden esittämistä

- vertailussa ja riippuvuuksissa tarvittavien käsitteiden tulkintaa ja käyttöä
- matemaattisten tekstien tulkintaa ja tuottamista
- todistamisen pohjustamista: perustellut arvaukset ja kokeilut, systemaattinen yrityserehdysmenetelmä, vääräksi osoittaminen, suora todistus
- kombinatoristen ongelmien ratkaisemista eri menetelmillä
- ajattelua tukevien piirrosten ja välineiden käyttöä

Matematiikan opetukseen on sisällytetty luokilla 3 – 9 Instrumental Enrichment –harjoituksia, joissa perehdytään käsitteiden täsmällisyyteen, avaruudelliseen hahmottamiseen, vertailuun, luokitteluun, analyttiseen ajatteluun, synteisin tekemiseen ja ongelmanratkaisuun.

Teknologiakasvatus

Teknologiakasvatus tarvitsee perustakseen lujat matemaattiset ja loogisen ajattelun taidot. Matematiikassa perehdytään ongelmanratkaisuun sekä erityisesti "Tiede ja teknologia" -linjalla ohjelmointiin.

Matematiikan opiskelu sekä käyttää teknologiaa (perinteiset apuvälineet mm. harpit, viivaimet jne. sekä tietotekniikan sovellukset mm. piirto- ja suunnitteluohjelmat, taulukkolaskenta, ohjelmointi) että matematiikkaa käytetään teknologian opiskelussa (esim. legologo, fysiikan opetus, käsityö). Matematiikan opiskelun eteneminen on ajoitettu siten, että se tukee mahdollisimman hyvin fysiikan ja teknologiasovellusten opiskelua.

Teknologiakasvatuksen eettiset ja esteettiset näkökulmat ovat erityisen tärkeitä matematiikassa. Matematiikan historian avulla pyritään avaamaan oppilaille inhimillisen ajattelun polkuja tuhansien vuosien ajalta, ajattelun erilaisuutta eri aikakausina eri kulttuureissa, keksintöjen ja työtapojen kulkeutumista kansalta toiselle. Matematiikan esteettisiä sovelluksia etsitään ja tutkitaan arkkitehtuurissa, taiteessa, käsityössä ja muotoilussa.

Matemaattista luovuutta yritetään vahvistaa monin tavoin, sillä tekniset keksinnöt vaativat paitsi tekniikan syvää tuntemusta myös kykyä luovaan ja epätavanomaiseen soveltamiseen.

Tieto- ja viestintätekniikka

Tietotekniikkaa käytetään hyväksi mahdollisimman paljon: piirretään(yhdenmuotoisuuskuvaukset), tehdään tutkimuksia esim. taulukkolaskennan avulla(taulukot, funktiot, kaaviot) ja ohjelmoinnin avulla tutustutaan geometrian säännönmukaisuuksiin (MSWLogo).

Yhteiset tavoitteet luokille 1.-2.

Oppilas

- oppii keskittymään, kuuntelemaan, kommunikoimaan ja kehittämään ajatteluaan ja saa tyydytystä ja iloa ongelmien ymmärtämisestä ja ratkaisemisesta
- saa monipuolisia kokemuksia eri tavoista esittää matemaattisia käsitteitä; käsitteiden muodostusprosessissa keskeisiä ovat puhuttu ja kirjoitettu kieli, välineet, symbolit
- oppilas ymmärtää käsitteiden muodostavan rakenteita
- ymmärtää luonnollisen luvun käsitteen ja oppii siihen soveltuvia peruslaskutaitoja

Aurinkolahden peruskoulun opetussuunnitelma

- oppii perustelemaan ratkaisujaan ja päätelmiään konkreettisin mallein ja välinein, kuvin, kirjallisesti tai suullisesti ja löytää ilmiöistä yhtäläisyyksiä ja eroja, säännönmukaisuuksia sekä syy-seuraussuhteita
- harjaantuu tekemään havaintoja eteen tulevista itsensä kannalta merkityksellisistä ja
- haasteellisista matemaattisista ongelmista.

1. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas - harjoittelee matematiikan keskeisiä käsitteitä - harjoittelee lukumäärän, lukusanan ja numerosymbolin käsitettä lukualueella 0-20. - harjoittelee yhteen- ja vähennyslaskun käsitettä ja yhteyttä - harjoittelee kirjoittamaan ja ratkaisemaan yhtälöitä ja lausekkeita - vertailee lukuja - tutustuu kellonaikoihin - harjoittelee arviointia ja mittaamista - havainnoi, kuvailee ja nimeää ympäristössä olevia geometrisia muotoja - harjoittelee kuvien, taulukoiden ja diagrammien lukemista sekä tietojen esittämistä yksinkertaisilla pylväsdiagrammeilla - harjoittelee ongelmanratkaisua - Rakentelua	- Lukumäärä, lukusana, numerosymboli, yhteenlasku, vähennyslasku, =, < ja > - Laskuperheet, kymmeneksi täydentäminen, kymmenylitys ja –alitus - Sanallisia tehtäviä - Suuruusvertailua: suurempi, pienempi, yhtäsuuri kuin - Kellotaulu, viisarit, tasa- ja puolitus - Raha, aika, pituus, massa, tilavuus - Arviointia - Ympyrä, neliö, kolmio ja suorakulmio - Taulukot ja diagrammit - Ongelmanratkaisutehtävät - Pääsälaskut

2. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas - varmentaa matematiikan keskeisiä käsitteitä - harjoittelee lukumäärän, lukusanan ja numerosymbolin käsitettä lukualueella 0-1000 - varmentaa yhteen- ja vähennyslaskun käsitettä ja yhteyttä - harjoittelee kerto- ja jakolaskun käsitettä sekä näiden yhteyttä toisiinsa - harjoittelee 0-5 kertotauluja - harjoittelee vertailemaan lukuja - varmentaa mittaamisen ja arvioinnin taitojaan - harjoittelee kolmiulotteisten geometrinen	- Lukumäärä, lukusana, numerosymboli, yhteenlasku, vähennyslasku, =, < ja > - Yhteen- ja vähennyslaskuja allekkain - Muistinumero, lainaaminen - Toistettu yhteenlasku, 0-5:n kertotaulut - Jakolasku - Suuruusvertailua - Raha (€), aika (h, min), pituus (m, cm), massa (kg, g), tilavuus (l, dl) - Arviointia - Pallo, pyramidi, kuutio, suorakulmainen särmiö - Ongelmanratkaisutehtävät - Taulukot ja pylväsdiagrammit

- muotojen havainnointia, kuvailemista ja nimeämistä - harjoittelee soveltamaan oppimaansa perustellusti muun muassa ongelmanratkaisutehtävissä - harjoittelee tiedon etsintää ja esittämistä kuvilla, taulukoilla ja yksinkertaisilla pylväsdiagrammeilla - Rakentelua	- Päässälaskut
---	--

Kuvaus oppilaan hyvästä osaamisesta 2. luokan päättyessä

Ajattelun ja työskentelyn taidot

Oppilas

- osoittaa matematiikkaan liittyvien käsitteiden ymmärtämistä käyttämällä niitä ongelmien ratkaisussa, esittämällä niitä monipuolisesti (välineillä, kuvilla, symboleilla, sanoilla, lukujen avulla tai diagrammeilla) ja selittämällä niitä toisille oppilaille ja opettajalle
- pystyy tekemään perusteltuja päätelmiä ja selittämään toimintaansa ja osaa esittää ratkaisujaan konkreettisilla mallein ja välinein, kuvin, suullisesti ja kirjallisesti.
- osaa tehdä vertailua, muun muassa pituusvertailua, ja asettaa asioita järjestykseen, löytää asioille vastakohtia, luokitella asioita eri ominaisuuksien mukaan sekä ilmoittaa esineen sijainnin, esimerkiksi käyttämällä sanoja yläpuolella, alla, oikealla, vasemmalla, takana ja välissä; hän osaa vertailla joukkojen suuruuksia käyttäen sanoja enemmän, vähemmän, yhtä monta, paljon ja vähän, sekä kirjoittaa ja käyttää vertailun symboleja $>$, $=$ ja $<$.

Luvut ja laskutoimitukset sekä algebra

Oppilas

- tietää lukujen merkityksen määrän ja järjestyksen ilmaisemisessa, lukujen kirjoittamisen ja lukusuoraesityksen
- tietää hallitsee lukujen hajottamisen ja yhdistämisen, vertailun, summien ja lukujonojen muodostamisen; hän tuntee parilliset ja parittomat luvut
- ymmärtää kymmenjärjestelmän paikkajärjestelmänä sekä osaa käyttää sitä
- ymmärtää yhteen-, vähennys-, kerto- ja jakolaskun sekä osaa soveltaa niitä arkitilanteissa
- osaa etsiä ratkaisuvaihtoehtojen lukumäärän yksinkertaisissa tapauksissa
- tuntee ja osaa esittää konkreettisilla välineillä yksinkertaisia murtolukuja, kuten yksi kahdesosa, yksi neljäsosa ja yksi kolmasosa.

Geometria

Oppilas

- tuntee perusmuodot tasokuvioista ja kappaleista, muun muassa nelikulmio, kolmio, ympyrä, pallo ja kuutio, sekä tietää geometrian peruskäsitteet: piste, jana, murtoviiva, puolisuora, suora ja kulma, ja niiden yhteyden yksinkertaisimpiin tasokuvioihin.
- osaa käyttää yksinkertaisia peilauksia ja suurennoksia.

Mittaaminen

Oppilas

- osaa suorittaa mittauksia yksinkertaisilla mittausvälineillä ja tuntee keskeisimmät suureet, kuten pituus, massa, tilavuus ja aika

- osaa havainnoida tarpeellisen informaation yksinkertaisissa arkipäivän ongelmissa ja osaa käyttää matemaattisia tietojaan ja taitojaan niiden ratkaisussa.

Yhteiset tavoitteet 3.-9. vuosiluokilla

- Myönteinen asenne älyllistä ponnistelua kohtaan
- Omaan oivallukseen pyrkimisen ja matemaattiseen luovuuden arvostus
- Valmiudet selviytyä arkisista päättelyä ja laskemista vaativista tilanteista
- Jatko-opintojen kannalta välttämättömien matemaattisten perustaitojen hyvä hallitseminen
- Kyky esittää johdonmukainen ja täsmällinen ajattelu matematiikan ongelmanratkaisussa sekä matematiikan täsmällisten merkintätapojen avulla että verbaalisesti
- Kyky ilmaista ajatuksensa yksiselitteisesti ja perustella toimintaansa ja päätelmiään
- Kyky nähdä säännönmukaisuuksia
- Kyky soveltaa erilaisia ajatteluprosesseja ja menetelmiä tiedon hankintaan
- Kyky työskennellä keskittyneesti ja pitkäjänteisesti sekä toimimaan ryhmässä

3. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas oppii - tutkien ja havainnoiden muodostamaan matemaattisia käsitteitä ja käsitejärjestelmiä sekä ymmärtämään niiden välisiä yhteyksiä - käyttämään peruslaskutaitoja ja ratkaisemaan matemaattisia ongelmia - löytämään yhtäläisyyksiä ja eroja sekä säännönmukaisuuksia - esittämään kysymyksiä ja päätelmiä havaintojen perusteella - käyttämään sääntöjä ja noudattamaan ohjeita	- kymmenjärjestelmä-käsitteen varmentaminen - lukukäsite lukualueella 1-10 000 - kertotaulut 0-10, kerto- ja jakolaskun yhteys - laskualgoritmeja ja päässä-laskuja - laskujärjestyssopimus - sisältöjako ja ositusjako - pituuden ja massan yksiköt - arviointia ja soveltamista - laskutoimitusten tarkistaminen - pyöristäminen kymmen- ja sataluvuiksi - murtoluvun käsite, yhteys jakolaskuun ja murtolukujen suuruusvertailua - desimaaliluvun käsite esim. rahojen avulla Geometria - geometriaa: kolmiulotteisen avaruuden hahmottamista, jana, suora, suorakulma, suunnikas, symmetria Algebra - lukujen luokittelua ja järjestämistä säännönmukaisuuksia

4. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas oppii - kehittämään päässä-lasku- ja ongelmaratkaisutaitojansa - käyttämään matemaattisia käsitteitä - perustelemaan toimintaansa	- lukukäsite lukualueella 1-100 000 - kertaa kertotaulut 1-10 - lausekkeen tekeminen sanalliseen tehtävään. sulkeiden käyttö - säännönmukaisuuksien etsiminen

- keskittyneeseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä toimitaan ryhmässä	- sisältöjako, ositusjako, jaollisuus - laskualgoritmeja ja päässälaskuja - pyöristäminen tuhatluvuiksi - graafisten esitysten tietojen etsimistä ja tulkitsemista - kellonajan merkitseminen - jakolaskua jakokulmassa yksinumeroisella luvulla - murtolukuja: murtoluvun käsite, samannimisten murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskua, niiden vertailu - desimaaliluvun käsite, murtoluku, sekaluku, suuruusvertailua, yhteen- ja vähennyslaskua Algebra - helppojen lausekkeiden kirjoittaminen ja laskeminen - yhdistetyt laskutoimitukset, laskujärjestyssopimus Geometriaa - suorakulma, tylppä, terävä ja oikokulma - ympyrä ja sen osat - kulman mitta ja niiden luokittelu - pinta-ala ja sen mittaaminen kolmioiden ja nelikulmioiden luokittelemista
--	---

5.LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas oppii - matematiikan avulla hahmottamaan ympäristöään, hankkimaan tietoja, joita hän oppii jäsentelemään ja luokittelemaan, käsittelemään ja esittämään - muodostamaan matemaattisia käsitteistä ja käsitejärjestelmiä - toiminnallisuus, konkretia, pelit ja erilaiset välineet lisäävät matemaattisten ajattelun hahmottumista oppii käyttämään laskinta	- kymmenjärjestelmän hallitseminen lukualueella 1-1 000 000 - hallitsee kertolaskut yksi- ja kaksinumeroisella kertojalla - hallitsee jakolaskun lukuyksiköittäin ja jakokulmassa yksinumeroisella luvulla - desimaalilukujen yhteen-, vähennys-, kerto-, ja jakolaskuja - murtolukujen muunnoslaskuja: sekaluvun ja murto-luvun muuntaminen; laventaminen ja supistaminen - murtoluvun muuntaminen desimaaliluvuksi ja päinvastoin - murtolukujen yhteen- ja vähennyslaskuja - oppii piirtämään ja tulkitsemaan pylväs- ja viivadiagrammeja Algebra - lausekkeen käsite ja sen kirjoittaminen sanallisissa tehtävissä ja tehtävän laskeminen

	Geometriaa - harjoittelee harpin käyttöä piirtämällä erilaisia geometrisiä kuvioita - ympyrä ja sen osia, kappaleiden geometrisia ominaisuuksia - suunnikkaiden ja kolmioiden pinta-alat ja piirit - yhdensuuntaiset ja kohtisuorat suorat - piirtokolmion käyttö
--	--

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 5. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Ajattelun ja työskentelyn taidot

Oppilas

- osoittaa matematiikkaan liittyvien käsitteiden ymmärtämistä käyttämällä niitä ongelman ratkaisussa ja esittämällä niitä monipuolisesti välineillä, kuvilla, symboleilla, sanoilla, lukujen avulla tai diagrammeilla
- pyrkii tietoisesti kohdistamaan tarkkaavaisuutensa havaintoja tehdessään; hän pystyy kommunikoimaan havainnoistaan ja ajatuksistaan monipuolisesti, toimimalla, puhumalla, kirjoittamalla ja symbolien avulla
- osaa kuvata reaali maailman tilanteita ja ilmiöitä matemaattisesti: vertailulla, luokittelulla, järjestämällä, konstruoimalla ja mallintamalla
- osaa ryhmitellä tai luokitella annetun ja valitsemansa kriteerin perusteella sekä osaa etsiä yhteistä ominaisuutta; hän osaa erottaa laadullisen ja määrällisen ominaisuuden; hän osaa kuvata asia- ja esineryhmiä tehden niistä tosia ja epätosia väitteitä
- osaa esittää matemaattisia ongelmia uudessa muodossa; hän pystyy tulkitsemaan yksinkertaisen tekstin, kuvan tai tapahtuman ja tekemään suunnitelman ongelman ratkaisemiseksi
- osaa noudattaa sääntöjä.

Algebra

Oppilas

- ymmärtää kymmenjärjestelmän myös desimaalilukujen osalta ja osaa käyttää sitä varmasti; ymmärtää myös negatiivisen luvun ja murto- ja desimaalilukujen käsitteet sekä osaa esittää niitä eri metodeilla
- osaa esittää laskutoimitukset kirjallisesti ja suullisesti sekä tietää eri laskutoimitusten väliset yhteydet osaa etukäteen arvioida tuloksen suuruusluokan ja tehtävän ratkaisemisen jälkeen tarkistaa laskun vaiheet sekä arvioida ratkaisun mielekkyyden
- osaa muodostaa ja jatkaa lukujonoja sekä esittää riippuvuuksia
- osaa kerätä tietoja, järjestää, luokitella ja esittää niitä tilastoina; hän osaa lukea yksinkertaisia taulukoita ja diagrammeja

Geometria

Oppilas

- osaa muodostaa kuvioita annettuja ohjeita noudattaen; hän pystyy havaitsemaan yksinkertaisten geometrinen kuvioiden ominaisuuksia sekä tuntee tasokuvioiden käsitteiden muodostamaa rakennetta

- tunnistaa yhdenmuotoisuuden; oppilas osaa peilata suoraan suhteen sekä suurentaa ja pienentää kuvioita annetussa suhteessa; hän tunnistaa suoran suhteen symmetriset kuvioit
- ymmärtää mittaamisen periaatteen; hän osaa arvioida mittaushetken suuruuden ja tarkastaa mittauksen tuloksen mielekkyyden sekä ilmoittaa mittauksien sopivalla mittayksiköllä
- osaa laskea suunnikkaiden ja kolmioiden pinta-aloja ja piirejä

Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys

Oppilas

- osaa kerätä tietoja, järjestää. luokitella ja esittää niitä tilastoina; hän osaa lukea yksinkertaisia taulukoita ja diagrammeja
- osaa selvittää erilaisten tapausten ja vaihtoehtojen lukumäärän sekä osaa päätellä mahdollisimman ja varman tapauksen

6.LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas oppii - käsittelemään ja jäsentämään tietoa ja myös esittämään sitä - oppii muuttamaan sanallisen ongelman matematiikan kielelle ja selittämään omaa ajatteluprosessiaan - luovaa ja loogista ajattelua - esittämään kysymyksiä ja päätelmiä havaintojen perusteella - oppilas hallitsee peruslaskutoimitukset ja niihin liittyvät käsitteet - oppilas hallitsee myös kymmenjärjestelmän paikkajärjestelmänä myös desimaalilukujen osalta - oppilas hallitsee pituuden, massan ja pinta-alan mittaamisen sekä geometrian yksikkömuunnokset	- peruslaskutoimitusten varmistaminen luonnollisilla luvuilla; yhteen- ja vähennyslaskua lukusuoralla - jaollisuuslaskua; ositus- ja sisältöjakolaskutoimituksia ja harjoituksia - murtolukujen supistamista ja laventamista - desimaaliluvun, murtoluvun ja prosenttiluvun välinen yhteys - murtolukujen kerto- ja jakolaskuja luonnollisilla luvuilla - desimaaliluvun kertominen ja jakaminen luonnollisella luvulla - prosentin käsite ja yksinkertaisia prosenttilaskuja - tulosten arviointi ja pyöristäminen - kertaa ajan yksiköt ja harjoittelee niiden välisiä muunnoksia - oppii pitkän ja lyhyen aikavälin muunnoksia - tutustuu aikavyöhykkeisiin ja laskee niihin liittyviä sovellustehtäviä Algebra - lausekkeen muodostaminen ja lausekkeen arvon laskeminen - lukujonojen tutkimista ja muodostamista - yhtäsuuruusmerkin oikea käyttö Geometria - suurentaminen ja pienentäminen annetussa suhteessa, niiden laskeminen mittakaavan mukaan - kertaa pinta-alayksiköt ja niiden muunnokset - suorakulmaisen särmiön tilavuuden

	laskeminen - tilavuuden yksiköt - geometrista rakentelua - symmetria suoran suhteen
--	--

7. – 9. – luokilla oppilas voi valita Kädentaidot ja teknologia-linjan tai tiede ja teknologia-linjan.

Kädentaidot ja teknologia

Luokilla 7. – 8. opiskellaan matematiikkaa 3 vuosiviikkotuntia ja 9.-luokalla 4 vuosiviikkotuntia.

Tiede ja teknologia

7.luokalla opiskellaan matematiikkaa 3 vuosiviikkotuntia ja luokilla 8. – 9. 4 vuosiviikkotuntia.

Eri linjoilla matematiikan sisällöt ovat pääosaltaan samat. Tiede- ja teknologialinjalla on 8. luokalla yksi vuosiviikkotunti enemmän matematiikkaa kuin kädentaidot-linjalla. Siksi asioita opiskellaan syvemmin ja opittuja asioita sovelletaan ongelmanratkaisutehtäviin enemmän. Myös tietotekniikan käyttöä suositaan.

7.LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas oppii - lukusuoran merkityksen - laskemaan luotettavasti luonnollisilla luvuilla, kokonaisluvuilla sekä rationaaliluvuilla - korottamaan luvun kokonaislukupotenssiin - käyttämään harppia ja viivoitinta yksinkertaisten geometrinen konstruktioiden tekemiseen - suorittamaan mittauksia ja niihin liittyviä laskelmia arkielämässä, tieteissä ja taitoaineissa - yhtenevyyden ja symmetrisyyden käsitteet - muuntamaan tavanomaisimpia mittayksiköitä - tekemään tutkimusta ja diagrammeja sekä tulkitsemaan niitä - esittämään kysymyksiä ja päätelmiä - muuttamaan sanallisen tehtävän matemaattiseen muotoon ja tekemään suunnitelman sen ratkaisemiseksi ja ratkaisemaan sen ja tarkistamaan tuloksen oikeellisuuden	Luvut ja laskutoimitukset - kokonaislukujen, murtolukujen ja desimaalilukujen laskutoimitukset, myös murto- ja desimaaliluvulla jakaminen: käytännön elämän tehtäviä, laskimen käyttöä sekä ongelmanratkaisutehtäviä ajattelun kehittämiseksi - vastaluku, itseisarvo ja käänteisluku - alkuluvut ja luonnollisten lukujen tekijöihin jakaminen - pyöristäminen ja arviointi - matematiikan historiaa - potensseja: eksponenttina kokonaisluku - neliöjuuri sekä neliöjuurilla laskeminen Geometriaa - koordinaatiston käyttö - ympyrä ja siihen liittyvät käsitteet - symmetria suoran ja pisteen suhteen - yhtenevyys - kierto ja siirto tasossa - kulmat ja niiden välisiä yhteyksiä - geometrinen piirtäminen - konnagrafiikka tietokoneella - suorakulmion, neliön, kolmion ja

	suunnikkaan pinta-ala - pituuden ja pinta-alan yksiköiden varmentaminen Tilastoja, diagrammeja ja todennäköisyyksiä - tilastojen tulkitseminen - diagrammien piirtäminen - todennäköisyyksien tutkiminen ja laskeminen Erilaisia riippuvuuksia - erilaisten riippuvuuksien tutkimista, sääntöjen etsimistä ja löytämistä - suoran yhtälö ja suoran piirtäminen
--	--

8.LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas oppii - tunnistamaan prosentit ympäristössämme ja ratkaisemaan niihin liittyviä ongelmia - ymmärtämään neliön ja neliöjuuren riippuvuuden - ratkaisemaan 1. asteen yhtälön ja käyttämään sitä arkielämään liittyvissä ongelmatehtävissä - käsittelemään abstraktimpia matematiikan käsitteitä polynomilaskennassa - ratkaisemaan monikulmioiden piiriin ja pinta-alaan liittyviä ongelmia - verrannollisuuden käsitteen ja sen käyttämisen arkielämään liittyvissä ongelmissa	Prosenttilasku - prosentti- ja korkolaskut Polynomit ja yhtälöt - potenssioppi - polynomin käsite, polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolasku sekä sieventäminen - muuttujan arvon sijoittaminen lausekkeeseen ja polynomin arvon laskeminen - 1. asteen yhtälön ratkaiseminen - yksinkertaisen arkielämän ongelman kirjoittaminen yhtälön muotoon ja sen ratkaiseminen algebrallisesti tai pääättelemällä - vaillinaisen 2. asteen yhtälön ratkaiseminen - verranto - yhdenmuotoisuus ja mittakaava - Fibonaccin luvut ja kultainen leikkaus (vain tiedelinjalla) Tasokuvioista ja kappaleista - säännölliset monikulmiot - tasokuvioiden piiriin ja pinta-alan laskeminen - ympyrään liittyvät käsitteet sekä pinta-alan, kehän pituuden ja sektorin alan laskeminen - fraktaalit(vain tiede- ja teknologialinjalla) - kappaleiden rakentaminen, myös Platonin kappaleet - kappaleen tilavuuden ja pinta-alan ratkaiseminen

	- tilavuuden yksiköiden varmentaminen Todennäköisyys - todennäköisyyden käsite
--	---

9. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas oppii - ratkaisemaan suorakulmaisen kolmion avulla käytäntöön liittyviä ongelmia - tilavuuden käsitteen ja laskutapoja - käsittelemään yksinkertaisia funktioita ja niiden kuvaajia - käsittelemään haastavampia abstrakteja käsitteitä - jatko-opiskelussa tarvittavia perustietoja ja taitoja	Tasokuvioita ja kappaleita - Pythagoraan lause - trigonometria - suorakulmaisen kolmion ratkaiseminen - lisää kappaleiden tilavuuksista ja pinta-aloista Yhtälöitä syvemmin - yhtälöparit graafisesti ja algebrallisesti sekä niiden käyttö arkielämän ongelmien ratkaisemisessa - epäyhtälöitä Polynomeja ja rationaalilausekkeita - polynomien osamäärä ja tekijöihin jakaminen (vain tiede- ja teknologialinjalla) - rationaalilausekkeet Funktioita - funktion käsite - yksinkertaisten funktioiden tulkitseminen ja niiden kuvaajien piirtäminen koordinaatistoon - funktion kuvaajien tutkimista: nollakohta, suurin ja pienin arvo, kasvaminen ja väheneminen Tilastot - frekvenssi ja suhteellinen frekvenssi - tyyppiarvon ja mediaanin määrittäminen - hajonnan käsite Matematiikan historiaa

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITERIT ARVOSANALLE 8

Ajattelun taidot ja menetelmät

Oppilas

- huomaa eri tapauksien yhtäläisyydet ja säännönmukaisuudet

Aurinkolahden peruskoulun opetussuunnitelma

- osaa käyttää puheessaan loogisia elementtejä kuten ja, tai, jos niin, ei, on olemassa, ei ole olemassa
- osaa päätellä yksinkertaisten väitelauseiden totuusarvon
- osaa muuntaa yksinkertaisen tekstimuodossa olevan ongelman matemaattiseen esitysmuotoon ja tehdä suunnitelman ongelman ratkaisemiseksi, ratkaista sen ja tarkistaa tuloksen oikeellisuuden
- osaa käyttää luokittelua matemaattisten ongelmien ratkaisuihin
- osaa esittää järjestelmällisesti mahdolliset ratkaisuvaihtoehdot taulukkoa, puu-, polku- tai muuta diagrammia käyttäen.

Luvut ja laskutoimitukset

Oppilas osaa

- arvioida mahdollista tulosta sekä laatia suunnitelman laskun ratkaisemisesta ja hänellä on luotettava peruslaskutaito
- korottaa luvun potenssiin, jonka eksponenttina on luonnollinen luku ja pystyy jakamaan luvun alkutekijöihinsä.
- ratkaista tehtäviä, joissa tarvitaan neliöjuurta
- käyttää verrantoa, prosenttilaskua ja muita laskutoimituksia arkielämässä eteen tulevien ongelmien ratkaisemisessa.

Algebra

Oppilas osaa

- ratkaista ensimmäisen asteen yhtälön
- sieventää yksinkertaisia algebrallisia lausekkeita
- potenssien laskutoimitukset
- muodostaa yksinkertaisesta arkielämään liittyvästä ongelmasta yhtälön ja ratkaista sen algebrallisesti tai pääättelemällä
- käyttää yhtälöparia yksinkertaisten ongelmien ratkaisemiseen
- arvioida tuloksen järkevyyttä sekä tarkastaa ratkaisunsa eri vaiheet.

Funktiot

Oppilas

- osaa määrittää pisteen koordinaatit koordinaatistosta
- osaa laatia taulukon lukupareista annetun säännön mukaan
- osaa etsiä lineaarisen funktion nollakohdan
- osaa jatkaa lukujonoa annetun säännön mukaan ja pystyy kertomaan sanallisesti yleisen säännön annetun lukujonon muodostumisesta
- tietää suoran yhtälön kulmakertoimen ja vakion merkityksen; hän osaa määrittää kahden suoran leikkauspisteen piirtämällä.

Geometria

Oppilas osaa

- tunnistaa eri geometriset muodot ja tuntee niiden ominaisuudet
- soveltaa oppimiansa piirin, pinta-alan ja tilavuuden laskutapoja
- käyttää harppia ja viivoitinta yksinkertaisten geometrinen konstruktioiden tekemiseen
- löytää yhdenmuotoisia ja yhteneviä sekä symmetrisiä kuvioita ja pystyy soveltamaan tätä taitoa kolmioiden ja nelikulmioiden ominaisuuksien tutkimisessa
- soveltaa kahden kulman välisiä yhteyksiä yksinkertaisissa tilanteissa
- käyttää Pythagoraan lausetta ja trigonometriaa suorakulmaisen kolmion osien ratkaisemiseen

- suorittaa mittauksia ja niihin liittyviä laskelmia sekä muuntaa tavanomaisimpia
- mittayksiköitä.

Todennäköisyys ja tilastot

Oppilas osaa

- määrittää mahdollisten tapausten lukumäärän ja järjestää yksinkertaisen empiirisen tutkimuksen todennäköisyydestä; hän ymmärtää todennäköisyyden ja satunnaisuuden merkityksen arkielämän tilanteissa
- lukea erilaisia taulukoita ja diagrammeja ja määrittää annetusta aineistosta frekvenssit, keskiarvon, mediaanin ja tyyppiärvon.

TYÖTAVAT

1.– 2.- luokat

- TVT
- Verbalisointi
- Ohjaava opetus
- Bright Start opetusohjelma
- Opetuskeskustelut
- Yksilö-, pari- ja ryhmätyö
- Tiedonhankinta ja sen soveltaminen
- Rakentelu
- Piirtäminen
- Kokeilu

3. – 9. - luokat

Menetelmät ja opetusjärjestelyt

- Arkipäivän tilanteiden käsittely
- Oman ympäristön havainnointi (mittaamiset, piirtämiset yms., geometria)
- Konkreettinen toiminta (rakentelu, mallien tekeminen, luokittelu)
- Verbalisointi
- Matemaattisen tutkimuksen tekeminen (esitelmä tms., taulukot, diagrammit)
- Esteettiset tuotokset matematiikassa ja yhteistyö esim. kuvataiteen kanssa
- Ongelmanratkaisutaidot ja luovuus
- Matematiikan moninaisten kytkentöjen painotus

Työtapojen valinta riippuu opiskeluympäristöstä, ryhmän koosta, koostumuksesta, luokkatilasta ja opettajasta. Pyritään kokeilemaan, tutkivaan ja keksivään oppimiseen käyttäen vaihtelevia työtapoja. Käytetään hyväksi laskinta, tietokonetta, pelejä, konkretisoimisvälineitä, rakentamista ja piirtämistä.

Vihko on tärkeä näyttö työskentelytavoista ja ahkeruudesta. Matematiikassa tehdään myös tutkielmia ja portfolioita oppilaalle merkityksellisistä oppimiskokemuksista ja laajemmista tehtävistä.

Työtapoja ovat mm. yksilötyöskentely, pari- ja ryhmätyöskentely, ohjelmoitu opetus, atk-avusteinen opetus, opettajajohtoinen työskentely, kokeellinen tutkimus, projektityöskentely.

ARVIOINTI

1.– 2. – luokat:

Opettaja arvioi oppilasta havainnoinnin, kirjallisten tehtävien, aktiivisuuden sekä ongelmanratkaisutaitojen perusteella. Opettaja voi kertoa vanhempainvarteissa oppilaan aktiivisuudesta, ajattelutaidoista ja edistymisestä.

Todistuksessa arvioidaan oppilaan matemaattisia taitoja

3.– 9. – luokat:

Oppimisen edistymistä seurataan eri tavoin: havainnoimalla oppilaan työskentelyä, usein pidettävillä pienillä testeillä, päässälaskutuokioilla ym. Tärkeää on, että oppilas oppii myös itse arvioimaan, millaiset asiat hän hallitsee ja millaisissa asioissa hän kaipaa lisäharjoitusta. Oppilaiden vihkotyöskentely, tuntiaktiivisuus, heidän valmistamansa tutkielmat ja portfolioit ja seinätaulut, geometriset rakennelmat ja muut tuotokset otetaan arvioinnissa huomioon yhdessä sovitulla tavalla. Kunkin jakson aikana on yleensä 1-2 koetta, joissa arvioidaan, kuinka oppilas hallitsee laajempia kokonaisuuksia.

Peruskoulun päättövaiheessa edellytetään, että oppilaat ovat omaksuneet matematiikan eri aihepiirien (lukujen ja laskutoimitusten, algebran, geometrian, funktioiden sekä todennäköisyyden ja tilastojen) perusluonteiset käsitteet niin, että he selviävät peruskoulun jälkeisistä matematiikan opinnoista ja käytännön elämässä kohtaamistaan matematiikkaa vaativista tilanteista. Käsitteiden ja niiden välisten suhteiden hallitsemisen ohella tärkeitä arvioinnin kohteita ovat taito soveltaa opittuja asioita, ongelmanratkaisutaito sekä taito hakea uusissa tilanteissa tarvittavaa tietoa. Näistä asioista on yksityiskohtaisempaa tietoa Opetushallituksen julkaisemassa asiakirjassa Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet, jossa on mm. esitetty päättöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8. Arvosanaan kahdeksan vaaditaan, että oppilas saavuttaa tavoitteet hyvin. Oppilas saa hylätyn arvosanan, ellei hän saavuta perustietoja ja taitoja, joita hän tarvitsee jatko-opinnoissa.

Arvosana osoittaa oppilaan tietojen ja taitojen tason arviointiajankohtana. Päättöarvioinnissa otetaan 9. luokan arvosanojen lisäksi huomioon valtakunnallinen koe.

1.2.5 Luonnontieteet

1.2.5.1 Ympäristö- ja luonnontieto

JOHDANTO

Ympäristö- ja luonnontiedon opetus tukeutuu tutkivaan ja ongelma-keskeiseen lähestymistapaan. Lähtökohtina ovat oppilaan ympäristöön ja oppilaaseen itseensä liittyvät asiat, ilmiöt ja tapahtumat sekä oppilaan aikaisemmat tiedot, taidot ja kokemukset. Ympäristö- ja luonnontieto auttaa lasta orientoitumaan maailmaan, aikaan, paikkaan ja yhteisöön.

Oppilas tutustuu kestävä kehityksen periaatteeseen ja oppii tuntemaan vastuullisuutta ympäristöstään. Tieto- ja viestintätekniikkaa hyödynnetään opetuksessa mahdollisimman runsaasti. Oppilaan maailmankuvaa laajennetaan turvallisesti kokemusten ja tiedon karttuessa.

Lähiympäristöön ja kotikaupunkiin tutustumalla hahmotetaan omaa kotikaupunkia ja harjoitellaan liikkumaan turvallisesti liikenteessä. Lisäksi oppilas tiedostaa ja kokee Helsingin merellisen sijainnin osana kaupunkilaisuuttamme. Mahdollisuuksien mukaan hyödynnetään Helsingin tarjoamia virikkeitä tutustua koulun ulkopuoliseen elämään ympäristö- ja luonnontiedon näkökulmasta.

Aihekokonaisuudet

Ympäristö- ja luonnontiedossa käsitellään erityisesti seuraavia aihekokonaisuuksia: Ihmisenä kasvamisen, Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys, Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta sekä Turvallisuus ja liikenne. (Katso 9.1 Aihekokonaisuudet ja opetuksen eheyttäminen.)

Koulun painoalueet

Ajattelun taidot

Luokat 1.-2.

BS:ssä harjoiteltuja ajattelun taitoja sillataan opetukseen.

Luokat 3.-4.

Käydään läp seuraavia IE-osioita:

2. Avaruudellinen hahmottaminen I

Tavoitteena on antaa oppilaalle käyttöön pysyvä, suhteellinen viitejärjestelmä, jolla kuvataan avaruudellisia suhteita.

- Käsitteet: oikea, vasen, edessä ja takana tarkan paikan määrittelyn apuna.
- Määrittävien kriteerien etsiminen.

3. Avaruudellinen hahmottaminen II

- Kompassi auttamaan kuvaamaan suljetun järjestelmän suhteita.
- Pää- ja väli-ilmansuuntien opettelua.

- kartoittamisen perustaidot
- karttojen tutkimista tilaviitepistejärjestelmänä, jossa suhteellinen ja absoluuttinen järjestelmä yhdistyy.

5. Luokittelu

- Instrumentit systemaattinen käyttö tulee myöhemmin. Jo tässä vaiheessa annetaan malli luokittelusta.

Teknologiakasvatus

Rakentelua (legot) avulla harjaannutaan luonnontiedon opiskelussa opiskelutaitojen harjoittelua (työn suunnittelu, tiedon keruu ja toteutus). Rakentelu on väline avaruudellisen ja loogisen ajattelun kehittymiselle. Siinä harjoitellaan osataidoista siirtymistä kokonaisuuteen. Itsenäiset ongelmanratkaisu-taidot kehittyvät myös.

Tietotekniikka

Hyödynnetään erilaisissa töissä eri työvaiheissa:

- tiedon keruu (internet, oppimisympäristöt ja muu lähdemateriaali)
- tiedon käsittely: käytetään hyväkseen eri ohjelmien suomia mahdollisuuksia jäsenellä tietoa sekä harjoitellaan eri jäsentämistapoja
- tuotosvaihe: valmiiden töiden esittely esim. PowerPoint-ohjelmien avulla.

1. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas tutustuu lähiympäristöön ja omaan toimintaansa siinä. Oppilas tekee havaintoja ympäristöstään. Kokemusten ja elämysten saaminen luonnosta eri vuodenaikoina. Elolliseen ja elottomaan luonnon ominaispiirteiden havaitseminen.	Tutustuminen pihaan, puistoon, mereen ja rantaan sekä rakennettuun ympäristöön eri vuodenaikoina. Eri lajien tunnistaminen. Veden olomuodot. Eliöiden luokittelu eläimiin, kasveihin ja sieniin.
Tutustuminen koulun henkilökuntaan.	Henkilökunnan ammatteihin tutustuminen.
Oppilas oppii tekemään pienimuotoisia kokeellisia tutkimuksia ja raporttoimaan niitä.	Tutkittua merkitään muistiin muun muassa kertoen, kuvin ja kirjoittamalla
Aisteihin tutustuminen.	Näköaisti, kuuloaisti, tuntoaisti, makuaisti ja hajuaisti.
Oppilas oppii aikaan liittyviä käsitteitä.	Vuodenajat, vuosi, kuukausi, viikko ja vuorokausi.
Ihmisen kehitykseen, kasvuun ja kehoon tutustuminen.	Ihmisen keho ja sen kehitys sekä ihmisen elinkaari.

Monikulttuurisuuteen ja hyviin tapoihin tutustuminen. Terveellisten elämäntapojen pohtiminen. Turvallisen liikennekäyttäytymisen harjoittelu. Oletusten muodostaminen, tutkiminen sekä johtopäätösten tekeminen tutkittavasta ilmiöstä. Omista kokemuksista ja havainnoista kertominen. Luonnontieteellisten käsitteiden hallitseminen. Ilmiöiden luokittelu ja vertailu. Vastuun ottaminen omasta toiminnasta ja ympäristöstä. Tutustuminen erilaisiin opetusvälineisiin.	Tapakasvatus. Monipuolinen ravinto, terveys ja sairaus. Liikennesäännöt ja yleisimmät liikennemerkkit. Esimerkiksi tietotekniikka, digitaalikamera, mitat ja luuppi.
---	--

2. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas tutkii aktiivisesti ympäristöään ja tekee siitä havaintoja eri vuodenaikoina. Metsään tutustuminen ja eri talvenviettotavat. Tutustuminen erilaisiin materiaaleihin ja tuotteiden elinkaareen. Jätteiden lajitteluun tutustuminen. Oppilas ottaa vastuuta ympäristöstään ja oppii kestävän kehityksen merkityksen. Ympäristön hahmottaminen kartalla. Aikaan liittyvien käsitteiden syventäminen. Suomen ilmastoon ja säähän tutustuminen. Tutustuminen turvallisiin ja terveellisiin toimintamalleihin eri tilanteissa sekä niiden harjoittelu. Monikulttuurisuuteen ja hyviin tapoihin tutustuminen. Tutkimusprosessin laajentaminen. Omien kokemusten ja havainnointien eri	Lajintuntemus (kasvit ja eläimet), talviuni talvihorros sekä kylmänhorros. Syksyn satoa luonnosta. Puu, muovi, teräs ja lasi. Biojäte, sekajäte, paperi, lasi, ongelmajäte ja kierrätys. Suomi ja lähiympäristö kartalla. Planeetat. Lämpötila, ilma, vesi ja sade. Sähkö, palaminen ja paloturvallisuus. Tapakasvatus. Erilaiset tutkimusten muistiinmerkitsemistavat, kuvailu ja esitys esimerkiksi esitelmin ja kuvin.

raportointitavat ja niistä keskusteleminen sekä niiden vertailu.	
Oletusten muodostaminen, tutkiminen sekä johtopäätösten tekeminen tutkittavasta ilmiöstä. Luonnontieteellisten käsitteiden hallitseminen. Ilmiöiden luokittelu ja vertailu.	
Tutustuminen erilaisiin opetusvälineisiin.	Esimerkiksi tietotekniikka, digitaalikamera, mitat ja luuppi

3. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Eliöt ja elinympäristö Oppilas - tutustuu eliöiden erilaisiin elinympäristöihin. - laajentaa tietouttaan eri kasvi- ja eläinlajeista ja ymmärtää niiden merkityksen. Oma lähiympäristö, kotiseutu ja maapallo ihmisen elinpaikkana Oppilas - havainnoi ympäristön muutoksia ja hahmottaa kotipaikkakuntansa osana Suomea. - oppii Suomen maantieteellistä nimitystä ja tunnistaa maaston keskeisiä piirteitä kartasta. - oppii avaruudellista hahmottamista kartan avulla. - osaa vuorokauden- ja vuodenaajat. Ympäristön ilmiöitä Oppilas - oppii havainnoimaan ja ymmärtää	Eliöt ja elinympäristö - Käsitellään eliöiden elinympäristöjä, kuten piha, metsä, niitty ja pelto. - Harjoitellaan luokittelua elollinen ja elävän luonto. Tutustutaan tavallisimpiin lähiympäristön luonnonvaraisiin kasvi-, eläin- ja sienilajeihin, lemmikkieläimiin ja hyötykasveihin. Harjoitellaan systemaattista luokittelua: eläimet, kasvit ja sienet. - Harjoitellaan tarkkaa nimeämistä ja luokittelua. Oma lähiympäristö, kotiseutu ja maapallo ihmisen elinpaikkana - Tutustutaan tarkemmin oman lähiympäristöön. Laajennetaan tekemään havaintoja Helsingin, omasta maakunnasta ja Suomen maantieteellisistä piirteistä (esim. pinnanmuodot, maaperä) sekä rakennetusta ympäristöstä. - Tutustutaan tarkemmin karttaan ja sen käyttöön. Opitaan ilmansuunnat ja ymmärretään ilmansuuntien, kompassin ja magneettisuuden merkitys kartan kehittymiseen. - Perehdytään vuorokauden- ja vuodenaikoihin. Ympäristön ilmiöitä - Tehdään tarkkoja havaintoja säästä. - Tutkitaan valoon liittyviä ilmiöitä, kuten

yksinkertaisia ympäristön ilmiöitä. - tutustuu fysikaalisiin ilmiöihin kuten valo ja lämpö. Ympäristön aineita Oppilas - havainnoi ilmaan liittyviä ilmiöitä. - tietää miten vesi kiertää luonnossa ja mistä vesi tulee sekä tuntee veden eri olomuodot. - ymmärtää kierrättämisen tärkeyden energian säästön näkökulmasta. Ihminen ja terveys Oppilas - oppii arkipäivän terveystottumuksia, joiden avulla edistetään elinikäistä terveyttä. Turvallisuus Oppilas - oppii ehkäisemään kiusaamista ja väkivaltaa yhteisten sääntöjen ja kiusaamisstrategiassa olevien toimintatapojen avulla. - oppii kulkemaan turvallisesti liikenteessä huomioiden, että liikennemerkit ohjaavat sääntöjen noudattamista.	valon etenemistä, heijastumista ja varjon muodostumista. Tutustutaan erilaisiin valon lähteisiin. - Tutkitaan lämpöön liittyviä ilmiöitä, kuten johtuminen ja säteileminen. - Perehdytään tarkemmin legon avulla erilaisten laitteiden rakenteluun joko 3.-tai 4.vuosiluokalla. Ympäristön aineita - Tutkitaan ilman ominaisuuksia. Tutustutaan veden ominaisuuksiin ja olomuotojen muutoksiin, veden käyttöön ja kiertokulkuun luonnossa. Etsitään keinoja säästää luonnon vesivaroja. - Harjoitellaan talousjätteen kierrätystä. Ihminen ja terveys - Opitaan huolehtimaan omasta terveydestä arkipäivän tilanteissa huomioiden turvallisen elinympäristön merkityksen. Opetellaan sosiaalisia taitoja: tunteiden ilmaiseminen, vuorovaikutus ja ystävyyden hoitaminen Turvallisuus - Opetellaan erilaisten sääntöjen merkityksen elämässä. Erityisesti keskitytään koulun sääntöihin sekä liikennesääntöihin kävelijän ja pyöräilijän näkökulman kautta. Opitaan kävelijän ja pyöräilijän kannalta tärkeät liikennemerkit. Harjoitellaan koulun sääntöjen noudattamista.
---	--

4. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Eliöt ja elinympäristö Oppilas - oppii etsimään tietoa luonnosta oman havainnoinnin ja tutkimuksen lisäksi myös muista lähteistä esim. kirjat ja internet. - oppii tarkkaa luokittelua ja vertailua - oppii ravintoketjun merkityksen elämälle,	Eliöt ja elinympäristö - Syvennetään aikaisempia tietoja eliöiden sopeutumisesta erilaisiin elinympäristöihin. - Opetellaan tarkempaa luokittelua pääryhmien sisällä (eläimet, kasvit ja sienet). - Tarkemmin lähimetsään ja opitaan tunnistamaan puulajeja ja erilaisia

miten yhteyttäminen tapahtuu ja kasvien erilaisia lisääntymistapoja. - tutustuu metsään ekosysteeminä. Oma lähiympäristö, kotiseutu ja maapallo ihmisen elinpaikkana Oppilas - hahmottaa Suomen osana Pohjoismaita ja oppii eri Pohjoismaiden maantieteelliset erityispiirteet. oppii, miten Pohjoismaat eroavat toisistaan tai ovat samankaltaisia. - oppii etsimään tietoa Pohjoismaiden kartasta. - syntyy mielikuva maapallosta ja sen eri alueista maanosien kautta. Ympäristön ilmiöitä Oppilas - ymmärtää ja osaa kuvailla fysikaalisia ilmiöitä. Ympäristön aineita Oppilas - oppii kierrättämään ja säästämään energiaa arkielämässä. - tunnistaa ympäristön aineita ja mineraaleja. - tietää, miten voi edistää omalla toiminnallaan paloturvallisuutta. Ihminen ja terveys Oppilas - osaa nimetä tarkasti muutamat kehon eri osat ja tietää niiden toiminnan. - ymmärtää kehityksen etenemisen vaihteittain. - osaa toimia onnettomuuspaikalla pienissä onnettomuuksissa ja osaa hälyttää apua suuremmissa onnettomuuksissa.	ekosysteemejä. - Opetellaan käsitteet: ravintoketju, yhteyttäminen alkeet ja kasvien lisääntyminen. - Käytetään yksinkertaisia tutkimusvälineitä. Oma lähiympäristö, kotiseutu ja maapallo ihmisen elinpaikkana - Tutustutaan Pohjoismaihin ja Baltiaan. - Perehdytään tarkemmin Pohjoismaiden karttaan ja niiden maantieteelliseen nimistöön. - Tutustutaan Pohjoismaiden luontoon, elinkeinoin ja kulttuuriin. - Maapalloon tutustuminen ja eri maanosien tunteminen ihmisen elinpaikkana. Ympäristön ilmiöitä - Tutkitaan ääneen liittyviä ilmiöitä ja äänen lähteitä sekä kuulon ja näön suojelua. - Tutustutaan yksinkertaisten laitteiden, kuten vivun, pyörän ja jousen toimintaperiaatteisiin. - Perehdytään tarkemmin legon avulla erilaisten laitteiden rakenteluun joko 3.-tai 4.vuosiluokalla. - Tutkitaan erilaisten rakenteiden, kuten kolmio- ja putkirakenteiden lujuteen tutustuminen. Magneettisia ja sähköisiä ilmiöihin tutustumista. Ympäristön aineita - Tutkitaan ympäristön aineita ja mineraaleja. - Perehdytään kompostointiin ja maatumiseen (ks. ravintoketju). - Paloturvallisuus ja palaminen. Ihminen ja terveys - Ihmisen keho sekä kasvun ja kehityksen vaiheet pääpiirteissään. - Harjoitellaan toimintaa pienissä onnettomuuksissa esim. pihalla sattunut tapaturma tai pyöräilyonnettomuus. - Opitaan tunnistamaan tilanteita, joissa kannattaa hälyttää lisäapua paikalle.
--	--

Turvallisuus	Turvallisuus
Oppilas - ymmärtää sääntöjen merkityksen yhteiskunnassa.	- Syvennetään erilaisten sääntöihin perehtymistä ja harjoitellaan tekemään sääntöjä myös itse.

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 4. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Luonnon tutkimisen taidot

Oppilas

- osaa tehdä havaintoja eri aisteilla sekä osaa kohdistaa huomionsa havaintojen teon kohteen olennaisiin piirteisiin
- osaa kuvailla, vertailla ja luokitella kappaleita ja eliöitä sekä ilmiöitä niiden erilaisten ominaisuuksien perusteella
- osaa tehdä ohjatusti yksinkertaisia tutkimuksia, jotka kohdistuvat luontoon, luonnon ilmiöihin ja rakennettuun ympäristöön
- osaa käyttää erilaisia tietolähteitä ja vertailla eri tavoin hankkimaansa tietoa
- osaa ilmaista luonnosta ja rakennetusta ympäristöstä hankkimaansa tietoa puhuen, kirjoittaen ja piirtäen.

Eliöt ja ympäristöt

Oppilas

- ymmärtää kuinka elollinen ja eloton luonto eroavat toisistaan ja osaa kuvata eri elinympäristöjen kuten pihan, puiston, metsän, niityn ja pellon piirteitä sekä tunnistaa niiden tavallisimpia eliölajeja; oppilas osaa antaa esimerkkejä selkärangattomista ja selkärangaisista eläimistä
- tuntee vuodenaikojen vaihtelun piirteet ja osaa kuvata kuinka eliöt ovat sopeutuneet eri vuodenaikoihin ja erityisesti Suomen talveen
- tietää mistä ruoka-aineet ovat peräisin ja missä ruoka tuotetaan
- osaa kuvata luonnonympäristön ja rakennetun ympäristön eroja, osoittaa kiinnostusta ja vastuullisuutta niitä kohtaan sekä osaa arvioida ympäristön kauneutta, monimuotoisuutta ja viihtyisyyttä
- ymmärtää kartan ilmaisutavan sekä osaa käyttää kartanluvussa apuna ilmansuuntia, karttamerkkien selitystä ja janamittakaavaa ja osaa laatia yksinkertaisen kartan koulun pihasta ja omasta lähiympäristöstään
- osaa kuvata kotiseutunsa ja oman maakuntansa luonnonoloja ja ihmisen toimintaa
- oppilas osaa hahmottaa Suomea, Pohjoismaita ja muita lähialueita sekä ymmärtää näiden alueiden maisemallisen rikkauden
- ymmärtää kotiseutunsa osana Suomea ja Suomen osana Pohjoismaita sekä ymmärtää maapallon ihmisen elinpaikkana.

Ympäristön aineita ja ilmiöitä

Oppilas

- osaa käyttää keskeisiä käsitteitä ja hahmottaa käsitteitä kokonaisuuksina
- osaa käyttää yksinkertaisia tutkimusvälineitä, kuten kelloa, pituusmittoja, lämpömittaria ja luuppia, sekä käyttää havaintojen teossa myös itse tehtyjä välineitä

- osaa selittää yksinkertaisten laitteiden, kuten vivun, pyörän, jousen, toimintaa sekä osaa tutkia erilaisten rakenteiden lujuutta
- osaa rakentaa yksinkertaisen virtapiirin pariston, lampun ja johtimien avulla sekä tuntee kodissa käytettäviä sähkölaitteita; hän ymmärtää, että sähkön käyttöön liittyy vaaroja ja osaa käyttää sähkölaitteita turvallisesti
- tuntee erilaisia valon, äänen ja lämmön lähteitä sekä tunnistaa ja osaa tutkia valoon, ääneen ja lämpöön liittyviä ilmiöitä kuten äänen eteneminen, valon eteneminen ja heijastuminen sekä lämmön siirtyminen ja lämmittäminen
- tuntee näön ja kuulon suojeluun sekä palovammojen ehkäisyyn liittyviä toimenpiteitä ja osaa toimia niiden mukaisesti
- osaa tutkia ilman ja veden ominaisuuksia, veden olomuodon muutoksia ja osaa kuvailla veden kiertokulkua luonnossa
- ymmärtää aineen muuttumisen toisiksi aineiksi esimerkiksi kynttilän tai puun palaessa sekä tuntee herkästi syttyviä aineita ja osaa käyttää alkusammutusvälineitä
- tuntee erilaisten aineiden ja materiaalien ominaisuuksia ja käyttötarkoituksia ja tietää, että kotona voi olla vahingollisia aineita, kuten lääkkeitä, pesu- ja puhdistusaineita sekä liuottimia, tupakka- ja alkoholituotteita
- osaa lajitella jätteitä, ei roskaa ympäristöä sekä osaa säästää vettä, sähköä ja lämpöä.

Ihminen ja terveys

Oppilas

- osaa kuvata kasvun ja kehityksen sekä elämänkulun eri vaiheita, osaa nimetä ihmisen tärkeimmät ruumiinosat ja keskeisiä elintoimintoja
- tuntee terveyttä edistäviä arkikäytäntöjä ja tottumuksia: vuorokausirytmi, riittävä uni ja lepo, ravinto, säännöllinen ruokaileminen, päivittäinen liikunta, oikeat
- työskentelyasennot koulussa ja kotona, ryhti, suun terveys, hygienia, pukeutuminen
- osaa perussäännöt ryhmässä toimimisesta ja kohteliaasta käytöksestä; hän osaa tunnistaa ja nimetä erilaisia tunteita ja tietää, että tunteiden ilmaisua voidaan säädellä
- osaa kuvata tavallisimpia lasten sairauksia, niiden oireita ja itsehoitoa; hän tietää lääkkeiden käytön perussääntöjä; hän osaa yksinkertaisia ensiaputaitoja sekä osaa hälyttää ja hakea apua tarvittaessa.

Turvallisuus

Oppilas

- osaa kuvata erilaisia kiusaamisen ja väkivallan tunnuspiirteitä; hän tietää yksilön oikeuden fyysiseen koskemattomuuteen sekä tunnistaa hyväksytyn ja ei-toivotun kosketuksen erot; hän tietää, miten tarvittaessa voi hakea apua itselleen, ja tietää, ketkä auttavat koulussa ja lähiyhteisössä
- tietää ikä kautensa mukaisesti, mikä on luvallista toimintaa ja mikä ei
- tietää ja tunnistaa turvallisuutta uhkaavia vaaratekijöitä lähiympäristössä ja liikuttaessa
- liikenteessä, vesillä tai jäällä; hän tuntee jalankulkijana ja pyöräilijänä keskeiset
- liikennesäännöt ja ymmärtää, miksi sovittuja ohjeita ja sääntöjä pitää noudattaa.

TYÖTAVAT

Luokat 1-2.

- ohjaava opetus
- Bright Start (havainnointi, luokittelu, vertailu)
- toiminnalliset työtavat (kokeilut ja tutkimukset → oletus – tutkiminen – johtopäätökset)

- tiedon etsiminen ja soveltaminen
- kirjoittaminen
- piirtäminen
- keskustelut
- eri opetusvälineiden käyttäminen
- integrointi muihin aineisiin (esimerkiksi musiikki, kuvataide, matematiikka, äidinkieli ja kirjallisuus)
- yksilö-, pari- ja ryhmätyöskentely
- retket ja vierailut
- pelit ja leikit

Luokat 3-4.

- ohjaava opetus
- Instrumental Enrichment (Avaruudellinen hahmottaminen I ja II)
- instrumentissa harjoiteltuja asioita sillataan opetukseen.
- toiminnalliset työtavat (kokeilut ja tutkimukset → oletus – tutkiminen – johtopäätökset).
- harjaannutaan käyttämään systemaattisesti oppimisen eri vaiheita: tiedon keruu (kirjoittaminen, piirtäminen ja keskustelut), käsittely ja tuotos
- eri opetusvälineiden käyttäminen
- rakentelu
- yksilö-, pari- ja ryhmätyöskentely
- retket ja vierailut mahdollisuuksien mukaan

ARVIOINTI

Luokat 1-2.

Arviointia suoritetaan jatkuvasti ja se on monipuolista. Arviointi voi olla itsearviointia, vertaisarviointia sekä opettajan suorittamaa. Arviointia voidaan suorittaa oppilaan innokkuuden, työskentelyprosessin, tuotosten sekä työskentelytaitojen kautta. Oleellista on myös luonnontieteellisen ajattelun kehittymisen arviointi sekä tiedon luotettavuuden pohtiminen.

Arviointi voi olla joko suullista tai kirjallista tai molempia.

2. luokalla oppilaille voidaan antaa tehtäviksi pienimuotoisia testejä (ristikko, yhdistelytehtävä tms.), joiden avulla käsiteltyjen asioita hallitsemista voidaan arvioida.

Luokat 3-4.

Arviointia suoritetaan jatkuvasti ja se on monipuolista. Arviointi voi olla itsearviointia, vertaisarviointia sekä opettajan suorittamaa. Arviointia voidaan suorittaa oppilaan innokkuuden, työskentelyprosessin, tuotosten sekä työskentelytaitojen kautta. Oleellista on myös luonnontieteellisen ajattelun kehittymisen arviointi sekä tiedon luotettavuuden pohtiminen.

Arviointi voi olla joko suullista tai kirjallista tai molempia.

Luokilla 3-4 harjoitellaan systemaattisesti kokeiden tekemistä ja kokeet arvioidaan. Arviointiin vaikuttaa kokeiden lisäksi omat tutkimukset ja kokonaisvaltainen työskentely.

1.2.5.2 Biologia

JOHDANTO

Biologian opetuksessa tutkitaan elämää, ilmiöitä ja sen edellytyksiä. Oppilaan tavoitteena on oppia tunnistamaan eliölajeja, ymmärtämään eliöiden ja niiden elinympäristöjen välistä vuorovaikutusta sekä oppia arvostamaan ja vaalimaan luonnon monimuotoisuutta. Sen antamien näkemysten avulla oppilas kykenee ymmärtämään luonnon lainalaisuuksia, ihailemaan luonnon arvoituksellista kauneutta sekä saa tunteen kyvystä sopeutua erilaisiin luonnonympäristöihin. Biologian opetuksen tavoitteena on ohjata oppilasta tuntemaan myös itseään ihmisenä ja osana luontoa.

Biologian opetus perustuu tutkivaan oppimiseen. Ongelmanratkaisun askeleita hyödynnetään biologian opetuksessa. Opetusta toteutetaan sekä maastossa että luokkahuoneessa.

Biologian ja maantiedon opetukseen integroidaan myös terveystiedon opetusta vuosiluokilla 5.-6. Terveystiedon opetuksen tavoitteena on, että oppilas oppii ymmärtämään omaa kasvuaan ja kehitystään fyysisenä, psyykkisenä ja sosiaalisena prosessina sekä ihmisen ja hänen elinympäristönsä välisenä vuorovaikutuksena.

Opetuksessa painotetaan vastuullisuutta, luonnon suojelua sekä kestävästä kehityksestä, niin että nuoresta tulee omasta elinympäristöön huolta pitävä tiedostava nuori.

Opetuksessa hyödynnetään merellistä ympäristöä sekä Uutelan ja Kallahden niemen luonnon tarjoamia mahdollisuuksia. Oppilaan tulee saada myönteisiä elämyksiä ja kokemuksia luonnosta sekä oppia havainnoimaan ympäristöä.

Aihekokonaisuudet:

Biologin opetuksessa käsitellään erityisesti aihekokonaisuuksia: Ihmisenä kasvaminen, Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta, sekä Ihminen ja teknologia. (Katso 9.1. Aihekokonaisuudet ja opetuksen eheyttäminen.)

Koulun painoalueet:

Yhteisenä tavoitteena eri oppiaineissa opettelemme tarkkaavaisuutta, havaitsemista, muistitoimintoja, käsitteellistämistä, ajattelua, päätöksentekoa, suunnittelua, ongelmanratkaisua ja sisäistä motivaatiota. Vaativimpia tavoitteita (pätöksentekoa, suunnittelua, ongelmanratkaisua ja sisäistä motivaatiota) harjoittelemme ikätasolle sopivalla tavalla. Tämän lisäksi koulun painoalueita on käsitelty tarkemmin äidinkielellä, matematiikassa ja luonnontieteellisissä aiheissa

Yhteiset tavoitteet vuosiluokille 5.-6.

- oppilas oppii liikkumaan luonnossa ja tutkimaan ympäristöään samalla syventäen tietojaan luonnosta ja sen ilmiöistä
- oppilas oppii toimimaan ympäristöystävällisesti ja suojelemaan luontoa
- oppilas oppii vastuullisen elämäntavan

5. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Eliöt ja elinympäristöt tutustuu lähiympäristön eri eliölajeihin sekä oppii tunnistamaan ja luokittelemaan niitä tietää miten maapallo ja sen eliökunta on syntynyt Ihminen rakenne, elintoiminnot, kasvu ja kehitys oppii ihmisen fysiologiaa ymmärtää murrosikään liittyvät fyysiset ja psyykkiset muutokset Luonnon ja ympäristön suojeleminen oppii liikkumaan luonnossa vastuullisesti tutustuu luonnonsuojeluun	Eliöt ja elinympäristöt lähiympäristön eliölajien tunnistaminen ja kasvien kerääminen kasvien kasvu ja lisääntyminen maapallon synty ja eliökunnan kehittyminen sekä luokittelu Ihminen rakenne, elintoiminnot, kasvu ja kehitys ihmisen kehon rakenne, keskeiset elintoiminnot, lisääntyminen sekä murrosiän fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset muutokset oman terveyden hoitaminen esim. henkilökohtainen hygienia ikäkauteen liittyvät oikeudet ja vastuu Luonnon ja ympäristön suojeleminen jokamiehen oikeudet ja velvollisuudet tutustutaan erilaisiin luonnonsuojelujärjestöihin ja uhanalaisiin eliölajeihin

6. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Eliöt ja elinympäristöt tutustuu monipuolisesti eri eliölajeihin sekä oppii tunnistamaan ja luokittelemaan niitä tietää, miten eliöiden tarvitsema energia syntyy ja, miten se kiertää luonnossa ymmärtää yhteyttämisen merkityksen elämälle ymmärtää metsän merkityksen ihmiselle Ihmisen rakenne, elintoiminnot, kasvu ja kehitys oppii terveitä elämäntapoja Luonnon ja ympäristön suojeleminen ymmärtää olemassa olevien luonnonalueiden merkityksen	Eliöt ja elinympäristöt tutustutaan eliöiden erilaisiin elinympäristöihin eläinten lisääntyminen ravintoketju yhteyttäminen metsäteollisuus ja metsien virkistyskäyttö Ihmisen rakenne, elintoiminnot, kasvu ja kehitys päihteet ja niiden haittavaikutukset omasta terveydestä huolehtiminen esim. ruokavalion ja riittävän liikunnan tärkeys Luonnon ja ympäristön suojeleminen tutustutaan lähellä sijaitseviin luonnonsuojelualueisiin

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 6. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Luonnon tutkimisen taidot

Oppilas

- osaa liikkua luonnossa sekä havainnoida ja tutkia luontoa
- osaa kuvata tekemiään yksinkertaisia luontoon ja muuhun ympäristöön liittyviä tutkimuksia sekä selostaa niiden tuloksia
- tunnistaa yleisimpiä kasvilajeja ja osaa kerätä lähiympäristön kasveja ohjeiden mukaisesti.

Eliöt ja elinympäristöt

Oppilas

- tuntee eri selkärangaisryhmät ja tunnistaa lähiympäristön yleisimmät nisäkkäät, linnut ja kalat sekä osaa kertoa esimerkkejä eläinten sopeutumisesta ympäristöönsä
- tietää, että vihreät kasvit valmistavat itse oman ravintonsa yhteyttämisen avulla
- osaa selittää ravintoketjun pääperiaatteet jonkin esimerkin avulla
- ymmärtää ja osaa antaa esimerkkejä siitä, miksi ja miten ihminen on riippuvainen luonnosta ja osaa selvittää peruselintarvikkeiden alkuperän
- osaa antaa esimerkkejä siitä, miten lähiluontoa ja asuinympäristöä voidaan vaalia ja suojella.

Ihmisen rakenne, elintoiminnot, kasvu, kehitys ja terveys

Oppilas

- osaa kuvata perusasioita ihmisen rakenteesta ja elintoiminnoista
- osaa tarkastella omaan kasvuunsa ja kehitykseensä liittyviä muutoksia, osaa selittää murrosiän ja seksuaalisen kehityksen muutoksia tytöillä ja pojilla sekä antaa esimerkkejä niiden yksilöllisestä ilmenemisestä
- osaa antaa esimerkkejä siitä, miten tunteiden ilmaisua voidaan säädellä, ja siitä, miten asioita voidaan tarkastella myös muiden ihmisten näkökulmasta, sekä osaa esimerkein kuvata tunneilmaisuuksiin liittyvää ihmisten erilaisuutta
- tietää ikäkauteensa liittyvät oikeutensa ja vastuunsa.

Yhteiset tavoitteet luokille 7.-9.

Oppilas oppii

- käyttämään biologialle ominaisia käsitteitä sekä tiedonhankinta- ja tutkimusmenetelmiä
- kuvaamaan elämän perusilmiöitä
- tunnistamaan eliölajeja ja arvostamaan luonnon monimuotoisuutta sekä suhtautumaan myönteisesti sen vaalimiseen
- hahmottamaan ekosysteemien rakennetta ja toimintaa
- tuntemaan kasvien kasvattamisen ja viljelyn periaatteita sekä kiinnostuu kasvien kasvattamisesta
- tuntemaan ihmisen perusrakenteen ja keskeiset elintoiminnot sekä ymmärtämään seksuaalisuuden biologisen perustan
- tuntemaan perinnöllisyyteen liittyviä keskeisiä käsitteitä
- tunnistamaan kotiseudun ympäristömuutoksia, pohtimaan niiden syitä ja esittämään ongelmien ratkaisumahdollisuuksia
- ymmärtämään ympäristönsuojelun keskeiset tavoitteet ja luonnonvarojen kestävä käytön periaatteet.

7. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Biologian tutkimustaidot Oppilas osaa - käyttää mikroskooppia näytteitä tutkiessaan - työskennellä maastossa ja laboratoriossa annettujen ohjeiden mukaan. - toteuttaa itsenäisesti pienimuotoisia tutkimuksia. Luonto ja ekosysteemit Oppilas osaa - jaotella eliöitä pääryhmittäin keskeisten tuntomerkkien avulla ja osaa tunnistaa vesiekosysteemin kasvi- ja eläinlajeja - kuvata vesiekosysteemin perusrakenteen ja toiminnan - kuvata esimerkein luonnon monimuotoisuutta, osaa perustella sen merkitystä ekologisen kestävyyden kannalta. - selostaa fotosynteesin ja kuvata sen merkityksen eliökunnan kannalta	Luonto ja ekosysteemit - kotiseudun keskeisten veden kasvi- ja eläinlajien luokittelu ja tunnistaminen - veden ekosysteemi: rakenne, toiminta ja ominaispiirteet sekä omakohtainen tutkiminen - luonnon monimuotoisuus

8. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Biologian tutkimustaidot Oppilas osaa - käyttää mikroskooppia näytteitä tutkiessaan - työskennellä maastossa ja laboratoriossa annettujen ohjeiden mukaan sekä osaa kerätä kasveja ohjeiden mukaisesti - toteuttaa itsenäisesti pienimuotoisia tutkimuksia. Luonto ja ekosysteemit Oppilas osaa - jaotella eliöitä pääryhmittäin keskeisten tuntomerkkien avulla ja osaa tunnistaa lähiluonnon kasvi-, eläin- ja sienilajeja - kuvata ekosysteemin perusrakenteen ja toiminnan - nimetä ja kuvata metsätyyppejä - tehdä pienimuotoisia metsä-, tai suoekosysteemiin liittyviä tutkimuksia - selostaa perusasioita metsänhoidosta ja	Luonto ja ekosysteemit - kotiseudun keskeisten metsän kasvi- ja eläinlajien luokittelu ja tunnistaminen sekä ohjattu kasvien kerääminen - ekosysteemi, sen rakenne ja toiminta, metsän ekosysteemin ominaispiirteet - metsänhoitoon ja kasvinviljelyyn tutustuminen - luonnon monimuotoisuus Elämä - solun rakenteen ja toiminnan tutkiminen - biotekniikan mahdollisuudet ja niihin liittyvät eettiset kysymykset

kasvinviljelystä - kuvata esimerkein luonnon monimuotoisuutta, osaa perustella sen merkitystä ekologisen kestävyyskannalta sekä tuntee metsien kestävä käytön periaatteet. Elämä Oppilas osaa - kuvata pääpiirteet kasvi- ja eläinsolun rakenteesta - selostaa fotosynteesin ja kuvata sen merkityksen eliökunnan kannalta - kuvata kasvien, eläinten, sienten ja mikrobien lisääntymistä - jäsentää eliökunnan pääryhmiin ja perustella ryhmittelyn. Yhteinen ympäristö Oppilas osaa - kuvata ekologisesti kestävä kehitystä sekä luonnon monimuotoisuuden säilymistä ja ympäristösuojelun merkitystä - tehdä pienimuotoisia tutkimuksia oman elinympäristönsä tilasta - kertoa esimerkkejä kotiseutunsa luonnonympäristön muuttumisesta ja osaa antaa esimerkkejä siitä, millä tavalla voi itse toimia kestävä kehityksen tavoitteiden mukaisesti.	
--	--

9. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Biologian tutkimustaidot Oppilas osaa - käyttää mikroskooppia näytteitä tutkiessaan - työskennellä maastossa ja laboratoriossa annettujen ohjeiden mukaan. - toteuttaa itsenäisesti pienimuotoisia tutkimuksia. Elämä ja evoluutio Oppilas osaa - kuvata pääpiirteet kasvi- ja eläinsolun rakenteesta - ymmärtää jalostuksen, luonnonvalinnan ja mutaatioiden periaatteet	Elämä ja evoluutio - eliökunnan synty ja kehitys sekä eliökunnan järjestelmä ihmisen biologinen ja kulttuurinen evoluutio sekä ihmislajin ominaispiirteet Ihminen - ihmisen rakenne ja keskeiset elintoiminnot myös omakohtaista tutkimusta hyödyntäen - ihmisen lisääntyminen ja seksuaalisuuden biologinen perusta perimän ja ympäristön merkitys ihmisen ominaisuuksien kehittämisessä

- selostaa evoluution peruspiirteet ja ihmisen evoluution vaiheet - pohtia monipuolisesti evoluutiota ja elämän syntyä eri teorioihin tutustumalla Ihminen Oppilas osaa - kuvata ihmisen tärkeimpien kudosten, elinten ja elimistöjen rakenteen ja toiminnan pääpiirteet - selvittää seksuaalisuuden erilaisia ilmenemismuotoja - selostaa pääpiirteissään sukupuolisolujen synnyn, yhdyntän, hedelmöityksen, raskauden kulun ja synnytyksen - käyttää periytymiseen liittyviä keskeisiä käsitteitä. - selostaa kloonauksen ja kantasoluterapian periaatteet sekä pohtia niiden eettisiä ja yhteiskunnallisia vaikutuksia	Yhteinen ympäristö - ekologisesti kestävä kehitys sekä ympäristönsuojelun sisältö ja tavoitteet - oman elinympäristön tilan ja ympäristömuutosten tutkiminen, oman lähiympäristön tilaa parantavien toimien tarkastelu sekä oman ympäristökäyttäytymisen pohtiminen - luonnon monimuotoisuus
--	--

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITERIT ARVOSANALLE 8

Biologian tutkimustaidot

Oppilas osaa

- käyttää mikroskooppia näytteitä tutkiessaan
- työskennellä maastossa ja laboratoriossa annettujen ohjeiden mukaan sekä osaa kerätä
- kasveja ohjeiden mukaisesti
- toteuttaa itsenäisesti pienimuotoisia tutkimuksia.

Luonto ja ekosysteemit

Oppilas osaa

- jaotella eliöitä pääryhmittäin keskeisten tuntomerkkien avulla ja osaa tunnistaa lähiluonnon kasvi-, eläin- ja sienilajeja
- kuvata ekosysteemin perusrakenteen ja toiminnan
- nimetä ja kuvata metsä- ja järviyyppejä
- tehdä pienimuotoisia metsä-, vesi- tai suoekosysteemiin liittyviä tutkimuksia
- selostaa perusasioita metsänhoidosta ja kasvinviljelystä
- kuvata esimerkein luonnon monimuotoisuutta, osaa perustella sen merkitystä ekologisen kestävyyskannalta sekä tuntee metsien kestävä käytön periaatteet.

Elämä ja evoluutio

Oppilas osaa

- kuvata pääpiirteet kasvi- ja eläinsolun rakenteesta
- selostaa fotosynteesin ja kuvata sen merkityksen eliökunnan kannalta
- kuvata kasvien, eläinten, sienten ja mikrobien lisääntymistä
- selostaa evoluution peruspiirteet ja ihmisen evoluution vaiheet

- jäsentää eliökunnan pääryhmiin ja perustella ryhmittelyn.

Ihminen

Oppilas osaa

- kuvata ihmisen tärkeimpien kudosten, elinten ja elimistöjen rakenteen ja toiminnan pääpiirteet
- selvittää seksuaalisuuden erilaisia ilmenemismuotoja
- selostaa pääpiirteissään sukupuolisolujen synnyn, yhdyntän, hedelmöityksen, raskauden kulun ja synnytyksen
- käyttää periytymiseen liittyviä keskeisiä käsitteitä.

Yhteinen ympäristö

Oppilas osaa

- kuvata ekologisesti kestävästä kehitystä sekä luonnon monimuotoisuuden säilymisen ja ympäristösuojelun merkitystä
- tehdä pienimuotoisia tutkimuksia oman elinympäristönsä tilasta
- kertoa esimerkkejä kotiseutunsa luonnonympäristön muuttumisesta ja osaa antaa
- esimerkkejä siitä, millä tavalla voi itse toimia kestävästä kehityksen tavoitteiden mukaisesti.

TYÖTAVAT

Luokat 5.-6.

Biologian ja maantiedon opetuksessa käytetään monipuolisesti erilaisia työtapoja:

- tarkkaa havainnointia
- luokittelua
- vertailua
- ongelmanratkaisun askeleita
- Ajattelun taitoja harjaannuttaa ohjelmaa: IE
- erilaisia projekteja ja esitelmää
- kokeellista työskentelyä
- opintoretkeä lähimaastoon

Luokat 7.-9.

Biologian ja maantiedon opetuksessa käytetään monipuolisesti erilaisia työtapoja:

- tarkkaa havainnointia
- luokittelua
- vertailua
- erilaisia projekteja ja esitelmää
- kokeellista työskentelyä
- opintoretkeä lähimaastoon

ARVIOINTI

Luokat 5.-6.

Kokeiden lisäksi arvosanaan vaikuttavat oppilaan työskentelytaitojen kehittyminen:

- ilmiöiden havaitseminen
- kysymysten esittäminen ja asioiden vertailu
- havaintojen tekeminen ja niiden kirjaaminen
- tulosten tulkitseminen ja niiden arvioiminen
- johtopäätösten tekeminen

Luokat 7.-9

Oppimisen arvioinnissa otetaan huomioon kokeiden, projektiraporttien ym. Kirjallisten näyttöjen tulokset, tuntiaktiivisuus, työskentelytaidot sekä oppilaan harrastuneisuus.

Päättöarviointi perustuu siihen osaamiseen minkä oppilas on peruskoulun aikana saavuttanut.

1.2.5.3 Maantieto

JOHDANTO

Maantiedon opetuksessa tarkastellaan maapalloa ja sen erilaisia alueita. Opetuksen tulee auttaa oppilasta ymmärtämään luonnon ja ihmisen toimintaan liittyviä ilmiöitä ja niiden välistä vuorovaikutusta eri alueilla. Maantiedon opetuksen tavoitteena on laajentaa oppilaiden maailmankuvaa kotimaasta Eurooppaan ja muualle maailmaan.

Opetus järjestetään siten, että oppilas saa käsityksen luonnon- ja kulttuuriympäristöjen rikkaudesta ympäri maapalloa ja oppii arvostamaan niitä. Maantiedon opetuksen tulee luoda pohjaa kansojen ja kulttuurien väliselle suvaitsevaisuudelle ja kansainvälisyydelle.

Maantiedon opetus toimii yläluokilla siltana luonnontieteellisen ja yhteiskuntatieteellisen ajattelun välillä.

Maantiedon opetus perustuu tutkivaan oppimiseen. Ongelmanratkaisun askeleita hyödynnetään maantiedon opetuksessa. Opetus järjestetään siten, että oppilas saa käsityksen luonnon- ja kulttuuriympäristöjen rikkaudesta ympäri maapalloa ja oppii arvostamaan niitä. Maantiedon opetuksen tulee luoda pohjaa kansojen ja kulttuurien väliselle suvaitsevaisuudelle ja kansainvälisyydelle.

Biologian ja maantiedon opetukseen integroidaan myös terveystiedon opetusta vuosiluokilla 5.-6. Terveystiedon opetuksen tavoitteena on, että oppilas oppii ymmärtämään omaa kasvuaan ja kehitystään fyysisenä, psyykkisenä ja sosiaalisena prosessina sekä ihmisen ja hänen elinympäristönsä välisenä vuorovaikutuksena.

Aihekokonaisuudet

Maantiedon opetuksessa käsitellään erityisesti aihekokonaisuuksia: Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys,

Ihmisenä kasvamisen, Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta, sekä Ihminen ja teknologia. (Katso 9.1. Aihekokonaisuudet ja opetuksen eheyttäminen.)

Koulun painoalueet

Yhteisenä tavoitteena eri oppiaineissa opettelemme tarkkaavaisuutta, havaitsemista, muistitoimintoja, käsitteellistämistä, ajattelua, päätöksentekoa, suunnittelua, ongelmanratkaisua ja sisäistä motivaatiota. Vaativimpia tavoitteita (pätöksentekoa, suunnittelua, ongelmanratkaisua ja sisäistä motivaatiota) harjoittelemme ikätasolle sopivalla tavalla. Tämän lisäksi koulun painoalueita on käsitelty tarkemmin äidinkielessä, matematiikassa ja luonnontieteellisissä aiheissa.

Yhteiset tavoitteet luokille 5.-6.

Oppilas

- ymmärtää luonnon ja ihmisen toiminnan vuorovaikutuksen maapallolla
- tiedostaa itsensä osana suurempaa kokonaisuutta eli maailmaa
- perehtyy maapallon eri alueisiin ja oppii suhtautumaan myönteisesti vieraisiin maihin, niiden kansoihin ja kulttuureihin

- oppii laatimaan ja tulkitsemaan karttoja sekä käyttämään tilastoja, diagrammeja, kuvia ja sähköisiä viestimiä

5. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Karttataidot - oppii tulkitsemaan informaatiota erilaisten karttojen, diagrammien ja muiden maantieteellisten tietolähteiden avulla - oppii tekemään päätelmiä ja johtopäätöksiä karttatietojen avulla Eurooppa osana maailmaa - oppilas hahmottaa Euroopan osana maapalloa - oppilas tietää Euroopan keskeisen nimistön - oppilas tuntee Euroopan ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeet sekä eläimistöä Ihmisten elämän ja elinympäristöjen monimuotoisuus maapallolla - oppilas hahmottaa Euroopan maailman kartalle	Karttataidot - erilaisten karttojen, diagrammien ja muiden maantieteellisten tietolähteiden tutkimista ja tulkitsemista Eurooppa osana maailmaa - Euroopan keskeinen nimistö - Euroopan luonto: ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeet sekä tutustuu niiden eläimistöön - Euroopan väestö ja valtiot - luonnon ja ihmisen toiminnan vuorovaikutus Euroopassa: elinkeinot ja asustus Ihmisten elämän ja elinympäristöjen monimuotoisuus maapallolla - maailman karttakuva

6. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Karttataidot - hahmottaa maailman kartan ja tuntee sen keskeisen nimistön Maanosat - tuntee eri maanosat ja niiden erityispiirteitä - oppii suhtautumaan myönteisesti ja arvostavasti erilaisiin vieraisiin maihin, niiden kulttuuriin ja elintapoihin Ihmisten elämän ja elinympäristöjen monimuotoisuus maapallolla - tuntee erilaisia ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä	Karttataidot - maailman kartta ja sen keskeinen nimistö Maanosat - maanosat: Aasia, Australia, Afrikka ja Amerikka - tutustuu erilaisiin vieraisiin maihin, niiden kulttuuriin ja elintapoihin Ihmisten elämän ja elinympäristöjen monimuotoisuus maapallolla - kasvillisuusvyöhykkeet: sademetsät, savannit, arot ja aavikot

- tutustuu etenkin ihmisen aiheuttamiin luonnonmuutoksiin	- ilmastovyöhykkeet: talvisateiden alueet ja lauhkean- ja kylmän vyöhykkeen alueet - luonnon ja ihmisen toiminnan vuorovaikutus maailmanlaajuisesti esim. globalisoituminen, kasvihuoneilmiö, maailmanlaajuiset luonnonkatastrofit ja ihmisen toiminnan aiheuttamat eliöiden sukupuutot
---	--

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 6. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Karttataidot

Oppilas

- osaa etsiä kartastosta tutkimiaan paikkoja, käyttää kartanluvussa hyväkseen karttamerkkejä ja mittakaavoja sekä osaa tulkita erilaisia karttoja
- osaa tulkita tilastoja, diagrammeja, kuvia, ja sähköisten viestimien välittämää tietoa sekä osaa kriittisesti arvioida eri tietolähteitä
- osaa itse laatia yksinkertaisia karttoja ja diagrammeja.
-

Eurooppa osana maailmaa

Oppilas

- tietää pääpiirteissään Euroopan valtiot ja niiden pääkaupungit sekä osaa kuvata luonnonolojen vaihtelua ja ihmisen toimintaa Euroopassa.
-

Ihmisten elämän ja elinympäristöjen monimuotoisuus maapallolla

Oppilas

- tietää maailmankartan keskeisen nimistön, kuten maanosat, valtameret, suurimmat vuoristot sekä sademetsä- ja aavikkoalueet
- tietää, että maapallolla on erilaisia ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä ja osaa kertoa esimerkkejä siitä, miten ilmasto-olot, kuten lämpötila ja sademäärä, vaikuttavat ihmisen toimintaan, erityisesti maatalouteen ja asumiseen eri vyöhykkeillä sekä osaa kuvata ihmisten elämää erilaisissa ympäristöissä
- osaa kertoa esimerkkejä eri alueilta siitä, miten ihmisen toiminta, kuten kaupunkien ja teollisuuden rakentaminen, liikalaiduntaminen ja polttopuun kerääminen ovat aiheuttaneet muutoksia ympäristössä
- osaa tunnistaa oman kulttuurin ja vieraiden kulttuurien piirteitä.

Yhteiset tavoitteet luokille 7.-9.

Oppilas oppii

- käyttämään ja tulkitsemaan fyysisiä karttoja ja teemakarttoja sekä käyttämään muita maantieteellisiä tietolähteitä, kuten diagrammeja, tilastoja, ilmakuvia, satelliittikuvia, valokuvia, kirjallisuutta, uutislähteitä sekä sähköisiä viestimiä
- määrittelemään alueiden sijainnin ja paikkojen väliset etäisyydet
- ymmärtämään planetaarisuuden vaikutuksia maapallolla
- ymmärtämään maanpintaa muokkaavien tekijöiden vaikutuksen maisemassa
- ymmärtämään luonnon ja ihmisen toiminnan vuorovaikutusta Suomessa, Euroopassa ja muualla maailmassa sekä oppii tietämään syyt, jotka ohjaavat ihmisen toimintojen sijoittumista

- tunnistamaan eri kulttuurien piirteitä, ja oppii suhtautumaan myönteisesti vieraisiin maihin ja niiden kansoihin sekä erilaisten kulttuurien edustajiin
- tuntemaan ja arvostamaan Suomen luonnonympäristöä ja rakennettua ympäristöä sekä oppii hahmottamaan oman alueellisen identiteettinsä
- tietämään, miten Suomessa jokainen kansalainen voi vaikuttaa oman elinympäristönsä suunnitteluun ja kehittymiseen
- ymmärtämään ja kriittisesti arvioimaan uutistietoa esimerkiksi maailmanlaajuisista ympäristö- ja kehityskysymyksistä sekä oppii toimimaan itse kestävän kehityksen mukaisesti.

7. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas oppii - käyttämään ja tulkitsemaan fyysisiä karttoja ja teemakarttoja sekä käyttämään muita maantieteellisiä tietolähteitä, kuten diagrammeja, tilastoja, ilmakuvia, satelliittikuvia, valokuvia, kirjallisuutta, uutislähteitä sekä sähköisiä viestimiä - määrittelemään alueiden sijainnin ja paikkojen väliset etäisyydet - ymmärtämään planetaarisuuden vaikutuksia maapallolla - ymmärtämään luonnon ja ihmisen toiminnan vuorovaikutusta sekä tietämään syyt, jotka ohjaavat ihmisen toimintojen sijoittumista - tunnistamaan eri kulttuurien piirteitä, kunnioittamaan niitä sekä suhtautumaan myönteisesti oman maan vähemmistökulttuureihin, maahanmuuttajiin sekä vieraisiin maihin ja niiden kansoihin	Maa - ihmisen kotiplaneetta - maailman luonnonmaantieteellisen ja kulttuurimaantieteellisen karttakuvan hahmottaminen sekä maailman alueellinen jäsentäminen - Aasia, Afrikka, Pohjois- ja Etelä-Amerikka, Australia ja Eurooppa: kahden tai useamman maanosan luonnonolojen, ihmistoiminnan ja kulttuuristen piirteiden vertaileminen

8. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas oppii - käyttämään ja tulkitsemaan fyysisiä karttoja ja teemakarttoja sekä käyttämään muita maantieteellisiä tietolähteitä, kuten diagrammeja, tilastoja, ilmakuvia, satelliittikuvia, valokuvia, kirjallisuutta, uutislähteitä sekä sähköisiä viestimiä - määrittelemään alueiden sijainnin ja paikkojen väliset etäisyydet - ymmärtämään planetaarisuuden vaikutuksia maapallolla	Maa - ihmisen kotiplaneetta - maapallon sisäiset ja ulkoiset tapahtumat - planetaarisuuden vaikutukset maapallolla Eurooppa - Euroopan karttakuvan, luonnonolojen, maiseman ja ihmisen toiminnan peruspiirteet sekä niiden vuorovaikutus Euroopan eri alueilla - Euroopan maantieteellinen tarkastelu osana maailmaa ja Euroopan tulevaisuus

- ymmärtämään maanpintaa muokkaavien tekijöiden vaikutuksia maisemassa - ymmärtämään luonnon ja ihmisen toiminnan vaikutuksia Euroopassa sekä tietämään syyt, jotka ohjaavat ihmisen toimintojen sijoittumista - tunnistamaan eri kulttuurien piirteitä, kunnioittamaan niitä sekä suhtautumaan myönteisesti oman maan vähemmistökulttuureihin, maahanmuuttajiin sekä vieraisiin maihin ja niiden kansoihin.	
--	--

9. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas oppii - käyttämään ja tulkitsemaan fyysisiä karttoja ja teemakarttoja sekä käyttämään muita maantieteellisiä tietolähteitä, kuten diagrammeja, tilastoja, ilmakuvia, satelliittikuvia, valokuvia, kirjallisuutta, uutislähteitä sekä sähköisiä viestimiä - määrittelemään alueiden sijainnin ja paikkojen väliset etäisyydet - ymmärtämään jääkauden maanpintaa muokkaavien tekijöiden vaikutuksia Suomen maisemassa - ymmärtämään luonnon ja ihmisen toiminnan vaikutuksia Suomessa sekä tietämään syyt, jotka ohjaavat ihmisen toimintojen sijoittumista ja väestön muuttoliikkeitä - tunnistamaan eri kulttuurien piirteitä, kunnioittamaan niitä sekä suhtautumaan myönteisesti oman maan vähemmistökulttuureihin, maahanmuuttajiin sekä vieraisiin maihin ja niiden kansoihin - tuntemaan ja arvostamaan Suomen luonnonympäristöä ja rakennettua ympäristöä sekä oppii hahmottamaan oman alueellisen identiteettinsä	Suomi maailmassa - Suomen karttakuva ja maisema - luonnon ja ihmisen toiminnan vuorovaikutus Suomen eri alueilla - Suomen väestö, väestön muuttoliikkeet ja vähemmistökulttuurit - vaikuttamismahdollisuudet oman ympäristön suunnittelussa ja kehittämisessä - Suomi osana maailmaa - oman lähiympäristön tai muun luonnonmaantieteellisen alueen tutkimus Yhteinen ympäristö - Itämeren alueen ympäristökysymykset - paikallisten ja maailmanlaajuisten ympäristöongelmien ja niiden ratkaisumahdollisuuksien pohdinta - ihminen luonnonvarojen kuluttajana

- tietämään, miten Suomessa jokainen kansalainen voi vaikuttaa oman elinympäristönsä suunnitteluun ja kehittymiseen - ymmärtämään kestävä kehityksen merkitys sekä lähiympäristössä että maailmanlaajuisesti	

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITERIT ARVOSANALLE 8

Maantieteelliset taidot

Oppilas osaa

- etsiä kartoista ja kartastoista tutkimiaan paikkoja sekä osaa käyttää hyväksi karttamerkkejä ja kartan mittakaavaa
- tulkita fyysisiä karttoja, teemakarttoja, valokuvia ja tilastoja sekä osaa käyttää hyväksi uutislähteitä ja tietoverkoissa olevaa tietoa
- havainnollistaa maantieteellistä tietoa karttojen ja piirrosten avulla
- vertailla eri alueiden ilmastodiagrammeja ja väestöpyramideja sekä laatia itse ilmastodiagrammin tilastotietojen perusteella.

Maailman jäsentäminen

Oppilas osaa

- hahmottaa ja jäsentää maailmaa sekä tunnistaa eri maanosien luonnon- ja kulttuurimaantieteelliset peruspiirteet
- soveltaa oppimaansa maantieteellistä tietoa eri lähteistä saamiensa ajankohtaisten uutistietojen analysointiin ja osaa sijoittaa uutisten tapahtumapaikat maailmankartalle.

Euroopan jäsentäminen

Oppilas osaa

- kuvata Euroopan eri alueiden luonnonoloja ja ihmisen toimintaa sekä ymmärtää Euroopan maisemallisen ja kulttuurisen rikkauden
- vertailla Eurooppaa muihin maanosiin ja ymmärtää, että Eurooppa on vuorovaikutuksessa muiden maailman alueiden kanssa.

Suomen jäsentäminen

Oppilas osaa

- selostaa, miten Suomen luonnonmaisemat ovat muotoutuneet ja miten luonnonolot ovat vaikuttaneet ihmisen toimintaan Suomen eri alueilla kuvata ja analysoida asutuksen ja elinkeinoelämän alueellisia piirteitä ja sijoittumista Suomessa
- analysoida Suomen rakennetun ympäristön piirteitä ja tuntee, mitä ovat arvokkaat kulttuuri- ja perinnemaisemat
- osaa selostaa, miten jokainen kansalainen voi vaikuttaa Suomessa oman elinympäristönsä suunnitteluun ja kehittymiseen
- suunnitella ja toteuttaa pieniä kotiseutunsa luonnonympäristöön ja rakennettuun ympäristöön liittyviä tutkimuksia

Aurinkolahden peruskoulun opetussuunnitelma

- tunnistaa oman kulttuurin piirteitä sekä tuntee Suomen ja lähialueiden vähemmistökulttuurit
- kuvata sitä, miten Suomi on vuorovaikutuksessa omien lähialueidensa sekä Euroopan ja koko maailman kanssa.

Yhteinen ympäristö

Oppilas osaa

- selostaa lyhyesti, mitä ovat keskeiset maailmanlaajuiset ympäristö- ja kehitysongelmat, kuten kasvihuoneilmiön voimistuminen, otsonikato, aavikoituminen, elinympäristöjen saastuminen, väestönkasvu sekä köyhyys- ja nälkäongelma
- kuvata Itämeren alueen ympäristöongelmia ja niiden syitä sekä osaa esittää keinoja parantaa Itämeren alueen ympäristön tilaa
- kuvata, mitkä ovat hänen omat vaikutusmahdollisuutensa ympäristön tilan parantamiseksi ja tietää keinoja, joiden avulla keskeisiä maailmanlaajuisia ympäristö- ja kehityskysymyksiä voidaan ratkaista.

TYÖTAVAT

Luokat 5.-6.

Biologian ja maantiedon opetuksessa käytetään monipuolisesti erilaisia työtapoja:

- tarkkaa havainnointia
- luokittelua
- vertailua
- ongelmanratkaisun askeleita
- Ajattelun taitoja harjaannuttaa ohjelmaa: IE
- erilaisia projekteja ja esitelmiä
- kokeellista työskentelyä
- opintoretkeä lähimaastoon

Luokat 7.-9.

Biologian ja maantiedon opetuksessa käytetään monipuolisesti erilaisia työtapoja:

- tarkkaa havainnointia
- luokittelua
- vertailua
- erilaisia projekteja ja esitelmiä
- kokeellista työskentelyä
- opintoretkeä lähimaastoon

ARVIOINTI

Luokat 5.-6.

Kokeiden lisäksi arvosanaan vaikuttavat oppilaan työskentelytaitojen kehittyminen:

- ilmiöiden havaitseminen
- kysymysten esittäminen ja asioiden vertailu
- havaintojen tekeminen ja niiden kirjaaminen
- tulosten tulkitseminen ja niiden arvioiminen

- johtopäätösten tekeminen

Luokat 7.-9

Oppimisen arvioinnissa otetaan huomioon kokeiden, projektiraporttien ym. kirjallisten näyttöjen tulokset, tuntiaktiivisuus, työskentelytaidot sekä oppilaan harrastuneisuus.

Päättöarviointi perustuu siihen osaamiseen minkä oppilas on peruskoulun aikana saavuttanut

1.2.5.4 Fysiikka ja kemia

JOHDANTO

Yleistä

Fysiikan ja kemian opetuksen lähtökohtana ovat oppilaan aikaisemmat tiedot, taidot ja kokemukset sekä ympäristön kappaleista, aineista ja ilmiöistä tehdyt havainnot ja tutkimukset, joista edetään kohti fysiikan ja kemian peruskäsitteitä ja periaatteita. Opiskelun tulee innostaa oppilasta luonnontieteiden opiskeluun, auttaa oppilasta pohtimaan hyvän ja turvallisen ympäristön merkitystä sekä opettaa oppilasta huolehtimaan ympäristöstään ja toimimaan siinä vastuullisesti.

Opetukseen integroidaan terveystieto, jossa oppilaan toimintaa tarkastellaan turvallisuuden ja terveyden näkökulmasta.

Ajattelun taitoja kehittämällä fysiikan ja kemian opiskelussa pyritään hyödyntämään opittua arkielämän toiminnoissa. Kokeilujen, kirjojen ja internetin välityksellä oppilasta ohjataan valitsemaan ja käyttämään hyödyksi erilaisia tietolähteitä. Fysiikka ja kemia tarjoavat mahdollisuuksia sille, että oppilas oppii tekemään oletuksia ja asettamaan kysymyksiä ja tekemään päätelmiä.

Fysiikan ja kemian opetuksen perustavoitteina on tutustuttaa oppilaat luonnontieteellisen ajattelun ja tutkimuksen periaatteisiin, auttaa ymmärtämään sekä kemiallisia ilmiöitä että luontoon ja elinympäristöön liittyvien kemiallisten ilmiöiden vuorovaikutussuhteita erityisesti ihmisen toiminnan kannalta ja lisäksi teknologian sovellutuksia.

Opetuksen tavoitteet ovat teknologia-, kädentaito- sekä tiedeluokilla samat lukuun ottamatta pakollisen lisäkurssin edellyttämiä ylimääräisiä tavoitteita tiede- ja teknologialuokilla.

Kemian opetuksessa painotetaan erityisesti ihminen ja teknologia –aihekokonaisuutta tuomalla esiin toisaalta kemian tietämyksen osuutta tuotekehityksessä (mm. elinkaariajattelu) ja toisaalta teknologian vaikutus ihmisen elinympäristöön fysikaalis-kemiallisten prosessien myötä.

Tavoitteet

Fysiikan ja kemian opetuksen tavoitteet ovat kummallakin linjalla samat:

Oppilasta

- opastetaan luonnontieteelliseen ajatteluun, tutkimukseen ja työtapoihin
- ohjataan ymmärtämään ympäristön ja luonnon perusilmiöitä sekä käsittämään ihmisen toiminnan ympäristövaikutuksia
- ohjataan ymmärtämään teknologian sovellutuksia

Tuntityöskentelyssä oleellista on kokeellisuus, ryhmätyö ja tietotekniikan hyödyntäminen.

5. ja 6. luokalla fysiikkaa ja kemiaa 1,5 vvt. Tiede- sekä teknologialuokilla opiskellaan fysiikkaa ja kemiaa 8. luokalla 1 vvt enemmän kuin kädentaitolinjalla. Tuolloin opetuksen sisältöä syvennetään erityisesti tähtitieteen, elektroniikan ja energiakysymysten käsittelyssä. Lisäksi kaikilla luokka-asteilla pyritään oppiainerajat ylittävään opetukseen, minkä osaltaan toivotaan laajentavan ja syventävän ymmärrystä ja auttavan kokonaisuuksien hahmottamista. Integrointi vaikuttaa joskus myös oppisisältöjen järjestykseen.

Aihekokonaisuudet

Ympäristö- ja luonnontieto on biologian, maantiedon, fysiikan, kemian ja terveystiedon tiedonaloista koostuva integroitu aineryhmä. Opetuksen tavoitteena on, että oppilas oppii tuntemaan ja ymmärtämään luontoa ja rakennettua ympäristöä, itseään ja muita ihmisiä, ihmisten erilaisuutta sekä terveyttä ja sairautta.

Koulun painoalueet

Ajattelun taidot

Ajattelun taidot ja niiden kehittäminen on oleellinen osa luonnontieteellisen ajattelun oppimisessa. Ajattelun taitoja voidaan kehittää opettamalla laatimaan hypoteeseja ja suunnittelemaan sekä toteuttamaan fysiikkaan ja kemiaan liittyviä kokeita hypoteesien todentamiseksi. Toisaalta ympäristön havainnointi, havaintojen kuvaaminen, jäsentäminen, luokittelu ja johtopäätösten teko edellyttää loogisen ja analyyttisen ajattelun kehittymistä. Edellä mainittuja taitoja kehitetään ja harjoitetaan demonstraatioiden ja niihin liittyvien työselosteiden tekemisellä.

Teknologiakasvatus

Teknologian perustuessa fysikaalisiin ja kemiallisiin ilmiöihin pyritään tätä yhteyttä havainnollistamaan kemian ja fysiikan opetuksessa. Käytännöllisestä näkökulmasta katsottuna tietotekniikkaan sekä teknologiaan liittyvässä kasvatuksessa käytetään hyväksi ohjelmoitavan rakennussarjan suomia mahdollisuuksia viidennellä ja kuudennella luokka-asteella. Myöhemmin tutustutaan tekniisiin mittalaitteisiin ja opetellaan niiden käyttöä kemian ja fysiikan töissä sekä harjoitellaan töissä hankitun tutkimustiedon tietokoneavusteista käsittelyä ja analyysiä.

Tieto- ja viestintätekniikan käyttö

Tietotekniikka sovelletaan em. tutkimustiedon prosessoinnin lisäksi tiedonhankinnassa sekä oppilastöiden valmistelussa.

5. LUOKKA

TAVOITTEET	SISÄLLÖT
- Oppilas ymmärtää käsitteet: fysiikka, kemia. Tavoitteena on herättää kiinnostus näitä aineita kohtaan. - Oppilas oppii ymmärtämään laitteiden käytöstä sekä kemikaalien käsittelystä aiheutuvia vaaroja sekä turvallisen laboratoriotyöskentelyn perusteet - Tutustutaan veden kiertokulkuun luonnossa ja veden puhdistamiseen, sen ominaisuuksiin ja käyttäytymiseen luonnossa. - Tutustutaan aineen rakenneseisiin, atomeihin sekä atomien yhteenliittymiin eli molekyyliin - Tutustutaan myös veden olomuotoihin ja	Turvallinen työskentely laitteiden ja kemikaalien kanssa Vesi ja sen ominaisuudet, paine, noste, kelluminen ja pintajännitys - liuos, liukoisuus, kylläinen liuos, mekaaninen seos - luonnonvesien tutkiminen - aineiden happamuus ja emäksisyys - aineiden suodatus, seulominen ja haihdutus Ilma ja ilmakehä - ilman koostumus, ilmakehä ja niiden merkitys luonnolle - yhteyttäminen - ilmakehän kaasujen kemialliset merkit Luonnon rakenteet - liike ja voiman vaikutus liikkeeseen

olomuotojen muutokseen, aineen liukenemiseen ja liuokseen. - Tutustutaan avaruuteen, erityisesti omaan aurinko-kuntaamme. Tavoitteena kiinnostuksen herättäminen oppilaissa tähtitaivaan ilmiöitä kohtaan.	- voiman vaikutusten tutkiminen - painovoima ja kitka - maan vetovoiman pääperiaatteet Avaruus, aurinkokunta ja planeetat
---	--

6. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas osaa - luokitella ja erotella erilaisia aineita - ymmärtää alkuaineen ja yhdisteen eron - oppii perusasioita ympäristönsä aineiden ja tuotteiden turvallisesta käytöstä ja elinkaaresta - oppii tuntemaan erilaisia jännitelähteitä, kuten pariston ja akun - oppii tunnistamaan ilmiöitä, joissa sähköä käytetään valon, lämmön ja liikkeen aikaansaamiseen Oppilas osaa - rakentaa rakennussarjasta yksinkertaisia mekaanisia laitteita - laatia yksinkertaisia ohjelmia laitteitten ohjaamista varten	Aineet ympärillämme - aineiden luokittelu - alkuaine ja yhdiste - kemiallisia merkkejä Tuotteiden elinkaari - tuotteiden alkuperä - tuotteiden turvallinen käyttö - kierrätys Energia ja sähkö - energian lähteet - sähköturvallisuus - lämmön, valon ja liikkeen aikaansaaminen sähköä avulla - johde ja eriste - magneetti ja sähkömagneetti - jännitteet: paristo ja akku - vastus, oikosulku ja sulake - energian säästäminen - sähköä tuottaminen Fysikaaliset ilmiöt ja teknologia - fysiikan soveltaminen teknologiassa

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 6. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ
Luonnon tutkimisen taidot Oppilas osaa - työskennellä turvallisesti itseään ja ympäristöään suojellen sekä noudattaa annettuja ohjeita - tehdä havaintoja ja mittauksia eri aisteilla ja mittausvälineillä sekä kohdistaa havaintojen teon kohteen olennaisiin piirteisiin, esimerkiksi liikkeeseen tai lämpötilaan ja niiden muutoksiin - tehdä johtopäätöksiä havainnoistaan ja mittauksistaan, esittää mittaustuloksiaan esimerkiksi taulukoiden avulla sekä selittää luonnon perusilmiöihin ja kappaleiden ominaisuuksiin liittyviä syy-seuraussuhteita, esimerkiksi sen, että mitä suurempi massa kappaleella on, sitä vaikeampi se on saada liikkeelle tai pysäyttää - tehdä yksinkertaisia kokeita, esimerkiksi tutkia mitkä tekijät vaikuttavat kiinteän aineen liukenemiseen

- käyttää käsitteitä, suureita ja niiden yksiköitä aineiden, kappaleiden ja ilmiöiden ominaisuuksien kuvailemisessa, vertailemisessa ja luokittelemisessa
- koota eri lähteistä löytämäänsä tietoa sekä pohtia sen oikeellisuutta aikaisempien tietojensa, tutkimustensa ja muiden kanssa käymiensä keskustelujen perusteella

Energia ja sähkö

Oppilas

- tuntee eri jännitelähteitä, kuten pariston ja akun, sekä osaa tehdä kokeita, joissa sähköä käytetään valon, lämmön ja liikkeen aikaansaamiseen
- tietää, että sähköä ja lämpöä voidaan tuottaa erilaisten luonnonvarojen avulla, sekä osaa luokitella luonnonvaroja uusiutuviin ja uusiutumattomiin

Luonnon rakenteet

Oppilas

- osaa tutkia vuorovaikutuksista aiheutuvia voimia kuten painovoimaa, kitkaa sekä ilman- ja vedenvastusta sekä tunnistaa erilaisia liikkeitä
- osaa tutkia, miten voima muuttaa liikettä ja soveltaa luonnontieteellistä tietoa, kuten kuvata ja arvioida vaaratilanteita liikenteessä
- tunnistaa Maan ja Kuun liikkeistä johtuvia ilmiöitä, kuten vuorokaudenajat, vuodenajat sekä Kuun vaiheet ja pimennykset, sekä tuntee Aurinkokunnan rakenteen ja osaa tehdä havaintoja tähtitaivaasta.

Aineet ympärillämme

Oppilas

- tuntee ilman koostumuksen, tietää ilmakehän kaasujen kemiallisia merkkejä sekä ymmärtää ilmakehän merkityksen elämän ylläpitäjänä
- osaa tutkia erilaisia veden ominaisuuksia sekä tietää, miten vesiä puhdistetaan
- osaa luokitella maaperästä saatavia aineita, tuntee maaperän alkuaineiden kemiallisia merkkejä sekä osaa käyttää erilaisia aineiden erottamismenetelmiä kuten suodatus, kiteytys ja seulominen
- tuntee perusasioita ympäristönsä aineiden ja tuotteiden turvallisesta käytöstä ja elinkaaresta sekä osaa tutkia aineiden ja tuotteiden ominaisuuksia, esimerkiksi happamuutta
- tuntee keskeisiä asioita päihde- ja huumausaineista, ymmärtää, miksi ne ovat haitallisia, ja osaa perustella, miksi niiden käyttöä pitää välttää

1.2.5.5 Kemia

7. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas oppii ymmärtämään ja/tai tuntemaan: - Luonnontieteellisen ajattelutavan perusteet - Turvallisen laboratoriotyöskentelyn annettujen ohjeiden mukaan - Aineiden luokittelun sekä erotusmenetelmien periaatteet sekä niiden soveltamisen käytäntöön - Aineen rakenteen atomitason mittakaavasta molekyyliin sekä yhdisteisiin - Kemiallisen reaktion periaatteet ja reaktioon vaikuttavat tekijät - Palamisen kemiallisena ilmiönä - Ilmakehän kaasut ja koostumuksen - Veden erityispiirteet yhdisteenä - Veden kiertokulun luonnossa	Laboratoriotyöskentelyyn tutustuminen - Työturvallisuus - Välineiden ja aineiden käsittely Aineiden luokittelua - Seokset - Liukeneminen, liuos - Kylläinen liuos - Puhtaat aineet - Erotusmenetelmiä Aineen rakenne - Atomi ja alkuaine - Kemiallinen reaktio - Yhdisteet - Olomuodot Elinympäristön kemia - Palaminen - Ilmakehä Vesi ja sen kiertokulku luonnossa

8. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas oppii ymmärtämään ja/tai tuntemaan: - Tärkeimmät alkuaineet, alkuaineiden ominaisuuksia ja alkuaineiden jaksollisen järjestelmän - Atomimallin - Ioni- ja molekyyliyhdisteiden eron ja miten ne muodostuvat - Reaktioyhtälöiden kirjoittamisen ja tasapainottamisen periaatteet - Kiderakenteiden syntymekanismin - Happamuuden ja emäksisyyden syyn ja pH:n merkityksen - Elinympäristöön liittyviä kemiallisia ilmiöitä ja niiden vaikutukset ihmisen elämään - Suolojen muodostumisen periaatteen - Metallien tuotantoketjun ja hyödyntämisen - Metallien kemialliset ja erityisesti sähkökemialliset ominaisuudet	Alkuaineet ja yhdisteet Alkuaineiden jaksollinen järjestelmä - Ionirakenteiset yhdisteet - Molekyyliarakenteiset yhdisteet - Kiderakenne Reaktioyhtälöt Happamuus ja emäksisyys, pH Elinympäristön kemia - Kasvihuoneilmiö ja otsonikato - Typen kiertokulku ja lannoitteet - Happamoituminen luonnossa Suolat Metallien kemiallisia - Malmista metalliksi - Metallien ominaisuudet - Sähkökemiallinen jännitesarja - Elektrolyysi

9. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas oppii ymmärtämään ja/tai tuntemaan: - Orgaanisen kemian kemiantutkimuksen yhtenä osa-alueena - Orgaanisten yhdisteiden perusalkuaineet	Orgaanista kemiallisia - Hiilen esiintyminen luonnossa - Joitakin orgaanisia aineryhmiä - Hiilivedyt

Aurinkolahden peruskoulun opetussuunnitelma

- Hiilen alkuaineena, sen kidemuodot ja kemialliset erityispiirteet - Orgaanisten yhdisteiden luokitteluperusteet - Seuraavien orgaanisten yhdisteryhmien ominaisuuksia: hiilivedyt, alkoholit, karboksyylihapot sekä esterit - Ravintoaineiden kemiaa - Tavanomaisempien tuotteiden kemiaa sekä niiden elinkaarta ja kierrätystä	- Alkoholit - Karboksyylihapot - Esterit Ravintokemiaa Tuotteiden elinkaari - Elinkaarianalyysi Kemianteollisuuden tuotteita ja niiden kierrätys - Puusta paperiksi - Öljystä muoviksi - Lasi ja keramiikka - Värit, maalit ja kosmetiikka - Tekstiilit ja pesuaineet
---	--

1.2.5.6 Fysiikka

7. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
- rakenteellisen maailmankuvan rakentuminen - luonnontieteellisen tutkimuksen omaksuminen - tieteellisyyteen tutustuminen	Orientoituminen luonnontieteisiin fysiikka luonnontieteenä - tutkimuskohteet, havainnointi, mittaaminen, mittaustulokset - pituus - massa - aika - tiheys - tietotekniikka otetaan avuksi tutkimustulosten hankinnassa, käsittelyssä ja esittämisessä Ääni- ja aaltoliikeoppi (aiheita on mahdollista käsitellä myös musiikkitunneilla) - värähdysliike - aaltoliike - äänen synty ja eteneminen - ääniaaltojen ominaisuuksia Valo-oppi (aiheita on mahdollista käsitellä myös kuvataidetunneilla) - valon ominaisuudet ja olemus - värit - heijastuminen, taottuminen ja kokonaisheijastus - peilit ja linssit - optisia laitteita Tähtitiede - Aurinkokunta: Aurinkoa, kuuta ja planeettoja havainnoidaan koulun tähtitornin välineistöllä. Lisäksi aurinkokuntaan perehdytään kirjallisuuden ja Internetin kautta löytyvän tiedon välityksellä. - Linnunrata ja muut galaksit - Tähtitaivaan kuviot ja näkyvät ilmiöt: Yleisimmät tähtikuviot opiskellaan tähtikarttaa käyttäen. Jos säät sallivat, kohteet opetellaan etsimään myös paljain silmin iltataivaalta. Sellaiset ilmiöt kuin halot, sateenkaari, salamat, valaisevat yöpilvet, revontulet ym. ovat tutkimuskohteina kirjallisuuden ja Internetin välityksellä. - Ystävyyskoulun sijainti antaa meille mahdollisuuden tehdä yhteistyötä Sodankylässä sijaitsevan revontuliaseman kanssa. - Omakohtaisia havaintoja tehdään ympäri vuoden ja merkitään muistiin käytettäväksi kurssin aikana. - Kansainvälinen yhteistyö erityisesti Euroopan koulujen kanssa sekä avaruusjärjestöjen kanssa, osallistuminen kansainvälisiin kilpailuihin, vierailut suomalaisiin tähtitieteen kohteisiin tai ystävyyskouluihin.

8. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
- luonnontieteelliseen tutkimukseen perehtyminen - tieteellisyyteen perehtyminen - tieteellisen, teknologisen ja sosiaalisen prosessin omaksuminen ja hyödyntäminen omakohtaisessa tiedonhankinnassa	Mekaniikka - vuorovaikutus, voimat ja voimien yhteisvaikutus - massa - painovoima - kitka - tasainen ja kiihtyvä liike - nopeus ja kiihtyvyys - keskinopeuden laskeminen - energia, työ ja teho energiamuodot, energian säilyminen, energia ja ympäristö - mekaaniset koneet Lämpöoppi lämpöenergia, lämpötila - lämpöilmiöt, aineiden lämpöominaisuudet Tähtitiede - Tähtien rakenne, kehitys ja luokittelu - Galaksit - Kosmologiaa - Tähtitieteen historiaa - Mielenkiintoisia keskustelukysymyksiä, kuten ”Onko Maan ulkopuolella elämää?”

9. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
- luonnontieteelliseen tutkimukseen perehtyminen - tieteellisyyteen perehtyminen - tieteellisen, teknologisen ja sosiaalisen prosessin omaksuminen ja hyödyntäminen omakohtaisessa tiedonhankinnassa	Sähköoppi (opetus integroidaan käsityön opetuksen kanssa) - sähköilmiöt - sähköiset ja magneettiset vuorovaikutukset - sähkövaraus, virtapiiri - kytkennät ja kytkentäkaaviot - sähkövirta ja jännite, Ohmin laki - kestopagneetti ja sähkömagneetti - sähkömagneettinen induktio ja muuntaja - sähköön tuottaminen ja siirtäminen Ydinfysiikka - atomin ytimen rakenne ja ydintä koossapitävät vuorovaikutukset - radioaktiivinen hajoaminen ja ydinsäteily - säteilysuureita - ionisoivan säteilyn vaikutukset ja siltä suojautuminen - ydinreaktiot ja ydinenergia Tähtitiede - Avaruustutkimus - Perekymme sekä nykyaikaiseen avaruustutkimukseen että avaruustutkimuksen historiaan. Aihepiiri liittyy teknologiakasvatukseen. - Maailmankaikkeus

	Maailmankaikkeuden syntyä, rakennetta ja tulevaisuutta mietiskellään yhdessä. Pyrimme asettamaan oman planeettamme oikeaan mittasuhteeseen Aurinkokunnassa, Linnunradassa ja koko maailmankaikkeudessa.
--	---

TYÖTAVAT

5.-6. Fysiikka/kemia

Kemian ja fysiikan opetuksessa käytetään pääasiassa kokeellisia työtapoja

- luokittelu ja mittaaminen, kokeellisuus hyvin oleellisia työtapoja
- projektityöt ja esitelmät
- yksilöllinen harjoittelu, pari- ja ryhmätyöskentely menetelmät
- tutkimuksellinen lähestymistapa tekemällä havaintoja, luokittelemalla, vertailemalla ja mittaamalla
- tiedon etsiminen erilaisista tietolähteistä

7.-9. Kemia

Kokeellinen työskentely, ilmiöiden tutkiminen, tulosten analysointi ja raportointi, kirjallisten töiden laatiminen.

7.-9. Fysiikka

Kokeellinen tutkimus – ilmiöiden ja ominaisuuksien sekä tapahtumien omakohtainen tutkiminen, mallintaminen ja mittausten tekeminen.

ARVIOINTI

Kemia ja Fysiikka

Vuosiluokat 5 – 6

Oppilasta arvioidaan vertaamalla hänen osaamistaan aiemmin mainittuihin nivelkohdan (6. luokan päättymisen) hyvän osaamisen kriteereihin ottaen huomioon oppilaan luokka-asteen.

Vuosiluokat 7 – 9.

Kunkin jakson aikainen työskentely arvioidaan jaksonumerona. Peruskoulun päästötodistukseen tuleva fysiikan ja kemian numerot saadaan ottamalla huomioon oppilaan koko yläasteen aikana saavutetut taidot ja tiedot.

Arviointiin vaikuttavat seuraavat seikat:

- Työskentely:
 - tuntityöskentely, portfoliotyöt
 - yritteliäisyys, yhteistyö- ja aloitekykyisyys sekä yksilöllinen aktiivinen ja asiallinen panos tunnin kulkuun
 - työ omalla ajalla
 - kotitehtävät, harrastuneisuus
- Tiedot ja taidot
 - kirjalliset kokeet

1.2.6 Uskonto

1.2.6.1 Evankelisluterilainen uskonto

JOHDANTO

Uskonnon opetuksessa pyritään uskonnollisen perussivistyksen saavuttamiseen ja kulttuurien-lukutaitoon. Aineessa korostetaan ajattelun taitoja ja tutustutaan uskonnolliseen ajatteluun, mm. pyhyyden ymmärtämiseen. Alemmilla luokilla aloitettu maailmankatsomuksellinen pohdinta ja eettinen ajattelu sekä medialukutaito syvenevät ylemmillä luokilla. Oppilaat perehtyvät suomalaiseen katsomusperinteeseen, johon kuuluu myös Aurinkolahden monikulttuurisen ympäristön huomioiminen opetuksessa. Uskontoa integroidaan muihin oppiaineisiin, kuten äidinkieleen, musiikkiin sekä kuvaamataitoon. Luterilaiseen kirkkoon ja sen elämään tutustutaan Vuosaaren seurakunnan päivänavausten, koululaisjumalanpalvelusten sekä vierailujen yhteydessä.

Evankelisluterilaisessa uskonnossa oppilaat oppivat luottamaan elämään ja itseensä, kohtaamaan rohkeasti tulevaisuuden ja näkemään uskonnon vaikutuksen omassa ja muiden elämässä.

Uskonnon tunneilla tutustutaan Vanhaan testamenttiin ja Uuteen testamenttiin, etenkin Jeesuksen elämään ja opetukseen. Oppilaat oppivat yhdistämään kirkkovuoden ja Jeesuksen elämänkaaren. Uskonnon opetuksessa perehdytään luterilaiseen kirkkoon ja seurakunnan toimintaan. Samalla tutustutaan myös muihin kristillisiin kirkkoihin ja ympäröiviin uskonnollisiin ja ei-uskonnollisiin katsomuksiin. Oppilaat harjoittelevat pienestä pitäen eettisten asioiden pohdintaa, omien tunteiden ja kokemusten jakamista sekä kristillisen etiikan soveltamista.

Aihekokonaisuudet

Evankelisluterilaisessa uskonnossa käsitellään etenkin seuraavia aihekokonaisuuksia: Ihmisenä kasvamisen, Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys, Viestintä ja mediataito, Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta, Ihminen ja teknologia.

Koulun painoalueet

Yhteisenä tavoitteena eri oppiaineissa opettelemme tarkkaavaisuutta, havaitsemista, muistitoimintoja, käsitteellistämistä, ajattelua, päätöksentekoa, suunnittelua, ongelmanratkaisua ja sisäistä motivaatiota. Vaativimpia tavoitteita (pätöksentekoa, suunnittelua, ongelmanratkaisua ja sisäistä motivaatiota) harjoittelemme ikätasolle sopivalla tavalla.

Pohditaan teknologian kehityksen vaikutusta ihmiskuvaan sekä kehitystä yleensä etiikan näkökulmasta

Yhteiset tavoitteet vuosiluokille 1-2

- Oppilas saa perustiedot Raamatusta ja erityisesti Jeesuksen elämänvaiheista sekä kristinuskosta.
- Oppilas oppii pohtimaan sekä eettisiä kysymyksiä että muita, erilaisten elämäntilanteiden yhteydessä esiin nousevia kysymyksiä kristilliseltä pohjalta.
- Opetuksessa pyritään kehittämään vastuullista elämänasennetta, jotta oppilas oppii ymmärtämään tekojensa seuraukset ja tekemään arvovalintoja.
- Oppilas tutustuu evankelisluterilaiseen seurakuntaan ja sen toimintaan.

Arviointi suoritetaan jatkuvan tuntityöskentelyn, kirjallisten töiden sekä opetuskeskustelujen perusteella. Arvioinnista keskustellaan mahdollisesti vanhempainvartissa huoltajien kanssa. Oppilas arvioi itseään lukuvuoden tavoitteiden saavuttamisesta sekä parhaiten mieleen jääneistä asioista.

1. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas kokee turvallisuutta oppii kristillisen maailmankatsomuksen peruskäsitteitä tutustuu raamatun ajan kulttuurihistoriaan tutustuu Jeesuksen elämänvaiheisiin perehtyy omiin kulttuurillisiin juuriinsa oppii käsittelemään erilaisia tunteita pohtii ja harjoittelee vastuuseen liittyviä kysymyksiä tutustuu lastenvirsiin ja hengelliseen musiikkiin eri aihepiirien yhteydessä	Raamattu maailman luominen ja syntiinlankeemus Taivaan Isä VT:n ja UT:n kertomuksia Jeesuksen syntymä, lapsuus ja kotimaa Kirkkovuoden juhlat adventti, joulukuukaus ja pääsiäinen Omat juuret koti ja perhe minä ja muut Tunteet riita ja sopusuhteisuus pelko ja turvallisuus, ystävyyden voima Hengellinen musiikki virret hengelliset laulut

2. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas laajentaa Raamatun tuntemustaan perehtyy Jeesuksen esimerkkiin ja ihmetekoihin tutustuu kirkkovuoden tärkeimpiin juhliin oppii ymmärtämään rukouksen merkityksen tutustuu luterilaiseen kirkkorakennukseen, jumalanpalvelukseen, seurakunnan toimintaan ja lähetystyöhön syventää ymmärrystään vastuuseen liittyvien kysymysten suhteen oppii käsiteltäviin aihepiireihin sopivia lastenvirsiä ja hengellisiä lauluja	Raamattu VT:n ja UT:n kertomuksia Jeesuksen ihmetyöt Jeesuksen esimerkkejä suhtautumisesta lähimmäisiin Jeesuksen opetuslapset Kirkkovuoden juhlat adventti, joulukuukaus ja pääsiäinen Rukous Kirkko kirkkorakennus seurakunnan toiminta

	Hengellinen musiikki virret hengelliset laulut
--	---

3. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas - tutustuu Vanhan testamentin keskeisiin kertomuksiin - tutustuu Aabrahamin perillisiin ja ymmärtää juutalaisuuden suuren merkityksen Lähi-idän suurten uskontojen, kristinuskon ja islamin synnyssä - harjaantuu pohtimaan eettisiä kysymyksiä ja ongelmia myös omissa elämäntilanteissaan - tutustuu kirkkovuoteen ja Jeesuksen elämäntapaan - saa elämyksiä musiikista, kuvataiteesta ja seurakuntavierailuista - tutustuu merkittävimpiin uskonnollisiin traditioihin, oppii suvaitsevaisuutta ja tulee toimeen monikulttuurisessa yhteiskunnassa eri tavoin ajattelevien ja uskovien kanssa	Oppilas - tuntee Vanhan testamentin alku- ja patriarkkakertomukset - tutustuu Vanhan testamentin avulla Israelin kansan vaiheisiin, keskeisiin oppeihin ja juhliin (Egyptistä Luvattuun maahan, juutalainen pääsiäinen ja 10 käskyä) - tutustuu kirkkovuoden aikana Jeesuksen elämän keskeisiin tapahtumiin - osaa Herran siunauksen - ymmärtää kirkkovuoden soveltuvin osin - tuntee kristillistä suomalaista musiikkiperinnettä ja osaa virsiä sekä hengellisiä lauluja

4. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas - saa perustiedot Raamatusta ja kristinuskosta - tutustuu Uuteen testamenttiin, Jeesuksen elämään ja opetukseen - tutustuu Jeesuksen opetukseen käskyistä ja lähimmäisenrakkaudesta - oppii yhdistämään kirkkovuoden ja Jeesuksen elämäntapaan - tutustuu kristinuskon syntyyn ja keskeiseen sisältöön Uuden testamentin ja uskontunnustuksen valossa - kehittää vastuullista elämänsäntä ja ymmärtää tekojensa seuraukset ja arvovalintansa - osaa pohtia elämäntilanteitaan kristillisten arvojen pohjalta - tutustuu myös muihin uskontoihin ja maailmankatsomuksiin - tuntee merkittävimmät uskonnolliset traditiot	Oppilas - tutustuu Jeesuksen elämään ja opetukseen tutustuminen, esim. evankeliumien kautta - ymmärtää ja osaa Isä Meidän –rukouksen - tuntee koko kirkkovuoden - oppii ylösnousemuksen, helluntain tapahtumien ja lähetyskäskyn merkityksen kristinuskon synnyssä - ymmärtää ja osaa apostolisen uskontunnustuksen sekä käsittää sen merkityksen koko kristikunnalle - ymmärtää olevansa osa kristillistä yhteisöä - tutustuu kirkkovuoteen ja kristillisiin toimituksiin sekä ymmärtää niiden juuret - tutustuu varhaisnuorten toimintaan - osaa virsiä ja hengellisiä lauluja sekä tuntee kirkkomuusikkojen keskeisiä teoksia - tutustuu rakkauden kaksoiskäskyyn

ja osaa tulla toimeen monikulttuurisessa yhteiskunnassa eri tavoin ajattelevien ja uskovien kanssa	
--	--

5. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas - tutustuu luterilaiseen kirkkoon ja seurakunnan toimintaan - tutustuu muihin kristillisiin kirkkoihin ja ympäröiviin uskonnollisiin ja ei-uskonnollisiin katsomuksiin - syventyy eettisten aiheiden pohdintaan ja soveltamiseen	Oppilaita ympäröivä uskonnollinen maailma Luther ja luterilainen kirkko Oppilas - tutustuu katoliseen ja ortodoksiseen kirkkokuntaan ja muihin Helsingissä vaikuttaviin kristillisiin yhteisöihin - tarkastelee myös muita uskonnollisia ja ei-uskonnollisia katsomuksia Seurakunnan keskeisiä rituaaleja ja toimintoja Oppilas - tutustuu Martti Lutheriin alustavasti Oppilas - tietää, mikä on ihmisen elinkaari ja ymmärtää niihin kirkolliset toimitukset - tutustuu mahdollisuuksien mukaan messuun, muuhun seurakunnan järjestämään toimintaan sekä kirkkotaiteeseen - tutustuu diakoniaan ja lähetystyöhön Eettisyyteen kasvaminen Oppilas - tutustuu oikean, väärän, oikeudenmukaisuuden ja tasa-arvon käsitteisiin - perehtyy yksilön oikeuksiin ja velvollisuuksiin ryhmässä - osaa tunnistaa ja käsitellä tunteita - ymmärtää rakkauden kaksoiskäskyn ja kultaisen säännön - harjoittelee empatiaa ja kykyä ottaa vastuuta lähimmäisestään

YHTEISET TAVOITTEET VUOSILUOKILLE 6-9

Oppilas

- tiedostaa maailmankatsomuksensa rakentumiseen vaikuttavia tekijöitä
- ymmärtää uskonnon ja siihen sisältyvän pyhyiden ulottuvuuden merkitystä ihmisen ja yhteisön elämässä
- perehtyy Raamattuun inhimillisenä ja pyhänä kirjakokoelmana
- perehtyy kristinuskoon, sen syntyyn ja kehitykseen sekä sen merkitykseen ihmisen ja yhteiskunnan elämässä
- perehtyy luterilaiseen kirkkoon ja sen uskonkäsitykseen
- tutustuu keskeisiin maailmanuskontoihin pääpiirteissään
- osaa kunnioittaa eri tavoin uskovia ja ajattelevia ihmisiä
- tuntee eettisen ajattelun peruskäsitteitä ja kristillisen etiikan perusteita sekä osaa soveltaa näitä eettiseen pohdintaansa ja toimintaansa.

6. LUOKKA

kuudennella luokalla opiskellaan Helsingin tuntijaon mukaisesti kaksi vuosiviikkotuntia uskontoa. kaikkia kuudennen luokan tavoitteiden mukaisia osa-alueita käsitellään myös ylemmillä luokilla, joten niitä ei tarvitse käsitellä kuudennella luokalla tyhjentävästi.

TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas - hahmottaa pääpiirteissään Suomen uskontotilanteen ja sen juuret - hahmottaa maailmankatsomuksensa rakentumiseen vaikuttavia tekijöitä - ymmärtää uskonnon ja siihen sisältyvän pyhyiden merkitystä ihmisen ja yhteisön elämässä - osaa kunnioittaa eri tavoin uskovia ja ajattelevia ihmisiä - oppii eettisen ajattelun peruskäsitteitä ja kristillisen etiikan perusteita	Maailmankatsomuksen rakentuminen - uskon ja tiedon suhde - mikä elämässä on arvokasta? - mitkä tekijät vaikuttavat siihen, mitä uskomme, tiedämme ja pidämme arvokkaana (esim. perhe, suku, kaverit, koulu, media) - elämän merkitys ja pyhyys sekä rajallisuus omassa elämässä ja ympäristössä - etiikan peruskäsitteitä kuten moraali (oikea ja väärä), arvot, oikeudet, velvollisuudet ja säännöt, valinnat ja vastuu - ihmisen arvo luomisen sekä Jeesuksen opetuksen ja sovitustyön näkökulmasta - kristillinen lähimmäisenrakkaus, esim. toisen asemaan asettuminen, anteeksiantaminen, vääryyden vastustaminen - ihminen oman elämänsä, yhteiskunnan ja ympäristön muokkaajana - erilaisuuden rikkaus ja ongelmat Uskonto elämässä - Vuorisaarnan opetuksia - uskonnon suorat ja epäsuorat vaikutukset oppilaan elämässä - uskonnon vaikutukset suomalaisessa

	kulttuurissa - uskonnon merkitys vaikuttajayksilöiden kautta, esim. Martin Luther King, äiti Teresa, Florence Nightingale, William Booth, Veikko Hursti, Aurora Karamzin, Matilda Wrede - kristillinen nuorisomusiikki Suomalaisen katsomusperinteen juuret ja nykytilanne pääpiirteissään - suomalaiset muinaisuskot, katolinen keskiaika, uskonpuhdistus ja sen jälkeinen aika - Suomen ja Helsingin uskontotilanne pääpiirteissään
--	--

7. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas - ymmärtää Raamatun inhimillisenä ja pyhänä kirjakokoelmana - perehtyy kristinuskon keskeiseen sisältöön Raamatun ja Jeesuksen opetusten kautta. - tutustuu eri kristillisiin kirkkokuntiin ja yhteisöihin - tutustuu kristinuskon syntyyn ja sen historiallisiin vaiheisiin - ymmärtää kristilliset kirkot osana länsimaista kulttuuria - hahmottaa uskonnollisuuden aseman Euroopassa ja Yhdysvalloissa	Perehdytään Raamatun kulttuurivaikutuksiin esim. erilaisissa nimistöissä, vuosi- ja viikkorytmissä. Perehdytään omaan kulttuuriperintöömme ja kristinuskon piirissä toimiviin uskonnollisiin yhteisöihin. Pohditaan, miten kristinuskok kehittyi maailmanuskonnoksi. Tutustutaan kristinuskon kulttuurivaikutukseen eri taiteissa, kuten musiikissa ja rakennustaiteessa. Tarkastellaan Euroopan ja Yhdysvaltojen uskonnollisuuden yhdistäviä ja erottavia piirteitä.

8. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas - tutustuu keskeisiin maailman uskontoihin ja niiden ominaispiirteisiin - oppii kunnioittamaan ja suvaitsemaan eri tavoin uskovia ja ajattelevia ihmisiä - ymmärtää uskonnon merkityksen yksilön ja yhteisön elämässä	Tutustutaan maailman uskontoihin: seemiläisiin uskontoihin (juutalaisuus, kristinuskok ja islam), intialaisiin uskontoihin (hindulaisuus ja buddhalaisuus) sekä kaakkois-aasialaisiin uskontoihin (kungfutselaisuus, taolaisuus ja shintolaisuus). Lähtökohtana on erilaisten katsomusten oma arvopohja puolueeton tarkastelu. Pohditaan, miten erilaiset katsomukset näkyvät ihmisten jokapäiväisessä elämässä

9. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas - saa kokonaiskuvan suomalaisesta kristillisyydestä, katsomusperinteestä ja uskonnollisuuden nykytilanteesta - ymmärtää uskonnon merkityksen arvojen ja asenteiden muokkaajana - saa aineksia oman eettisen ajattelun harjoittamiseen ja ongelmien ratkaisemiseen - saa valmiuksia, jotka mahdollistavat ja tukevat oman arvomaailman muodostamista.	Perehdytään suomalaisen uskonnollisuuden nykytilanteeseen ja moniulotteisuuteen. Pohditaan, mitä merkitsevät vanhat ja uususkonnolliset liikkeet suomalaisten elämässä ja miten uskonnot muokkaavat arvoja ja asenteita. Tarkastellaan hyvään yleissivistykseen kuuluvia ominaisuuksia ja vaadittavia tietotaitoja. Perehdytään etiikkaan kristinuskon ja sen moraalifilosofian kautta. Tutustutaan kristilliseen ihmiskäsitykseen. Tarkastellaan moraalikehitystä ja erilaisia moraalisia ajattelutapoja. Käydään läpi yksilöetiikan keskeisiä kysymyksiä.

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITEERIT ARVOSANALLE 8

Oppilas kykenee hankkimaan syventävää tietoa kristinuskosta ja evankelisluterilaisesta kirkosta

Oppilas

- tuntee Raamatun keskeisen sisällön
- tuntee kristinuskon syntytahtumat ja hallitsee kristillisten kirkkojen muotoutumisen keskeiset vaiheet
- tuntee Suomen evankelis-luterilaisen kirkon historiaa ja ymmärtää suomalaisenluterilaisuuden perusluonteen
- ymmärtää suomalaista uskonnollisuutta ja katsomusperinnettä.

Oppilas ymmärtää uskontoa ilmiönä

Oppilas

- ymmärtää uskonnollista ajattelua sekä uskonnollisen kokemuksen ja käyttäytymisen luonnetta
- tunnistaa uskontojen vaikutuksia suomalaisessa ja eurooppalaisessa kulttuurissa
- tuntee maailmanuskontojen keskeiset piirteet
- arvostaa eri tavoin uskovia ja ajattelevia ihmisiä.

Oppilas osaa käyttää uskonnollista tietoa

Oppilas

- tuntee uskon ja tiedon perusluonteen sekä niiden keskinäisen suhteen
- hahmottaa oman maailmankatsomukseensa vaikuttavia tekijöitä
- kykenee keskustelemaan olemassaolon perimmäisistä kysymyksistä.

Oppilas osaa toimia eettisesti vastuullisella tavalla

Oppilas

- kykenee vastuulliseen eettiseen pohdintaan
- tunnistaa omien valintojensa ja tekojensa seurauksia.

TYÖTAVAT

Integroidaan mahdollisuuksien mukaan muihin aineisiin (AI, KU, MU)

Järjestetään koululaisjumalanpalveluksia

kutsutaan vierailijoita antamaan elämyksiä ja lisätietoa

Keskeisiä työtapoja 6.- 9. – luokilla

- tiedonhaku- ja -tuottamistehtävät
- opetuskeskustelu, pohdinta, perustelu, väittely
- tutkivat projektit
- opitun soveltaminen; osallistuminen ja vaikuttaminen koulussa tai sen ulkopuolella

Muita mahdollisia työtapoja

- draama
- pelit
- musiikki ja kuvataide
- aktiivinen hiljaisuus

ARVIOINTI

Uskonnossa arviointi on jatkuvaa. Opettajan suorittaman arvioinnin pohjana voivat tuntityöskentelyn ohella olla erilaiset kirjalliset työt ja kokeet.

Oppilas on saavuttanut kaikki keskeiset tavoitteet, kun hän

pystyy kuvaamaan Suomen nykyisen uskontotilanteen pääpiirteissään (pääuskontona kristinusko, keskeisten kirkkokuntien ja kristillisten liikkeiden nimeäminen, kokosuhteet sekä juutalaisuuden, islamin ja uusien uskontojen tunnistaminen Suomen uskontokenttään kuuluviksi)

pystyy luettelemaan oikeassa aikajärjestyksessä suomalaisen uskontohistorian pääkohdat

osaa antaa esimerkkejä uskonnon vaikutuksesta omaan elämäänsä

pystyy pohtimaan sitä, mihin uskoo, mitä tietää, mitä pitää arvokkaana ja miksi ajattelee näin

osaa erottaa moraaliset käsitykset muista näkökulmista

kykenee pohtimaan niitä perustellusti - myös kristillisestä näkökulmasta

osaa soveltaa eettistä ajattelua käytännön tilanteisiin

kuuntelee aktiivisesti toisten ajatuksia ja ilmaisee omat ajatuksensa muut huomioon ottaen

tuntee Jeesuksen keskeisiä opetuksia esim. Vuorisaarnan pohjalta ja pystyy antamaan esimerkkejä niiden vaikutuksesta elämään

1.2.6.2 Ortodoksinen uskonto

Yhteiset tavoitteet vuosiluokille 1-2

Oppilaan ortodoksista identiteettiä pyritään vahvistamaan. Oppilas tutustuu oman seurakunnan toiminnan lisäksi myös muihin kirkkoihin ja lähiympäristön uskontoihin ja kasvaa suvaitsevaisuuteen. Oppilas perehtyy Jeesuksen elämän pääkohtiin sekä opettelee pohtimaan Raamatusta ja omasta elämästään nousevia kysymyksiä.

Yhteiset sisällöt vuosiluokille 1-2

Ortodoksinen uskonnon opetusryhmissä on samanaikaisesti useiden vuosiluokkien oppilaita. Näin ollen opetus toteutetaan yleensä teemakokonaisuuksina, joissa otetaan huomioon oppilaan elämäntilanteet. Oppilasta autetaan ymmärtämään itseään osana maailmanlaajuisia ortodoksista kirkkoperhettä. Keskeistä on myös Raamatun maailmaan perehtyminen.

1. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas tutustuu ortodoksinen kirkkovuoden juhla ja paastoperinteeseen sekä seuraa kirkkovuotta omassa elämässään. Oppilas tutustuu ortodoksiseen perinteeseen perheessä. Oppilas tutustuu Jeesuksen elämän pääkohtiin. Oppilas tutustuu lähiympäristön uskontokuntiin	Kirkkovuosi ja pyhät ihmiset Tärkeimmät kirkkovuoden juhlat: (joulu, pääsiäinen, suuret juhlat) Taivaallinen esirukoilija ja nimipäivä Pyhä Nikolaos, Pyhittäjiä Sergei ja Herman Ortodoksinen perheeni - kirkon jäsenenä Rukous Ikoni, ristinmerkki Nimenanto, ehtoollisella käynti Tutustutaan lähiympäristön uskontokuntiin Oma seurakuntani Ortodoksinen perinne lapsen kannalta Jumalanpalvelukseen tutustuminen osallistumalla siihen Yleisimmät kirkkoveisut Kirkko rakennuksena Seurakunnan lapsityö Jeesuksen elämä Jeesuksen kotimaa (ihmiset, eläimet, luonto) Jeesuksen opetuskertomukset Paastoperinne – Uskonoppi ja eettisyyteen kasvaminen Isä, Poika ja Pyhä Henki

	Paastoaminen Oikea ja väärä Anteeksi pyytäminen ja antaminen Ystävyys, lähimmäisyys
--	--

2. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas tutustuu ortodoksiseen kirkkovuoteen, pyhien ihmisten elämään, liturgiseen elämään, ortodoksisen kristillisyyden peruskäsitteisiin ja oman seurakunnan toimintaa. Oppilas perehtyy Raamatun kertomuksiin ja niiden sanomaan sekä pohtii Raamatusta ja omasta elämästä nousevia eettisiä kysymyksiä. Oppilas tutustuu muihin kristillisiin kirkkoihin ja ympäröiviin uskonnollisiin katsomuksiin.	Tutustutaan kirkkovuoden juhliin (joulu, pääsiäinen, Teofania, suuret juhlat). Oppilaan nimikkopyhä. Pyhät ihmiset (esim. Georgios Voittaja, Pyhä Sofia, Pyhä Katarina.) Iltarukous, ruokarukous Ikoni pyhänä esineenä Kaste ja ehtoollinen Luterilainen kirkko, eri uskonnot koulun lähiympäristössä Perehdytään siihen miten ortodoksinen perinne koskettaa lasta. Jumalanpalvelukseen tutustuminen osallistumalla siihen. Liturgia Yleisimmät kirkkoveisut Kirkko pyhänä paikkana Seurakunnan lapsityö, diakoniatyö Jeesuksen elämän pääkohtia Ihme kertomukset (esim. Jeesus myrskyssä, Kaanan häät Isä, Poika ja Pyhä Henki Paasto sekä niihin liittyvät kysymykset Synti ja katumus Anteeksi pyytäminen ja antaminen (Tuhlaaja pojan kertomus) Lähimmäisten rakkaus (Laupias Samarialainen)

Työtavat:

Opetuksessa pyritään käyttämään monipuolisia ja tarkoituksenmukaisia työtapoja. Uskonnonopetuksessa alkuopetusluokilla painottuu opettajan esitys: opettajan eläytyvä kerronta ja puhepiirtäminen. Opetusta voidaan havainnollistaa opettajan piirrosten lisäksi symbolipiirroksilla, oppilaiden piirroksilla, valmiilla kuvilla, AV-materiaalilla, draamalla, oppimispeleillä, opintokäynneillä, vierailijoilla koulussa, taidekuvilla ja musiikilla. Oppilaita harjaannutetaan myös yhteiseen keskusteluun ja pohditaan pari-/ryhmätyöhön sekä yksilölliseen työskentelyyn.

Arviointi:

Ortodoksiuskonnon arvioinnissa keskitytään lähinnä oppilaan itsearviointiin (vahvuudet ja haasteet oppimis- ja työskentelytaidoissa) sekä oppimisympäristön arviointiin.

Koulumme noudattaa kaupungin opetussuunnitelmaa luokilla 3.9. Tavoitteet ja sisällöt on luettavissa opetusviraston verkkosivuilta.

1.2.6.3 Katolinen uskonto

Koulumme noudattaa kaupungin opetussuunnitelmaa luokilla 3.9. Tavoitteet ja sisällöt on luettavissa opetusviraston verkkosivuilta.

1.2.6.4 Islamin uskonto

Koulumme noudattaa kaupungin opetussuunnitelmaa luokilla 3.9. Tavoitteet ja sisällöt on luettavissa opetusviraston verkkosivuilta.

1.2.6.5 Elämäkatsomustieto

JOHDANTO

Elämäkatsomustieto on oppiaine, jota opetetaan koulun uskonnonopetuksesta vapautetuille uskontokuntiin kuulumattomille oppilaille. ET-opetus tukee peruskoulun kasvatustavoitteiden saavuttamista antamalla oppilaille aineksia oman elämäkatsomuksen muodostamiseen. Elämäkatsomustiedon sisältöjen kautta oppilas saavuttaa perusopetuksen aikana monipuolisen katsomuksellisen yleissivistyksen.

Elämäkatsomustieto oppiaineena on perustaltaan monitieteinen kokonaisuus, jonka lähtökohtiin kuuluu filosofiaa sekä yhteiskunta ja kulttuuritieteitä. Elämäkatsomustiedon opetuksessa ihmiset ymmärretään kulttuuriaan uusintavina ja luovina toimijoina, jotka kokevat ja tuottavat merkityksiä keskinäisessä vuorovaikutuksessa. Opetuksessa katsomuksia, inhimillisiä käytäntöjä ja niitä koskevia merkityksiä pidetään yksilöiden, yhteisöjen ja kulttuuriperinnön vuorovaikutuksen tuloksina. Elämäkatsomustiedossa painotetaan ihmisen kykyä tutkia maailmaansa ja ohjata aktiivisesti omaa elämäänsä.

Elämäkatsomustiedon opetus tukee yksilön elämäkatsomuksen muotoutumista. Elämäkatsomustiedon opetus antaa mahdollisuuden omaksua maailman perusluonnetta ja arvoja jäsentäviä lähestymistapoja sekä käyttää niitä elämässä eteen tulevien tilanteiden ratkomiseen. Opetuksessa pyritään auttamaan oppilaita löytämään itse hyvän elämän perusteet.

Elämäkatsomustiedossa korostuvat oppilaan omat mahdollisuudet tehdä omaa elämäänsä ja maailmaa koskevia valintoja. Katsomusten ja eettisten kysymysten tutkiminen avaa näköaloja jäsentää maailman mahdollisia, todennäköisiä ja toivottavia kehityspolkuja. Opetuksen tehtävänä on antaa oppilaalle aineksia kasvaa itsenäiseksi, vastuulliseksi ja arvostelukykyiseksi yhteisönsä jäseneksi.

Aihekokonaisuudet

Elämäkatsomustieteen opetuksessa käsitellään erityisesti seuraavia aihekokonaisuuksia: Ihmisenä kasvaminen; Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys; Viestintä ja mediataito; Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta; Ihminen ja teknologia.

Koulun painoalueet

Yhteisenä tavoitteena eri oppiaineissa opettelemme tarkkaavaisuutta, havaitsemista, muistitoimintoja, käsitteellistämistä, ajattelua, päätöksentekoa, suunnittelua, ongelmanratkaisua ja sisäistä motivaatiota. Vaativimpia tavoitteita (pätöksentekoa, suunnittelua, ongelmanratkaisua ja sisäistä motivaatiota) harjoittelemme ikätasolle sopivalla tavalla. Tämän lisäksi koulun painoalueita on käsitelty tarkemmin äidinkielessä, matematiikassa ja luonnontieteellisissä aiheissa.

1. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas - tutustuu koululaisen oikeuksiin,	Oppilas - Minä koululainen

velvollisuuksiin ja rooliodotuksiin. - tiedostaa erilaisia tunteita ja harjoittelee niiden käsittelyä. - tutustuu suomalaisiin juhlapäiviin ja niiden viettoon. - tutustuu erilaisiin maailman selityksiin ja elämän kiertokulkuun.	- Koulussa/kotona, työ/lepo - Tunteita - Ilo, onni, rohkeus, pelko, suru, viha - Ystävyys / toveruus - Juhlat - Syntymäpäivä, jouluku, äitienpäivä - Maailman synty - Raamatun selitys, tieteellinen selitys - Kalevalan sekä muiden kulttuurien maailmanselityksiä - Elämän kiertokulku - Ihminen luonnossa - Luonnonsuojelu
--	--

2. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas - tutustuu elämään erilaisissa ympäristöissä - tutustuu ihmisten erilaisuuksiin ja oppii ymmärtämään vammaisuutta. - tutustuu suomalaisiin juhlapäiviin ja niiden viettoon. - tutustuu erilaisiin alkumyytteihin ja tieteellisiin käsityksiin maailman ja ihmisen synnystä.	Oppilas - Elämää maalla ja kaupungissa - Koulu/koti - Olemme samanarvoisia - Kuulo-, näkö-, CP-vamma - Oppimisvaikeudet - Vaikeita asioita - Terveys ja sairaus - Oikeudenmukaisuus ja väärä - Juhlat - Itsenäisyyspäivä, pääsiäinen - Vanhan Testamentin henkilöitä - Joosef ja Mooses - Muinaissuomalaisen uskonto - Kansansadat, Kalevala - Ihmisen kehitys - Tiede - Suomi ja naapurimaat - Yhteistyö

3. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas - etsii ja rakentaa identiteettiään ja elämäntavustaan - kehittää taitojaan ilmaista itseään - kehittää arvostelukykyyään ja kykyään eettiseen toimintaan ja oppii huomaamaan kohtaamiensa arkipäivän tilanteiden eettiset	Ihmissuhteet ja moraalinen kasvu: hyvä, oikea, väärä Oppilas - tarkastelee hyvää ja pahaa lastenkulttuurissa sekä omassa arjessaan - pohtii, miten erotta oikea ja väärä - tutustuu hyvyyden käsitteeseen

ulottuvuudet ja käyttämään eettisen ajattelun taitoja ja katsomuksellista harkintaa - tutustuu ihmisoikeuksien, suvaitsevaisuuden, oikeuden mukaisuuden ja kestävän kehityksen periaatteisiin - tutustuu lähiympäristönsä katsomuksiin ja kulttuureihin	- pohtii oikeudenmukaisuuden toteutumista jokapäiväisessä elämässään ja maailmassa - pohtii, miksi maailmassa on rikkautta ja köyhyyttä Itsetuntemus ja kulttuuri-identiteetti: erilaisia elämäntapoja Oppilas - tutustuu lasten elämään eri maissa - tutustuu erilaisiin elämäntapoihin (esim. afrikkalainen, kiinalainen, intialainen, eurooppalainen) - käsittelee elämäntapojen kohtaamista ja monikulttuurisuutta - tutustuu suvaitsevaisuuden käsitteeseen Yhteisö ja ihmisoikeudet: yhdessä eläminen Oppilas - pohtii, miksi tarvitaan yhteisiä sääntöjä (koti, koulu, liikenne, leikit) - tutustuu esimerkiksi käsitteisiin sopimus, lupaus, luottamus, rehellisyys, totuus, valehteleminen ja petos - tarkastelee kultaista sääntöä ja ymmärtää sen yleismaailmallisuuden Ihminen ja maailma: minä ja luonto Oppilas - pohtii, mitä voi tehdä luonnossa ja miten liikkuu siellä - tutustuu tarkemmin Vuosaaren luontoon (Kallahdenniemi, Mustavuori, Ramsinniemi, Uutela ja kaupunkiluonto) - tutustuu suomalaiseen luontoon - pohtii arkipäivän ratkaisujaan ja kulutustottumuksiaan sekä ymmärtää kestävän kehityksen tärkeyden - ymmärtää luonnonsuojelun merkityksen sekä yhteisen vastuun kantamisen tulevaisuuden luonnostamme - tutustuu ympäristönsuojelujärjestöihin
---	--

4. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas - etsii ja rakentaa identiteettiään ja elämänkatsomustaan ja sen myötä oppii	Itsetuntemus ja kulttuuri-identiteetti Oppilas - ymmärtää kulttuurin käsitteen

hahmottamaan kokonaisuuksia - kehittää arvostelukykyyään ja kykyään eettiseen toimintaan ja oppii huomaamaan kohtaamiensa arkipäivän tilanteiden eettiset ulottuvuudet ja käyttämään eettisen ajattelun taitoja ja katsomuksellista harkintaa - tutustuu ihmisoikeuksien, suvaitsevaisuuden, oikeuden mukaisuuden ja kestävän kehityksen periaatteisiin ja oppii kantamaan vastuuta itsestään, toisista ihmisistä, yhteisöstä ja luonnosta - tutustuu lähiympäristönsä katsomuksiin ja kulttuureihin - ymmärtää erilaisia elämäkatsomuksellisia näkökulmia - osaa keskustella elämäkatsomuksellisista kysymyksistä	- tutustuu tarkemmin Vuosaaren historiaan (jääkausi ja Vuosaaren niemen synty, viikinkiaika, Vuosaaren asuttaminen, kartanoaika, huvila-asutus, historialliset linnoitukset ja sota-aika sekä Vuosaaren liittäminen Helsinkiin) - tutustuu nykyiseen Vuosaareen (Vuosaaren osa-alueet, teollisuus- ja yritystoiminta, kunnalliset palvelut, seurakunta ja yhteisöt, monikulttuurisuus Vuosaareessa) - tutustuu pääpiirteissään Suomen historiaan sekä monikulttuurisuuteen - rakentaa omaa kulttuuri-identiteettiään, jossa painottuu lähiympäristö - perehtyy oman suomalaisen kulttuuri-identiteettiin ennen ja nyt (historia, kansanperinne, uskonto, myytit, taide sekä asukkaiden vaikuttamismahdollisuudet) - tutustuu myös maailman kulttuuriperintöön ja taiteeseen kulttuurin tärkeänä muotona Yhteisö ja ihmisoikeudet: lasten oikeudet Oppilas - tietää, mitä oikeus ja laki ovat sekä ymmärtää oikeuksien ja velvollisuuksien suhteen - tutustuu lasten oikeuksiin ja niiden toteutumiseen Suomessa ja muualla - pohtii lasten ja aikuisten suhdetta Ihmissuhde- ja vuorovaikutustaidot sekä moraalinen kasvu Oppilas - tutustutaan aluksi vuosaarelaisiin ihmisiin ja alueen monikulttuurisuuteen, minkä kautta rakennetaan omaa identiteettiä vuosaarelaisena - tulevaisuuden Vuosaari: uudet asuma-alueet ja rakentamiskohteet, kaupunkisuunnittelu ja asukkaiden vaikuttamismahdollisuudet. - tutustutaan suomalaisiin kulttuuri- ja elämäntapoihin sekä vähemmistökuultuureihin: saamelaiset, romaanit, maahanmuuttajat. - harjoittelee ihmissuhde- sekä vuorovaikutustaitoja erilaisissa tilanteissa - rohkaisee ilmaisemaan omaa mielipiteensä ja harjoittelee sen perustelemista - pohtii, mikseivät kaikki ajattele samalla tavalla - osaa kunnioittaa toisen mielipidettä sekä uskonnollista ja uskonnotonta vakaumusta
---	--

	- tutustuu suvaitsevaisuuden, rasismin ja sorron käsitteisiin Ihminen ja maailma: luonnon tulevaisuus Oppilas - tutustuu erilaisiin aikakäsityksiin ja ymmärtää niiden merkityksen ihmisten elämässä - tuntee luontoa uhkaavia tekijöitä - ymmärtää, mihin asioihin voi vaikuttaa ja mihin taas ei - pohtii, voiko vaikuttaa elinympäristönsä tulevaisuuteen
--	---

5. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas - etsii ja rakentaa identiteettiään ja elämäntavustaan ja sen myötä oppii hahmottamaan kokonaisuuksia, kasvaa kohtaamaan epävarmuutta ja kehittää taitojaan ilmaista itseään - kehittää arvostelukykyyään ja kykyään eettiseen toimintaan ja oppii huomaamaan kohtaamiensa arkipäivän tilanteiden eettiset ulottuvuudet ja käyttämään eettisen ajattelun taitoja ja katsomuksellista harkintaa - tutustuu ihmisoikeuksien, suvaitsevaisuuden, oikeuden mukaisuuden ja kestävän kehityksen periaatteisiin ja oppii kantamaan vastuuta itsestään, toisista ihmisistä, yhteisöstä ja luonnosta - tutustuu lähiympäristönsä katsomuksiin ja kulttuureihin - ymmärtää erilaisia elämäntavustuksellisia näkökulmia saaden samalla tukea oman elämäntavustuksen rakentumisessa - osaa keskustella elämäntavustuksellisista kysymyksistä, jolloin hän saa tietoja erilaisista katsomuksista sekä kulttuuriperinnöstä ja oppii niihin liittyviä käsitteitä - saa mahdollisuuden omaksua maailman perusluonnetta ja arvoja jäsentäviä lähestymistapoja sekä käyttää niitä elämässä eteen tulevien tilanteiden ratkomiseen - löytää itse hyvän elämän perusteet	Ihmissuhteet ja moraalinen kasvu: hyvä elämä Oppilas - pohtii, mikä ohjaa ihmisen elämää - tutustuu arvon ja normin käsitteisiin - perehtyy ihmis- ja kansalaisoikeuksiin: velvollisuuksiin, oikeuksiin, vastuuseen ja tasa-arvoon - perehtyy YK:n keskeisiin toimintaperiaatteisiin - tutustuu uskonnonvapauden sisältöön Itsetuntemus ja kulttuuri-identiteetti: elämän- ja maailmankatsomus Oppilas - perehtyy käsitteisiin uskomus, luulo, tieto ja ymmärrys - ymmärtää eron maailmankuvan, maailmankatsomuksen ja elämäntavustuksen välillä - tutustuu tarkemmin eri maanosien ihmisiin ja kulttuuri-identiteetteihin sekä valtauskontoihin - tutustuu muihinkin maailmankatsomuksiin (esim. tieteellinen, ateistinen, agnostinen) - perehtyy Suomen vähemmistöihin - ymmärtää ajattelun vapauden merkityksen Yhteisö ja ihmisoikeudet: tasa-arvo ja rauha Oppilas - tutustuu väkivallan syihin, muotoihin ja

- osaa tehdä omaa elämäänsä ja maailmaa koskevia valintoja - katsomuksia ja eettisiä kysymyksiä tutkiessaan näköaloja jäsentää maailman mahdollisia, todennäköisiä ja toivottavia kehityspolkuja	seurauksiin - pohtii, miten voi edistää rauhaa - ymmärtää tasa-arvon ja demokratian käsitteet - pohtii, millaisessa maailmassa haluaisi elää Luonto ja ihminen Oppilas - tuntee evoluutio-käsitteen ja erilaisia elämän synty -teorioita - tutustuu ihmiskunnan syntyyn - tarkastelee ihmisen ja luonnon suhdetta - tuntee humanistisen, utilitaristisen, mystisen ja luontokeskeisen käsityksen ihmisen ja luonnon suhteesta - perehtyy ympäristöjärjestöihin
--	--

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 5. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Ihmissuhteet ja moraalinen kasvu

Oppilas

- kykenee arvioimaan erilaisten tilanteiden moraalisia vaatimuksia ja teon moraalista oikeutusta
- ymmärtää tekevänsä väärin toimiessaan vastoin omaksumiaan periaatteita
- kykenee tutkimaan moraalisia ongelmia yhdessä muiden kanssa ja hyväksyy erilaisten toimintalähtökohtien olemassaolon
- ymmärtää, että konflikteihin on löydettävissä väkivallattomia ratkaisuja.

Itsetuntemus ja kulttuuri-identiteetti

Oppilas

- tunnistaa katsomuksellisia kysymyksiä
- osaa käyttää oppiaineen keskeisiä käsitteitä (elämänkatsomus, kulttuuri, vähemmistö)
- rohkenee esittää omia näkemyksiään ja ymmärtää, että näkemyksiä tulee perustella
- pystyy hahmottamaan katsomusvapauden merkityksen omassa elämässään
- osaa hahmottaa suomalaisuuden osana maailman kulttuurista monimuotoisuutta.

Yhteisö ja ihmisoikeudet

Oppilas

- tuntee ihmisoikeuksien, suvaitsevaisuuden ja oikeudenmukaisuuden periaatteita
- ymmärtää yhteisten sääntöjen merkityksen
- ymmärtää yksilöllisen vastuullisuuden ja sen, että yksilö kuuluu erilaisiin yhteisöihin.

Ihminen ja maailma

Oppilas

- tuntee erilaisia maailmaa ja ihmisen paikkaa koskevia selityksiä
- ymmärtää luonnon ja ympäristön tärkeyden ihmiselle
- osaa toimia luontoa kunnioittaen ja on omaksunut kestävän kehityksen periaatteita.

6. LUOKKA

Kuudennen luokan opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteuttaminen jatkuu 7-9 opinnoissa. Arvioinnissa sovelletaan yhdeksännen luokan hyvän osaamisen kriteerejä soveltuvien osien. Elämänskatsomustietoa opiskellaan Helsingin tuntijaon mukaisesti kaksi vuosiviikkotuntia.

Tavoitteena on 6-9-luokilla edistää oppilaan pyrkimystä

- etsiä ja rakentaa identiteettiään ja elämänskatsomustaan ja oppia samalla hahmottamaan kokonaisuuksia, kasvaen kohtaamaan epävarmuutta ja kehittämisen taitojaan ilmaista itseään ja elämänskatsomustaan
- kehittää arvostelukykyyään ja kykyään eettiseen toimintaan ja oppia huomaamaan kohtaamiensa arkipäivän tilanteiden eettiset ulottuvuudet ja käyttämään eettisen ajattelun taitoja ja katsomuksellista harkintaa
- omaksua ja sisäistää ihmisoikeuksien, suvaitsevaisuuden, maailman laajuisen oikeudenmukaisuuden ja kestävä kehityksen periaatteita ja oppia kantamaan vastuuta itsestään, toisista ihmisistä, yhteiskunnasta ja luonnosta
- laajentaa katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään ja oppia tuntemaan eri kulttuureissa tärkeitä pidettyjä arvoja, uskomusjärjestelmiä ja elämänskatsomuksellisia ratkaisuja sekä niiden taustoja ja välittymistä sekä oppia arvioimaan tieteiden vaikutusta elämäntapaamme.

TAVOITTEET	SISÄLLÖT
6-9-luokkien tavoitteiden mukaisesti - harjoitellaan mielipiteen ilmaisua ja perustelua - harjoitellaan kokonaisuuksien hahmottamista - harjoitellaan arkipäivän tilanteitten analysointia sekä tutustutaan omiin vaikutusmahdollisuuksiin - opitaan ihmisoikeudet käsitteenä, tutustutaan ajankohtaisiin kysymyksiin - opitaan kestävä kehitys käsitteenä, tutustutaan ajankohtaisiin kysymyksiin - tutustutaan eri kulttuureihin - pohditaan teknologian ja tieteen merkitystä arkielämässä	Kansalaisuus ja hyvä yhteiskunta Yhteiskuntateorian perusteet ja demokratia - käsitteitä kuten oikeus ja velvollisuus, vastuu, tasa-arvo - ihmisoikeuksien kehittyminen - historiaa Kestävä kehitys - käsitteitä - omien valintojen merkitys Toimiminen kansalaisena ja politiikka - käsitteitä kuten kansalaisaktivismi, kansalaisyhteiskunta - kansalaisjärjestöjä - omia vaikuttamisen mahdollisuuksia Katsomusten maailma Katsomusten historiaa, katsomusvapaus - länsimaisen ajattelun historiaa Tieto ja tutkimus - uuden ajan murros maailmankuvan kannalta - teknologian merkitys Luonnollinen ja yliluonnollinen - käsitteitä kuten yliluonnollisuus, pyhyys,

	tabut, saastaisuus, myytit ja riitit - katsomus, ateismi Uskonto ja uskonnottomuus - uskonto ja uskonnottomuus - kalevalainen uskonto, saamelaiset ja shamanismi, - suomalainen uskonnoton ajattelu Oma elämäkatsomus - oman elämän ja arkipäivän kysymyksiä - eettisiä kysymyksiä
--	--

7. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Tavoitteena on edistää oppilaan pyrkimystä - laajentaa katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään ja oppia tuntemaan eri kulttuureissa tärkeinä pidettyjä arvoja, uskomusjärjestelmiä ja elämäkatsomuksellisia ratkaisuja sekä niiden taustoja ja välittymistä sekä oppia arvioimaan tieteiden vaikutusta elämäntapaamme.	Kulttuuri - Maailmankuva ja maailmankatsomus: maailmankuvan muuttuminen. - Suomalainen kulttuuri: suomalainen kulttuuri osan eurooppalaista kulttuuria; suomalainen nuorisokulttuuri. - Kulttuuri ja yhteisö: kulttuurin käsite; kulttuurintutkimus; kulttuurin ja yhteisön suhde; vähemmistöt. - Suvaitsevaisuus: kulttuurierot ja monikulttuurisuus; monikulttuurinen Helsinki; erilaisia kulttuureja; oma kasvu suvaitsevaisuuteen. - Kulttuurin ja luonto: ihminen luonnon ja kulttuuriolentona; käsityksiä ihmisen ja luonnon suhteesta; luonnon asema erilaisissa kulttuureissa.

8. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Tavoitteena on edistää oppilaan pyrkimystä - Kehittää arvostelukykyyään ja kykyään eettiseen toimintaan ja oppia huomaamaan kohtaamiensa arkipäivän tilanteiden eettiset ulottuvuudet ja käyttämään eettisen ajattelun taitoja ja katsomuksellista harkintaa	Etiikka ja hyvä elämä - Etiikan pääsuuntia ja nuoren moraalinen kasvu: arvot; seuraus-, velvollisuus- ja hyve-etikka; kultainen sääntö; moraalidilemmit; käytännön nuorten elämän ongelmia. - Monikulttuurisuus ja muita nykyetiikan kysymyksiä: kulttuurien ja

	moraaliperinteiden moninaisuus; länsimainen monikulttuurisuus; relativismi ja sen ongelmat; nykyajan eettisiä peruskysymyksiä. - Ihmisoikeusetiikka: ihmisen oikeudet ja velvollisuudet; oikeudet ja velvollisuudet koulussa; ihmisen arvokkuus moraalin perustana; ihmisoikeuksien historiaa; ihmisoikeuksien lajeja; hyvinvoinnin jakautuminen. - Ympäristöetiikka: ihmiskeskeisyys vs. luontokeskeisyys; eläinten oikeudet; yhteisön ja yksilön vastuu luonnosta.
--	--

9. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Tavoitteena on edistää oppilaan pyrkimystä - omaksua ja sisäistää ihmisoikeuksien, suvaitsevaisuuden, maailmanlaajuisen oikeudenmukaisuuden ja kestävän kehityksen periaatteita ja oppia kantamaan vastuuta itsestään, toisista ihmisistä, yhteiskunnasta ja luonnosta	Tulevaisuus - Toimiminen tulevaisuuden hyväksi: tulevaisuuden tutkiminen tieteenalana; tulevaisuus ja vastuu; maailmanperintö ja sen vaaliminen. - Minun tulevaisuuteni: haaveet; mihin voi vaikuttaa; tulevaisuuden suunnittelu; eri ikäkausien kysymyksiä. - Tulevaisuuden yhteiskunta: tulevaisuutta koskeva yhteiskunnallinen päätöksenteko; uhkat ja mahdollisuudet; tulevaisuusskenaariot. - Luonnon tulevaisuus: erilaisia ajan käsitteitä; luonnonsuojelu.

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITERIT ARVOSANALLE 8

Ihmissuhteet ja moraalinen kasvu

Oppilas

- osaa nähdä yhteyden arvovalintojen ja hyvän elämän välillä
- tunnistaa etiikan perusnäkökulmia kuten teon tahallisuuden, tekijän tarkoituksen, teon seurauksien huomioon ottamisen, vastuun ja oikeuksien näkökulmat
- kykenee tunnistamaan moraalidilemmasta eettisen näkökulman ja esittämään siihen eettisen ratkaisun
- kykenee havainnoimaan eettisiä ulottuvuuksia arkipäivästä, taiteesta, mediasta tai muilta elämän alueilta ja kykenee perustelemaan eron eettisesti kehittyneemmän ja kehittymättömämmän arvion välillä.

Itsetuntemus ja kulttuuri-identiteetti

Oppilas

- tunnistaa ja osaa nimetä keskeisten maailmankatsomusten ja kulttuurien olennaisia piirteitä ja kehityskulkuja
- kykenee suhteuttamaan erilaisia kulttuurisia käsitteitä ja symboleja eri katsomusperinteisiin
- ymmärtää sekulaarin ja uskonnollisen katsomuksen eron
- osaa käyttää oppimiaan kulttuuriin liittyviä käsitteitä ja kykenee hankkimaan tietoa erilaisista katsomuksista.

Yhteisö ja ihmisoikeudet

Oppilas

- tuntee ihmis- ja kansalaisoikeuksien pääpiirteet sekä kykenee selittämään niiden eron
- hahmottaa yksilön eettisen näkökulman suhteessa yhteisöön
- pystyy perustelemaan oikeuksien ja velvollisuuksien keskinäisen riippuvuuden
- tuntee vaihtoehtoisia ja vastakkaisia yhteiskunnallisia näkemyksiä
- tunnistaa ihmis- ja kansalaisoikeuksien loukkauksia ja osaa arvioida erilaisten tasa-arvo- ja oikeusvaatimusten perusteita
- tuntee nyky-yhteiskunnan ongelmia ja pystyy esittämään sekä optimistisia että pessimistisiä näkemyksiä tulevaisuudesta.

Ihminen ja maailma

Oppilas

- ymmärtää kestäväen kehityksen periaatteita
- tuntee ympäristöetiikan lähtökohtia
- osaa arvioida yksilön eettistä näkökulmaa suhteessa ympäristöön
- ymmärtää yhteiskunnallisten ratkaisujen pitkän tähtäimen vaikutuksia.

TYÖTAVAT

Luokat 1.-2.

Oppilaita harjaannutetaan yhteiseen keskusteluun ja pohdiskelevaan pari-/ryhmätyöhön sekä yksilölliseen työskentelyyn. Opetuksessa pyritään käyttämään monipuolisia ja tarkoituksenmukaisia työtapoja. Elämäkatsomustiedossa menetelminä ovat opettajan esitys: opettajan eläytyvä kerronta ja puhepiirtäminen. Opetusta voidaan havainnollistaa opettajan piirrosten lisäksi symbolipiirroksilla, oppilaiden piirroksilla, valmiilla kuvilla, AV-materiaalilla, draamalla, oppimispelillä, opintokäynneillä, vierailijoilla koulussa, taidekuvilla ja musiikilla.

Luokat 3.-9.

Oppilaita harjaannutetaan yleiseen keskusteluun ja pohdiskelevaan pari- ja ryhmätyöhön sekä yksilölliseen työskentelyyn. Opetuksessa pyritään käyttämään monipuolisia ja tarkoituksenmukaisia työtapoja. Opetuksen pohjana on ohjaava opetus. Ohjaavassa opetuksessa keskustellen oppilaan kanssa ohjataan häntä eettisen ajattelun kehittämisessä.

Opetuksen tarkoituksena on ohjata oppilaita käyttämään itsenäisen työskentelyn eri muotoja. Oppimisympäristön tulee olla motivoiva ja rohkaista oppilasta omatoimiseen tiedonhankintaan. Opiskelu on myös tavoitteellista ja oppilaan tulee oppia suunnittelemaan ja arvioimaan omaa työtään.

ARVIOINTI

Luokat 1.-2.

Opetuksen tuloksia arvioidaan eettisen, katsomuksellisen ja kulttuurisen lukutaidon, arvostelukyvyn sekä dialogisten tutkimustaitojen (kyseleminen, kuunteleminen, perusteleminen, oletusten ja seurausten tutkiminen, toisten kunnioittaminen jne.) näkökulmista. Opettajan suorittaman arvioinnin pohjana voivat tuntityöskentelyn ohella olla erilaiset kirjalliset työt ja kokeet. Arvioidaan oppilaan osallistumista keskusteluihin, ryhmittöihin ja muuhun työskentelyyn tunnilla. Arvioidaan oppilaan kykyä analysoida ja perustella omia ajatuksiaan. Arvioinnista keskustellaan mahdollisesti vanhempainvartissa huoltajien kanssa. Oppilas arvioi itseään lukuvuoden tavoitteiden saavuttamisesta sekä parhaiten mieleen jääneistä asioista.

Luokat 3.-9.

Opetuksen tuloksia arvioidaan eettisen, katsomuksellisen ja kulttuurisen lukutaidon, arvostelukyvyn sekä dialogisten tutkimustaitojen (kyseleminen, kuunteleminen, perusteleminen, oletusten ja seurausten tutkiminen toisten kunnioittaminen jne.) näkökulmista. Opettajan suorittaman arvioinnin pohjana voivat tuntityöskentelyn ohella olla erilaiset kirjalliset työt ja kokeet. Arvioidaan oppilaan osallistumista keskusteluihin, ryhmittöihin ja muuhun työskentelyyn tunnilla. Arvioidaan oppilaan kykyä analysoida ja perustella omia ajatuksiaan. Arvioidaan oppilaan tiedot ja kirjalliset työt.

1.2.7 Historia

JOHDANTO

Historian tarkoituksena on ohjata oppilasta ymmärtämään ja kunnioittamaan ihmistä sekä ihmisen työtä aineellisen ja henkisen kulttuurin avulla. Tutustumalla kotimaan ja kotiseudun historiaan vahvistetaan oppilaan itsetuntoa ja kansallista identiteettiä, joiden merkitys kasvaa nyt ja tulevaisuuden globalisoituvassa maailmassa.

Opiskelun keskeisenä tarkastelukohteena on aika, ihminen ja ympäristö. Oppilas ohjataan ymmärtämään, että oma kulttuuri ja muut kulttuurit ovat historiallisen kehitysprosessin tulosta. Tavoitteena on perehtyä sekä maailmanhistorian merkittäviin aikakausiin ja tapahtumiin että tutustua kotimaan ja kotiseudun historiaan kansallisen identiteetin vahvistamiseksi. Tavoitteena on oppia sellaisia tietoja ja taitoja, joita tarvitaan toimittaessa ja asioitaessa yhteiskunnassa.

Historian opiskelun tärkeänä tehtävänä on valmistaa oppilasta kriittisen tiedonhankintaan. Tämä korostuu jatkuvasti kasvavan informaatiotarjonnan myötä. Oppilaan on tärkeätä osata erottaa faktat mielipiteestä ja tiedon lähde ja tulkinta toisistaan. Kyky etsiä lähteitä ja käyttää niitä uuden informaation tuottamisessa on keskeistä. Samalla oppilaan tulee saada sellaisia valmiuksia, että hän voi toimia aktiivisesti suomalaisessa ja eurooppalaisessa kansalaisyhteiskunnassa.

Tavoitteena on ohjata oppilasta tekemään arvovalintoja ja edistää kriittistä ajattelua. Samalla oppilaan tulee saada sellaisia valmiuksia, että hän voi toimia aktiivisesti suomalaisessa ja eurooppalaisessa kansalaisyhteiskunnassa. Historianopetuksen tehtävä on ohjata oppilasta kasvamaan vastuulliseksi toimijaksi, joka osaa käsitellä oman ajan ja menneisyyden ilmiöitä kriittisesti.

Historian opiskelu antaa totuudenmukaista tietoa menneisyydestä sekä nykymaailmasta ongelmien. Samalla tarkastellaan tulevaisuuden vaihtoehtoja. Tavoitteena on, että historiallisten syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämisen kautta jokainen oppii suvaitsevaisuuden ja vastuuntunnon merkityksen.

Aihekokonaisuudet:

Historian opetuksessa käsitellään erityisesti aihekokonaisuuksia: Ihmisenä kasvaminen, Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys, Viestintä ja mediataito, Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys, Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta sekä Ihminen ja teknologia. (Katso 9.1. Aihekokonaisuudet ja opetuksen eheyttäminen.)

Koulun painoalueet:

Yhteisenä tavoitteena eri oppiaineissa opettelemme tarkkaavaisuutta, havaitsemista, muistitoimintoja, käsitteellistämistä, ajattelua, päätöksentekoa, suunnittelua, ongelmanratkaisua ja sisäistä motivaatiota. Vaativimpia tavoitteita (pätöksentekoa, suunnittelua, ongelmanratkaisua ja sisäistä motivaatiota) harjoittelemme ikätasolle sopivalla tavalla. Tämän lisäksi koulun painoalueita on käsitelty tarkemmin äidinkielellä, matematiikassa ja luonnontieteellisissä aiheissa.

Yhteiset tavoitteet luokille 5-6

Oppilas oppii

- ymmärtämään, että historian tiedot ovat historioitsijoiden tulkintoja, jotka saattavat muuttua uusien lähteiden tai tarkastelutapojen myötä
- ymmärtämään erilaisia tapoja jakaa historia aikakausiin ja käyttämään oikein käsitteitä esihistoria, historia, vanha aika, keskiaika, uusi aika
- tunnistamaan muutoksia oman perheen tai kotiseudun historiassa ja kuvailemaan muutoksia, joiden on katsottu vaikuttaneen oleellisesti ihmisten elämään, kuten maanviljelyn syntyä
- tunnistamaan esimerkkien avulla jatkuvuuden historiassa
- esittämään muutoksille syitä.

5. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Omat juuret ja historiallinen tieto Oppilas - ymmärtää itsensä ja perheensä asema sukupolvien ketjussa Esihistoriallinen aikaa ja ensimmäiset korkeakulttuurit Oppilas - ymmärtää historian tulkinnallisuuden riippuen lähteestä ja katsontakannasta. - ymmärtämään tavan jakaa historia aikakausiin ja hahmottaa historialliset tapahtumat aikajalalle. - käyttämään oikein historiallisia käsitteitä: esihistoria, historia, vanha aika, keskiaika ja uusiaika - tunnistaa eri aikakausien keskeiset piirteet - ymmärtää ja tulkita elämän monimuotoisuutta eri aikakausina huomioiden aikakauden olosuhteet - ymmärtää erilaisten keksintöjen merkityksen (kirjoittaminen, maanviljelys) Keskiaika Oppilas - ymmärtää historian tulkinnallisuuden riippuen lähteestä ja katsontakannasta - ymmärtämään tavan jakaa historia aikakausiin ja hahmottaa historialliset tapahtumat aikajalalle - käyttämään oikein historiallisia käsitteitä: esihistoria, historia, vanha aika, keskiaika ja uusiaika	Omat juuret ja historiallinen tieto - oman perheen sekä Vuosaaren historia ja Helsingin kotiseutuhistoria Esihistoriallinen aikaa ja ensimmäiset korkeakulttuurit - määritellään tarkasti esihistoriallinen – ja historiallinen aikakausi - määritellään tarkasti Esihistoriallinen aika: jääkausi, kivikausi, pronssikausi ja rautakausi - pronssin ja raudan keksimisen merkitys yhteiskunnassa - hahmotetaan tapahtumat aikajalalle - muinaissuomalainen yhteiskunta ja sen kehitys - maanviljelyn aloittamisen merkitys Keskiaika - Määritellään tarkasti keskiaika - kirkon merkityksen yhteiskunnassa keskiajalla - ristiretkien merkitys keskiajalla - läänityslaitos ja sääty-yhteiskunnan syntyminen - Suomen liittäminen osaksi Ruotsia

- tunnistaa eri aikakausien keskeiset piirteet - ymmärtää uskontojen vaikutukset menneisyyden ihmisten arjessa ja yhteiskunnallisissa muutoksissa Uusi aika Oppilas oppii - suomalaisen kulttuurin varhaiset vaiheet - ymmärtämään Suomen historian murroskohtia - ymmärtämään, että kartta on aikakauden tietämykseen perustuva - tunnistamaan aikakauden keskeisiä henkilöitä Suomi Ruotsin valtakunnan osana Oppilas - ymmärtää, millaista elämä oli, kun Suomi kuului osana Ruotsia Ruotsin suurvallan romahtaminen Oppilas - tunnistamaan aikakauden keskeisiä henkilöitä - tunnistaa eri aikakausien keskeiset piirteet Vapauden aika Oppilas - tunnistaa eri aikakausien keskeiset piirteet Kustavilainen aika Oppilas - tunnistamaan aikakauden keskeisiä henkilöitä	Uusi aika - näkökulma henkilöhistorian kautta. Kustaa Vaasa, Erik ja Juhana sekä Mikael Agricola - nuijasodan merkitys - kartan eri vaiheet maailmankuvan perustana: Pannukakkukartasta kohti kompassisuunnat sisältävää karttaa auttavat maailman hahmottamista objektiivisella, kansainvälisesti tunnistettavalla tavalla. Suomi Ruotsin valtakunnan osana - elämä kuninkaan hallitsemana ja suurvallassa - suomalaisen kulttuurin muotoutuminen Ruotsin suurvallan romahtaminen - Näkökulma henkilöhistorian kautta: Kaarle XII ja Pietari Suuri. - isovihan merkitys ihmisille ja yhteiskunnalle Vapauden aika - säädyt - isojaon merkitys ihmisille ja yhteiskunnalle Kustavilainen aika - Näkökulma henkilöhistorian kautta: Kustaa III.
---	--

6. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Muut korkeakulttuurit Oppilas oppii - muiden maiden historian oman yhteiskunnan merkityksen kannalta korkeakulttuurien merkityksen nyky-yhteiskunnalle. - jakamaan historia aikakausiin määrittävien kriteerien mukaisesti	Muut korkeakulttuurit - Sumerialainen, babylonialainen, assyrialainen ja egyptiläinen yhteiskunta ja sen vaikutukset kulttuuriin
Antiikin maailma eurooppalaisen sivilisaation	Antiikin maailma eurooppalaisen sivilisaation

syntymäpaikkana Oppilas - oppii käyttämään historian peruskäsitteitä tarkasti - tuntemaan Euroopan historian murroskohtia - löytämään syy-seurausyhteyksiä Keskiaika Euroopassa Oppilas - tunnistamaan aikakauden keskeisiä henkilöitä - tunnistaa eri aikakausien keskeiset piirteet Uuden ajan murros Oppilas - oppii tunnistamaan muutoksia aiheuttavia tekijöitä menneisyydessä ja nykypäivässä (esim. sodat, tiede, uskonto, aatteet) - oppii ymmärtämään lähteisiin pohjautuvan faktatiedon eron mielipiteestä Vapauden aate Oppilas - tunnistaa eri aikakausien keskeiset piirteet Itsevaltiuden aikakausi Euroopassa Oppilas - tunnistamaan aikakauden keskeisiä henkilöitä - tunnistaa eri aikakausien keskeiset piirteet - ymmärtää nykytapahtumat historian valossa	syntymäpaikkana - Antiikin Kreikan yhteiskunta ja kulttuuri - Antiikin Rooman yhteiskunta ja kulttuuri - kartta antiikin aikana: keinot suunnan ja sijainnin määrittämiseen rajoittuvat maamerkkien, tähtien ja tähtikuvioiden määrittämiseen Keskiaika Euroopassa - näkökulma henkilöhistorian kautta: Kaarle Suuri. - maailmankuvan laajentuminen: Silkkitie Uuden ajan murros - eurooppalaisen ihmisen maailmankuvan ja arvojen keskeiset muutokset keskiajan ja uuden ajan taitteessa: renessanssi taiteessa, reformaatio uskonnossa, maailmankuvan avartuminen tieteessä (keksinnöt ja löytöretket) Vapauden aate - Ranskan suuren vallankumouksen vaikutukset Itsevaltiuden aikakausi Euroopassa - näkökulma henkilöhistorian kautta: Ludvig XIV - Englannin siirtomaat - Amerikan yhdysvaltojen synty
--	--

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 6. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ:

Oppilas osaa hankkia tietoa menneisyydestä

Oppilas

- osaa erottaa faktan mielipiteestä
- osaa erottaa toisistaan lähteen ja siitä tehdyn tulkin.

Oppilas ymmärtää historian ilmiöitä

- kronologia: oppilas tietää, että menneisyyttä voi jaotella eri aikakausiin, ja pystyy nimeämään yhteiskunnille ja aikakausille ominaisia piirteitä
- muutos ja jatkuvuus: oppilas tunnistaa ilmiöiden jatkuvuuden eri aikakaudesta toiseen ja ymmärtää, ettei muutos ole sama kuin edistys eikä se myöskään merkitse samaa eri ihmisten ja ryhmien näkökulmasta
- syy ja seuraus: oppilas osaa eläytyä menneen ajan ihmisen asemaan: hän osaa selittää, miksi eri aikakausien ihmiset ajattelivat ja toimivat eri tavoin

Oppilas osaa käyttää historiallista tietoa

Oppilas

- osaa esittää käsiteltävästä asiasta kertomuksen siten, että hän selittää tapahtuman tai ilmiön joidenkin toimijoiden kannalta
- tietää, että jotkut asiat voidaan tulkita eri tavoin, ja hän pystyy selittämään, miksi niin tapahtuu

Yhteiset tavoitteet luokille 7–8

Historian opetuksen tehtävänä vuosiluokilla 7–8 on syventää oppilaan käsitystä historian tiedon luonteesta. Historian opetuksen tehtävänä on vahvistaa oppilaan omaa identiteettiä ja perehdyttää hänet muihin kulttuureihin ja niiden vaikutuksiin.

Oppilas oppii

- hankkimaan ja käyttämään historiallista tietoa
- käyttämään erilaisia lähteitä, vertailemaan niitä ja muodostamaan oman perustellun mielipiteensä niiden pohjalta
- ymmärtämään, että historiallista tietoa voidaan tulkita eri tavoin
- selittämään ihmisen toiminnan tarkoituksia ja vaikutuksia
- arvioimaan tulevaisuuden vaihtoehtoja käyttäen apuna historiallista muutosta koskevaa tietoa.

7. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Tavoitteena on, että 7. luokan sisällöt omaksumalla oppilas oppii keskeiset historialliset taidot ja harjaantuu ymmärtämään historiallisen tiedon luonnetta. Oppilas oppii ymmärtämään 1800-luvun ja 1900-luvun alun ihmisten elämää, keskeisiä tapahtumia ja historiallisia kehityskaaria erilaisista historiallisista näkökulmista tarkasteltuna.	Suomi 1800-luvulla ja kansallisuusaatteen synty - Elämää 1800-luvun Suomessa - 1800-luvun keskeiset valtiolliset muutokset ja kansallisuusaatteen vaikutukset Euroopassa - Kulttuuri kansallisuusaatteen heijastajana Suomessa Teollinen vallankumous - Teollistuminen ja sen vaikutukset ihmisten elämään - Kaupungistuminen Murrosten aika Suomessa - Sääty-yhteiskunnan murentuminen - Suomen venäläistäminen ja sen vastustus Suurvaltojen kilpailusta ensimmäiseen maailmansotaan - Imperialismi ja sen vaikutukset Euroopan suurvalloille ja siirtomaille - Ensimmäinen maailmansota. Sodan syyt ja seuraukset - Venäjän keisarikunnan luhistumisen syyt ja

	vuoden 1917 vallankumoukset - Suomen itsenäistyminen ja sisällissota Teknologian kehitys - Teknologisen kehityksen kiihtymisen seuraukset ihmisen hyvinvointiin.
--	---

8. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Tavoitteena on, että 8. luokan sisällöt omaksumalla oppilas oppii keskeiset historialliset taidot ja syventää käsitystään historiallisen tiedon luonteesta. Oppilas oppii ymmärtämään 1900- ja 2000-luvun ihmisten elämää, keskeisiä tapahtumia ja historiallisia kehityskaaria erilaisista historiallisista näkökulmista tarkasteltuna.	Laman ja totalitarismin aika - Maailmantalouden romahtaminen ja sen vaikutukset Eurooppaan - Elämää demokratioissa ja diktatuureissa Toisen maailmansodan aika - Toinen maailmansota, sodan syyt ja seuraukset - Suomi toisessa maailmansodassa ja sodasta selviytyminen Suomi 1950-luvulta nykypäivään - Elinkeinorakenteen muutos ja sen vaikutukset ihmisten elämään - Suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen Idän ja lännen ristiriidoista etelän ja pohjoisen vastakkainasetteluun - Kylmän sodan problematiikka - Maailman jakautuminen köyhiin ja rikkaisiin valtioihin ja siitä aiheutuvat ongelmat Elämää 1900-luvun lopulla ja 2000-luvun alussa - Länsimaisen kulutusyhteiskunnan synty ja sen vaikutukset ihmisten elämään ja ympäristöön - Tiedonvälityksen kehitys Teknologian kehitys - Maailmansodat teknologian kehityksen kiihdyttäjinä - Kulutusyhteiskunnan syntyminen

TYÖTAVAT Luokat 5-6 Opetuksen pohjana on ohjaava opetus. Ohjaavassa opetuksessa keskustellen oppilaan kanssa ohjataan häntä historiallisen ajattelun kehittymisessä. Ohjaavaan opetustyyliin kuuluu tarkka havainnointi, nimeäminen ja mallintaminen. Opetusprosessissa on samat oppimisen vaiheet: tiedon

keruu, käsittely ja tuottaminen. Ajattelun taitojen ohjaamiseen käytettävää IE ohjelmaa sillataan historiaan.

Opetuksen tarkoituksena on ohjata oppilaita käyttämään itsenäisen työskentelyn eri muotoja. Oppimisympäristön tulee olla motivoiva ja rohkaista oppilasta omatoimiseen tiedonhankintaan. Opiskelu on myös tavoitteellista ja oppilaan tulee oppia suunnittelemaan ja arvioimaan omaa työtään.

Historian opiskelu tarjoaa parhaimmillaan elämyksiä. Jossakin historian opiskelun vaiheessa pyritään elämyksellisiä opetusmenetelmiä: draama ja väittely.

Luokat 7-8

Opetuksen pohjana on ohjaava opetus. Ohjaavassa opetuksessa keskustellen oppilaan kanssa ohjataan häntä historiallisen ajattelun kehittymisessä. Ohjaavaan opetustyyliin kuuluu tarkka havainnointi, nimeäminen ja mallintaminen. Opetusprosessissa on samat oppimisen vaiheet: tiedon keruu, käsittely ja tuottaminen. Ajattelun taitojen ohjaamiseen käytettävää IE ohjelmaa sillataan historiaan.

Opetuksen tarkoituksena on ohjata oppilaita käyttämään itsenäisen työskentelyn eri muotoja. Oppimisympäristön tulee olla motivoiva ja rohkaista oppilasta omatoimiseen tiedonhankintaan. Opiskelu on myös tavoitteellista ja oppilaan tulee oppia suunnittelemaan ja arvioimaan omaa työtään.

Jossakin historian opiskelun vaiheessa pyritään elämyksellisiä opetusmenetelmiä: draama ja väittely. Tietoainesta hankitaan ja tietämystä syvennetään kirjallisuuden, kuvien, esineiden, dokumenttien, filmien avulla ja vierailukäyntejä tekemällä.

Opiskelussa korostuu yhteistoiminnallinen oppiminen. NykYTEKniikka avaa uusia visioita myös historian opetukseen ja opiskeluun.

Menetelmät

Opetuksessa käytetään tutkivaa oppimista ainakin yhden suuren projektin ajan. Oppilaat valitsevat tutkimusaiheensa kiinnostuksensa mukaan (esim. vieraat kulttuurit, keksinnöt, muoti tai valittu historian merkkihenkilö). Kurssin aikana tehdään laajahko oppilastyö.

ARVIOINTI

Luokat 5-6

Oppilaan tietoja ja taitoja arvioidaan seuraavien neljän osa-alueen puitteissa:

1) Miten hän hallitsee historian peruskäsitteet, 2) Miten hän hankkii historiallista ja yhteiskunnallista tietoa, 3) Miten hän käyttää sitä.

Arvioinnissa huomioidaan tuntityöskentely, itsenäinen työskentely sekä varsinaiset tuotokset kuten ryhmätyöt, tutkielmat ja kokeet. Näiden lisäksi arvioidaan jatkuva tuntiäyttö. Kokeilla mitataan perustietojen hallintaa ja tiedon soveltamista. Pienten tutkielmien arvioinnissa korostetaan tiedon

hakua useista eri lähteistä ja sitä miten tietoa on sovellettu ja uutta tietoa tuotettu.

Luokat 7-8

Oppilaan tietoja ja taitoja arvioidaan seuraavien neljän osa-alueen puitteissa: 1) millainen on käsitys oppilaalla on historiallisen ja yhteiskunnallisen tiedon luonteesta, 2) miten hän hallitsee historian peruskäsitteet, 3) miten hän hankkii historiallista ja yhteiskunnallista tietoa, 4) miten hän käyttää sitä.

Arvioinnissa huomioidaan tuntityöskentely, itsenäinen työskentely sekä varsinaiset tuotokset kuten ryhmätyöt, tutkielmat ja kokeet. Näiden lisäksi arvioidaan jatkuva tuntinäyttö. Kokeilla mitataan perustietojen hallintaa ja tiedon soveltamista. Tutkielmien arvioinnissa korostetaan tiedon hakua useista eri lähteistä ja sitä miten tietoa on sovellettu ja uutta tietoa kriittisesti tuotettu. Ryhmätöissä tuotoksen lisäksi korostetaan toimimista ryhmän jäsenenä, yhteistyökykyä, vastuunottamista ja toisten huomioimista.

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITERIT ARVOSANALLE 8

Tiedon hankkiminen menneisyydestä

Oppilas

- osaa erotella asiaa selittävät tekijät vähemmän tärkeistä
- pystyy lukemaan erilaisia lähteitä ja tulkitsemaan niitä.

Historian ilmiöiden ymmärtäminen

Oppilas

- kykenee sijoittamaan opiskelemansa tapahtumat ajallisiin yhteyksiinsä ja niiden avulla aikajärjestykseen.
- osaa selittää, miksi jollain elämänalueella toimittiin ennen toisin kuin nykyään.
- osaa esittää historiallisille tapahtumille syitä ja seurauksia.

Historiallisen tiedon käyttäminen

Oppilas

- pystyy vastaamaan menneisyyttä koskeviin kysymyksiin käyttämällä eri lähteistä, myös nykYTEKNOLOGIAN avulla saamaansa informaatiota
- pystyy muodostamaan tapahtumista ja ilmiöistä omia perusteltuja käsityksiä ja arvioimaan niitä.

1.2.8 Yhteiskuntaoppi

JOHDANTO

Peruskoulun yhteiskuntaopissa opiskellaan eri yhteiskuntatieteiden osa-alueita. Yhteiskuntaopin opetuksen tehtävänä on ohjata oppilasta kasvamaan yhteiskunnan aktiiviseksi ja vastuulliseksi toimijaksi. Yhteiskuntaopin opetus antaa perustiedot yhteiskunnan rakenteesta ja toiminnasta sekä kansalaisten vaikutusmahdollisuuksista. Opetuksen tarkoituksena on tukea oppilaan kasvua aktiiviseksi, suvaitsevaiseksi ja demokraattiseksi kansalaiseksi ja antaa hänelle kokemuksia yhteiskunnassa toimimisesta ja demokraattisesta vaikuttamisesta. Lisäksi opetus kehittää oppilaan kriittistä medialukutaitoa ja taitoja hakea tietoa yhteiskunnasta.

Yhteiskuntaopin opetus aloitetaan kahdeksannella luokalla yhdellä vuosiviikkotunnilla. Yhdeksännellä luokalla vuosiviikkotunteja on kaksi.

Aihekokonaisuudet

Yhteiskuntaopin opetuksessa käsitellään erityisesti aihekokonaisuuksia: Ihmisenä kasvaminen, Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys, Viestintä ja mediataito, Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys, Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta, Turvallisuus ja liikenne sekä Ihminen ja teknologia.

Koulun painoalueet

Yhteisenä tavoitteena eri oppiaineissa opettelemme tarkkaavaisuutta, havaitsemista, muistitoimintoja, käsitteellistämistä, ajattelua, päätöksentekoa, suunnittelua, ongelmanratkaisua ja sisäistä motivaatiota. Vaativimpia tavoitteita (pätöksentekoa, suunnittelua, ongelmanratkaisua ja sisäistä motivaatiota) harjoittelemme ikätasolle sopivalla tavalla. Tämän lisäksi koulun painoalueita on käsitelty tarkemmin äidinkielessä, matematiikassa ja luonnontieteellisissä aiheissa.

8. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Tavoitteet kahdeksannella ja yhdeksännellä luokalla ovat osittain päällekkäisiä. Oppilas - saa käsityksen yhteiskunnallisen tiedon luonteesta - ymmärtää, että yhteiskunta on historiallisesti muotoutunut - oppii hankkimaan ja soveltamaan yhteiskuntaa käsittelevää tietoa kriittisesti - oppii tuntemaan julkiset palvelut - saa valmiuksia työnteon kunnioittamiseen - oppii ymmärtämään yhteiskunnallisten päätösten vaikutuksia kansalaisten elämään	Yksilö yhteisön jäsenenä - Perhe, erityyppiset yhteisöt, vähemmistö- ja osakulttuurit sekä yhteiskunta - Kansalaisen oikeudet ja velvollisuudet - Yksilön mahdollisuudet toimia kotikunnassa, oman valtion kansalaisen Pohjoismaissa ja Euroopan unionissa Yksilön hyvinvointi - Hyvinvointiyhteiskunnan eri ulottuvuudet: esim. tulonsiirrot ja muut tukimuodot, eläkkeet, terveydenhoito

	- Tasa-arvo ja kestävä kehitys sekä muut keinot hyvinvoinnin edistämiseksi Työelämä - Työnhaku - Työsuhde
--	--

9. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Yhdeksännellä luokalla yhteiskuntaopin opetuksen tehtävänä on syventää oppilaan käsitystä yhteiskunnallisen tiedon luonteesta. Oppilas - oppii hankkimaan ja soveltamaan yhteiskuntaa ja talouselämää käsittelevää tietoa kriittisesti ja toimimaan aktiivisena vaikuttajana - oppii yrittäjyyden, taloudenpidon ja kansantalouden perusteet ja ymmärtää niiden merkityksen yhteiskunnan hyvinvoinnin tekijänä - oppii ymmärtämään yhteiskunnallisten päätösten vaikutuksia kansalaisten elämään - kiinnostuu yhteiskunnallisesta osallistumisesta ja vaikuttamisesta - oppii tarkastelemaan ja kehittämään osaamistaan vastuullisena kuluttajana ja yhteiskunnallisena toimijana - tuntee tekojensa oikeudelliset ja taloudelliset seuraamukset	Työelämä - Työmarkkinajärjestöt osana suomalaista yhteiskuntaa - Työttömyys yhteiskunnallisena ilmiönä ja sen hoito - Yrittäjyys ja yritystoiminta Yksilön talous ja kansantalous - Yksityisen taloudenpidon periaatteet - Yksilö ja kotitaloudet kuluttajina ja talouden toimijoina - Pankkien toiminta ja sijoittaminen - Rahan arvon muuttuminen - Ulkomaankaupan ja globaalitalouden merkitys - Talouskasvun merkitys yhteiskunnan kannalta Valta, vaikuttaminen ja päätöksenteko - Kansalaisen mahdollisuudet vaikuttaa - Demokratia, vaalit, vaalijärjestelmät ja äänestäminen - Poliitiikan ja hallinnon toimijat kunnallisella, valtakunnallisella ja EU-tasolla - Joukkoviestintä ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen Kansalaisen turvallisuus - Poliisin toiminta - Oikeusjärjestelmä, yksilön oikeudet ja velvollisuudet sekä oikeudellinen vastuu - Turvallisuuspolitiikka osana ulkopolitiikkaa - Maanpuolustus ja siviilipalvelus

TYÖTAVAT

Oppilaita harjaannutetaan yleiseen keskusteluun ja pohdiskelevaan pari- ja ryhmätyöhön sekä yksilölliseen työskentelyyn. Opetuksessa pyritään käyttämään monipuolisia ja tarkoituksenmukaisia työtapoja.

Opetuksen pohjana on ohjaava opetus. Ohjaavassa opetuksessa keskustellen oppilaan kanssa ohjataan häntä yhteiskunnallisen ajattelun kehittymisessä. Ohjaavaan opetustyyliin kuuluu tarkka havainnointi, nimeäminen ja mallintaminen. Opetusprosessissa on samat oppimisen vaiheet: tiedon keruu, käsittely ja tuottaminen.

Opetuksen tarkoituksena on ohjata oppilaita käyttämään itsenäisen työskentelyn muotoja. Oppimisympäristön tulee olla motivoiva ja rohkaista oppilasta omatoimiseen tiedonhankintaan. Opiskelu on tavoitteellista ja oppilaan tulee oppia suunnittelemaan ja arvioimaan omaa työtään

ARVIOINTI

Oppilaan tietoja ja taitoja arvioidaan seuraavien neljän osa-alueen puitteissa: 1) millainen käsitys oppilaalla on yhteiskunnallisen tiedon luonteesta, 2) miten oppilas hallitsee yhteiskunnallisen tiedon peruskäsitteet, 3) kuinka oppilas hankkii yhteiskunnallista tietoa, 4) miten oppilas käyttää yhteiskunnallista tietoa.

Yhteiskuntaopissa arvioidaan oppilaan yhteiskunnallisia tietoja, taitoja ja harrastuneisuutta. Arviointi perustuu oppituntien aikana osoitettuun jatkuvaan näyttöön, kirjallisiin kokeisiin, mahdollisiin muihin työnäyttöihin sekä koulutyössä osoitettuun kiinnostukseen yhteiskuntaa ja siinä toimimista kohtaan.

PÄÄTTÖARVIOINNI KRITEERIT ARVOSANALLE 8

Yhteiskunnallisen tiedon hankkiminen ja käyttäminen

Oppilas

- Kykenee tulkitsemaan kriittisesti median välittämiä tietoja, tilastoja ja graafisia esityksiä
- Pystyy perustelemaan käsityksiään yhteiskunnallisista asioista
- Osaa vertailla yhteiskunnallisen päätöksenteon ja taloudellisten ratkaisujen eri vaihtoehtoja ja niiden seurauksia

Yhteiskunnallisen tiedon ymmärtäminen

Oppilas

- Ymmärtää, että yhteiskunnallisessa päätöksenteossa ja taloudellisissa ratkaisuissa on olemassa useita eri vaihtoehtoja
- Ymmärtää yhteiskunnallisen ja taloudellisen toiminnan eettisiä kysymyksiä

1.2.9 Taito- ja taideaineet

Taiteen ja kulttuurin merkitys ja tavoitteet

Tavoitteena on innostaa oppilasta ilmaisemaan itseään taiteen alueilla. Musiikillisella ja kuvallisella työskentelyllä pyritään rakentamaan myönteistä minäkuvaa. Oppilas saa kokemustietoa, jonka lähtökohtana ovat aistihavainnot, mielikuvat, tunne-elämykset, tiedot ja taidot. Kehittymisessä korostuu leikinomaisuus, iloinen yhdessäolo ja ryhmässä toimiminen. Kannustava ilmapiiri luo edellytykset myönteisille taidekokemuksille. Oppilasta ohjataan pitkäjänteisyyteen ja oma-aloitteisuuteen. Oppilaan omien oivallusten, valintojen ja päätöksiensä arvostaminen edesauttavat oppijan minän kehitystä ja selviytymistä muissa arkipäivän tilanteissa. Oppilasta ohjataan arvostamaan omaa ja muiden kulttuuriympäristöä ja muuta kulttuuriperintöä sekä aktiivisesti vaalimaan sitä ja hahmottamaan itsensä osana oman kulttuurinsa jatkumoa. Opetuksessa huomioidaan kestävän kehityksen periaatteet.

1.2.9.1 Musiikki

JOHDANTO

Musiikinopetus on taide- ja kulttuurikasvatusta. Sen tehtävänä on herättää ja ylläpitää oppilaan kiinnostusta musiikkia kohtaan sekä perehdyttää hänet musiikilliseen kulttuuriperintöön. Musiikinopetus auttaa oppilasta löytämään musiikin alueelta kiinnostuksen kohteensa sekä rohkaisee oppilasta tekemisen kautta musiikilliseen itseilmaisuun, antaa hänelle musiikillisen ilmaisun välineitä ja tukee hänen itsetuntoaan. Musiikilliset elämykset rakentavat oppilaan tunne-elämää, minkä vuoksi musiikinopetuksen edellytyksenä on positiivinen ja kannustava ilmapiiri. Musiikki kehittää yksilöllisiä taitoja, mutta myös sosiaalisten taitojen merkitys on suuri yhteismusisoinnissa.

TAVOITTEET

Koulumme musiikinopetuksen tavoitteena on, että oppilas kokee musisoinnin iloa, saa myönteisiä elämyksiä ja hallitsee musiikillisen ilmaisun perustiedot ja -taidot.

AIHEKOKONAISUUDET:

Musiikissa käsitellään etenkin seuraavia aihekokonaisuuksia: Ihmisenä kasvaminen, Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys sekä Ihminen ja teknologia.

KOULUN PAINOALUEET:

Yhteisenä tavoitteena eri oppiaineissa opetlemme tarkkaavaisuutta, havaitsemista, muistitoimintoja, käsitteellistämistä, ajattelua, päätöksentekoa, suunnittelua, ongelmanratkaisua ja sisäistä motivaatiota. Vaativimpia tavoitteita (pätöksentekoa, suunnittelua, ongelmanratkaisua ja sisäistä motivaatiota) harjoittemme ikätasolle sopivalla tavalla. Tämän lisäksi koulun painoalueita on käsitelty tarkemmin äidinkielessä, matematiikassa ja luonnontieteellisissä aiheissa.

Vuosiluokkien 1-4 yhteiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Tavoitteet:

Oppilas oppii:

- käyttämään luontevasti omaa ääntään ja ilmaisemaan itseään laulaen, soittaen ja liikkuen sekä ryhmässä että yksin
- kuuntelemaan ja havainnoimaan keskittyneesti ja aktiivisesti ääniympäristöä ja musiikkia
- käyttämään musiikin eri elementtejä musiikillisen keksinnän aineksina
- ymmärtämään musiikillisen maailman monimuotoisuutta
- toimimaan vastuullisesti musisoivan ryhmän jäsenenä sekä musiikin kuuntelijana.

Keskeiset sisällöt:

- äänenkäytön harjoituksia puhuen, loruillen ja laulaen, ikäkauteen sopivia laululeikkejä
- lauluohjelmistoa sekä moniäänisyyteen valmentavia lauluharjoituksia
- yhteissoittoon valmentavia harjoituksia ja soitto –ohjelmistoja keho-, rytmi- ja melodia ja sointusoittimilla lähtökohtana perussyketajua kehittävät harjoitukset
- monenlaisen musiikin kuuntelua erilaisia aktivointikeinoja käyttäen sekä omien elämysten, mielikuvien ja kokemusten kuvailua
- musiikillista keksintää äänikerronnan, pienimuotoisten äänisommitelmien ja improvisoinnin keinoin
- musiikin elementteihin – rytmiin, melodiaan, harmoniaan, dynamiikkaan, sointiväriin ja muotoon – liittyvää peruskäsitteistöä musisoinnin, kuuntelun, liikunnan ja musiikillisen keksinnän yhteydessä
- laulu-, soitto- ja kuunteluohjelmistoa, joka tutustuttaa oppilaan sekä suomalaisen että muiden maiden ja kulttuurien musiikkiin ja sisältää esimerkkejä eri aikakausilta ja eri musiikin lajeista

Yhteiset tavoitteet vuosiluokille 1-2

Oppilas kokee iloa ja saa myönteisiä kokemuksia.

Oppilas hallitsee musiikillisen ilmaisun perustietoja ja perustaitoja.

Oppilas oppii luonnollista äänenkäyttöä ja rohkaistuu omaan musiikilliseen ilmaisuun laulaen, soittaen ja liikkuen sekä ryhmässä, pareittain ja yksin.

Oppilas oppii kuuntelemaan ja havainnoimaan keskittyneesti ja aktiivisesti ääniympäristöä ja musiikkia.

Oppilas tutustuu leikinomaisesti ja kokemusperäisesti erilaisiin musiikkiin liittyviin käsitteisiin.

1. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Laulaminen - Oppilas tutustuu terveen äänenkäytön perusteisiin. - Oppilas rohkaistuu ja innostuu laulamaan.	Laulaminen - Oppilas tutustuu terveen äänenkäytön perusteisiin. - Oppilas rohkaistuu ja innostuu laulamaan.
Soittaminen - Oppilas tutustuu mahdollisuuksien mukaan	Soittaminen - Oppilas tutustuu mahdollisuuksien mukaan

koulun rytmisoittimiin. - Harjoitellaan oikeita soitto-otteita - Käytetään mahdollisimman paljon keho-soittimia Kuunteleminen - Harjoitellaan kuuntelemaan ja havainnoimaan keskittyneesti erilaista musiikkia ja ääniä - Harjoitellaan yleisönä olemista Musiikkiliikunta - Oppilas osallistuu helppoihin laululeikkeihin. Musiikkitieto - Oppilas tutustuu musiikin peruskäsitteisiin	koulun rytmisoittimiin. - Harjoitellaan oikeita soitto-otteita - Käytetään mahdollisimman paljon keho-soittimia Kuunteleminen - Harjoitellaan kuuntelemaan ja havainnoimaan keskittyneesti erilaista musiikkia ja ääniä - Harjoitellaan yleisönä olemista Musiikkiliikunta - Oppilas osallistuu helppoihin laululeikkeihin. Musiikkitieto - Oppilas tutustuu musiikin peruskäsitteisiin Keskeiset sisällöt - Lauletaan yksiäänisiä lastenlauluja - Lauletaan eri aihepiireihin liittyviä, vuodenaikoihin ja yhteisiin juhliin liittyviä lauluja - Aloitetaan tutustuminen rytmi ja melodia-soitinten maailmaan - Opetellaan oikeat rytmisoitinten soitto-otteet - Kehosoittimilla soittamista - Eri musiikinlajien kuuntelemista - Ympäristön äänimaailman ja hiljaisuuden kuuntelemista - Kuulonhuolto - Musiikkisadut - Eläytymistä liikunnan avulla musiikin maailmaan - Harjoitellaan helppoja laululeikkejä - Musiikin peruskäsitteisiin tutustumista laulaen, soittaen, kuunnellen ja liikkuen, ei siis teoriana opiskellen - rytmi: perus- ja melodiarytmi - melodia: solo-tutti - sointiväri: soittimien ja muiden äänilähteiden tunnistamista - dynamiikka: hiljainen – voimakas - tempo: nopea-hidas
--	---

	- harmonia: duuri-molli - muoto: AA, AB
--	--

2. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Laulaminen - Oppilaan äänenkäyttö varmistuu ja hän osaa jo käyttää yksinkertaisia nyanssivaihteluita. - Oppilas laulaa mielellään. Soittaminen - Oppilas säestää helppoja säestystehtäviä rytmisoittimilla. - Oppilas käyttää kehosoittimia luonnollisena osana musiikillista ilmaisuaan. Kuunteleminen - Oppilas kuuntelee ja havainnoi keskittyneesti musiikkia ja ääniä. - Oppilas harjoittelee yleisönä olemista Musiikkiliikunta - Oppilas liikkuu musiikin rytmin ja ohjeiden mukaan - Oppilas osallistuu laululeikkeihin Musiikkitieto - Oppilas syventää musiikin peruskäsitteiden tuntemustaan	- Lauletaan mahdollisimman monipuolisesti lapsen äänialalle sopivia yksiaänisiä lastenlauluja. - Lauletaan eri aihepiireihin liittyviä, vuodenaikoihin ja yhteisiin juhliin liittyviä lauluja. - Tutustutaan rytmi- ja melodiasoittimiin - Kehosoittimilla soittamista - Pieniä säestystehtäviä lauluihin ja musiikkiliikuntaan mahdollisuuksien mukaan. - Eri musiikinlajien kuuntelemista - Ympäristön äänimaailman ja hiljaisuuden havainnointia - Kuulonhuolto - Musiikkisadut - Eläytymistä liikunnan avulla musiikin maailmaan - Liikkumista perus- ja melodiarytmin mukaan - Laululeikit ja tanssit - Musiikin peruskäsitteisiin tutustumista laulaen, soittaen, kuunnellen ja liikkuen, ei siis teoriana opiskellen - rytmi: perus- ja melodiarytmi - melodia: soolo-tutti, korkea-matala - sointiväri: soittimien ja muiden äänilähteiden tunnistamista - dynamiikka: hiljainen – voimakas, hiljentyen - voimistuen - tempo: nopea-hidas - harmonia: duuri-molli - muoto: ABA

3. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas - kehittyä oman äänensä hallinnassa	Laulu - lauletaan kansanlauluja ja muutakin

- kokee onnistumista ja iloa - rohkaistuu esiintymään ja oppii kunnioittamaan toisten esityksiä - tuntee suomalaista musiikkia - osaa soittaa erilaisia rytmisoittimia ja tutustuu rytmimerkkien alkeisiin - oppii soittamaan jotain melodiasoitinta ja tutustuu nuottikirjoituksen alkeisiin - erottaa duurin ja mollin toisistaan kuulemalla	suomalaista musiikkia - tutustutaan suomalaiseen juhlaperinteeseen ja opitaan arvostamaan sitä laulujen avulla - lauletaan lastenkulttuurin klassikkoja ja muuta ikäkauteen sopivaa lauluohjelmistoa Soitto - käytetään kehosoitinta musiikillisen ilmaisun keinona ja tukena - soitetaan rytmisoittimia säestäen ja improvisoiden - harjoitellaan yksinkertaisten melodioiden soittamista Kuuntelu - kuunnellaan musiikkisatuja sekä eri tunnelmiin liittyvää musiikkia - kuunnellaan lastenkulttuurin klassikkoja - harjoitellaan havainnoivaa, heittäytyvää ja erittelevää kuuntelua keskittyneesti Musiikkiliikunta - harjoitellaan liikettä apuna käyttäen tasa- ja kolmijakoisia rytmiä - eläydytään eri rytmeihin - opetellaan laululeikkejä Musiikkitieto - harjoitellaan helppojen tasa- ja kolmijakoisten rytmien merkitsemistä - opitaan käsitteet tahti, tahtiosoitus, kertaus ja kertosäe - tutustutaan nuottien ja taukojen aika-arvoihin (1/1, 1/2, 1/4, 1/8 sekä vastaavat tauot) - tunnistetaan duuri- ja mollisoinnun ero kuulemalla
---	---

4. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas - tuntee pohjoismaista ja balttialaista musiikkia - osaa soittaa jotain melodiasoitinta nuoteista - ymmärtää ja kokeen perussykkeen - tunnistaa tavallisimpia orkesterisoittimia niiden sointivärin ja kuvan perusteella	Laulu - lauletaan pohjoismaista ja balttialaista musiikkia - perehdytään suomalaiseen juhlaperinteeseen laulujen avulla Soitto - käytetään kehosoitinta musiikillisen ilmaisun keinona ja tukena

	- soitetaan melodiasoittimilla improvisoiden - keksien omia melodioita nuotintaen niitä - käytetään myös monipuolisesti rytmisoittimia Kuuntelu - kuunnellaan monipuolisesti erilaista musiikkia - osataan ilmaista kuuntelukokemusta sanallisesti, kuvallisesti tai liikkeen avulla Musiikkiliikunta - eläydytään eri rytmeihin - opetellaan laululeikkejä - harjoitellaan joitakin tansseja Musiikkitieto - hallitaan nuottien ja taukojen aika-arvot (1/1, 1/2, 1/4, 1/8 sekä vastaavat tauot) - opitaan C-duuri- ja a-molliasteikko - 2/4, 3/4, 4/4 –tahtilajit - opiskellaan eri muotorakenteita - tutustutaan alustavasti tavallisimpiin sinfoniaorkesterisoittimiin niiden soinnin ja kuvan perusteella - tutustutaan musikaaleihin ja elokuvamusiikkiin
--	---

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 4. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Oppilas

- osaa käyttää ääntä niin, että hän pystyy osallistumaan yksiaäniseen yhteislauluun
- hahmottaa musiikin perussykkeen niin, että pystyy osallistumaan soittamisen harjoitteluun ja yhteissoittoon
- osaa toimia musisoivan ryhmän jäsenenä ottaen huomioon muut ryhmän jäsenet
- hallitsee lauluohjelmistoa, josta osan ulkoa
- osaa yksin ja ryhmän jäsenenä ääntä, liikettä, rytmiä tai melodiasäntä käyttäen keksiä omia musiikillisia ratkaisuja esimerkiksi kaiku-, kysymys/vastaus- ja soolo/tutti-harjoituksissa
- tunnistaa kuulemaansa musiikkia ja osaa ilmaista kuuntelukokemustaan verbaalisesti, kuvallisesti tai liikkeen avulla
- osaa toimia musisoivan ryhmän jäsenenä ottaen huomioon muut ryhmän jäsenet

Vuosiluokkien 5-9 yhteiset tavoitteet

Oppilas

- ylläpitää ja kehittää osaamistaan musiikillisen ilmaisun eri alueilla musisoivan ryhmän jäsenenä toimien

- oppii kriittisesti tarkastelemaan ja arvioimaan erilaisia ääniympäristöjä sekä laajentaa ja syventää musiikin eri lajien ja tyylien tuntemustaan
- oppii ymmärtämään musiikin elementtien, rytmin, melodian, harmonia, dynamiikan, sointivärien ja muodon tehtävää musiikin rakentumisessa sekä käyttämään niitä ilmaisevia käsitteitä ja merkintöjä
- rakentaa luovaa suhdettaan musiikkiin ja se ilmaisumahdollisuuksiin musiikillisen keksinnän keinoin

Vuosiluokkien 5-9 yhteiset keskeiset sisällöt

- äänenkäyttöä ja ääni-ilmaisua kehittäviä harjoituksia sekä eri tyyliä ja lajeja edustavaa yksi- ja moniäänistä ohjelmistoa, josta osa ulkoa
- yhteissoittotaitoja kehittäviä harjoituksia sekä monipuolisesti eri musiikkityylejä ja – kulttuureja edustavaa soitto-ohjelmistoa
- monipuolista kuunteluohjelmistoa ja sen jäsentämistä ajallisesti, paikallisesti ja kulttuurisesti
- omien musiikillisten ideoiden kokeilua improvisoiden, säveltäen ja sovittaen esimerkiksi laulua, soittimia, liikettä ja musiikkiteknologiaa käyttäen.

5. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas - tutustuu bändisoiton alkeisiin - oppii keskeisiä oppikirjojen laulujen rakenteita - tunnistaa sinfoniaorkesterin soittimet	Laulu - lauletaan lauluja eri maanosista oppilaiden harrastuneisuuden ja kiinnostuksen mukaan - ohjataan oppilasta luonnolliseen äänenkäyttöön ja pyritään laajentamaan oppilaan äänialaa - ohjataan oppilasta oikeaan hengitystekniikkaan - tutustutaan helppoihin kaksiaänisiin lauluihin Soitto - harjoitellaan bändisoiton eli kitaran, sähköbasson ja rumpujen alkeita oppilaiden edellytysten mukaan - pyritään käyttämään musiikkitiedossa opittuja tietoja ja taitoja laulujen säestyksissä ja yhteissoittotehtävissä Kuuntelu - harjoitellaan sointuasteiden I, IV ja V erottamista kuuntelemalla - kuunnellaan musiikkia eri maanosista - tutustutaan joihinkin säveltaiteen eri tyyliä edustaviin keskeisiin teoksiin Musiikkiliikunta - tuetaan mahdollisuuksien mukaan

	elämyksellistä oppimista musiikkiliikunnan avulla Musiikkitieto - harjoitellaan helppojen sävelaiheiden ja rytmien kuuntelemista, niiden toistamista korvakuulolta ja merkitsemistä nuotein ja rytmimerkein - ymmärretään sävelen ja soinnun ero sekä melodian että harmonian käsitteet - kerrataan C-duuri- ja a-molliasteikot sekä opitaan muodostamaan duurista ja mollista kolmisointu - korotus-, alennus- ja palautusmerkki laulun ja soiton yhteydessä - laulujen rakenteet (maalit, coda, kertaukset yms.) - opitaan sinfoniaorkesterin kokoonpano ja laajennetaan orkesterisoitinten tuntemusta - tutustutaan oopperaan ja balettiin taidemuotoina
--	--

6. LUOKAN KUNTAKOHTAINEN OPETUSSUUNNITELMA

Tavoitteet

Oppilas

- ymmärtää äänen- ja kuulonhuollon merkityksen
- kehittyy oman äänensä hallinnassa
- kehittyy laulajana ja soittajana
- laajentaa musiikillista tietämystään

6. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Laulu - Oppilas - hallitsee terveen äänenkäytön perusteet - tutustuu kaksiaäniseen laulamiseen - käyttää ääntään rohkeasti ja monipuolisesti myös omien musiikillisten ideoiden toteuttamisessa Soitto - Oppilas - saa myönteisiä kokemuksia yhteissoitosta - hallitsee kaksi- ja kolmijakoisen sykkeen soittamisen jollakin soittimella	Laulu: - monipuolista yksi- ja kaksiaänistä lauluohjelmistoa, josta osa osataan ulkoa - erilaisia äänenkäytön harjoituksia Soitto: - yhteissoittotaitoja kehittäviä harjoituksia ja monipuolista soitto-ohjelmistoa - omien musiikillisten ideoiden toteuttamista soiton avulla

- harjoittelee soittamista niin keho-, rytm-, melodia kuin sointusoittimillakin - saa kokemuksia omien musiikillisten ideoiden toteuttamisesta - tutustuu bändisoittimiin Kuuntelu - Oppilas - oppii havainnoimaan ja kuuntelemaan monenlaista musiikkia keskittyneesti - ymmärtää kuulonhuollon merkityksen ja hiljaisuuden tarpeen - osaa suhtautua kriittisesti jatkuvasti soivaan taustamusiikkiin Teoria - Oppilas - hallitsee nuottien aika-arvot 1/16- osanuotista kokonuottiin - osaa C-duuri ja a-molliasteikot - ymmärtää korotus, alennus- ja palautusmerkkien vaikutuksen - erottaa kuuntelemalla duurin ja mollin - tietää soinnun ja sävelen eron ja ymmärtää melodian ja harmonian käsitteet - oppii seuraamaan kappaleiden rakenneperiaatteita - tunnistaa tasajakoisen ja kolmijakoisen rytmin Musiikkitieto - Oppilas - tunnistaa sinfoniaorkesterin soitinryhmät ja yksittäisiä soittimia - tunnistaa muutamia klassisen musiikin keskeisiä säveltäjiä ja heidän teoksiaan - tutustuu klassisen musiikin keskeisiin tyyliuuntiin - tutustuu suomalaiseen kansanmusiikkiin ja maailmanmusiikkiin	- oikeat soittoasennot ja otteet Kuuntelu: - eri tyylisten teosten havainnoivaa kuuntelua - tietoa kuulonsuojelusta - eri tavoin ihmiseen vaikuttavan musiikin kuuntelua Teoria: - nuottien ja taukojen aika-arvot, 1/16-1/1 - c-duuri ja a-molli - ylennys-, alennus-, ja palautusmerkit - duuri- ja molli - sointu, sävel, melodia ja harmonia käsitteinä - laulujen rakenteet (kertaukset, maalit, coda jne.) - $\frac{3}{4}$ ja $\frac{4}{4}$ Musiikkitieto: - sinfoniaorkesterin soitinryhmät ja soittimet - keskeisiä klassisen musiikin säveltäjiä ja sävellyksiä - klassisen musiikin tärkeimmät tyyliuunnat - suomalaista kansanmusiikkia ja eri kulttuurien musiikkia
7. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas - saa riittävät perustiedot ja –taidot sekä valmiudet kehittyä musiikissa harrastuneisuuden kautta - kasvattaa ymmärrystään musiikin eri osa-alueiden merkityksestä oman musisointinsa	Laulaminen - ymmärretään, että laulaminen ja äänenkäyttö on osa persoonaa - jatketaan yhteislaulamisen perinnettä Soitto

avulla - osaa analysoida kuulemaansa ja laulamaansa/soittamaansa musiikkia	- opetellaan yhteismusisoinnin avulla bändisoiton kannalta tärkeiden instrumenttien (laulu, kitara, basso, kosketin- ja lyömäsoittimet) perusteita Kuuntelu - kehitetään kuuntelua tutustumalla erilaisiin äänenkuviin - tutustumista musiikillisen ilmaisun eri muotoihin - kuunnellaan klassista kamari-, orkesteri- ja kuoromusiikkia sekä oopperaa - kuunnellaan eri aikakausien ja kulttuurien musiikkia - musiikin teknologiaa: - sähköisten soittimien laitteet (vahvistimet ja liittimet) - äänentoiston alkeita - musiikin tallentamisen perusteita - MIDI eli tietotekniikan soveltaminen musiikkiin Musiikkitieto - tutustutaan klassisen ja populaarimusiikin historiaan - käydään läpi klassisen kamari- ja orkesterimusiikin soittimistoa sekä eri kuorokokoonpanoja äänityyppineen
---	--

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITERIT ARVOSANALLE 8

Oppilas

- osallistuu yhteislauluun ja osaa laulaa rytmisesti oikein sekä melodialinjan suuntaisesti
- hallitsee jonkin rytmi-, melodia- tai sointusoittimen perustekniikan niin, että pystyy osallistumaan yhteissoittoon
- osaa kuunnella musiikkia ja tehdä siitä havaintoja sekä esittää perusteltuja näkemyksiä kuulemastaan
- osaa kuunnella sekä omaa että muiden tuottamaa musiikkia niin, että pystyy musisoimaan yhdessä muiden kanssa
- tunnistaa ja osaa erottaa eri musiikin lajeja ja eri aikakausien ja kulttuurien musiikkia
- tuntee keskeistä musiikin käsitteistöä musisoinnin ja kuuntelun yhteydessä
- osaa käyttää musiikin elementtejä rakennusaineina omien musiikillisten ideoidensa ja ajatustensa kehittämisessä ja toteutuksessa

MUSIIKKI VALINNAISAINEENA

Vuosiluokat 8 – 9

2x2vvh

- Syvennetään soittamisen ja laulamisen valmiuksia oppilaiden lähtötason mukaan.
- Perehdytään pop- ja jazzmusiikin historiaan sekä kuuntelemalla että soittamalla ja laulamalla. Otetaan mukaan myös oppilaiden omia soittimia.
- Opiskellaan bändisoittoa, yhtyelaulua ja nuotinlukutekniikkaa. Osallistutaan projekteihin koulun yhteistyökumppaneiden kanssa ja valmistetaan esityksiä.
- Ohjelmistoa valitaan yhdessä ryhmän kanssa.

2x1vvh

- Opiskellaan kitaralla ja koskettimistolla soittamista.
- Harjoitellaan bändisoittamisen alkeita, sointumerkeistä soittamista, mikrofonilaulua ja nuotinlukutekniikkaa.
- Painopiste on populaarimusiikissa ja ohjelmistoa valitaan yhdessä ryhmän kanssa.

TYÖTAVAT

Musiikkia opiskellaan laulaen, soittaen, kuunnellen ja liikkuen yksin ja ryhmissä. Laulun ja soiton opetuksessa korostuu yhteistoiminnallisuus. Kaikkia motivoidaan laulamaan ja soittamaan.

Laulaessa huomioidaan luonnollinen äänenkäyttö siten, että valitaan ikätasolle ja äänialalle sopivia lauluja. Myöhemmin tehdään säännöllisesti äänenkäyttöharjoituksia. Tunneilla tehdään äänenkäyttöharjoituksia. Laulut integroidaan muihin aineisiin. Laulamissa keskitytään aluksi yksiaänisiin kappaleisiin, mutta vähitellen oppilaiden taitojen mukaan kaksi- ja moniääniseen ohjelmistoon. Soittamisessa järjestetään harjoittelu- ja yhteismusisointimahdollisuuksia sekä tunneilla että koulun esityksissä, joissa musiikilla on olennainen tekijä. Juhlissa ja muissa koulun yhteisissä tilaisuuksissa oppilaat saavat esittää taitojaan ja hankkia esiintymiskokemusta.

Musiikin kuuntelussa keskitytään tyyliltään erilaisten äänitteiden ja elävän, oppilaiden oman musiikin kuunteluun. Kuuntelu voi olla mm. havainnoivaa, heittäytyvää tai erittelevää. Kuuntelutehtävissä analysoidaan ikäkausi huomioiden kappaleiden ja sävellysten sisältöä musiikillisen rakenteen ja tyylillisten seikkojen perusteella. Mahdollisuuksien mukaan oppilaat tutustuvat pääkaupunkiseudun musiikkitarjontaan ja vierailijoihin. Myös musiikin kuuntelu integroidaan muihin oppiaineisiin.

Musiikin tunneilla harjoitellaan erilaisia laululeikkejä ja tansseja. Oppilaita rohkaistaan eläytymään musiikkiin liikkeen avulla. Musiikissa opetellaan myös joitakin tansseja.

Musiikkitiedon peruskäsitteisiin tutustutaan laulamisen, soittamisen, kuuntelun ja musiikkiliikunnan avulla. Yleisen musiikkitiedon, erityisesti musiikin historian ja soitinopin avulla laajennetaan musiikillista yleissivistystä. Erityisesti tietokoneella toteutetut projekti- ja ryhmätyöt soveltuvat tällöin työtavoiksi.

ARVIOINTI

Musiikin arviointi on jatkuvaa. Opettaja seuraa oppilaiden aktiivisuutta oppitunneittain ja antaa oppilaille jatkuvaa suullista palautetta. Arviointi perustuu oppilaan aktiivisuuteen, työskentelyyn sekä tietoihin ja taitoihin sekä itsearviointiin. Lisäksi on kirjallisia kuulusteluja musiikkiedosta, kuuntelukokeita ja soitto/laulunäytteitä.

Musiikin eri osa-alueiden tavoitteiden oppimista arvioidaan kunkin vuosiluokan tavoitteiden mukaisesti. Opettaja huomioi sekä yhteistoiminnalliset että yksilölliset taidot. Arvioinnissa painottuu innokas asenne musiikkiin ja sen tuottamiseen. Lukuvuoden mittaan oppilas saa palautetta siitä, miten hän on edistynyt asetetuissa tavoitteissa. Erityisosaaminen on huomioitava arvioinnissa.

Alimman hyväksytyn arvosanan (5) tuntomerkit:

Oppilas saa arvosanan 5, jos on näyttöä siitä, että hän pyrkii tavoitteiden saavuttamiseen, vaikka hän onnistuukin vain osittain.

1.2.9.2 Kuvataide

JOHDANTO

Yhtenäisessä Aurinkolahden peruskoulussa kuvataide rakentuu saumattomaksi kokonaisuudeksi ensimmäisestä aina yhdeksänteen luokkaan. Kulttuurin kuvallistuksessa oppiaine käsittelee laajasti ja monipuolisesti erilaisia taiteen ja visuaalisen alueita sekä ilmenemismuotoja ympäristössä. Kuvataiteen monenlaiset traditiot ja tavat ovat oppiaineen keskeisiä mielenkiinnon kohteita ja kasvattavat oppilaan kuvallista ajattelua. Taide ja kuva ovat kulttuurin rakennusaineita, jota oppiaine tutkiikin kehittäen ymmärtämystä eri kuvakulttuureihin. Kuvataide käsitetään kommunikaationa ja se yhdistyy myös muihin koulun oppiaineisiin, kuten muihin taitoaineisiin, tietotekniikkaan, historiaan ja äidinkieleen. Kuvan avulla avataan ajattelua, ja oppiaine tuottaakin ennen kaikkea henkistä pääomaa. Kuvan tekeminen ja sen tarkastelu ovat tasapainoisessa suhteessa – ne molemmat kehittävät henkilökohtaista suhdetta taiteeseen. Kuvailmaisun tekniikat ja välineet tukevat kuvallisen ajattelun kehittymistä. Kuvailmaisuus jäsentää havaintoja ja kokemuksia elämästä ja ympäristöstä. Kuvataideopetuksen oppimisympäristöinä toimivat koulutilojen ohella niin lähiympäristö (luonto- ja kaupunkiympäristö) kuin virtuaalisetkin ympäristöt, kaupungin kulttuuritarjontaa unohtamatta. Kuvataiteen henkinen oppimisympäristö on hyväksyvä, kannustava, yhteistyötä ja uutta etsivä sekä sosiaalisesti avoin.

Kuvataide kehittää oppilaan itseilmaisua ja -tuntemusta, kädentaitoja, sosiaalisia taitoja, maailmankuvaa, sekä auttaa tiedostamaan ja ymmärtämään laajempia kulttuurin ja kuvallisen alueita. Kuvataide käsittelee mm. esteettisiä ja eettisiä arvoja.

Aihekokonaisuudet

Opetussuunnitelman aihekokonaisuuksista kuvataiteeseen linkittyvät *kasvu ihmisyyteen, kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys, viestintä ja mediataito*, sekä *ihminen ja teknologia*. Kuvataiteen mahdollistama itseilmaisuus tukee itsetuntemuksen ja ihmisyyden käsittelyä. Kuvakulttuureiden tuntemus kehittää käsityksiä tutuista ja vieraammista kulttuureista, ja (puhe)kielestä osin riippumaton visuaalinen ilmaisu luo osittain yhteisen kielen eri kulttuureiden välille. Arkkitehtuuriin, muotoiluun ja luonnon ympäristöihin tutustuminen kehittävät kulttuuri-identiteettiä. Viestintä ja mediataito sisältyvät jo itsessään oleellisina aihealueina kuvataiteeseen ja ovat näin erityisen mielenkiinnon kohteina. Ihminen ja teknologia tulevat kuvataiteeseen mukaan mm. opetuksen teknologiapainotuksessa sekä kiinnostuksena muotoiluun ja visuaalisen alueisiin.

Koulun painoalueet

Yhteisenä tavoitteena eri oppiaineissa opettelemme tarkkaavaisuutta, havaitsemista, muistitoimintoja, käsitteellistämistä, ajattelua, päätöksentekoa, suunnittelua, ongelmanratkaisua ja sisäistä motivaatiota. Vaativimpia tavoitteita (pätöksentekoa, suunnittelua, ongelmanratkaisua ja sisäistä motivaatiota) harjoittelemme ikätasolle sopivalla tavalla. Tämän lisäksi koulun painoalueita on käsitelty tarkemmin äidinkielessä, matematiikassa ja luonnontieteellisissä aiheissa.

YHTEISET TAVOITTEET VUOSILUOKILLE 1-4

Oppilas

- harjoittelee kuvan tekemisen ja tilan rakentamisen taitoja ja materiaalien tuntemusta.
- harjoittelee kuvallisessa ilmaisussa tarvittavia taitoja ja tietoja, kuten havaintojen tekoa, mielikuvien prosessointia, kuvittelun, keksimisen ja luovan ongelmanratkaisun taitoja, esteettisten valintojen tekoa ja niiden perustelua sekä omien tavoitteiden asettelua.
- oppii arvioimaan ympäristönsä esteettisiä arvoja, viihtyisyyttä ja toimivuutta
- oppii tarkastelemaan eri medioiden merkitystä omassa elämässään, kuvallisen viestinnän välineiden käyttöä ja ymmärrystä, sekä harjoittelee havainnoimaan todellisen ja kuvitteellisen maailman eroja. Oppilas oppii perusteita myös arkkitehtuurista ja muotoilusta
- harjoittelee tarkastelemaan omia ja toisten tekemiä kuvia ja keskustelemaan niistä tavoitteena oppia arvostamaan erilaisia näkemyksiä taiteesta ja kuvallisesta viestinnästä. tutustuu oman kulttuurinsa kuvalliseen perinteeseen ja eri tapoihin ajatella taiteesta, nykyaikasta sekä oman lähiympäristönsä tärkeisiin rakennuksiin ja luonnonympäristöön.

1. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu - Oppilas harjoittelee erilaisia kuvailmaisun keinoja, tekniikoita ja ilmaisutapoja. - Oppilas harjoittelee tekemään havaintoja erilaisista kuvista ja kertomaan havainnoistaan. - Oppilas harjoittelee motorisia valmiuksia - Oppilas harjoittelee mielikuvien prosessointia: antaa kuvallisen muodon ajatuksilleen, tunteilleen ja mielikuvilleen. - Oppilas tutustuu taiteelliseen työskentelyprosessiin: pohtii, luonnostelee, toteuttaa töitä, loppuunsaattaa työnsä ja harjoittelee niiden arvioimista	- Kuvallista ilmaisua maalaamisen, piirtämisen, grafiikan, muovailun ja rakentelun avulla lähtökohtana havainnot, mielikuvat, kokemukset ja elämykset. - Muovailua ja kolmiulotteista rakentamista - Sommittelun elementtejä: viiva, väri - Opetellaan värien sekoittamista - Opetellaan kuinka eri työvälineistä tulee huolehtia ja kuinka työt tulee säilyttää
Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu - Oppilas tutustuu suunnittelun ja muotoilun alkeisiin esineitä ja tiloja rakennellen	- Havainnoidaan lähiympäristöä piirtäen ja eri tavoin kuvaten - Esineiden tutkiminen ja pienoismallien teko
Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen - Oppilas oppii kuvataiteen käsitteitä - Oppilas tarkastelee taidekuvia niistä keskustellen - Oppilas perehtyy suomalaisiin taideteoksiin tutkien ja keskustellen - Oppilas saa omia töitään näytteille ja saa nähdä muidenkin töitä esillä	- Omien töiden ja työskentelyprosessin tarkastelu ja niistä kertominen - Oman paikkakunnan museo- ja taidenäyttelyvierailut mahdollisuuksien mukaan - Taidekuvien tarkastelua tekemällä havaintoja kuvista ja kertomalla niistä - Lähiseudun ja kouluympäristön julkisiin veistoksiin tutustuminen - Työskentelyä taidehistorian teosten pohjalta

Media ja kuvaviestintä - Oppilas harjoittelee kuvaviestien tulkintaa mediakasvatuksen keinoin: lasten elokuvien, tv-ohjelmien, tietokonepelien visuaalisten viestien kriittinen tarkastelu ja tutkiminen - Oppilas tutkii erilaisia valokuvia	- Harjoitellaan tekemään havaintoja todellisen ja kuvitteellisen maailman eroista. - Oppilas pohtii mm. mediakuvien välittämiä viestejä kuvia katsellen ja keskustellen sekä niiden pohjalta työskennellen - Kameralla kuvaamisen harjoittelua mahdollisuuksien mukaan (ja rajaamisen harjoittelua), esim. web-kameran käyttö
--	---

2. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu - Oppilas harjoittelee erilaisia kuvailmaisun keinoja, tekniikoita ja ilmaisutapoja. - Oppilas harjoittelee tekemään havaintoja erilaisista kuvista ja kertomaan havainnoistaan. - Oppilas harjoittelee antamaan kuvallisen muodon ajatuksilleen, tunteilleen ja mielikuvilleen sekä muuntamaan havaintojaan kuviksi yksin ja vuorovaikutuksessa toisten kanssa. - Oppilas harjoittelee yhteistä työskentelyä kuvataiteessa. - Oppilas oppii ymmärtämään työskentelyn vaiheisuuden, työn loppuun saattamisen merkityksen ja harjoittelee oman työn arviointia Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu - Oppilas tutustuu arkkitehtuurin alkeisiin oman asuin- ja kouluympäristön rakennuksia tutkien - Tutkitaan sisä- ja ulkotilaa arkkitehtuurissa - Asuin- lähi ja kouluympäristön tutkiminen Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen - Oppilas oppii kuvataiteen käsitteitä - Harjoitellaan taiteen tulkintaa teoksiin tutustuen ja niistä kuvia tehden - Tutustutaan joihinkin kuuluisiin taideteoksiin ja taiteilijoihin - Lisätään tietoisuutta suomalaisesta kulttuurista taiteen keinoin	- Kuvallista ilmaisu maalaamisen, piirtämisen, grafiikan, muovailun ja rakentelun avulla lähtökohtana havainnot, mielikuvat, kokemukset ja elämykset. - Sommittelun elementtejä: muoto, määrä, tila - Luonnostelun harjoittelua - eri väreillä piirtämistä ja maalaamista - muovailu, rakentelu, taittelu- ja leikkaustehtävät - tutustutaan väriopin perusasioihin alustavasti - Yhteiset työt: yhteisen suunnitelman tekeminen ja työskentely vuorovaikutuksessa muiden kanssa. - kannustetaan lasta havainnoimaan ympäristöään ja vaikuttamaan oman ympäristönsä viihtyvyyteen ja siisteyteen - Ympäristötaiteen tekeminen luonnonmateriaalein - Tarkasteltavana lähiympäristö: luonto ja rakennukset - oppilastöiden esittely - joihinkin merkittäviin tauluihin, rakennuksiin ja taideteoksiin tutustuminen - Taidekuvien tarkastelua tekemällä niitä myös itse eri tekniikoilla esimerkkeinä suomalais-kansallisia mestareita ja nykytaidetta

Media ja kuvaviestintä - Tutustutaan kuvakerronnan alkeisiin - Tutustutaan sarjakuvataiteeseen ja suomalaisten lastenkirjojen kuvitukseen - Tutkitaan median viestejä - Tutustutaan tietokonegrafiikkaan	- Kuvakerronnan perusteita (sarjakuva, tapahtuman kertominen kuvin, sadun tai tarinan kuvittaminen) - kuva eri käyttötarkoituksissa - tutustutaan kuvan käyttöön satukirjoissa, lehdissä ja elokuvissa - Television, tietokonepelien, elokuvien, sarjakuvien ja mainonnan visuaalisten viestien tutkimista - todellisen ja kuvitteellisen ero - oppilas tutustuu piirto-ohjelmaan. - kuvasymboliikkaa esim. liikennemerkkien avulla - tietokonegrafiikan alkeet: kirjaimet ja geometriset muodot
---	---

3. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu - Kuvailmaisussa tarvittavien tietojen ja taitojen jatkuva syventäminen - Oppilas harjoittelee luovaa ilmaisua ja erilaisia ilmaisutapoja - Kuvallinen prosessi. Oppilas opettelee tekemään työn loppuun pitkäjänteisesti ja huolella, oppii valmiin työn tunnistamista ja oman työn arviointia. - Yksin ja ryhmässä työskenteleminen Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu Ympäristöestetiikka - Lähiympäristön esteettisten ja ekologisten	- Mielikuvien prosessointi, kuvittelu ja keksiminen - Oman työskentelyprosessin taltiointi ja reflektointi (itsearviointi, töiden säilytys, keskustelut) - Kuvailmaisuus sekä yksin että ryhmässä - Sommitteluharjoittelu jatkuu (liike, aika) - Tutustutaan väriopin perusasioihin (pää- ja välivärit) - Väreillä vaikuttaminen - Piirtimet ja maalaustekniikat, värien sekoittaminen - Eri tavat varjostaa, valööri - Maalaamisen ja värityksen erot - Painotekniikan alkeet (esim. sabluuna- tai perunapainanta) - Kolmiulotteisuuden tutkiminen muovailussa ja rakentelussa - Materiaalien ja työkalujen huolehtiminen ja arvostaminen - Ohjeiden ja palautteen huomioiminen - Rakennetun ja luonnonympäristön tarkastelu eri aistein

arvojen, viihtyisyyden ja toimivuuden tarkastelu - Ympäristön havainnoinnin kehittyminen ja ympäristökokemusten ilmaisu taiteen keinoin - Luova ongelmanratkaisu, oivaltaminen Arkkitehtuuri - Tilan rakentamisen taitojen kehittyminen: tutustuu kolmiulotteiseen suunnitteluun ja työstimisen alkeisiin - Luova ongelmanratkaisu, oivaltaminen Muotoilu - Oppilas oppii ymmärtämään, mitä muotoilulla tarkoitetaan - Luova ongelmanratkaisu, oivaltaminen Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen - Omien ja toisten tekemien kuvien tarkastelu - Kuvataiteen peruskäsitteisiin tutustuminen - Oman kulttuurin sisällä erilaisiin kuvatradiitioihin tutustuminen Media ja kuvaviestintä - Kuvaviestinnän välineiden tutkiminen - Oppilas käyttää tietotekniikkaa hyväksi töidensä työstimisessä ja esittelyssä - Kuvakerronta	- Käsitteet esteettinen ja ekologinen ja niiden käytön harjoittelu - Ympäristökokemusten kuvallinen ilmaisu - Ympäristösuunnitelma ja/tai pienoismalli - Sisä- ja ulkotila arkkitehtuurissa itse kokien ja kuvaten - Esineiden tarkastelua muotoilullisesta näkökulmasta - Kolmiulotteinen rakentelu - Oppilastöiden esittely (näyttely) ja keskustelu taiteesta (kuvista): näyttelyn suunnittelu, töiden esillepano ja siitä tiedottaminen, avajaisten järjestäminen - Nykyaide ja siitä puhuminen - Suomen kultakauden taiteilijoita - Sähköinen ja painettu viestintä - Tietokonepelien, television, elokuvien, sarjakuvan ja mainonnan viestien kriittinen tarkastelu - Digitaalinen kuva (kamera, skanneri) - Kuvakoot (lähikuva, yleiskuva) - Kuvitus, sarjakuva - Animaatiotekniikoiden tunnistaminen ja liikkuvaan kuvaan tutustuminen yksinkertaisen piirros- tai vaha-animaation avulla
--	---

4. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Kuvailmaisu ja kuvallinen ajattelu - Kuvailmaisussa tarvittavien tietojen ja taitojen jatkuva syventäminen - Oppilas tutustuu erilaisiin taiteen perusteisiin (itseilmaisu, kädentaito ja suunnittelu, taide kielenä ja kommunikaationa sekä kantaa ottamisen välineenä) - Kuvallisen prosessin syventäminen, oman kuvallisen työskentelyn jatkumo - Yksin ja ryhmässä työskenteleminen	- Tarkka ja eläytyvä ympäristön kohteiden ja teemojen havainnoiminen eri tehtävänannoissa - Kuvataiteellinen yhteisprojekti (kuvallinen ryhmätyö) - Syvennetään jo opitun väriopin hallintaa - Värien käyttö ympäristössä - Sommitteluharjoittelu jatkuu (tasapaino, jännite) - Monipuolinen varjostaminen

Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu Ympäristöestetiikka - Esteettisten ja eettisten valintojen tekeminen sekä perustelu - Luova ongelmanratkaisu, oivaltaminen Arkkitehtuuri - Suomalaisen arkkitehtuurin ja muotoilun tuntemus - Luova ongelmanratkaisu, oivaltaminen Muotoilu - Oppilas ymmärtää tuotesuunnittelun vaiheet pääpiirteittäin - Tutustuminen teolliseen muotoiluun esineitä tutkimalla - Luova ongelmanratkaisu, oivaltaminen Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen - Oppilas tutustuu taidemaailmaan monipuolisesti, oppii luokittelemaan taideteoksia tekniikan ja ilmaisumuodon mukaan - Lisätään tietoisuutta omasta ja muista kulttuureista - Erilaisiin taidekäsityksiin ja visuaalisiin kulttuureihin tutustuminen Media ja kuvaviestintä - Opitaan havainnoimaan eri medioiden merkitystä omassa elämässä - Harjoitellaan erilaisten viestien valikointia ja valintojen perustelua - Kirjainmuotojen ilmaisulliset mahdollisuudet - Kuvan ja tekstin yhdistäminen sekä käsin, että tietokoneella - Tietokantojen hyödyntäminen kuvataiteellisen tiedon hankinnassa	- Kokeellisuus maalaamisessa ja painotöissä - Kollaasit - Materiaalien ja työkalujen huolehtiminen ja arvostaminen - Oman tyylin kehittämisen mahdollisuudet - Ohjeiden ja palautteen huomioiminen - Oman ympäristön viihtyvyyteen vaikuttaminen - Ympäristötaideteos - Maisema-arkkitehtina toimiminen - Rakennetun ympäristön tarkastelu, arkkitehtuurin alkeet (lähiympäristö, Helsinki) - Aurinkolahti – muuttuva ympäristö - Tuotesuunnittelun vaiheet tarpeesta tai ideasta mainonnan kohteeksi - Oman pienimuotoisen suunnittelu- ja muotoiluprosessin työstäminen - Näyttely- ja/tai museokäynti, taiteilijan työhön tutustuminen (taiteilijat, suunnittelijat, taidekäsityöläiset) mahdollisuuksien mukaan - Esimerkkejä eri aikakausien taiteesta - Eri kulttuureiden taidekuvien tarkastelua - Taiteeseen tutustuminen eri materiaalien (kirjat, lehdet, tietoverkot) kautta - Mediapäiväkirjan pitäminen lyhyen jakson ajan - Tutustutaan kriittisesti erilaisiin kuvamateriaaleihin ja -viesteihin (mediakuvasto) - Lapsille suunnatun mainonnan tarkastelu - Mainoskuvien manipuloinnin tarkastelua - Kuva eri käyttötarkoituksissa - Tietokoneen piirrosohjelmat, perusteet, efektit - Tekstin ja kuvan yhdistäminen pienissä
---	--

	taittoharjoituksissa - Kuvan rajauksen harjoittelua - Tietokantojen hyödyntäminen kuvataiteellisen tiedon hankinnassa
--	--

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 4. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Oppilas

- osaa antaa kuvallisen muodon ajatuksilleen, tunteilleen ja mielikuvilleen sekä muuntaa havaintojaan kuviksi
- osaa sommittelun perusteita kuvan tekemisessä ja tilan rakentamisessa sekä ymmärtää materiaalin ominaisuuksia
- osaa käyttää keskeisiä välineitä ja tekniikoita omassa kuvan tekemisessään sekä käyttää luonnostelua työskentelynsä apuna
- osaa huolehtia työvälineistä ja materiaaleista
- osaa taltioida työskentelyprosessiaan ja käyttää sitä itsearvioinnissaan
- osaa keskustella omista ja toisten tekemistä kuvista sekä perustella omia taidemieltymyksiään ja käyttää kuvataiteen peruskäsitteitä
- tietää, mitä taiteilijat tekevät, tuntee joidenkin suomalaisten taiteilijoiden teoksia ja omassa kokemuspiirissään olevien vieraiden kulttuurien visuaalista ilmaisua
- osaa toimia museossa ja taidenäyttelyssä sekä taiteen parissa eri yhteyksissä
- osaa ohjatusti käyttää tietolähteinä taideteoksia, ympäristön kuvia, luonnon ja rakennettua ympäristöä, kirjoja, lehtiä, museoita, gallerioita ja tietoverkkoa
- tunnistaa ja arvioida esteettisiä ja eettisiä arvoja omassa lähiympäristössä ja koulussa
- tietää, mitä arkkitehdit ja muotoilijat tekevät, ja tuntee joitakin arkkitehtien ja muotoilijoiden töitä
- osaa arvioida omaa median käyttöään, tehdä omia valintoja ja perustella näkökantojaan
- osaa havaita ja arvioida todellisen ja kuvitteellisen maailman eroja
- osaa käyttää joitakin kuvaviestinnän välineitä
- osaa työskennellä yksin ja vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

YHTEISET TAVOITTEET VUOSILUOKILLE 5-9

Oppilas

- oppii tuntemaan kuvataiteen ja -viestinnän keskeisiä ilmaisutapoja, materiaaleja, tekniikoita ja työvälineitä ja oppii käyttämään niistä tarkoituksenmukaisesti omassa ilmaisussaan.
- harjoittelee nauttimaan omien ajatustensa, havaintojensa, mielikuviansa ja tunteidensa ilmaisemista kuvin sekä ymmärtämään taiteen tapoja käsitellä elämän ilmiöitä.
- ymmärtää taiteellisen prosessin ominaislaatua taltioidessaan oman työskentelynsä kulkua.
- oppii arvioimaan omaa ja toisten kuvallista ilmaisua ja työtapoja, kuten sisällöllisiä, kuvallisia ja teknisiä ratkaisuja sekä käyttämään kuvataiteen keskeisiä käsitteitä
- harjoittelee hyödyntämään kulttuuripalveluja ja sähköisiä viestimiä oman työskentelyn, tiedon hankinnan ja elämysten lähteinä.
- tuntee kuvallisen viestinnän ja vaikuttamisen keinoja ja käyttää keskeisiä kuvaviestinnän välineitä omien ajatustensa ilmaisemiseen mediassa.
- tarkastelee ja arvioi taidetta, kuvaviestintää ja ympäristöä esteettisestä ja eettisestä näkökulmasta.

5. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Kuvailmaisu ja kuvallinen ajattelu - Kuvailmaisussa tarvittavien tietojen ja taitojen jatkuva syventäminen - Perehdytään syvemmin erilaisiin taiteen perusteisiin (itseilmaisu, kädentaito ja suunnittelu, taide kielenä ja kommunikaationa sekä kantaa ottamisen välineenä) ja koetellaan niitä omassa kuvallisessa työskentelyssä - Uskallus kuvalliseen itseilmaisuun - Kuvallisen prosessin syventäminen - Yksin ja ryhmässä työskenteleminen - Välineiden, materiaalien ja tekniikoiden monipuolinen hyödyntäminen ja käyttö - Itselle tarkoituksenmukaisen työtavan ja välineen valinnan harjoittelu Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu Ympäristöestetiikka - Merellisen luonnon hyödyntäminen työskentelyssä - Taiteen havaitseminen luonnonympäristössä - Tutkitaan ympäristön estetiikkaa: mikä on kaunista, mikä rumaa - Pohdinta, mikä on taidetta - Oman taidekäsityksen pohdinta - Luova ongelmanratkaisu, oivaltaminen Arkkitehtuuri - Opitaan tuntemaan joitakin tärkeitä lähiympäristön merkittäviä rakennuksia - Tutustutaan arkkitehtuurin ilmaisukeinoihin, tyylipiirteisiin ja perinteisiin - Opitaan havaitsemaan taidetta rakennetussa ympäristössä - Luova ongelmanratkaisu, oivaltaminen Muotoilu - Materiaalien ja rakenteiden tuntemuksen lisääminen - Luova ongelmanratkaisu, oivaltaminen	- Projektiluonteiseen, pitkäjänteiseen teematyöskentelyyn tutustuminen - Tutustutaan syvemmin väriopin perusasioihin (vastavärit, murrettut värit) - Sommitteluharjoittelu jatkuu (rytmi, määrä) - Toisto taiteessa ja kuvassa - Kolmiulotteinen toistuva rakenne - Ornamentit - Ihmisen mittasuhteet - Hidas ja nopea havainnointi eri tehtävissä - Tehtävät, joissa oppilas valitsee itse idealleen sopivimman toteutustavan - Oma kuvailmaisu ja ryhmätyöt - Materiaalien ja työkalujen huolehtiminen ja arvostaminen - Ohjeiden ja palautteen huomioiminen - Taideretki luontoon - Maataide ja oma teos - Taide tilassa (tilataide, installaatio tai näyttely) - Julkiset veistokset, niiden sijoittelu, tyyli ja merkitys keskustelun lähtökohtana, eri näkökulmat mielipidettä julkisesta taiteesta muodostettaessa - Yksi merkittävä rakennus: sen arkkitehtuurin ilmaisukeinot, tyylipiirteet ja perinne tarkastelun kohteena - Suomalainen rakennusperinne ja uudempi rakentaminen (esim. hirsi- ja betonirakentaminen) - Muodon yhdistäminen sitä ympäröivään tilaan - Materiaalien ja rakenteiden tutkiminen (esim. lujuus, kestävyys)

Media ja kuvaviestintä - Oppilas tarkastelee syvemmin medioiden merkitystä omassa elämässään ja ympäristössään - Visuaalisten viestien ja tuotteiden analysointi, tulkinta ja kriittinen tarkastelu - Kuvaviestinnän välineiden käytön harjoittelu Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen - Suomalainen ja eri kulttuurien kuvamaailma - Esittävän ja abstraktin, realistisen ja surrealistisen taiteen käsitteet ja erot - Oman taidekäsityksen pohdinta	- Harjoitukset, joissa esineen, huonekalun tai rakennuksen pienoismalli suunnitellaan määrättyyn tilaan ja tarpeeseen - Medioiden merkityksen kartoittaminen omassa elämässä (ajatuksia sekä tekstin että kuvan avulla) - Kuva eri käyttötarkoituksissa, tarkastelu jatkuu (opetus-, tiedotus-, uutis-, propaganda-, mainos-, viihde- ja taidekuvat) - Kuvien, mainosten, TV-ohjelmien ja elokuvien kriittinen tutkiminen - Elokuvan tulkinnan harjoittelu, lajityypit, kuvakerronnan keinot ja trendit nuorten elokuvissa - Kuvan, sanan ja äänen yhdistäminen (esim. varjoteatteri) - Digitaalikameralla kuvaaminen ja digitaalinen kuvankäsittely - Kuvasarjan kuvaaminen kameralla - Kameran toiminnan periaate (esim. camera obscura, järjestelmäkamera) - Suomalainen kulttuuri taiteen kautta - Erilaisten taidetyylien tarkastelu ja niiden käyttö omien töiden virikkeenä (esim. pop-taide, postmoderni taide) - Esittävän ja ei-esittävän taiteen rajat ja lähtökohdat (esimerkit eri tavoin realistisesta taiteesta ja surrealismi) - Tutustuminen taideteoksiin, joissa on hyödynnetty jo aikaisemmin tehtyjä teoksia - Saman aiheen käsittely taiteessa eri aikakausina esihistoriasta nykyaikaan - Pohdintaa ja keskustelua erilaisista taidekäsityksistä - Julkiseen veistokseen tutustuminen paikan päällä
---	---

6. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu Oppilas osaa itsenäisesti valita sopivimmat välineet, materiaalit ja tekniikat työhönsä - Oppilas käyttää kokemuksiaan, mielikuvitustaan, tunteitaan ja aistejaan apuna työprosessissa ja osaa arvostaa ja	- Astetta itsenäisemmän työskentelyn harjoittelu, tehtävät, joissa pohditaan tekniikan, työn koon ja ilmaisutavan suhdetta työn ideaan - Tehtäviä, joissa käytetään kuvataiteen tyytlejä

arvioida niiden käyttöä - Havaintoon perustuvaa piirtämistä ja maalaamista; muotokuva, maisema ja asetelma - Väriopin syventäminen: murrettut värit ja väri oman ilmaisun välineenä - Oppilas käyttää monipuolisesti välineitä, materiaaleja ja tekniikoita - Sommittelun käsitteiden syventäminen ja kuvan rakentamisen keinoja - Yhden pakopisteen perspektiivi sekä väri- ja ilmaperspektiivit havaintoon liittyen - Grafiikan menetelmien syventäminen - Kuvallisen prosessin syventäminen - Yksin ja ryhmässä työskenteleminen - Oppilas tutustuu erilaisiin tapoihin ajatella taiteen tekemisestä ja koettelee näitä tapoja omassa työskentelyssä	ja kuvasymboliikkaa - Monipuolinen mahdollisuus eri materiaalein, välinein ja tekniikoin työskentelyyn - Erilaiset lähtökohdat kuvallisessa ilmaisussa: tunteet, eri aistihavainnot, mielikuvat, muistikuvat, elämykset ja kokemukset - Luottamus omiin taitoihin ja kykyyn löytää itselle sopiva kuvailmaisun tapa ja tekniikka - Yhden pakopisteen kuva - Sommittelu ja tilan kuvaamisen tarkastelu: kaukana – lähellä, iso – pieni - Väriperspektiivi havaintoon liittyen tilaa kuvattaessa kaksiulotteisella pinnalla - Havaintoon perustuvaa piirtämistä ja maalaamista - Tietotekniikkapohjaista työskentelyä kuvankäsittelyohjelmilla, digitaalikameran ja skannerin käyttö - Suunnittelu ja pohdinta, luonnostelu, työstö, loppuun saattaminen ja arviointi - Oman työskentelyprosessin taltiointi ja reflektointi (itsearviointi, töiden säilytys, keskustelut) - Oma kuvailmaisuus, ryhmätyöt - Materiaalien ja työkalujen huolehtiminen ja arvostaminen - Ohjeiden ja palautteen huomioiminen
Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu Muotoilu - Käsitteiden elinkaari ja kehityskaari oppiminen - Kehityksen myötä tarpeelliseksi tai tarpeettomiksi muuttuneisiin esineisiin tutustuminen - Energian kulutusta vähentävien tai vaihtoehtoenergialla toimivien koneiden ja laitteiden ideointi - Luova ongelmanratkaisu, oivaltaminen Arkkitehtuuri - Arkkitehtuuriin ja muotoiluun liittyvien ideoiden esittäminen pienoismallin avulla - Joidenkin Helsingin keskustan tärkeiden rakennusten tunteminen/ tunnistaminen ja niiden aikakauden tai tyylin erikoispiirteiden tunnistaminen - Luova ongelmanratkaisu, oivaltaminen	- Tarpeiden, materiaalien ja muodin vaikutus esinesuunnitteluun, esimerkkien tutkiminen, tiedonhankinta, käsite kehityskaari - Tuotteen matka ideasta käyttöön, kierrätykseen ja sen hävittäminen - Kestävä kehitys suunnittelun lähtökohtana - Helsingin empire-keskustan tärkeimpien rakennusten arkkitehtuurin tutkiminen - Monipuoliset ongelmanratkaisutehtävät, joissa idea esitetään pienoismallina

Ympäristöestetiikka - Luonnon ja rakennetun ympäristön vuorovaikutuksen tarkastelu ottaen huomioon esteettiset, eettiset ja ekologiset näkökulmat - Omien elinympäristöön vaikuttamisen mahdollisuuden arviointi - Luova ongelmanratkaisu, oivaltaminen - Omien ideoiden koettelu Media ja kuvaviestintä - Kuvaviestinnän eri välineiden käyttäminen ohjatusti - Kuvaviestinnän tavat kuvata eri ilmiöitä, ja niiden tarkastelu kriittisesti - Symbolien ja merkkien merkitykset Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen - Taiteen sekä esteettinen, että eettinen tarkastelu ja arviointi. Oman mielipiteen perusteltu esittäminen erilaisista kuvista. - Kuvataiteen peruskäsitteiden hallinta keskustelussa ja arvioinnissa. - Tutustuminen joihinkin (Euroopan/ maailman) taiteen merkkiteoksiin.	- Voiko tehdasalue olla kaunis, mihin ei saisi rakentaa, kuinka luontoa säästetään, viihtyisän asuinympäristön ehdot; keskustelua ja ympäristösuunnitelmien tekoa tuttuun lähiympäristöön - Vuosaaren merellinen luonto työskentelyn kohteena - Kuvaviestinnän eri välineiden käyttäminen ohjatusti ja harkiten kuvattaessa eri ilmiöitä ja tapahtumia - Symbolien ja merkkien merkitys mainonnassa ja brandien imagon luomisessa - Erilaisten kuvien luokittelua, esim. valokuvan eri käyttötarkoitukset - Taidekuvien tarkastelun kohteena ja työskentelyn lähtökohtana ovat keskeisimmät tyyliuunnat, esim. renessanssi - Eri aikakausien taideteosten symboliikkaan tutustuminen - Kuvataiteen käsitteiden käytön harjoittelua keskustelussa ja arvioinnissa - Tutustutaan johonkin Helsingissä näytteillä olevaan ajankohtaiseen näyttelyyn mahdollisuuksien mukaan
---	--

7. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu Oppilas <i>tekijänä</i> - Oppii monipuolisesti kuvailmaisun mahdollisuuksia ja eri kuvailmaisun alueiden rohkeaa yhdistämistä - Löytää itselleen sopivat kuvalliset ilmaisukeinot ja perusteet sekä tiedostaa erilaisten taidemuotojen traditioita - Oman kuvallisen prosessin hallinta ja monipuolinen tarkastelu - Yksin ja ryhmässä työskenteleminen	- Kuvailmaisun keskeisten menetelmien kokeilu ja niiden luova yhdistely (piirustus, grafiikka, maalaus, valokuva, digitaalinen kuva, keramiikka, kuvanveisto jne.) - Tilataiteeseen, käsitetaiteeseen, performanssiin ja mediataiteeseen tutustuminen - Yllättävät materiaalit taiteessa (esim. romutaide jne.) - Värimaailman ja valööreiden vuorovaikutuksen hyödyntäminen (väririnnastukset, Albersin värioppi, väri-illuusiot ja – mielikuvat)

Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu Oppilas <i>tutkijana</i> - Dokumentoi luonnon ja rakennetun ympäristön vuorovaikutusta - Tutustuu lähialueen ja Helsingin keskustan arkkitehtuuriin, sen tyylipiirteisiin ja perinteisiin - Havainnoi arkkitehtuuria ja erilaisia tiloja elämyksinä - Lähestyy esinemaailmaa ekologisesta näkökulmasta - Toteuttaa muotoiluprojektin taito- ja taideaineiden yhteistyönä - Tutustuu esinemaailmaan omakohtaisen kokemuksen kautta - Luova ongelmanratkaisu, oivaltaminen Media ja kuvaviestintä Oppilas <i>muokkaajana</i> - Tutustuu uuden informaatioteknologian tarjoamiin mahdollisuuksiin viestinnässä ja kuvien käsittelyssä - Tutustuu elokuvaan, tv:n ohjelmatyyppeihin, -formaatteihin, mainoksiin, animaatioon ja peleihin - Tutustuu kuvallisen viestinnän, esim. sarjakuvan keskeisiin keinoihin - Tunnistaa kuvaviestinnän keinot tiedottaa, vaikuttaa ja manipuloida	- Sommittelun elementtien (tasapaino, jännite, rytmi, väri, muoto, tila, liike, aika, viiva, määrä, peittävyys) hyödyntäminen kuvassa - Lähdeaineiston hyödyntäminen omassa työskentelyssä - Työprosessin ja työn tulosten dokumentointia - Suunnittelu ja pohdinta, luonnostelu, työstö, loppuun saattaminen ja arviointi - Oman työskentelyprosessin taltiointi ja reflektointi (itsearviointi, töiden säilytys, keskustelut) - Oma kuvailmaisuus, ryhmätyöt - Materiaalien ja työkalujen huolehtiminen ja arvostaminen - Ohjeiden ja palautteen huomioiminen - Lähiympäristön tarkastelu valokuvaten, piirtäen, maalaten tai videokuvaamalla. - Tutustutaan eri metodein lähialueen ja Helsingin keskustan arkkitehtuuriin, tutkitaan ja kommentoidaan kokemuksia myös kuvallisesti - Suhteiden luominen tilaan ja arkkitehtuuriin simuloimalla rakentamista eri menetelmin - Tilan kuvaaminen (yhden ja kahden pakopisteen perspektiivi) - Värin ja tilan suhteen tutkiminen - Muotoiluprosessin kulun käsittelemisen syventäminen ja oma muotoiluprosessi - Esinemaailman lähestyminen oman kokemuksen pohjalta eri materiaaleja käyttämällä Pienimuotoinen muotoilua käsittelevä ainerajat ylittävä projekti (käsityö + kuvataide) - Käytetään jonkinlaista kameraa (esim. neulanreikäkamera, filmikamera, digitaalikamera tai videokamera) - Tutustutaan pimiötyöskentelyyn (kuvien kehittäminen tai fotogrammi) - Elokuvan lajien ja television ohjelmatyyppeiden tarkastelu - Tarkastellaan kriittisesti erilaisia kuvia niitä analysoiden
--	---

Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen Oppilas <i>eläytyjänä</i> - Tutustuu Helsingin taidetarjontaan - Tutustuu moderniin taiteeseen (joihinkin taiteen tyyliin, ismit) ja nykytaiteen eri ilmiöihin - Tutustuu joihinkin suomalaisen taiteen kultakauden taiteilijoihin ja heidän teoksiinsa - Osaa hyödyntää internetin mahdollisuuksia - Oppii arvioimaan ja analysoimaan kriittisesti taide- ja käyttökuva	- Oman tarinan esittäminen jollakin kuvakerronnan keinolla (esim. kuvitus, sarjakuva, liikkuva kuva) - Tutustutaan lisää digitaaliseen kuvankäsittelyyn - Luodaan typografisia kokonaisuuksia eri kuvaviestinnän keinoja hyödyntäen - Vierailu taidemuseoon ja/ tai –galleriaan mahdollisuuksien mukaan - Ymmärretään museoiden erot ja tiedetään tärkeimpien museoiden sijainti - Käytetään internetin taidepalvelumahdollisuuksia - Analysoidaan taidekuvia ja opetellaan ymmärtämään, kritisoimaan ja perustelemaan tulkintoja
---	---

Valinnainen kuvataide, 8. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
- Kaikilla kursseilla syvennetään kuvallista ja kuvataiteellista ajattelua eri kuvataiteen lähestymistapojen yhteydessä - Lisätään oppilaan osaamista ja valmiuksia yleissivistyksen, kiinnostuksen ja jatkokoulutuksen tarpeiden mukaan	<u>Kurssi 1.</u> Kuvis 1: piirustus, maalaus, savityöt ja rakentelu (1 vvt) Kurssilla harjoitellaan monipuolisesti perinteisempiä kuvan tekemisen tapoja: piirustusta ja maalausta eri välinein eri tehtävissä, sekä savi- ja kipsityöskentelyä tai muita 3-ulotteisia materiaaleja hyödyntäen. Lisäksi perehdytään erilaisiin ongelmanratkaisutehtäviin rakentelutehtävien yhteydessä. Tutkitaan lähestymistapoja taiteeseen ja kehitetään pidemmälle omassa kuvailmaisussa. Kurssilla tarvitaan taiteellista mielenkiintoa kehittyä kuvantekijänä. <u>Kurssi 2.</u> Graafinen suunnittelu, kuvitus ja sarjakuva (1vvt) Kurssilla perehdytään kuvailmaisuuksiin sarjakuvan ja kuvituksen muodossa. Tutustutaan sarjakuvan ja kuvituksen tyyliin, tyyppisiin ja keinoihin ja toteutetaan omaa sarjakuvaprojektia. Kurssilla paneudutaan myös uudempiin kuvataiteen

	ilmaisumuotoihin kuten digitaalikuvaamiseen ja digitaaliseen kuvien käsittelyyn, erilaisiin graafisiin taittotehtäviin tietokoneella (esim. levynkannet, julisteet jne.) ja harjoitellaan tekstin ja kuvan yhdistämistä näyttäväksi kokonaisuudeksi. Kurssilla tarvitaan kiinnostusta kertoa tarinaa kuvin, sekä kykyä tarkkaan ja huolelliseen työskentelyyn. Kurssilla tarvitaan myös kiinnostusta teknologiaan ja graafisiin seikkoihin.
--	--

Valinnainen kuvataide, 9. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
- Kaikilla kursseilla syvennetään kuvallista ja kuvataiteellista ajattelua eri kuvataiteen lähestymistapojen yhteydessä - Lisätään oppilaan osaamista ja valmiuksia yleissivistyksen, kiinnostuksen ja jatkokoulutuksen tarpeiden mukaan	<u>Kurssi 3.</u> Kuvis 2: piirustus, maalaus, savityöt ja rakentelu (1 vvt) Kurssilla harjoitellaan edellisvuosia syvemmin ja laajemmin perinteisempiä kuvan tekemisen tapoja: piirustusta ja maalausta eri välinein eri tehtävissä, sekä savi- ja kipsityöskentelyä tai muita 3-ulotteisia materiaaleja hyödyntäen. Lisäksi perehdytään erilaisiin ongelmanratkaisutehtäviin rakentelutehtävien yhteydessä. Tutkitaan lähestymistapoja taiteeseen ja kehitytään pidemmälle omassa kuvailmaisussa. Kurssilla tarvitaan taiteellista mielenkiintoa kehittyä kuvantekijänä. <u>Kurssi 4.</u> Elokuva- ja valokuvakurssi (1 vvt) Kurssilla tutustutaan elokuvaan ja valokuvaan taidemuotoina. Tarkastellaan elokuvan keinoja ja toteutetaan pienryhmissä oma lyhytelokuva. Kurssilla perehdytään valokuvauksen saloihin ja pimiötyöskentelyyn. Tutustutaan valokuvauksen historiaan ja välineisiin sekä toteutetaan oma kuvausprojekti itse valitun teeman mukaan. Kurssilla tarvitaan kiinnostusta puuhailla kameroiden ja tietokoneiden parissa, luovaa mielikuvitusta sekä kykyä toimia ryhmän jäsenenä. Tarvitaan myös kiinnostusta taiteeseen valokuvauksen keinoin ja halua harjoitella vangitsemaan näkemäänsä kuviin.

--	--

TEKNOLOGIALUOKAN KUVATAIDE VUOSILUOKILLA 7-9

Teknologialuokalla kuvataide-oppiaine on painotetussa asemassa. Teknologiapainotus näkyy mm. kuvallisessa ongelmanratkaisussa, muotoilukasvatuksessa, uuden kuvateknologian hyödyntämisessä sekä mediateknologiaan tutustumisessa (esimerkiksi elokuva, taitolliset ratkaisut, digitaalinen kuva, virtuaaliset kuvamaailmat ja animaatio). Oivaltaminen, yhä harjaantuneempi havainnointi, uusien ja innovatiivisten ratkaisujen keksiminen ja testaaminen vaativat taitoa ja käytäntöön panemista.

Teknologia ja estetiikka liittyvät yhteen. Oleellisia arvoja kuvataiteen teknologiapainotuksessa ovatkin esteettisyys, ekologisuus ja eettisyys. Teknologialuokalla tutkitaan erityisesti käytännöllis-esteettistä näkökulmaa taiteeseen, mutta tiedostetaan myös toisenlaisten totuuksien mahdollisuudet.

Kuvataideopetus järjestetään 7. luokalla samaan tapaan muiden rinnakkaisluokkien kanssa, mutta sisällöt ovat painottuneita muotoilulliseen ja ongelmanratkaisulliseen suuntaan. Vuosiluokilla 8-9 kuvataide keskittyy enemmän pidempiin projekteihin sekä poikkitaiteelliseen ja – tieteelliseen työskentelyyn esimerkiksi muiden teknologialuokalla painotettujen oppiaineiden (mm. ks, fy) kanssa tehtävissä yhteisprojekteissa.

Teknologialuokka kuvataide, 7. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu Oppilas tekijänä - Oppii monipuolisesti kuvailmaisun mahdollisuuksia ja eri kuvailmaisun alueiden rohkeaa yhdistämistä - Työskentelee yksin ja ryhmässä	- Kuvailmaisun keskeisten menetelmien kokeilu ja niiden luova yhdistely (piirustus, grafiikka, maalaus, valokuva, digitaalinen kuva, keramiikka, kuvanveisto jne.) - Värimaailman ja valööreiden vuorovaikutuksen hyödyntäminen (väririnnastukset, Albersin värioppi, väri-illuusiot ja – mielikuvat) - Sommittelun elementtien (tasapaino, jännite, rytmi, väri, muoto, tila, liike, aika, viiva, määrä, peittävyys) hyödyntäminen kuvassa - Lähdeaineiston hyödyntäminen omassa työskentelyssä - Työprosessin ja työn tulosten dokumentointia - Suunnittelu ja pohdinta, luonnostelu, työstö, loppuun saattaminen ja arviointi - Oman työskentelyprosessin taltiointi ja reflektointi (itsearviointi, töiden säilytys, keskustelut) - Oma kuvailmaisuus, ryhmätyöt - Materiaalien ja työvälineiden huolehtiminen ja arvostaminen - Ohjeiden ja palautteen huomioiminen

Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu Oppilas tutkijana - Tutustuu lähialueen ja Helsingin keskustan arkkitehtuuriin, sen tyylipiirteisiin ja perinteisiin - Havainnoi arkkitehtuuria ja erilaisia tiloja elämyksinä - Tutustuu esinemaailmaan omakohtaisen kokemuksen kautta - Luova ongelmanratkaisu, oivaltaminen Media ja kuvaviestintä Oppilas muokkaajana - Tutustuu uuden informaatioteknologian tarjoamiin mahdollisuuksiin viestinnässä ja kuvien käsittelyssä - Tutustuu kuvallisen viestinnän, esim. sarjakuvan keskeisiin keinoihin - Tunnistaa kuvaviestinnän keinot tiedottaa, vaikuttaa ja manipuloida Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen Oppilas eläytyjänä - Tutustuu Helsingin taidetarjontaan - Tutustuu moderniin taiteeseen (joihinkin taiteen tyyliuuntiin, ismit), nykytaiteen ilmiöihin sekä erityisesti soveltavan taiteen tuotoksiin - Tutustuu joihinkin suomalaisen taiteen kultakauden taiteilijoihin ja heidän teoksiinsa - Osaa hyödyntää internetin mahdollisuuksia - Oppii arvioimaan ja analysoimaan kriittisesti taide- ja käyttökuva	- Lähiympäristön tarkastelu valokuvaten, piirtäen, maalaten tai videokuvaamalla. - Tutustutaan eri metodein lähialueen ja Helsingin keskustan arkkitehtuuriin, tutkitaan ja kommentoidaan kokemuksia myös kuvallisesti - Suhteiden luominen tilaan ja arkkitehtuuriin simuloimalla rakentamista eri menetelmin - Tilan kuvaaminen (yhden ja kahden pakopisteen perspektiivi) - Värin ja tilan suhteen tutkiminen - Muotoiluprosessin käsittelemisen syventäminen ja oma muotoiluprosessi - Esinemaailman lähestyminen oman kokemuksen pohjalta eri materiaaleja käyttämällä - Käytetään jonkinlaista kameraa (esim. neulanreikäkamera, filmikamera, digitaalikamera tai videokamera) - Tutustutaan pimiötyöskentelyyn (kuvien kehittäminen tai fotogrammi) - Tarkastellaan kriittisesti erilaisia kuvia niitä analysoiden - Oman tarinan esittäminen jollakin kuvakerronnan keinolla (esim. kuvitus, sarjakuva, liikkuva kuva) - Tutustutaan syvemmin digitaaliseen kuvankäsittelyyn - Luodaan typografisia kokonaisuuksia eri kuvaviestinnän keinoja hyödyntäen - Vierailu taidemuseoon ja/ tai –galleriaan mahdollisuuksien mukaan - Ymmärretään museoiden erot ja tiedetään tärkeimpien museoiden sijainti - Käytetään internetin taidepalvelumahdollisuuksia - Analysoidaan taidekuvia ja opetellaan ymmärtämään, kritisoimaan ja perustelemaan tulkintoja
--	--

Teknologia luokka kuvataide, 8. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas tekijänä, tutkijana, muokkaajana ja eläytyjänä Kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu - Löytää itselleen sopivia kuvallisia ilmaisukeinoja ja perusteita sekä tiedostaa erilaisten taidemuotojen traditioita - Yksin ja ryhmässä työskenteleminen - Kuvaan ja tilaan tutustuminen - Eri ratkaisumahdollisuuksien etsiminen omassa suunnittelussa Ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu - Yhteisprojekti yli oppiainerajojen - Harjoitellaan luovan suunnittelijan ja kädentaitajan kykyjä Media ja kuvaviestintä - Mediataide - Tutustuu elokuvaan, television ohjelmatyyppeihin ja -formaatteihin, mainoksiin, animaatioon ja peleihin - Kuvaviestintä internetissä ja muissa joukkoviestimissä Taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen - Muotoilun traditioihin tutustuminen - Taideteollisuuden historiaa	- Kolmiulotteinen ongelmanratkaisu erilaisissa rakentelu-, kokoamis-, sommittelu- ja veistotehtävissä. - Tehtävät pohjaten erilaisiin taiteen traditioihin - Ryhmätaideteos - Muotoilutehtävät ja tutustuminen soveltavaan taiteeseen myös itse tehden - Yllättävät materiaalit taiteessa (esim. romutaide jne.) - Esinemäailman lähestyminen ekologisesta näkökulmasta - Luonnon ja rakennetun ympäristön vuorovaikutuksen dokumentointi - Entisöinti/ kunnostaminen tai muuntaminen - Mediataiteeseen ja johonkin taiteilijaan tutustuminen - Elokuvan lajien ja television ohjelmatyyppeiden tarkastelu ja pohdinta - Omien kuvaviestien rakentaminen ja tutkiminen - Vierailu muotoiluun liittyvässä näyttelyssä tai museossa

Teknologia luokka kuvataide, 9. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas tekijänä, tutkijana, muokkaajana ja eläytyjänä - Oman kuvallisen prosessin hallinta ja monipuolinen tarkastelu - Yksin ja ryhmässä työskenteleminen - Pitkäkestoisen, poikkitieteellisen ja – taiteellisen projektin toteutus	- Työstetään oma tai pienryhmän yhteinen tutkivan oppimisen projekti, jossa yhdistyvät teknologia luokan keskeiset mielenkiinnon kohteet usealta eri kannalta

Kuvataiteessa keskeisiä alueita ovat kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu, taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen, ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu, sekä media ja kuvaviestintä. Nämä alueet painottuvat erikseen erityisesti 7. luokalla, mutta sulautuvat osiksi kokonaisuutta vuosiluokkien 8-9 pidemmissä kuvataiteen projekteissa.

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITEERIT ARVOSANALLE 8

Oppilas osaa

- ilmaista itseään kuvallisin keinoin
- käyttää kuvan rakentamisen keinoja ja kuvataiteen ja kuvallisen median keskeisiä materiaaleja ja työskentelytekniikoita
- valita työskentelyssään tavoitteisiinsa sopivimpia materiaaleja ja tekniikoita
- selostaa kuvan tekemisen prosessia luonnoksista valmiisiin töihin
- tunnistaa joitakin keskeisiä kuvataiteen ilmiöitä ja sijoittaa niitä ajalliseen ja kulttuuriseen yhteyteen
- tarkastella ja tulkita taiteen ja viestinnän kuvia
- hyödyntää taiteilijavierailuja, näyttely- tai museokäyntejä ja Internetin kulttuuripalveluja
- erottaa, arvioida ja arvottaa erilaisten ympäristöjen ja esineitten esteettisiä ja ekologisia ominaisuuksia
- tuntee suunnittelu- ja muotoiluprosessin eri vaiheet ja osaa soveltaa niitä työskentelyssään
- tunnistaa kulttuuri- ja tyylipiirteitä arkkitehtuurissa ja esineissä
- kuvaviestinnän ja mediateknologian perusteita: valokuvausta tai videokuvausta ja digitaalista kuvan käsittelyä ja graafista suunnittelua
- analysoida mediaesitysten sisältöjä, rakennetta ja visuaalista toteutusta
- osaa havainnoida ja arvioida omaa oppimistaan ja hyödyntää muilta saatua palautetta omassa työskentelyssään
- osaa taltioida työskentelyprosessiaan ja käyttää sitä hyödykseen itsearviointissa
- pystyy tehtävän mukaisesti sekä itsenäiseen työskentelyyn että vuorovaikutteiseen yhteistyöhön muiden kanssa
- osaa ohjatusti käyttää taideteoksia, ympäristön kuvia, luonnon- ja rakennettua ympäristöä, kirjoja, lehtiä, museoita, gallerioita ja tietoverkkoa tietojen ja elämysten lähteinä.

TYÖTAVAT

Aistihavainnot, mielikuvat ja elämykset yhdistyvät luovaan ongelmanratkaisuun ja tutkivaan oppimiseen. Työtapoja ovat mm. ohjaava opetus, sekä erityisesti alkuopetuksessa BS:n sekä leikkien ja satujen hyödyntäminen. Kuvataiteeseen voi sisältyä myös ajoittaisia kotitehtäviä, ja siinä voidaan järjestää opitun testaamista. Toiminnallisuus, kuvallinen ja sanallinen ilmaisu yhdistyvät kokonaisvaltaisesti. Oppimistilanteet tukevat oppilaiden mahdollisuuksia yhdessä työskentelyyn ja vuorovaikutukseen sekä yhteisiin taide-elämyksiin. Kuvataiteen sisäinen integraatio yhdistää oppiaineen eri tavoitteet saumattomaksi kokonaisuudeksi. Kuvataiteessa keskeisiä alueita ovat kuvailmaisuus ja kuvallinen ajattelu, taiteen tuntemus ja kulttuurinen osaaminen, ympäristöestetiikka, arkkitehtuuri ja muotoilu, sekä media ja kuvaviestintä. Kuvataiteessa oppilas tallentaa työprosessiaan työkansion muodossa.

ARVIOINTI

Kuvataiteen arviointi on pitkäkestoista, vuorovaikutteista ja jatkuvaa. Arviointia suoritetaan suhteessa vuosiluokan tavoitteisiin.

Prosessin ja lopputuloksen arviointikriteerit:

- suunnittelu
- työstäminen
- itsearviointi
- aktiivinen osallistuminen opetukseen
- ryhmätyöskentelytaidot ja toisten huomioiminen
- prosessin lopputulos ja sen sisällölliset, ilmaisulliset ja tekniset ominaisuudet
- kyky soveltaa aiemmin opittua
- vastuu omasta työympäristöstä ja työvälineistä

1.2.9.3 Kotitalous

JOHDANTO

Kotitalouden opetuksen tarkoituksena on kehittää arjen hallinnan edellyttämiä käytännön taitoja, yhteistyövalmiuksia ja tiedonhankintaa sekä niiden soveltamista arkielämän tilanteissa. Tehtävänä on ohjata oppilasta ottamaan vastuuta terveydestään, ihmissuhteistaan ja taloudestaan sekä lähiympäristön viihtyisyydestä ja turvallisuudesta.

Kotitalouden opetuksen tulee perustua käytännön toimintaan ja ryhmässä toimimiseen sekä oppilaan omien lähtökohtien huomioon ottamiseen ja kokonaisvaltaisen kasvun tukemiseen. Oppiaineessa perehdytään moniin ihmisen hyvinvoinnin ja hyvän elämän kannalta tärkeisiin kysymyksiin, jotka käsittelevät nuorta itseään, kotia ja perhettä sekä niiden yhteyksiä muuttuvaan yhteiskuntaan ja ympäristöön. Kotitalouden opetus tarjoaa mahdollisuuksia opetuksen eheyttämiseen ja yhteistyöhön muiden oppiaineiden kanssa ja soveltaa käytäntöön useiden alojen tietoa.

Oppimisympäristön kuvaus

Kotitaloutta opetetaan ergonomisesti mitoitettussa opetuskeittiössä. Oppiaineen käytännönläheisyydestä johtuen oppilas tarvitsee riittävästi työtilaa työskentelyn aikana. Näin ollen kotitalouden ryhmäkoko on enintään 16 oppilasta. Tämä takaa oppilaille mahdollisuuden turvalliseen työskentelyyn.

Luokkatila antaa mahdollisuuden sekä yksilö- että pari- ja ryhmätyöskentelyyn. Opetuskeittiössä tulee olla riittävästi tarkoituksenmukaisia ja ajanmukaisia keittiötyövälineitä, -koneita ja laitteita sekä liinavaatteita.

Esteettisyyteen pyritään pitämällä yllä luokan viihtyisyyttä ja siisteyttä sekä kiinnittämällä huomiota mm. pöydänkattamistehtäviin ja pöytätapoihin.

Kotitalouden oppimisympäristöön kuuluu myös Vuosaaren lähiympäristö. Oppitunneilla on mahdollisuus vierailla lähialueen yrityksissä, kaupoissa ja torilla.

Kotitalouden tunneilla kiinnitetään huomiota myös psyykkiseen oppimisympäristöön. Oppitunneilla on tarkoitus työskennellä välittömässä ja kannustavassa ilmapiirissä. Sosiaalisia taitoja opetellaan jatkuvasti käytännön töiden yhteydessä, kun toimitaan ryhmässä tiiminä. Oppilas saa onnistumisen elämyksiä tehdystä työstään ja saa siitä palautteen välittömästi.

Aihekokonaisuudet kotitalousopetuksessa

Ihmisenä kasvaminen

Kotitalousopetuksen tarkoituksena on kehittää arjen- ja elämäntaitojen taitoja sekä terveyden, talouteen, kuluttamiseen ja ympäristökäyttäytymiseen liittyvien valintojen tekemistä. Oppiaineessa perehdytään moniin ihmisen hyvinvoinnin ja tasapainoisen elämän kannalta tärkeisiin kysymyksiin, jotka käsittelevät nuorta itseään, kotia ja perhettä sekä niiden yhteyksiä muuttuvaan yhteiskuntaan ja ympäristöön. Kotitaloustunneilla työskennellään ryhmissä ja opetellaan sosiaalisia taitoja: yhteisön jäsenenä toimimista, toisen huomioon ottamista, neuvottelutaitoja ja tasa-arvoista vastuuta ryhmässä toimimisesta.

Kulttuuri identiteetti ja kansainvälisyys

Kotitaloustunneilla opitaan tiedostamaan kotitalouksien toimintaan liittyvää suomalaiskansallista kulttuuria sekä kansainvälistymisen ja monikulttuurisuuden tuomia mahdollisuuksia.

Kotitaloustunneilla tutustutaan sekä perinteiseen suomalaiseen että kansainväliseen ruokakulttuuriin. Vuosaaressa monikulttuurisuus näkyy kotitaloudessa esimerkiksi oppilaiden erilaisissa ruokavalioissa.

Viestintä ja mediataito

Kotitaloustunneilla etsitään ja hyödynnetään kotitalouden tietoja eri lähteistä, opitaan tulkitsemaan yleisimpiä tuote- ja pakkausmerkintöjä ja symboleja sekä arvioimaan erilaisen tiedon luotettavuutta kriittisesti. Työskentellessä harjoitellaan itsensä ilmaisemista, toisen kuuntelemista ja neuvottelutaitoja.

Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys

Kotitaloustunneilla opitaan kotitaloustyön suunnittelun, tasapainoisen työnjaon ja ajankäytön perusteita ja soveltamista. Kotitaloudessa oppilaat pyrkivät työskentelemään oma-aloitteisesti, itsenäisesti ja vastuullisesti yksin ja ryhmänsä jäsenenä. Tärkeitä ovat yhteisten sääntöjen hyväksyminen ja niihin sitoutuminen sekä oman toiminnan arvioiminen.

Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta

Kotitalouden sisällöissä korostuvat omaan ja toisten hyvinvointiin sekä kestävään tulevaisuuteen tähtäävien valintojen tekeminen. Ruokatalouden, asunnon- ja tekstiilienhoidon yhteydessä opitaan käyttämään tarkoituksenmukaisia aineita, välineitä ja työtapoja. Kotitalouden sisältöihin kuuluvat myös kulutuksen ympäristövaikutukset, kotitalouden jätehuolto sekä kuluttajan vastuu ja vaikutusmahdollisuudet ja kuluttamiseen liittyvien ongelmien tiedostaminen.

Turvallisuus ja liikenne

Kotitalousluokassa työskennellessä korostetaan koneiden ja välineiden turvallista käyttöä sekä oppimisympäristön ja työtapojen turvallisuuden tärkeyttä. Valinnoilla voi vaikuttaa elämänlaatuun, terveyteen ja turvallisuuteen. Liikenneturvallisuuteen liittyviä tekijöitä kerrataan esimerkiksi opintokäyntien yhteydessä.

Ihminen ja teknologia

Kotitalousopetuksessa tutustutaan teknologiaan arkielämässä. Tunneilla opitaan erilaisten kotitalouskoneiden, kodin laitteiden, työmenetelmien ja välineiden turvallista ja tarkoituksenmukaista käyttöä. Tietotekniikan tuomia mahdollisuuksia pyritään hyödyntämään ja seurataan uutisia uudesta keittiöteknologiasta.

Koulun painoalueet

Kotitalous oppiaineena mahdollistaa ajattelun taitojen, teknologiakasvatuksen ja tietotekniikan kehittämisen. Kotitaloudessa käytetään työtapoja, joissa oppilas voi oppia tekemällä ja tutkia, kokeilla sekä tehdä johtopäätöksiä. Tämä tukee ajattelun taitojen kehittymistä.

Koulussa keskeisellä sijalla olevaa teknologiaa hyödynnetään myös kotitaloudessa. Keittiön

teknologiaa käytetään luontevasti käytännön työskentelyssä. Työskentelyn yhteydessä on mahdollisuus pohtia mm. fysiikan, kemian, biologian ja matematiikan lainalaisuuksia todellisessa elämässä. Tietotekniikkaa ja sähköiset viestimet auttavat erityisesti projektitöissä, opetuksen eriyttämisessä ja tiedon hankinnassa.

Tavoitteena kotitaloudessa on tiedon ja toiminnan yhdistäminen. Oppimisen kokonaisuus syntyy omien kokemusten, toiminnan ja kokeilujen kautta. Näin edistettäessä kädentaitoja, edistetään myös ajattelun taitoja

7. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas oppii: - ymmärtämään hyvien tapojen ja tasa-arvon merkityksen yksilön ja perheen hyvinvoinnin kannalta - pohtimaan kotitalouden arjen hallintaa ja sen yhteyksiä omiin valintoihinsa ja toimintaansa - tekemään ruokatalouden, asunnon ja tekstiilien hoitoon liittyviä perustehtäviä ja käyttämään tarkoituksenmukaisia, turvallisia ja kestävän kehityksen mukaisia aineita, välineitä ja työtapoja - toimimaan harkitsevana ja vastuunsa tuntevana kuluttajana sekä tiedostamaan kulutukseen liittyviä ongelmia - tiedostamaan kotitalouksien toimintaan liittyvää kansallista kulttuuria sekä kansainvälistymisen ja monikulttuurisuuden tuomia mahdollisuuksia	Perhe ja yhdessä eläminen - hyvät tavat, tapakulttuuri ja kodin juhlat (asiallinen käyttäytyminen eri tilanteissa, pöytätavat, vuoden juhlat) - sosiaalinen vastuu ja välittämisen ilmapiiri (sosiaaliset taidot, muut huomioonottava työskentelyilmapiiri) - tasa-arvo ja ajankäyttö perheessä (tasapuolinen työnjako, ajankäytön suunnittelu) Ravitseminen ja ruokakulttuuri - ravitsemussuositukset ja terveellinen ruoka (ateriarytmi, lautasmalli, ruokapyramidi/ruokaympyrä) - ruoan laatu ja turvallisuus (ruoka-aineiden valinta, säilytys ja hygieeninen käsittely) - perusruoanvalmistusmenetelmät (keittäminen, paistaminen, leivonta) - aterioiden suunnittelu ja erilaisia ruokatilanteita suomalaisessa ruokakulttuurissa (omien aterioiden suunnittelu, arki- ja juhlaruokatilanteet, kattaminen) - ruokakulttuurien muuttuminen (ajankohtaisten ruokauutisten huomioiminen, teknologian käyttömahdollisuudet) Kuluttaja ja muuttuva yhteiskunta - oman rahankäytön suunnittelua (viikkorahat, säästäminen, suunnitelmallisuus) - kuluttajan vastuu ja vaikutusmahdollisuudet

	(ostotilanteessa toimiminen) - tuotteiden ja palveluiden hankinta ja käyttö (kriittisyys kuluttamisessa) - kulutuksen ympäristövaikutukset Koti ja ympäristö - asunnon ja tekstiilien hoito (siivousmenetelmät ja -välineet, tekstiilien lajittelu, hoito-ohjeet, pesu ja jälkikäsittely, menetelmät ja välineet) - kotitalouden jätehuolto (kestävä kehitys, lajittelu) - kotitalouskoneiden ja kodin laitteiden käyttöä (teknologian käyttö arkielämässä)
--	--

TYÖTAVAT

Kotitalous oppiaineena mahdollistaa monipuolisten työtapojen ja oppimismenetelmien käytön. Kotitaloudessa käytetään työtapoja, joissa oppilas voi oppia tekemällä ja tutkia, kokeilla sekä tehdä johtopäätöksiä. Itsenäiset työtehtävät kehittävät taitoa töiden suunnittelussa ja opettavat ottamaan vastuuta työnteossa. Ryhmätyöskentely edistää yhteisvastuuta ja toisten huomioon ottamista. Elämykset ja onnistumisen kokemukset edistävät terveen itsetunnon rakentumista. Koulussa keskeisellä sijalla olevaa teknologiaa hyödynnetään myös kotitaloudessa. Keittiön teknologiaa käytetään luontevasti käytännön työskentelyssä. Työskentelyn yhteydessä on mahdollisuus pohtia mm. fysiikan, kemian, biologian ja matematiikan lainalaisuuksia todellisessa elämässä. Tietotekniikkaa ja sähköiset viestimet auttavat erityisesti projektitöissä, opetuksen eriyttämisessä ja tiedon hankinnassa. Kodin ja koulun välinen yhteistyö toteutuu luontevasti kotitehtävien välityksellä: myös vanhemmat antavat palautetta kotona tehdyistä töistä.

Arviointi ja päättöarvioinnin kriteerit

Kotitalouden arvioinnissa noudatetaan valtakunnallisten opetussuunnitelmaperusteiden arviointiohjeita.

Kotitalouden arvioinnissa on kolme keskeistä osa-aluetta: yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot, käytännön työtaidot ja tiedon hankinta- ja käsittelytaidot.

Arviointimenetelminä kotitaloustunneilla on mahdollista käyttää monipuolisesti mm. oppilaan käytännön työskentelyn jatkuvaa havainnointia, tuntiosallistumista, kirjallisia kokeita, harjoitustöitä, kotitehtävien suorittamista (harrastuneisuus) ja oppilaan tuotosten aistinvaraista arviointia.

Opettajan antaman palautteen lisäksi oppilaan itsearviointi on tärkeää. Välitön suullinen palaute kuuluu luontevana osana opiskeluun. Lisäksi kaikille yhteisen opetuksen aikana käydään jokaisen

oppilaan kanssa vähintään yksi arviointikeskustelu, jonka tukena käytetään arvosanan määräytymiskriteereitä tai käytännön työkokeessa käytettyjä kriteereitä. Arvioinnissa painotetaan omatoimisuutta, yhteistyökykyä ja yrittämistä sekä vastuun ottamista oman työskentelyn suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa.

Monipuolinen palaute sekä oppilaan onnistumisen kokemukset erityisesti käytännön työtehtävissä edistävät terveen itsetunnon rakentumista.

Päättöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8

Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot

Oppilas

- osaa noudattaa hyviä tapoja ja ottaa muut huomioon käyttäytymisellään sekä toimia itsenäisesti ryhmässä
- tuntee kotitaloustyön suunnittelun, tasapuolisen työnjaon ja ajankäytön perusteita ja osaa soveltaa niitä oppimistilanteessa

Käytännön työtaidot

Oppilas:

- tuntee ruoka-aineiden ominaisuuksia, tavallisempia ruoanvalmistuksen menetelmiä ja osaa käyttää näitä hyväkseen ruoanvalmistuksessa
- osaa valmistaa ohjatusti suomalaisia perusruokia ja leivonnaisia ja koostaa ateriansa ravitsemussuosituksen huomioon ottaen
- osaa käyttää tarkoituksenmukaisia työtapoja ja tavallisimpia kodinkoneita ja -välineitä turvallisesti
- osaa tulkita tekstiilien hoito-ohjeita ja hoitaa tavallisimpia tekstiilejä
- osaa tehdä kodin siivouksen perustehtäviä
- osaa toimia ympäristöä säästäen, valita tarkoituksenmukaisia pesu- ja puhdistusaineita sekä huolehtia kodin jätteiden peruslajittelusta

Tiedonhankinta- ja käsittelytaidot

Oppilas:

- osaa etsiä ja hyödyntää kotitalouden tietoja eri lähteistä, tulkita yleisimpiä tuote- ja pakkausmerkintöjä ja symboleja sekä pohtia erilaisen tiedon luotettavuutta
- osaa pääpiirteittäin kertoa mistä kotitalouksien menot koostuvat ja tehdä oman rahankäyttösuunnitelmansa
- tuntee tärkeimmät kuluttajan vastuu ja vaikutusmahdollisuudet

1.2.9.4 Valinnainen kotitalous 8.-9. luokat

JOHDANTO

Valinnaista kotitaloutta opiskellaan sekä kahdeksannella että yhdeksännellä luokalla 2h/vko/vuosi. Valinnaisen kotitalouden tavoitteena on syventää ja laajentaa perusopetuksen kaikille yhteisen kotitalouden sisältöjä ja tavoitteita.

Valinnaisen kotitalouden aihesisältöjä kuvaavat seuraavat kurssit, joiden sisällöt jakaantuvat kahdeksannen ja yhdeksannen luokan tunneille jatkumona.

8.-9. LUOKAT	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Kurssi 1. Kunnon ruokaa arkena Tavoitteena on kotitalousopetuksen perustaitojen vahvistaminen keskittyen terveellisen kotiruuan valmistukseen. Elintarviketuntemusta ja ravitsemusasioita kerrataan ja laajennetaan esim. erityisruokavalioihin. Kurssilla ohjataan ruokavalintojen taloudelliseen tekemiseen. Perehdytään keittiön teknologiaan syvällisemmin; keittiön pienkoneiden ja työvälineiden tehokkaaseen ja turvalliseen käyttöön sekä valintaperusteisiin.	Kurssilla valmistetaan ruokia ja leivonnaisia ottaen huomioon ajankäyttö, ajankohtaiset ja edulliset sekä ravitsemuksellisesti monipuoliset raaka-aineet. Rohkaistaan koneiden käyttöön ja erilaisten työmenetelmien kokeiluun. Kurssin sisällön suunnitteluun on oppilailla mahdollisuus osallistua. Kurssilla on mahdollista tehdä yhteistyöprojekti fysiikan / kemian kanssa.
Kurssi 2. Kestävä kehitys keittiössä Tavoitteena on tutustua kansalliseen ruokakulttuuriimme, elämäntapaamme sekä kestävän kehityksen periaatteisiin. Suomalaiseen tapakulttuuriin tutustutaan. Kestävää kehitystä ja tapakulttuuria harjaannutetaan käytännön ruoanvalmistus- ja ruokapöytätilanteissa.	Kurssilla kerrataan ja syvennetään ruoanvalmistuksen ja leivonnan tietoja ja taitoja. Kurssilla on mahdollista toteuttaa biologian kanssa yhteistyöprojekti kestävän kehityksen periaatteista.
Kurssi 3. Ruokamatka maailmalla Ennakkoluuloton suhtautuminen kansainväliseen ruoka- ja tapakulttuuriin.	Kurssilla oppilaat suunnittelevat itse ruokamatkan maailmalla. Eri maista tutustutaan paikallisiin tapoihin sekä ruoka- ja juomakulttuuriin kokonaisuutena. Valmistetaan ruokia ja leivonnaisia tyypillisiä raaka-aineita käyttäen. Oppilaat työstävät tieto- ja viestintätekniikkaa apuna käyttäen valitsemastaan maasta projektityön.

Kurssi 4. Juhlat elämämme kohokohta Tavoitteena on tapakulttuurin ymmärtäminen ja suvun ihmissuhteiden merkityksen tiedostaminen.	Kurssilla perehdytään perhejuhlien suunnitteluun ja järjestämiseen. Opetellaan vaativaa ruoanvalmistusta. Kurssilla järjestetään kausijuhlia ja juhliin liittyvää tapakulttuuria harjaannutetaan. Opetusmenetelminä on mahdollista käyttää yhteistoiminnallista oppimista ja ryhmätyötä.
---	--

TYÖTAVAT

Kotitalous oppiaineena mahdollistaa monipuolisten työtapojen ja oppimismenetelmien käytön. Kotitaloudessa käytetään työtapoja, joissa oppilas voi oppia tekemällä ja tutkia, kokeilla sekä tehdä johtopäätöksiä. Itsenäiset työtehtävät kehittävät taitoa töiden suunnittelussa ja opettavat ottamaan vastuuta työnteossa. Ryhmätyöskentely edistää yhteisvastuuta ja toisten huomioon ottamista. Elämykset ja onnistumisen kokemukset edistävät terveen itsetunnon rakentumista. Koulussa keskeisellä sijalla olevaa teknologiaa hyödynnetään myös kotitaloudessa. Keittiön teknologiaa käytetään luontevasti käytännön työskentelyssä. Työskentelyn yhteydessä on mahdollisuus pohtia mm. fysiikan, kemian, biologian ja matematiikan lainalaisuuksia todellisessa elämässä. Tietotekniikkaa ja sähköiset viestimet auttavat erityisesti projektitöissä, opetuksen eriyttämisessä ja tiedon hankinnassa. Kodin ja koulun välinen yhteistyö toteutuu luontevasti kotitehtävien välityksellä: myös vanhemmat antavat palautetta kotona tehdyistä töistä.

ARVIOINTI

Valinnaisessa kotitaloudessa arviointia suorittavat oppilaat, ryhmät, opettaja sekä harrastuneisuuden osalta vanhemmat yhdessä. Oppilaat arvioivat omia suorituksiaan ja tekevät säännöllisesti itsearviointia. Arvioinnin tukena on mahdollisuus käyttää oppimispäiväkirjaa, käsitekarttoja, käytännön työkokeita, harjoitustöitä ja portfolioa. Jatkovaa laadullista palautetta annetaan oppilaalle suullisesti. Oppilaiden kanssa käydään lisäksi arviointikeskusteluja, jonka tukena käytetään arvosanan määräytymiskriteereitä tai käytännön työkokeessa käytettyjä kriteereitä. Arvioinnissa painotetaan myönteisen palautteen antamista ja kannustetaan näin harrastuneisuuteen. Valinnaisesta kotitaloudesta saa numeroarvosanan.

1.2.9.5 Käsityö

JOHDANTO

Käsityö, tekninen työ ja tekstiilityö muodostavat oppiainekokonaisuuden, joka on tarkoitettu kaikille oppilaille sukupuolesta riippumatta.

Käsityön opetuksessa työn tekeminen ja arvostaminen on tärkeää. Käsityö tukee ajattelutaitojen kehittymistä ja avaruudellista hahmottamista sekä kehittää oppilaan pitkäjänteisyyttä, luovuutta, oma-aloitteisuutta ja vastuuntuntoa. Opiskelun tarkoitus on kehittää positiivisesti oppilaan koko persoonallisuutta. Pyrkimyksenä on kartuttaa oppilaalle selviytymisaitoja jokapäiväiseen elämään. Teknologiakasvatuksella lasta ja nuorta ohjataan ymmärtämään ja hallitsemaan ympäristöään teknistyvässä maailmassa

Käsityön opetuksessa oppilas saa ikäkauteen soveltuvat perustaidot ja –tiedot, tutustuu käsityöperinteeseen sekä oppii käyttämään ja soveltamaan uutta, modernia teknologiaa. Käsityön opetuksen tavoitteena on kehittää oppilaan käsityötaitoja erilaisilla välineillä ja tekniikoilla. Oppilaan materiaali-, väri-, ja muotoilutajua sekä arviointikykyä kehitetään suunnittelu- ja harjoitustehtävissä.

Oppilasta ohjataan luovaan suunnitteluun ja myönteiseen asennoitumiseen työntekoon koko ajan huomioiden turvallinen työskentely ja kestävän kehityksen periaatteet. Käytännön työskentelyssä oppilas oppii suunnittelussa ja työn toteutuksessa ottamaan huomioon oman työnsä käyttötarkoituksen., erilaisia työtapoja, materiaaleja, monipuolista työvälineiden, mekaanisten ja ohjelmoitavien rakennussarjojen käyttöä.

Opiskelussa käytetään yhteistyötä toisten oppilaiden kanssa sekä integrointia.

Aihekokonaisuudet

Käsityön opetus sisältää kaikki aihekokonaisuudet. Niistä käsityöhön soveltuvat erityisesti: ihmisenä kasvamisen, viestintä ja mediataito, kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys, osallistuva kansalaisuus ja yrittäjäyys sekä ihminen ja teknologia.

Koulun painoalueet

Yhteisenä tavoitteena eri oppiaineissa opettelemme tarkkaavaisuutta, havaitsemista, muistitoimintoja, käsitteellistämistä, ajattelua, päätöksentekoa, suunnittelua, ongelmanratkaisua ja sisäistä motivaatiota. Vaativimpia tavoitteita (pätöksentekoa, suunnittelua, ongelmanratkaisua ja sisäistä motivaatiota) harjoittelempa ikätasolle sopivalla tavalla.

käsityöllistä ajattelua tukevien sanallisten ja kuvallisten ohjeiden käyttö (työjärjestys)
oikean työvälineen valinta työtehtävän mukaan
oikea työtavan valinta työtehtävän mukaan
turvallinen työskentely tilanteen mukaan
käsityön historiaa

Teknologiankasvatuksen tavoitteena on saada oppilaat hahmottamaan ja ymmärtämään teknologiaan liittyviä peruskäsitteitä ja erityisesti arkielämään liittyvien teknisten järjestelmien toimintaideoita. Oppilas oppii hyödyntämään teknologian suomia mahdollisuuksia sekä

tiedostamaan ja arvostamaan teknologista ympäristöä ja teknologian kehitysmahdollisuuksia.

Tietotekniikkaa käytetään mahdollisuuksien mukaan hyödyksi tuotteitten suunnittelussa ja valmistuksessa. Erilaiset suunnitteluohjelmat.

Yhteiset tavoitteet vuosiluokille 1-2

Oppilas

- kokee työniloa sekä oppii arvostamaan ja arvioimaan omaa ja muiden työtä
- oppii tuntemaan käsityöhön liittyviä käsitteitä ja käyttämään erilaisia materiaaleja, työvälineitä ja menetelmiä
- harjoittelee käsityöprosessia
- oppii ymmärtämään materiaalin arvon sekä ymmärtää, että tuotteella on elinkaari

1. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas A. - kokee työniloa - harjoittelee tarkastelemaan ja arvioimaan omaa työtään ja työskentelyään - opettelee saamaan palautetta omasta työstään B. - tutustuu käsitteistöön, välineistöön ja perustekniikoihin - opettelee käyttämään oikeita työvälineitä ja tuotteeseen sopivia materiaaleja C. - saa mahdollisuuden suunnitella oman työnsä D. - harjoittelee käyttämään tuotteeseen sopivaa materiaalia taloudellisesti ja kekseliäästi.	Opetuksessa A. - valitaan tehtävät oppilaan kokemusmaailmasta - ohjataan oppilasta valmistamaan tuotteita, jotka ovat hänelle merkityksellisiä - oppilas saa jokaisen käsityötehtävän aikana ja lopuksi palautteen ja opettelee itse arvioimaan osaamisensa kehittymistä ja iloitsemaan onnistumisesta B.- käytetään oikeita ja tarkoituksenmukaisia työvälineitä ja käsitteitä sekä vaihtelevia materiaaleja esim. kankaat, kivet, puumateriaali, paperi, pahvi, langat ja kierrätysmateriaali C. – taataan oppilaalle mahdollisuus käsityötekniikoiden harjoittelun ohella kehittää luovuuttaan, sekä töitä suunnitellessaan tutustua erilaisiin suunnittelutekniikoihin D. – oppilas suunnittelee ja valmistaa tuotteen annettuja materiaaleja hyväksikäyttäen

2. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas A. - iloitsee onnistumisestaan - harjoittelee tarkastelemaan ja arvioimaan omaa työtään ja työskentelyään - opettelee arvostamaan saamaansa palautetta B. - oppii valitsemaan työhönsä sopivat materiaalit ja välineet annetuista vaihtoehdoista	Opetuksessa A. – vahvistetaan monipuolisten käsityötehtävien avulla lapsen kykyä kehittää ja keksiä itsenäisesti omaperäisiä ratkaisuja - harjoitellaan oman työnsä esittelyä - harjoitellaan ohjatusti antamaan palautetta toisten suunnitelmista ja töistä B. – ohjataan oppilasta valitsemaan oikeita ja

- opettelee lisää tekniikoita - käyttää oikeita käsitteitä oman työnsä esittelyssä ja arvioinnissa C. - harjoittelee suunnittelemaan tuotteen annettuja materiaaleja hyväksikäyttäen - harjoittelee suunnitelmiensa monipuolistamista D. – ymmärtää, mitä tarkoitetaan elinkaarella - tutustuu siihen, miten käsityön avulla voidaan edistävää kestäväää kehitystä	tarkoituksenmukaisia työvälineitä sekä käyttämään oikeita termejä - materiaalivalikoima monipuolistuu esim. villa, metalli, erilaiset muovit ja kierrätysmateriaali C. – suunnitellaan tuote tiettyyn käyttötarkoitukseen esim. kaikkein turvallisim lelu, ihanin lahja, hauskin peli - samasta tuotteesta useampi suunnitteluversio (esim. piirrosohjelmia hyväksikäyttäen) D. – korjaa itselle tärkeän tuotteen esim. lelun – tutustutaan korjattavan tuotteen alkuperään ja laaditaan pienimuotoinen elinkaarianalyysi
--	--

Esimerkkitoivia:

1lk.

vohvelipujottelu (mallin suunnittelu)
huopaeläin / huopakutu (kaavan piirtäminen)
savityö (saven käsittelyn prosessi)
lego-askartelu (teknologiakasvatus)
lemmikkieläimen pesäkolon (pahvilaatikko + erilaista materiaalia itse kehitellen; suunnittelu, luovuus, yhteys lemmikin hoitamiseen)
pujottelutyö (paperista uuden pinnan luominen)
mielikuvituseläin (luonnonmateriaalit)

2lk.

huovuttaminen (huovutuksen monipuolinen lopputoteutus, yhteys suomalaiseen kulttuuriin)
savityö (hienosyisempi työn toteutus)
virkkaus (sormivirkkaus, virkkaaminen koukulla) ”hiirenhännän” työstäminen esim. pannulapuksi, ”lapaseksi”
kaupunki, kylä, huone... (erilaisten materiaalien yhdistäminen, yhteys rakennettuun ympäristöön)
pehmoeläimen korjaaminen (elinkaari, hankittujen käsityötaitojen hyödyntäminen)

Yhteiset tavoitteet vuosiluokille 3.-6.

Käsityö, tekninen työ ja tekstiilityö muodostavat oppiainekokonaisuuden, joka on tarkoitettu kaikille oppilaille.

Käsityö on oppilasta monipuolisesti kehittävää toimintaa, jossa hänen luovat, älylliset ja kätevytyteen liittyvät kykynsä karttuvat. Opiskelun tarkoitus on kehittää positiivisesti oppilaan koko persoonallisuutta. Käsityön opetuksessa oppilasta ohjataan elämyksellisesti ja kannustetaan toteuttamaan luontaista uteliaisuuttaan ja kekseliäisyyttään. Oppilas oppii tuntemaan, käyttämään ja soveltamaan erilaisia materiaaleja, työvälineitä ja menetelmiä sekä oppii käsityöhön liittyviä käsitteitä. Teknologiakasvatuksella lasta ja nuorta ohjataan ymmärtämään ja hallitsemaan ympäristöään teknistyvässä maailmassa.

Oppilaita ohjataan arvostamaan niin omaa kuin muidenkin työtä sekä käsityöllisiä kulttuuriperinteitä. Opetuksessa huomioidaan kestävän kehityksen periaatteet käsityön näkökulmasta

3. LUOKKA Tekstiilityö	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas tutustuu kokonaiseen käsityöprosessiin harjoittelee työohjeiden ja -piirustusten ymmärtämistä tutustutaan tekstiilityötilaan tutustuu ja harjoittelee koneiden ja työvälineiden oikeaa ja turvallista käyttöä tutustuu eri materiaaleihin ja valmistustekniikoihin, sekä niiden käyttöön omassa työssään oppii huolehtimaan työvälineistä ja -ympäristöstä oppii tuntemaan käsityöhön liittyviä käsitteitä	Ompelu ompeelukoneen käytön harjoittelu silittämisen perusasioita ompelelutyön suunnittelu ja valmistaminen Kirjonta käsien kirjontaa sekä erilaisiin tilanteisiin liittyviä käsityönomaisia pikkutöitä Virkkaus virkkauksen alkeet Kuluttajatieto ja-taito opintokokonaisuuteen liittyvää kuluttajatietoja ja -taitoja

4. LUOKKA Tekstiilityö	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas oppii vähitellen hallitsemaan kokonaisen käsityöprosessin suunnittelee ja valmistaa ohjatusti ja itsenäisesti yksinkertaisia käsityötuotteita harjoittelee työohjeiden ja työpiirustusten lukemista sekä pyrkii noudattamaan niitä tutustuu uusiin erilaisiin materiaaleihin ja oppii valitsemaan oikean materiaali omaan työhön tutustuu uusiin käsityöllisiin valmistustekniikoihin harjoittelee koneiden ja työvälineiden oikeaa ja turvallista käyttöä huolehtii työvälineistä ja -ympäristöstä oppii arvioimaan ja arvostamaan omaa ja muiden työtä	Ompelu ompeelukoneen monipuolisempi käyttö ompelelutyön suunnittelu ja valmistaminen mittaaminen ja merkitseminen oman työn tekemisessä Neulonta/virkkaus/kudonta lankatyötekniikoita neulonnan alkeet, neuletyön suunnittelu ja valmistaminen tai kudonnan perusteet: -kudontatyön suunnittelu ja valmistaminen erilaiset kirjontatavat käsityönomaisia pikkutöitä, jotka voivat liittyä esim. juhlapyyhiin Kuluttajatieto ja-taito opintokokonaisuuteen liittyvää kuluttajatietoja ja -taitoja

3-4. LUOKKA Tekninen työ	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas - oppii perustaitoja ja -tietoja, joilla luodaan	- opetus opettajajohtoista - teknistä käsityötä

pohja ylempien luokkien itsenäisempää työskentelyä varten - tutustuu käsityön perustekniikoihin, tuntee keskeisiä käsitteitä ja tunnistaa perusmateriaaleja - osaa ohjatusti suunnitella toteuttamiskelpoisen tuotteen - oppii vähitellen hallitsemaan kokonaisen käsityöprosessin - oppii noudattamaan työohjeita - osaa valita oikeat työtavat työtehtävän mukaan - oppii noudattamaan annettuja työturvallisuusohjeita - oppii pitämään työympäristönsä siistinä	- tutustutaan käsityötiloihin - tutustutaan materiaaleihin: puujalosteet, muovit, metallit, ”valmistuotteet”, luonnonmateriaalit - mittavälineet, mittaaminen ja mitoitus - liima-, naula- ja ruuviliitokset sekä viimeistely - tutustutaan puun pintakäsittelyyn (maali, lakka ja öljy) - käsityökalujen käytön opetus - lastuava työstö käsityökaluilla - yleinen työturvallisuus ja turvallinen käsityökalujen käyttö - piirustusten lukeminen ja suunnittelu - akku-, sekä sähkökäyttöisten työkalujen esittely
--	--

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 4. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

- osaa ohjatusti suunnitella toteuttamiskelpoisen tuotteen
- työskentelee ohjattuna tarkoituksenmukaisesti suunnitelmaansa toteuttaen ja työturvallisuuden huomioon ottaen
- hallitsee käsityön perustekniikoita, tuntee keskeisiä käsitteitä ja tunnistaa perusmateriaaleja
- pyrkii työskentelemään pitkäjänteisesti sekä ryhmän jäsenenä että itsenäisesti, haluaa kehittyä käsityöntekijänä ja tuntee vastuunsa yhteisistä työvälineistä ja työtilojen viihtyisyydestä
- arvioi ja arvostaa omaa ja toisten työskentelyä, oppimista sekä työn tuloksia
- suhtautuu myönteisesti omaan ja muiden kansojen kulttuuriin

5. LUOKKA Tekstiilityö	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas - harjoittelee kokonaista käsityöprosessia - pyrkii seuraamaan työjärjestystä ja noudattamaan työohjeita ja –piirustuksia syvennetään ompelun perustaitoja ja –tietoja - oppii käyttämään materiaaleja ja valmistustekniikoita tarkoituksenmukaisesti - harjoittelee työaineiksien ja eri tekniikoiden luovaa yhdistämistä - käyttää koneita ja työvälineitä tarkoituksenmukaisesti ja turvallisesti - ymmärtää materiaalin säästävän käytön ja kierrätyksen merkityksen - oppii arvostamaan ja tarkastelemaan	Ompelu - vaateen valmistuksen alkeet - vaateen suunnittelua ja valmistamista Erikoistekniikat - käsinkirjonta - kirjontatyön suunnittelu (sommittelu ja värioppi) ja valmistaminen Lankatekniikat - neulonnan perustekniikoita - neuletyön suunnittelu ja valmistaminen - virkkauksen perusteet - virkkuuohjeen lukeminen - virkkuutyön suunnittelu ja valmistaminen Kuluttajätieto ja-taito - aihepiireihin liittyvää tekstiili- ja

kriittisesti omaa ja muiden työtä	kuluttajatietoa
-----------------------------------	-----------------

6. LUOKKA Tekstiilityö	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas - osaa lukea yksinkertaisia työpiirustuksia - osaa ohjattuna laatia tarkoituksenmukaisen työjärjestyksen ja noudattaa sitä - osaa käyttää eri materiaaleja ja valmistustekniikoita tarkoituksenmukaisesti - tutustuu ja käyttää perinteisiä ja uusia työtapoja oman työn suunnittelussa ja toteutuksessa - hallitsee käsityössä tarvittavien koneiden ja työvälineiden oikean, tarkoituksenmukaisen ja turvallisen käytön - oppii työvälineiden huoltoa ja kunnossapitoa - perehtyy suomalaiseen ja soveltuvin osin myös muiden kansojen käsityökulttuuriin saaden ainesta omaan suunnittelutyöhönsä - oppii arvostamaan ja tarkastelemaan kriittisesti omaa ja muiden työtä sekä etsimään luovia ratkaisuja havaitsemiinsa ongelmiin itsenäisesti ja yhteistyössä muiden kanssa käyttäen apunaan erilaisia tietolähteitä - omaksuu realistisen käsityksen taidoistaan ja kehitysmahdollisuuksistaan ymmärtää käsityöprosessin	Ompelu - vaateen valmistuksen perustekniikat - vaateen suunnittelu ja valmistaminen Lankatekniikat - lisää neulonnan perustekniikoita - neuletyön suunnittelu ja valmistaminen - kudonnan perustekniikoihin ja perinteisiin työvälineisiin tutustuminen - kudontatyön suunnittelu ja valmistaminen Erikoistekniikat - erilaisiin kirjontatekniikoihin ja - materiaaleihin tutustuminen - kirjontatyön suunnittelu ja valmistaminen Kuluttajatieto ja -taito - opintokokonaisuuteen liittyvä tekstiili- ja kuluttajatieto

5-6. LUOKKA Tekninen työ	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas - varmentaa teknisen työn perustaitoja ja - tietoja itsenäisempää työskentelyä varten - perehtyy käsityön perustekniikoihin ja tuntee keskeisiä käsitteitä - oppii tarkoituksenmukaisesti käyttämään materiaaleja - osaa ohjatusti ideoida, hahmotella ja piirtää suunnitelman toteuttamiskelpoisesta tuotteesta - oppii vähitellen hallitsemaan kokonaisen käsityöprosessin - osaa noudattaa työohjeita - osaa valita oikeat työtavat työtehtävän	- teknistä käsityötä - opettujen asioiden kertausta - perehdytään materiaaleihin: puujalosteet, muovit, metallit, ”valmiit tuotteet”, kierrätysmateriaalit ja luonnonmateriaalit - tutustutaan elektroniikkaan valmiiden sarjojen avulla - huoltaminen ja vanhan korjaaminen - käsityökalujen käytön syventäminen - perehdytään puun pintakäsittelyyn maalilla, lakalla ja öljyllä sekä kuultovärjäys - akku- ja sähkökäyttöisten käsityökalujen käytön opetus - yleinen työturvallisuus ja turvallinen

mukaan ja osaa soveltaa oppimaansa jatkossa - osaa noudattaa annettuja työturvallisuusohjeita - oppii pitämään työympäristönsä siistinä	käsityökalujen käyttö - suunnittelu ja piirustusten lukeminen - ryhmitöitä esim. suunnitteluprojekteissa puunkoneellinen lastuava työstö, pylväsporakoneella ja puusorvilla
--	--

7. – 9. luokilla oppilas voi valita kädentaitolinja tai tiedelinjan tai teknologialuokan.

Kädentaidot

7. luokilla käsityötä opiskellaan 3 vuosiviikkotuntia, 8. luokalla 2 vuosiviikkotuntia ja 9. luokalla 1 vuosiviikkotunti.

Tiede

7. luokalla käsityötä opiskellaan 3 vuosiviikkotuntia.

Käsityön opiskelu kädentaito- ja tiedelinjoilla on 7:sillä luokilla pääsääntöisesti samansisältöinen.

Teknologialuokka

7.luokalla opiskelu sisältää perustekniikoiden lisäksi tutustumista ja kokeilua erilaisten tietoteknisten sovellusten ja laitteiden käytössä. Lisäksi tutustutaan teknologialle tyypillisiin käsitteisiin. 8. – 9 luokilla pyritään tekemään yli oppiainerajojen yhteisiä projekteja ja opintokokonaisuuksia.

Yhteiset tavoitteet vuosiluokille 7.-9

Oppilas

- hallitsee käsityöprosessin ja ymmärtää sen sisältöalueiden lomittumisen työskentelyn aikana: suunnittelu, valmistaminen, tuote ja arviointi
- oppii toteuttamaan itse suunnittelemaansa esteettisiä, laadukkaita ja tarkoituksenmukaisia tuotteita
- tutustuu valmiiden ja itse tehtyjen tuotteiden huoltamiseen, kunnostamiseen ja korjaamiseen
- oppii etsimään luovia ratkaisuja havaitsemiinsa ongelmiin, itsenäisesti tai yhteistyössä muiden kanssa hyödyntäen erilaisia tietolähteitä
- tuntee vastuuta omasta tekemisestä ja työympäristöstä, jossa toteutuvat eettiset, ekologiset, esteettiset ja taloudelliset arvot
- hankkii oma-aloitteisesti tietoja ja taitoja perinteisestä ja nykyaikaisesta teknologiasta, joita soveltaa arkielämässä, jatko-opinnoissa, tulevaisuustyötehtävissä ja harrastuksissa
- ymmärtää käsityöläisyyden ja teollisen tuotannon erot ja oppii tarkastelemaan kriittisesti teollisia tuotteita ottaen huomioon ekologiset, esteettiset ja taloudelliset arvot
- perehtyy suomalaiseen ja muiden kansojen muotoilu-, käsityö- ja teknologiakulttuuriin saaden sieltä ideoita omaan suunnitteluun ja työskentelyyn
- oppii arvostamaan ja tarkastelemaan kriittisesti omaa ja muiden persoonallista työtä, työskentelyä sekä yritteliäisyyttä

Työskentely tapahtuu aihepiireittäin, jolloin työ voidaan rajata tiettyyn tekniikkaan, materiaaliin, käyttötarkoitukseen tai suunnittelullisiin näkökohtiin. Aihepiirin puitteissa oppilas suunnittelee ja toteuttaa itsenäisesti yksilöllisiä töitä huomioiden omat taitonsa, tarpeensa ja kiinnostuksensa. Työskentelyssä hyödynnetään eri oppiaineissa hankittuja tietoja ja taitoja. Perustekniikoiden

hallinta varmentuu. Opitaan uusia tekniikoita ja sovelletaan niitä luovasti. Tehtyjen töiden ja tekniikoiden kulttuuriseen taustaan tutustutaan.

7. LUOKKA Tekstiilityö	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas - oppii laatimaan ja seuraamaan työohjeita - perehtyy vaateen ompelun perusteisiin - harjaantuu tuotteen suunnittelussa ja valmistuksessa ja oppii toteuttamaan itse suunnittelemaansa tuotteita - oppii valitsemaan ja työstämään materiaaleja erilaisin työvälinein, rationaalisin ja luovin menetelmin noudattaen työturvallisuutta - tutustuu valmiiden ja itse tehtyjen tuotteiden huoltamiseen, kunnostamiseen ja korjaamiseen	Vaatetus ja pukeutuminen - perusvaatteita itselle - valmiiden kaavojen jäljentäminen, kankaan leikkaaminen, ompelukoneen ja saumurin monipuolinen käyttö Lankatöitä ja erikoistekniikoita - perinteisiä ja uusia työtapoja oman työn suunnittelussa ja toteutuksessa - ompelun perustaitoja ja -tietoja - työaineksien ja eri tekniikoiden luova yhdistäminen - vaatehuolto ja korjaus - materiaalitietoutta Sisustus ja asuminen - Tekstiilejä kotiin - Pienimuotoisia tekstiilejä Kuluttajatieto ja -taito Opintokokonaisuuteen liittyviä tietoja ja taitoja

8. LUOKKA Tekstiilityö	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas - oppii suunnittelemaan ja valmistamaan vaatteita, asukokonaisuuksia ja asusteita itselle eri työtapoja ja materiaaleja käyttäen - harjoittelee kuvallisten ja sanallisten työohjeiden ymmärtämistä sekä niiden itsenäistä ja soveltavaa käyttöä. - oppii käyttämään oppiaineen perinteisiä ja nykyaikaisia työtapoja sekä materiaali- ja työväline-tuntemusta. - oppii ostotaitoa etsimällä ja kysymällä tietoa tarjolla olevista tuotteista ja palveluista sekä tekemään hinta- ja laatuvertailuja sekä valitsemaan tarkoituksenmukaisesti - harjoittelee käyttämään suunnittelussa ja toteutuksessa tarkoituksenmukaisesti tietoteknisiä sovelluksia, koneita ja laitteita	Vaatetus ja pukeutuminen - Asukokonaisuus - valmiiden kaavojen käyttö ja muuttaminen omaa mallia vastaavaksi - suunnittelussa väriopin, materiaaliopin ja pukeutumisen perusasioita - tietoteknisten sovellusten käyttö töitten suunnittelussa ja toteutuksessa mahdollisuuksien mukaan Sisustus ja asuminen - Tekstiilejä kotiin - sisustustekstiilejä erilaisia työtapoja ja materiaaleja käyttäen - sommittelu, värien käyttö ja erilaisia kankaan koristelutapoja - tutustuminen mahdollisuuksien mukaan myös teolliseen tekstiilisuunnitteluun ja tekstiilitaiteeseen. - tietoteknisten sovellusten käyttö töitten suunnittelussa ja toteutuksessa

	mahdollisuuksien mukaan Kuluttajätieto ja –taito Opintokokonaisuuteen liittyviä tietoja ja taitoja
--	---

9. LUOKKA Tekstiilityö	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas - oppii suunnittelemaan ja toteuttamaan kokonaisen käsityöllisen projektin	Tutkivan oppimisen projekti (kädentaidot) Yhteisprojekti eri oppiaineitten kanssa (teknologialuokka)

8-9. LUOKKA Valinnainen tekstiilityö	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas - pyrkii mahdollisimman yksilöllisesti ja itsenäisesti suunnittelemaan valmistettavia tuotteita ja soveltamaan jo opittuja perustaitoja ja –tietoja uuden oppimisessa sekä tutustumaan mahdollisimman monipuolisesta eri käsityötapoihin ja niiden nykyaikaisiin sovelluksiin.	- Valinnaisessa tekstiilityössä painottuvat entistä laajemmat ja monipuolisemmat aihekokonaisuudet ja sisältöalueet - Mahdollisuuksien mukaan tutustutaan suomalaiseen muotoiluun, tekstiilisuunnitteluun ja käsityöperinteeseen sekä kansainväliseen käsityökulttuuriin - Harjoitellaan tietoteknisten sovellusten käyttöä töitten suunnittelussa ja toteutuksessa mahdollisuuksien mukaan

7-8. LUOKKA Tekninen työ	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas - varmentaa teknisen työn perustaitoja ja -tietoja itsenäisempää työskentelyä varten - perehtyy käsityön perustekniikoihin ja tuntee keskeisiä käsitteitä - oppii tarkoituksenmukaisesti käyttämään materiaaleja - osaa ideoida, suunnitella ja toteuttaa suunnitelman toimivan tuotteen - oppii hallitsemaan kokonaisen käsityöprosessin - osaa noudattaa työohjeita - osaa valita oikeat työtavat työtehtävän mukaan ja osaa soveltaa oppimaansa jatkossa - noudattaa annettuja työturvallisuusohjeita - oppii pitämään työympäristönsä siistinä	- opetus 7. luokalla valtaosin opettajajohtoista – oppilas ottaa vastuuta työn edistymisestä - 8. ja 9. ja valinnaisessa edistymisen enemmän oppilaan harteilla - opettajan tehtävä on ohjata työskentelyä - syvennetään materiaalitietoutta - puun liitospalaliitokset - puun pintakäsittely petsillä ja vahalla - metallin pintakäsittely maalilla ja lakalla - käsityökalujen käytön syventäminen - huoltaminen ja vanhan korjaaminen - akku- ja sähkökäyttöisten käsityökalujen käytön opetus - erilaisten puu-, metalli ja muovintyöstökoneiden opetus - puun koneellinen lastuava työstö, oiko- ja

	tasohöylällä, pylväsporakoneella - tutustutaan metallin aineliitostekniikoihin ja kylmä- ja kuumamuovaamiseen - tutustutaan elektroniikan ja CNC-työstön perusteisiin - yleinen työturvallisuus, turvallinen käsityökalujen ja koneiden käyttö
--	---

9. LUOKKA Tekninen työ (kädentaito- ja teknologialuokka)	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
- oppii työskentelemään ryhmässä - osaa soveltaa taitojaan yli ainerajojen	- tutkivan oppimisen projekti (aihepiiri valitaan vuosittain taito- ja taideaineiden parista) kädentaitoluokka - yhteisprojekti eri oppiaineitten kanssa (teknologialuokka)

8-9. LUOKKA Valinnainen tekninentyö	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
- varmentaa teknisen työn perustaitoja ja -tietoja itsenäisempää työskentelyä varten	- itsenäinen työskentely korostettuna - valinnaisissa käsitöissä syvennetään opittuja taitoja - mahdollisuus valmistaa tuotteita omien harrastusten pohjalta

TYÖTAVAT Menetelmät ja työtavat - erilaiset aihepiirit, opintokokonaisuudet ja projektit - prosessityöskentely; suunnittelu, valmistaminen, tuote ja arviointi - erilaiset käsityötekniikat käsin ja koneilla - yksilölliset ja yhteistoiminnalliset työtavat - ongelmakeskeinen lähestymistapa ja itseohjautuvuus - museo-, yritys- ja näyttelyvierailut mahdollisuuksien mukaan - oman oppimisprosessin dokumentointi ja arviointi Luokat 1.-2. - Näyttelyt, julkistamistilaisuudet, avajaiset, juhla - Opetus toteutetaan elämyksellisesti, lapsen kokemusmaailmaan liittäen; tutkiva oppiminen ja yhteistoiminnalliset työmuodot. - Piirtäminen, paperin repiminen, helpot tietokoneen piirrosohjelmat. Leikinomainen tuotesuunnittelun lähtökohtiin tutustuminen. Yksilölliset sekä yhteistoiminnalliset työtavat - Yhteisölliset työmenetelmät esim. oppilaat keksijöinä / tutkijoina. Näyttely korjatuista esineistä. Luokat 3.-6.
--

- yksilöllinen työskentely
- parityöskentely
- työskentely ryhmässä

Luokat 7.-9.

- yksilöllinen työskentely
- parityöskentely
- työskentely ryhmässä

ARVIOINTI

Luokat 1.-2.

Oppilaan arvioinnissa tulee kiinnittää huomiota oppilaan etenemiseen ao. taidoissa

- osaa ohjatusti suunnitella toteuttamiskelpoisen tuotteen
- työskentelee ohjattuna tarkoituksenmukaisesti suunnitelmaansa toteuttaen ja työturvallisuuden huomioon ottaen.
- pyrkii työskentelemään pitkäjänteisesti sekä ryhmän jäsenenä että itsenäisesti, haluaa kehittyä käsityöntekijänä ja tuntee vastuunsa yhteisistä työvälineistä ja työtilojen viihtyisyydestä
- arvioi ja arvostaa omaa ja toisten työskentelyä, oppimista sekä työn tuloksia

Lisäksi kiinnitetään huomiota oppilaan itsearviointitaitojen kehittäminen.

Luokat 3.-6.

Oppilaan osaamisen ja edistymisen arviointi perustuu hyvän osaamisen kriteereihin ja asetettuihin tavoitteisiin. Lisäksi arvioidaan oppilaan työskentelytaitoja ja kiinnitetään huomiota oppilaan aktiivisuuteen ja innostuneisuuteen.

Luokat 7.-9

Oppilaan opiskelua arvioidaan jatkuvasti ja raportoidaan arviointilomakkeelle tai portfolioon. Arvioinnissa huomioidaan koko käsityöprosessi, johon sisältyy sekä oppilaan itsearviointi että opettajan arviointi. Kirjallinen ja numeerinen arviointi tehdään jokaisesta työstä erikseen mahdollisuuksien mukaan. Suullinen arviointi on mukana koko käsityöprosessin ajan opettaja – oppilas/oppilaat sekä oppilas – oppilas/oppilaat. Itsearviointia toteutetaan opettajan kanssa arviointikeskusteluna, jossa huomioidaan jatkuva oppilaan kehittyminen, itsetunnon vahvistaminen ja kasvu. Väliarvioinneissa ja lukuvuositodistuksissa kaikille yhteinen käsityö arvioidaan numeroin. Oppilaan arvioinnissa noudatetaan valtakunnallisia päättöarvioinnin kriteerejä

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITERIT ARVOSANALLE 8

Oppilas

- havaitsee myös itsenäisesti ongelmia, kehittää luovasti
- ymmärtää suunnittelemansa ”tuotteen” myös viestiksi ympäristölle
- dokumentoi suunnitelmansa, piirustukset, kollaasi, ryhmätyön kokonaissuunnitelma, kuvaaminen, näyttelynjärjestäminen

Valmistaminen

Oppilas

- työskentelee tarkoituksenmukaisesti ja huolellisesti
- hallitsee perustekniikoita siten, että toteutetusta ”tuotteesta” tulee tarkoituksenmukainen, viimeistelty, ekologinen tuote,
- osaa työskennellä tavoitteisesti yksin tai tiimeissä, toteutus ryhmätyönä
- osaa ohjatusti käyttää kehittyntä teknologiaa... kuvalliset suunnitelmat tietokoneella
- osaa soveltaa muissa oppiaineissa oppimaansa tietoa, oppiaineiden välinen integrointi tehtävän suunnittelussa ja toteutuksessa

Itsearviointi ja prosessin kuvaus

Oppilas

- arvio ohjatusti sekä omaa että ryhmän työskentelyä projektissa
- havaitsee vahvuuksia ja heikkouksia toteutetun työn prosessissa ja tuloksissa
- osoittaa toteutetun arvioinnissa kritiikinsietokykyä,...
- arvioi ideoitaan ja tuotteitaan esteettisin, taloudellisin ja ekologisin keinoin
- ymmärtää teknologian, kulttuurin, yhteiskunnan....,
- muodostaa realistisen kuvan taidoistaan ja kehittymismahdollisuuksistaan

1.2.9.6 Liikunta

JOHDANTO

Liikunnan opetuksen päämääränä on antaa oppilaalle sellaisia taitoja, tietoja ja kokemuksia, joiden pohjalta on mahdollista omaksua liikunnallinen elämäntapa. Tämä edellyttää yksilöllisten kehittymismahdollisuuksien huomioon ottamista osana ryhmäopetusta. Liikunta luo mahdollisuuden oppilaan erilaisten tunteiden läpikäymiseen ja niiden hyväksymiseen osana elämää. Ihmisenä kasvaminen edellyttää myös oman kehon tuntemusta, joka on yksi koululiikunnan tavoitteista. Itsesäätelyä harjaannutetaan tietoisesti liikunnan avulla. Liikuntatunneilla oppilasta ohjataan ottamaan vastuuta ympäristöstä ja sen hyvinvoinnista. Liikkuessamme huomioimme liikenneturvallisuuden, korostetaan vastuullisuutta ja reilua peliä.

Lisäksi opetuksessa pyritään hyödyntämään pääkaupunkiseudun tarjoamia liikunnan harrastamisen mahdollisuuksia. Aurinkolahden merellistä sijaintia ulkoilu- ja liikunta-alueineen pyritään käyttämään hyväksi mahdollisuuksien mukaan. Vuodenaikojen tuomat erilaiset mahdollisuudet liikkumiseen hyödynnetään.

Liikuntaa voidaan integroida kaikkiin peruskoulussa opetettaviin aineisiin, erityisesti kuitenkin musiikkiin, äidinkieleen sekä matematiikkaan.

Aihekokonaisuudet

Liikunnassa käsitellään seuraavia aihekokonaisuuksia: Ihmisenä kasvaminen, Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta sekä Turvallisuus ja liikenne. (Katso 9.1. Aihekokonaisuudet ja opetuksen eheyttäminen.)

Koulun painoalueet

Yhteisenä tavoitteena eri oppiaineissa opettelemme tarkkaavaisuutta, havaitsemista, muistitoimintoja, käsitteellistämistä, ajattelua, päätöksentekoa, suunnittelua, ongelmanratkaisua ja sisäistä motivaatiota. Vaativimpia tavoitteita (pätöksentekoa, suunnittelua, ongelmanratkaisua ja sisäistä motivaatiota) harjoittelemme ikätasolle sopivalla tavalla. Tämän lisäksi koulun painoalueita on käsitelty tarkemmin äidinkielessä, matematiikassa ja luonnontieteellisissä aiheissa. BS:ssa käsiteltyjä taitoja sillataan liikunnan opetukseen.

Yhteiset tavoitteet vuosiluokille 1-2

Liikunnan opetuksen tavoitteena on vaikuttaa myönteisesti oppilaan fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen toimintakykyyn ja hyvinvointiin sekä ohjata oppilasta ymmärtämään liikunnan terveydellinen merkitys. Opetuksen tulee ottaa huomioon oppilaan fyysis-motorinen kehitys eri ikäkausilla.

Liikunta on toiminnallinen oppiaine, jossa edetään leikin, pelien ja taitojen oppimisen kautta kohti omaehtoista harrastuneisuutta. Liikunnan opetuksessa korostetaan vastuullisuutta, reilua peliä sekä turvallisuutta. Opetuksessa ohjataan oppilasta tutustumaan sekä kansalliseen että kansainväliseen liikuntakulttuuriin. Liikunnan opetuksen yhtenä tehtävänä on myös opastaa käyttäytymään turvallisesti liikenteessä.

1. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas - harjoittelee sovittujen sääntöjen noudattamista ja reilun pelin henkeä sekä itsenäisesti että ryhmässä - harjoittelee turvallista liikkumista - harjoittelee toimimaan pitkäjänteisesti - oppii monipuolisesti liikunnan motorisia perustaitoja - oppii uimataidon alkeita - saa virikkeitä mahdollisiin omiin liikuntaharrastuksiinsa - harjoittelee pukeutumaan tarkoituksenmukaisesti sekä huolehtimaan puhtaudestaan	- Perusliikuntaa juoksua, hyppyjä ja heittoja erilaisten leikkien ja pelien muodossa - Voimistelua välineillä - Musiikkiliikuntaa - Palloilua - Luontoliikuntaa - Luistelua mahdollisuuksien mukaan - Kaupungin järjestämä uimaopetus

2. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Oppilas - oppii noudattamaan sovittuja sääntöjä ja reilun pelin henkeä sekä itsenäisesti että ryhmässä - oppii turvallista liikkumista sekä sisällä että ulkona - oppii toimimaan pitkäjänteisesti ja vastuullisesti - oppii monipuolisesti liikunnan motorisia perustaitoja - oppii uimataidon perusteita - saa virikkeitä erilaisiin liikuntaharrastuksiin - oppii pukeutumaan tarkoituksenmukaisesti sekä huolehtimaan puhtaudestaan	- Perusliikuntaa: juoksua, hyppyjä ja heittoja erilaisten pelien ja leikkien muodossa - Voimistelua välineillä ja telineillä - Musiikkiliikuntaa pikkutansseja ja leikkejä - Palloilua - Suunnistusta - Luontoliikuntaa - Luistelua mahdollisuuksien mukaan - Kaupungin järjestämä uimaopetus

Yhteiset tavoitteet vuosiluokille 3-6

Liikunnan opetuksen tavoitteena on vaikuttaa myönteisesti oppilaan fyysiseen, psyykkiseen ja sosiaaliseen toimintakykyyn ja hyvin vointiin sekä ohjata oppilasta ymmärtämään liikunnan terveydellinen merkitys. Opetuksen tulee ottaa huomioon oppilaan fyysis-motorinen kehitys eri ikäkausilla.

Liikunta on toiminnallinen oppiaine, jossa edetään motoristen perustaitojen harjaannuttamisesta kohti lajitaitoja. Liikunnan opetuksessa korostetaan monipuolista liikkumista, jonka tavoitteena

on löytää jokaiselle ominainen muoto liikkua. Lajitaidoissa korostetaan lajin ominaisia piirteitä ja turvallisuutta. Liikunnan opetuksessa sisäistetään erilaisia sääntöjä, jotka auttavat toimimaan ja pelaamaan erilaisia pelejä. Tämän tarkoituksena on ymmärtää sääntöjen merkitys laajemminkin elämässä.

3. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Voimistelu Oppilas - harjoittelee tavallisimpia perusvoimisteluliikkeitä.	Voimistelu - Perusvoimisteluliikkeitä (kävely, juoksu, hypyt, kuperkeikat, tasapainoilu) - eri telineisiin ja välineisiin tutustuen (permanto, ponnahduslauta, renkaat)
Perusliikunta Oppilas - oppii sujuvan juoksemisen - erilaisia hyppäämistapoja sekä heittotapoja. - oppii säätelemään omaa kehoaan tarkoituksenmukaisesti.	Perusliikunta - Eri liikuntatapojen tietoinen harjaannuttaminen: juoksu, hypyt, heitot. - Itsesäätelyn harjoittelua (liikkumista tilanteeseen sopivalla tavalla).
Ulko- ja sisäpalloilu Oppilas - tutustuu ja harjoittelee eri lajeille tyypillisiä pallokäsittelytekniikoita leikkeihin ja harjoituksiin sovellettuina.	Ulko- ja sisäpalloilu - Eri lajien pallonkäsittelytekniikoita leikinomaisesti (vastaanotto, kuljetus, syötöt, laukaus)
Yleisurheilu Oppilas - oppii juoksun tekniikan ja ajoituksen. Pituushypyn ja pallonheiton tekniikat tulevat oppilaalle tutuksi.	Yleisurheilu - Juoksu - pituushyppy - pallonheitto harjoittelua.
Luontoliikunta Oppilas - tutustuu maastossa liikkumiseen alkeiskartan avulla.	Luontoliikunta - Alkeiskartan piirtäminen koulun lähialueesta - liikkuminen luonnossa kartan avulla pareittain.
Talvilajit Oppilas - hallitsee sujuvan vuorohiihdon ja harjaantuu mäenlaskun tekniikoissa - Luistimilla oppilas hallitsee paikalta lähdön, oikean luisteluasennon eteenpäin ja jarruttamisen.	Talvilajit (mahdollisuuksien mukaan) - vuorohiihtoa - hiihtoa ilman sauvoja - mäenlaskun harjoittelua - luistimilla lähdöt, jarrutukset, eteenpäin luistelu
Uinti Oppilas - osaa hengittää sujuvasti uudessa, kellua ja	Uinti - kellunta, hengitys - sujuva liukuminen

uida vähintään 25 metriä.

- perusuinnin varmentaminen.

4. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Voimistelu Oppilas - osaa tavallisimmat perusvoimisteluliikkeet. Perusliikunta Oppilas - hallitsee motoriset perustaidot ja osaa käyttää niitä monipuolisesti. Ulko- ja sisäpalloilu Oppilas - osaa lajeille tyypillisiä pallonkäsittelytekniikoita leikkeihin ja harjoituksiin sovellettuna. Yleisurheilu Oppilas - oppii nopeus/ pitkän matkan juoksun tekniikan ja ajoituksen. Pituushypyn ja pallonheiton tekniikat tulevat oppilaalle tutuksi. Luontoliikunta Oppilas - osaa liikkua luonnossa alkeiskartan avulla ja luontoa kunnioittaen. Talvilajit (mahdollisuuksien mukaan) Oppilas - osaa hiihtotyylien ja mäenlaskun alkeet - hallitsee luistelussa liu'ut, eteenpäin luistelun ja jarrutuksen - oppii erilaisten jääpelien säännöt ja osataan toimia oikein peleissä. Uinti Oppilas - pystyy uimaan vähintään 50 metriä.	Voimistelu - Perusvoimisteluliikkeitä eri telineillä ja välineillä (permanto, pukkihyppy, rekki) - Tanssiasteleiden alkeet (ylipormestarin itsenäisyysjuhla) Perusliikunta - Motoriset perusharjoitteet (erilaiset loikat, hyppy, käännökset, juoksuleikit) Ulko- ja sisäpalloilu - Eri palloilulajien tekniikat leikein ja harjoittein (kuljetus, syötöt, vastaanotot, heitot, lyönnit, laukaisut) Yleisurheilu - estejuoksu - pituushyppy - pallonheiton harjoittelua Luontoliikunta - Peruskarttamerkit - liikkuminen alkeiskartan kanssa - viuhkasuunnistus. Talvilajit - Luisteluhiihdon ja perinteisen hiihdon alkeet - Luistelussa liukuharjoitteet, potkutekniikka eteenpäin luistelussa, sivuittain jarrutus - Tutustuminen jääpeleihin. Uinti - Tutustumista eri uintityyleihin

KUVAUS OPPILAAN HYVÄSTÄ OSAAMISESTA 4. LUOKAN PÄÄTTYESSÄ

Oppilas

- hallitsee motoriset perustaidot ja osaa käyttää niitä monipuolisesti eri liikuntamuodoissa
- osaa joitakin perus-, väline ja telinevoimistelun liikkeitä
- osaa joitakin pallopelejä sekä käsitellä pelivälinettä myös leikkeihin ja harjoituksiin sovellettuna
- osaa luistelussa liukumisen, eteenpäin luistelun ja jarrutuksen
- osaa hiihdossa perinteisen hiihdon ja luisteluhiihdon sekä mäenlaskun alkeita
- osaa liikkua luonnossa alkeiskarttaa hyväksi käyttäen ja luontoa kunnioittaen
- pystyy uimaan vähintään 50 metriä
- osaa ilmaista itseään luovasti liikunnan avulla ja liikkua jonkin rytmin tai musiikin mukaan
- toimii itsenäisesti ja ryhmässä sovittujen ohjeiden mukaan sekä osallistuu vastuullisesti ja yritteliäästi liikunnan opetukseen

5. LUOKKA	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Voimistelu Oppilas - osaa yhdistellä tavallisimpia voimisteluliikkeitä.	Voimistelu - Tavallisimmat telinevoimisteluliikkeet (mm. käärynpöytä, haarahyppy, kieppi). - Liikesarjoja musiikin mukana.
Ulko- ja sisäpallot Oppilas - osaa lajeille ominaisia pallonkäsittelytekniikoita.	Ulko- ja sisäpallot - Peruspallotilajien tekniikat (jalkapallo, pesäpallo, koripallo, lentopallo, salibandy). - Mahdollisuuksien mukaan tutustumista muihin pallotilajoihin (esim. salapallo, sulkapallo).
Yleisurheilu Oppilas - tutustuu yleimpiin yleisurheilulajeihin - harjaantuu hypyissä, heitoissa, työnnöissä ja juoksussa	Yleisurheilu - Alkeistekniikkaa korkeushypyssä - keihäänheitossa - kuulantönnössä - eri juoksulajeissa (aitajuoksen alkeet).
Suunnistus Oppilas - tutustuu liikkumiseen suunnistuskartan avulla.	Suunnistus - Karttamerkkeihin tutustuminen ja mittakaava. - Peruskartan käytön harjoittelua (1:5000). - Lyhyiden suunnistusreittien kulkeminen kartan kanssa.
Talvilajit (mahdollisuuksien mukaan) Oppilas - kertaa perinteisen hiihdon luisteluhiihdon sekä mäenlaskun tekniikoita - osaa yhdistellä eri luistelutekniikoita	Talvilajit (mahdollisuuksien mukaan) - Maastohiihdon ja mäenlaskun harjoituksia hiihtomaassa mahdollisuuksien mukaan - Luisteluharjoituksia myös takaperin ja jääpelejä.

sujuvasti		
-----------	--	--

Uinti Oppilas - harjaantuu eri uintitekniikoissa.	Uinti - Uintiharjoitteita rinta-, vapaa- ja selkäuinnissa
--	---

6. LUOKKA	
”Liiku tietäen ja taitaen” Oppilas kehittää tietoisesti fyysistä kuntoaan liikunnan harrastamisella ja syventää eri liikuntalajien perustaitoja sekä noudattaa reilun pelin sääntöjä. Oppilas tulee liikuntatunnille asianmukaisissa varusteissa ja huolehtii hygieniastaan. Opetuksessa otetaan huomioon luonnonolosuhteet ja vuodenajat, koulun ja lähiympäristön tarjoamat mahdollisuudet. Lisäksi huomioidaan myös sukupuolten erilaiset tarpeet sekä oppilaiden kasvun ja kehityksen erot.	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Voimistelu - Koululainen hallitsee telinevoimistelun perusliikkeet ja oppii avustamaan niissä. - Oppilas osaa yhdistellä permannolla ja telineillä voimisteluliikkeitä yksinkertaisiksi sarjoiksi. - Oppilas osaa liikkua musiikin tahdissa voimistelu - ja askelsarjoja.	Voimistelu - Harjoitellaan perus- ja telinevoimisteluliikkeitä (hyppy, permanto, ponnahduslauta, renkaat, penkki, köydet ja trampoliini) - Harjoitellaan avustamaan muita. - Harjoitellaan tanssi- ja voimistelusarjoja
Kuntoliikunta - Oppilaan fyysistä kuntoa kehitetään monipuolisilla harjoitteilla. - Oppilas oppii lihahuoltoa.	Kuntoliikunta - Harjoitellaan kehonhallintaa, lihaskestävyyttä monipuolisilla aerobisilla ja anaerobisilla harjoitteilla. - Harjoitellaan lihahuoltoa.
Palloilu - Oppilas oppii eri palloilulajien tekniikkaa ja pelitaitoja.	Palloilu - Harjoitellaan lajitaitoja monipuolisten harjoitteiden avulla mm seuraavissa lajeissa: jalkapallo, koripallo, lentopallo, pesäpallo, salibandy ja jääpelit.
Yleisurheilu - Oppilas hallitsee tavallisimmat yleisurheilulajit.	Yleisurheilu - Harjoitellaan monipuolisesti eri yleisurheilulajien tekniikoita (pikajuoksu, pitkän matkan juoksu, korkeushyppy, pituushyppy, 3-loikka, kuulantyöntö, turbokeihäänheitto) - Tutustutaan mahdollisuuksien mukaan myös muihin lajeihin.
Luontoliikunta - Oppilas osaa suunnistaa kartan avulla. - Oppilas osaa ottaa suunnan kompassin avulla	Luontoliikunta - Harjoitellaan kartan avulla suunnistamista. - Harjoitellaan kompassin käyttöä suunnan

ja arvioida matkoja ja etäisyyksiä luonnossa. - Oppilas tietää jokamiehen oikeuksista. Hiihto ja luistelu - Oppilas kehittää maastohiihtotaitoaan perinteisellä ja vapaalla hiihtotavalla. - Oppilas hallitsee vähintään eteenpäin ja taaksepäin luistelun sekä kaarreluistelun. - Talviliikuntaa harjoitellaan mahdollisuuksien mukaan. Uinti (mahdollisuuksien mukaan) - Oppilas saavuttaa uimataidon (200m, josta 50m selällään)	ottamisessa ja tehdään matkanmittausharjoituksia - Harjoitellaan jokamiehen oikeuksia Hiihto ja luistelu - Harjoitellaan perinteistä ja vapaata hiihtotapaa mahdollisuuksien mukaan. - Harjoitellaan potkuja, liukua, käännöksiä, jarrutuksia ja kaarreluistelua monipuolisesti. Uinti (mahdollisuuksien mukaan) - Harjoitellaan perusuintilajeja (rinta-, vapaa- ja selkäuinti)
--	--

Yhteiset tavoitteet luokille 7-9

Liikunnan opetuksessa tulee ottaa huomioon tässä kehitysvaiheessa korostuvat sukupuolten erilaiset tarpeet sekä oppilaiden kasvun ja kehityksen erot. Monipuolisen liikunnan opetuksen avulla tuetaan oppilaiden hyvinvointia, kasvua itsenäisyyteen ja yhteisöllisyyteen sekä luodaan valmiuksia omaehtoiseen liikunnan harrastamiseen. Opetuksessa annetaan mahdollisuuksia liikunnallisiin elämyksiin ja tuetaan oppilaan itsensä ilmaisua.

7. LUOKKA	
”Liikutaan yhdessä” Opitaan yhteiset pelisäännöt ja käytänteet. Noudatetaan reilun pelin ideaa. Oppilas oppii liikunnan avulla sosiaalisia taitoja. Hän tulee liikuntatunnille asianmukaisissa varusteissa ja huolehtii hygieniastaan.	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Voimistelu ja kuntoliikunta Oppilas - tekee perusliikesarjoja eri telineillä - oppii oman fyysisen kunnon kehittämistä ja lihashuoltoa - osaa liikua musiikin tahdissa voimistelu ja liikesarjoja Palloilu Oppilas - tuntee yleisimpien palloilulajien perussäännöt ja osaa soveltaa niitä pelissä - kykenee joukkuepelaamiseen	Voimistelu ja kuntoliikunta - Harjoitellaan oman kehon hallintaa ja fyysistä kuntoa sisältönä esim. telinevoimistelu, kuntopiiri, kuntosaliharjoittelu, lenkkeily, aerobic (tytöt), venyttelyharjoituksia, rytmiiikkaharjoituksia ja tanssia Palloilu - Pelitaitojen ja sääntöjen harjoittelua yleisimmissä palloilulajeissa, pallon hallinta, syöttö-, syötön vastaanotto, vapaan paikan haku harjoituksia - Viite- ja mailapelejä jalkapallossa,

Yleisurheilu Oppilas oppii/ tietää - keskeisimmät hyppy-, heitto- ja juoksulajien perustekniikat Luontoliikunta Oppilas - tuntee koulun ympäristön ja osaa kulkea itsenäisesti liikunnan suorituspaikoille - osaa suunnistaa pienessä ryhmässä kartan avulla ja löytää keskeisimmät karttamerkit maastosta - tietää jokamiehen oikeudet Luistelu ja hiihto Oppilas - osaa luistelun perustaidot ja yleisimpien jääpelien säännöt - kehittää maastohiihtotaitojaan perinteisellä ja vapaalla hiihtotavalla mahdollisuuksien mukaan Uinti Oppilas - oppii perusuintitavat ja tuntee kaupungin uintipalvelut	pesäpallossa, salibandyssä, koripallossa, lentopallossa, tenniksessä, sulkapallossa ja lippupallossa Yleisurheilu - yleisimpien yleisurheilulajien tekniikkaharjoittelua oikeilla välineillä ja oikeilla suorituspaikoilla mahdollisuuksien mukaan (juoksut: 50 m, 1500m (tytöt), cooper ja 400 m (pojat), hypyt: korkeus- ja pituushyppy, heitot: kuula ja keihäs Luontoliikunta eri suunnistusmuotoja - luontoretkeä mahdollisuuksien mukaan muiden oppiaineiden sisältöjä hyödyntäen - suunnistustaitojen harjoittelua: karttamerkit, kartan suuntaaminen maaston mukaan, kartanluku ja reitinvalintaharjoittelua Luistelu ja hiihto - luisteluharjoituksia, joissa kerrataan jarrutukset, eteenpäin ja taaksepäin luistelua ja kaarreluistelun tekniikat - harjoitellaan yleisimpien jääpelien sääntöjä ja tekniikoita - tytöillä lisäksi muodostelmaluistelu, ringette ja jääpallo Uinti - perusuintiharjoituksia (esim. rinta-, selkä- ja krooliuinti) sekä sukeltamista, kellumista ja uimahyppyä
--	---

8. LUOKKA	
Oppilas liikkuu syventäen taitojaan. Oppilas noudattaa jo yhdessä sovittuja pelisääntöjä ja käytäntöjä. Oppilas tulee tunnille asianmukaisissa liikuntavarusteissa. Oppilas oppii hyväksymään itsensä ja suvaitsemaan erilaisuutta	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Voimistelu ja kuntoliikunta Oppilas - oppii kehittämään ja tarkkailemaan toimintakykyään. Hänellä herää kiinnostus oman toimintakyvyn seuraamiseen	Voimistelu ja kuntoliikunta - harjoittelulla syvennetään aiemmin opittuja tietoja ja taitoja - harjoitellaan oman kunnon kehittämisen ja seurannan perusteita

- oppii paritansseja (valsseja ja fox) - oppilas kehittää aikaisemmin opittuja sarjoja eri telineillä Palloilu Oppilas - hallitsee jo aiemmin opittuja palloilupelien ja mailapelien taitoja - oppii joukkuepelien ja mailapelien taktiikkaa Yleisurheilu Oppilas - hallitsee yleisurheilun perustaidot juoksu-, heitto- ja hyppylajeissa Luontoliikunta Oppilas - osaa suunnistaa pareittain kartan ja kompassin avulla Luistelu ja hiihto Oppilas - osaa soveltaa luistelutaitojaan jääpeleihin - kehittää hiihtotaitojaan mahdollisuuksien mukaan Uinti Oppilas - osaa perusuintitavat	- sisältöinä telinevoimistelu, kuntopiiri, kuntosaliharjoittelu, lenkkeily, aerobic (tytöt), venyttelyharjoituksia, rytmikkaharjoituksia ja tanssia (valsseja ja fox) Palloilu - oppilas kehittää edelleen eri harjoitteilla pallonkäsittelytaitojaan ja hyökkäys - puolustus pääperiaatteita (uutena lajina käsipallo) Yleisurheilu - harjoitellaan ja kehitetään jo aiemmin opittuja yleisurheilun lajitaitoja Luontoliikunta - harjoitellaan kompassin käyttöä ja suunnan ottoa rastilta toiselle Luistelu ja hiihto - harjoitellaan uusia lajitaitoja (esim. taito- ja muodostelmaluistelu ja jääpelit) - harjoitellaan hiihtoa monipuolisesti mahdollisuuksien mukaan Uinti - pidetään harjoittelulla yllä perusuintitaitoja
--	--

9. LUOKKA	
”Liikutaan nauttien” Oppilas ymmärtää liikunnan myönteisen vaikutuksen henkilökohtaiseen terveyteen. Oppilas osaa tehdä omaa terveyttään ja hyvinvointiaan edistäviä valintoja. Tutustutaan uusiin lajeihin mahdollisuuksien mukaan.	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Voimistelu ja kuntoliikunta Oppilas - tietää, kuinka omaa kuntoa voi kehittää ja arvioida - ymmärtää liikunnan merkityksen hyvinvoinnin ja terveyden ylläpitämisessä - oppii rentoutumaan Palloilu Oppilas	Voimistelu ja kuntoliikunta - oman kunnon seuranta (testit ja vertailu edellisiin suoriin) - venyttely- ja rentoutusharjoituksia - sisältöinä telinevoimistelu, kuntopiiri, kuntosaliharjoittelu, lenkkeily, aerobic (tytöt), venyttelyharjoituksia, rytmikkaharjoituksia ja tanssia Palloilu - harjoittelun myötä syvennetään teknistä ja

- osaa soveltaa opittuja taktisia ja lajitaitoja eri palloilu- ja mailapeleissä - kehitetään palloilu- ja mailapeliin teknistä ja taktista osaamista Yleisurheilu Oppilas - pystyy omatoimiseen harjoitteluun opittujen lajitaitojen perusteella - oppilas asettaa tavoitteita ja saavuttaa ne Luontoliikunta Oppilas - osaa soveltaa oppimiaan taitoja luonnossa liikkumiseen Luistelu ja hiihto Oppilas - osaa luistella sujuvasti ja hallitsee jääpelien pelitaktiikkaa - hiihtotaitojen syventäminen mahdollisuuksien mukaan Uinti Oppilas - osaa perusuuintitavat ja hengenpelastusta	taktista osaamista eri palloilulajeissa Yleisurheilu - lajiharjoittelun myötä oppilas pyrkii parantamaan henkilökohtaisia suorituksiaan eri palloilulajeissa - opetellaan uusia yleisurheilulajeja mahdollisuuksien mukaan (esim. aitajuoksu ja kiekonheitto) Luontoliikunta - suunnistusharjoitusten kautta syvennetään henkilökohtaisia suunnistustaitoja Luistelu ja hiihto - harjoitellaan edelleen luistelutekniikkaa ja jääpelien lajitaktiikkaa - harjoitellaan hiihtotekniikoita mahdollisuuksien mukaan Uinti - - kerrataan uintitekniikat ja harjoitellaan hengenpelastustaitoja
--	---

PÄÄTTÖARVIOINNIN KRITERIT ARVOSANALLE 8

Oppilas

- osaa ydintaidot juoksuissa, hyppyissä ja heitoissa
- osaa voimistelun, välinevoimistelun ja telinevoimistelun liikkeitä
- osoittaa toiminnassaan ymmärtävänsä rytmin merkityksen liikunnassa ja tanssissa
- osaa yleisimpien pallopelien perusteet ja pelaa niitä sovittujen sääntöjen mukaan
- osaa suunnistaa karttaa ja kompassia apuna käyttäen sekä tietää jokamiehen oikeuksista ja velvollisuuksista
- osaa luistella sujuvasti
- hallitsee hiihdon harrastamiseen tarvittavat perustekniikat
- hallitsee uimataidon sekä osaa vesipelastamisen taitoja
- tuntee liikunnan ja terveyden välisiä yhteyksiä
- osaa ylläpitää, arvioida ja kehittää toimintakykyään
- osoittaa oppimis- ja yrittämishalua koululiikunnassa, varustautuu liikuntatunnille asiallisesti ja huolehtii puhtaudestaan
- toimii vastuullisesti ja ottaa toiset huomioon sekä noudattaa sopimuksia, sääntöjä ja reilun pelin periaatetta.

TYÖTAVAT

Luokat 1-2

Pari- ja pienryhmässä tapahtuva harjoittelu, pelit, leikit, yksilösuoritukset.

Luokat 3-6

Ohjaava opetus auttaa oppilasta liikkumaan ergonomisesti oikein. Ohjaavalla opetuksella pystytään myös auttamaan oppilasta löytämään hänelle sopivat tavat liikkua läpi elämän.

Luokat 7-9

- Vuosiluokilla 7-9 käytetään monipuolisia työtapoja: parityöskentelyä, ryhmätyöskentelyä ja itsenäistä harjoittelua.

ARVIOINTI

Luokat 1-2

Oppilaan arviointi tapahtuu jatkuvan näytön perusteella. Arvioitavia alueita ovat oppilaan aktiivisuus, yritteliäisyys, ohjeiden noudattaminen sekä fyysis- motorinen suoritus.

Luokat 3-6

Oppilaan arviointi tapahtuu jatkuvan näytön perusteella. Arvioitavia alueita ovat oppilaan aktiivisuus, yritteliäisyys, ohjeiden noudattaminen sekä fyysis- motorinen suoritus,. Liikuntatietoihin ja – taitoihin, opettajan observointiin, oppilaan itsearviointiin, toimintakykyisyys- ja taitotesteihin sekä mahdollisiin kirjallisiin tuotoksiin.

Luokat 7-9

Oppilaan arviointi tapahtuu jatkuvan näytön perusteella. Arvioitavana on oppilaan fyysis – motoriset lajitaidot 1/3, toimintakyky (kestävyys- ja lihaskunto) 1/3 ja tuntiaktiivisuus (yritteliäisyys, käytäntöjen noudattaminen ja toisten oppilaiden huomiointi) 1/3. Yhdeksännellä luokalla painotetaan tuntiaktiivisuutta enemmän verrattuna muihin asioihin 40 %.

1.2.9.7 Terveystieto

JOHDANTO

Terveystiedon opetus perustuu monitieteelliseen tietoperustaan. Terveystiedon opetuksen tarkoitus on edistää oppilaiden terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta tukevaa osaamista. Opetuksen tehtävänä on kehittää oppilaiden tiedollisia, sosiaalisia, tunteiden säätelyä ohjaavia, toiminnallisia ja eettisiä valmiuksia.

Opetuksen lähtökohtana on terveyden ymmärtäminen fyysiseksi, psyykkiseksi ja sosiaaliseksi toimintakyvyksi. Opetuksessa kehitetään tietoja ja taitoja terveydestä, elämäntavasta, terveystottumuksista ja sairauksista sekä kehitetään valmiuksia ottaa vastuuta ja toimia oman sekä toisten terveyden edistämiseksi.

Terveystieto on oppiaineena oppilaslähtöinen, toiminnallisuutta ja osallistuvuutta tukeva. Opetuksen lähtökohtana on lapsen ja nuoren arki, kasvu ja kehitys sekä ihmisen elämäntavakulku. Opetuksessa otetaan huomioon koulu- ja paikkakuntakohtaiset sekä ajankohtaiset terveyteen ja turvallisuuteen liittyvät kysymykset. Opetuksessa käytetään tärkeitä tiedonhankintaan ja sen soveltamiseen liittyviä taitoja sekä edistetään terveyden ja hyvinvoinnin kriittistä arvopohdintaa.

Terveystiedon opetus ja siihen liittyvät alaluokille suunnatut osiot tulee suunnitella siten, että oppilaalle muodostuu kokonaisvaltainen kuva terveystiedosta koko perusopetuksen aikana. Terveystiedon koulukohtaista opetussuunnitelmaa täsmennetään ja toteutetaan yhdessä muiden opettajien ja oppilashuollon kanssa. Opetusta voidaan suunnitella ja osin toteuttaa yhteistyössä biologian, maantiedon, fysiikan, kemian, kotitalouden, liikunnan, historian ja yhteiskuntaopin kanssa sekä soveltuvien osien myötä muiden oppiaineiden kanssa.

Terveystieto-oppiaineeseen liittyviä sisältöjä opetetaan vuosiluokilla 1-4 osana ympäristö- ja luonnontieto-oppiainetta. Vuosiluokilla 5-6 terveystiedon sisältöjä opetetaan biologian, maantiedon, fysiikan ja kemian oppiaineissa.

Vuosiluokilla 7-9 terveystietoa opetetaan omana oppiaineenaan yhteensä 3 kurssia.

Aihekokonaisuudet terveystiedon opetuksessa

Ihmisenä kasvaminen

Terveystiedon sisällöissä tämä on yleisteenä. Aihekokonaisuus sisältyy pääosin yläluokkien kolmeen ensimmäiseen osioon: kehittymiseen ja psykososiaaliseen hyvinvointiin, kehittymiseen ja psykofyysiseen sekä sosiaaliseen hyvinvointiin.

Kulttuuri-identiteetti ja kansainvälisyys

Terveystiedossa käsitellään nuoren kehitystä suomalais-eurooppalaisuus-globaalisuus asetelmasta lähtien. Sosiaalisia taitoja käsiteltäessä mukana ovat mm. erilaisuuden hyväksyminen ja suvaitsevaisuus.

Viestintä ja mediataito

Sosiaalisia taitoja käsiteltäessä viestintä on keskeisessä asemassa: omien ajatusten, mielipiteiden ja

tunteiden hallittu ilmaisu, kehon kieli, ystävyyssuhteiden solmiminen ja ylläpito, miten olla rakentavasti eri mieltä sekä ristiriitojen ratkaisu.

Tunneilla on mahdollista käyttää monipuolisesti tietotekniikan tuomia mahdollisuuksia. Kriittinen medianlukutaito on olennainen osa opetusta.

Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys

Terveystiedon tunneilla tutustutaan yhteiskunnan tarjoamaan terveydenhuolto järjestelmään ja erilaisiin palveluihin sekä yrityksiin. Tuntien puitteissa on mahdollisuus harjoitella osallistumista ja vaikuttamista omassa kouluyhteisössä ja Vuosaaren lähiympäristössä.

Vastuu ympäristöstä, hyvinvoinnista ja kestävästä tulevaisuudesta

Terveystiedossa lähdetään ajatuksesta että oppilas ottaa vastuun omasta hyvinvoinnistaan valintojaan kriittisesti tarkastelemalla. Tätä kautta hän ottaa huomioon myös muut ihmiset ja lähiympäristönsä.

Turvallisuus ja liikenne

Turvallisuus ja liikenne ovat terveystiedon sisältöjä. Sisältöihin kuuluu mm. turvallisuus nuoren elinympäristössä, liikenne- ja vesiturvallisuus, ensiaputaidot, nuoren vastuu ja velvollisuudet, väkivallattomuus.

Ihminen ja teknologia

Terveystieto on oppiaineena monitieteellinen. Pyrkimyksenä on, että nuoren kasvu, kehitys ja elämän kulku on riittävässä tasapainossa informaatio-teknologian kanssa.

Koulun painoalueet

Yhteisenä tavoitteena eri oppiaineissa opettelemme tarkkaavaisuutta, havaitsemista, muistitoimintoja, käsitteellistämistä, ajattelua, päätöksentekoa, suunnittelua, ongelmanratkaisua ja sisäistä motivaatiota. Vaativimpia tavoitteita (pätöksentekoa, suunnittelua, ongelmanratkaisua ja sisäistä motivaatiota) harjoittelemme ikätasolle sopivalla tavalla.

TAVOITTEET JA SISÄLLÖT VUOSILUOKILLE 7 - 9	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
7. vuosiluokka Oppilas oppii - tuntemaan ihmisen kasvun, kehityksen ja elämäntunnuksen tunnuspiirteitä ja oppii ymmärtämään nuoruuden fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kehitystä - ymmärtämään yhteisöllisyyden, ihmissuhteiden sekä keskinäisen huolenpidon merkityksen ihmisen hyvinvoinnissa - ymmärtämään itseään ja ihmisten erilaisuutta	Kasvu ja kehitys - ihmisen elämäntunnuksen, eri ikäkaudet, syntymä, kuolema - fyysinen kasvu ja kehitys: vuorokausirytmi, uni, lepo ja kuormitus, terveyttä edistävä liikunta, ravitsemus ja terveys - psyykinen kasvu ja kehitys: itsetuntemus ja itsensä arvostaminen, perhe ja sosiaaliset suhteet, mielenterveys ja sen vaihtelu, mielen ja ruumiin tasapaino - sosiaalinen kasvu ja kehitys: yksilöllisyys ja

sekä terveyteen, vammaisuuteen ja sairauksiin liittyviä arvoja ja näkemyksiä - kuvaamaan ja arvioimaan terveyttä edistäviä ja sairauksia aiheuttavia keskeisiä tekijöitä sekä tunnistamaan ja pohtimaan terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä valintoja - huolehtimaan itsestään ja ympäristöstään, tunnistamaan ennaltaehkäisyn ja avun tarpeen sekä toimimaan tarkoituksenmukaisesti terveyteen, sairauteen ja turvallisuuteen liittyvissä tilanteissa - tunnistamaan, ymmärtämään ja kehittämään terveydelle ja hyvinvoinnille tärkeitä selviytymisen taitoja - arvioimaan ympäristön, elämäntavan ja kulttuurin sekä median merkitystä turvallisuuden ja terveyden näkökulmasta - käyttämään terveyteen ja sairauteen liittyviä käsitteitä ja tiedonhankintamenetelmiä ja hyödyntämään niitä terveyden edistämiseksi - ymmärtämään sääntöjen, sopimusten ja luottamuksen merkityksen yhteisöjen kuten perheen, koulun, vertaisryhmän ja yhteiskunnan hyvinvoinnin edellytyksenä	erilaisuus, yksilön velvoitteet ja vastuu yhteisössään, suvaitsevaisuus, välittäminen ja huolenpito - nuoruuden kehityksen erityispiirteitä ja tarpeita, kehittyvä seksuaalisuus - omasta terveydestä huolehtiminen Terveys arkielämän valintatilanteissa - ravitsemukselliset tarpeet ja ongelmat eri tilanteissa, yleisimmät allergiat ja erityisruokavaliot - tupakka, alkoholi ja muut päihteet, mielihyvä ja riippuvuus sekä niihin liittyvät valinnat - ristiriitojen selvittäminen ja mieltä painavista asioista puhuminen - seksuaaliterveys: ihmissuhteet, seksuaalisuus, käyttäytyminen ja niihin liittyvät arvot ja normit - tavallisimmat tartuntataudit ja sairaudet, oireiden tunnistaminen, sairastaminen, itsehoito - liikenneturvallisuus ja –käyttäytyminen, vaaratilanteet ja onnettomuudet, tapaturmat ja ensiapu
8. vuosiluokka Oppilas oppii - tuntemaan ihmisen kasvun, kehityksen ja elämänkulun tunnuspiirteitä ja oppii ymmärtämään nuoruuden fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kehitystä - ymmärtämään yhteisöllisyyden, ihmissuhteiden sekä keskinäisen huolenpidon merkityksen ihmisten hyvinvoinnissa - ymmärtämään itseään ja ihmisten erilaisuutta sekä terveyteen, vammaisuuteen ja sairauksiin liittyviä arvoja ja näkemyksiä - kuvaamaan ja arvioimaan terveyttä edistäviä ja sairauksia aiheuttavia keskeisiä tekijöitä sekä tunnistamaan ja pohtimaan terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä valintoja - huolehtimaan itsestään ja ympäristöstään, tunnistamaan ennaltaehkäisyn ja avun tarpeen sekä toimimaan tarkoituksenmukaisesti terveyteen, sairauteen ja turvallisuuteen liittyvissä tilanteissa - tunnistamaan, ymmärtämään ja kehittämään terveydelle ja hyvinvoinnille tärkeitä selviytymisen taitoja	Voimavarat ja selviytymisen taidot - terveys, työ- ja toimintakyky voimavarana, henkilökohtaiset voimavarat - tunteet ja niiden ilmaiseminen, sosiaalinen tuki ja turvaverkostot, vuorovaikutustaidot - kehitykseen ja elämänkulkuun liittyvät muutokset, kriisit ja niistä selviytyminen Terveys, yhteiskunta ja kulttuuri - kansantaudit - ympäristö ja terveys, työhyvinvointi, kulttuuri ja terveys - keskeiset terveydenhuolto- ja hyvinvointipalvelut ja kansalaisjärjestöjen työ - lasten ja nuorten oikeuksia, toiminnan rajoituksia ja seuraamuksia koskeva lainsäädäntö HUOM! Sisältöjen tarkempi erittely vuosiluokittain erillisessä liitteessä (tämän osion lopussa).

- arvioimaan ympäristön, elämäntavan ja kulttuurin sekä median merkitystä turvallisuuden ja terveyden näkökulmista
- käyttämään terveyteen ja sairauteen liittyviä käsitteitä ja tiedonhankintamenetelmiä ja hyödyntämään niitä terveyden edistämiseksi
- ymmärtämään sääntöjen, sopimusten ja luottamuksen merkityksen yhteisöjen kuten perheen, koulun, vertaisryhmän ja yhteiskunnan hyvinvoinnin edellytyksenä

9. vuosiluokka

Oppilas oppii

- tuntemaan ihmisen kasvuun, kehitykseen ja elämäntavan tunnuspiirteitä ja oppii ymmärtämään nuoruuden fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kehitystä
- ymmärtämään yhteisöllisyyden, ihmissuhteiden sekä keskinäisen huolenpidon merkityksen ihmisen hyvinvoinnissa
- ymmärtämään itseään ja ihmisten erilaisuutta sekä terveyteen, vammaisuuteen ja sairauksiin liittyviä arvoja ja näkemyksiä
- kuvaamaan ja arvioimaan terveyttä edistäviä ja sairauksia aiheuttavia keskeisiä tekijöitä sekä tunnistamaan ja pohtimaan terveyteen ja turvallisuuteen liittyviä valintoja
- huolehtimaan itsestään ja ympäristöstään, tunnistamaan ennaltaehkäisyn ja avun tarpeen sekä toimimaan tarkoituksenmukaisesti terveyteen, sairauteen ja turvallisuuteen liittyvissä tilanteissa
- tunnistamaan, ymmärtämään ja kehittämään terveydelle ja hyvinvoinnille tärkeitä selviytymisen taitoja
- arvioimaan ympäristön, elämäntavan ja kulttuurin sekä median merkitystä turvallisuuden ja terveyden näkökulmasta
- käyttämään terveyteen ja sairauteen liittyviä käsitteitä ja tiedonhankintamenetelmiä ja hyödyntämään niitä terveyden edistämiseksi
- ymmärtämään sääntöjen, sopimusten ja luottamuksen merkityksen yhteisöjen kuten perheen, koulun, vertaisryhmän ja yhteiskunnan hyvinvoinnin edellytyksenä

TYÖTAVAT

Terveystiedon oppitunteja voidaan toteuttaa teoria- ja käytännön harjoituksiin sopivissa tiloissa. Vuosaaren lähiympäristön on osa oppimisympäristöä. Opintokäyntejä voidaan tehdä mm. lähialueen yrityksiin, ehkäisy- ja lastenneuvolaan ja pelastuslaitoselle. Koulun moniammatillista oppilashuoltoa samoin kuin koulun ulkopuolisia asiantuntijoita käytetään terveystiedon opetuksen toteutuksessa mahdollisuuksin mukaan. Järjestöjen ja yhdistysten tuottamaa tukimateriaalia on mahdollista käyttää opettajien harkinnan mukaan.

Koska terveystieto on uusi kaikille yläluokkien oppilaille pakollinen yleissivistävä ja toiminnallinen reaaliaine, tulee kouluille hankkia terveystiedon opetusta tukevaa kirjallisuutta, videoita ja muita opetusvälineitä.

Oppitunneilla pyritään myönteiseen, rohkaisevaan ja innostavaan oppimisilmapiiriin, jolloin oppilaan psykososiaalinen turvallisuuden tunne lisääntyy. Terveystiedon opetuksessa on mahdollista käyttää monipuolisesti erilaisia työtapoja ja oppimismenetelmiä. Monien aihekokonaisuuksien käsittelyyn sopivat erilaiset toiminnalliset menetelmät. Oppilaiden ajattelun taidot kehittyvät, kun he saavat toimia ja työstää omaa mielipidettään. Oppilaiden omien kokemusten kautta rakentamat käsitykset ovat paljon pysyvämpiä kuin pelkästään opettajan välittämä uusi informaatio. Työtapoina voidaan käyttää monipuolisesti mm. opetuskeskustelua, oppimistehtäviä, miellekarttoja (mind map), ryhmätyötä, oppimispäiväkirjoja, porinaryhmiä, väittelyä, roolinäytelmiä, haastatteluja, case-harjoituksia, tutkielmia, portfolioita, yhteistoiminnallisia menetelmiä, ongelmanratkaisua (ongelmalähtöinen oppiminen), tulevaisuusverstasta ja rentoutusta.

ARVIOINTI

Arviointi ja päättöarvioinnin kriteerit

Terveystiedon arvioinnin tehtävänä on ohjata ja kannustaa opiskelua ja toisaalta kertoa oppilaalle ja hänen huoltajalleen kuinka terveystiedon tavoitteet ja sisällöt on saavutettu. Arvioinnin tulee olla myönteisellä tavalla kannustavaa ja ohjaavaa, koska osa terveystiedon arvioinnista kohdistuu oppilaan terveystottumuksiin ja terveyteen liittyviin arvoihin.

Terveystiedon opettajan tulee olla tarkka arvioinnissa, koska arviointi tai mahdollinen koe ei saa mitata oppilaan käyttäytymistä tai oppilaan ominaisuuksia. Koska arvioinnin tulee olla oppilasta kannustavaa, on sanallisen arvioinnin käyttö erittäin suositeltavaa numeroarvioinnin lisäksi. Vuosiluokilla 7 – 9 tämä tarkoittaa riittävää tiedollista, taidollista, toiminnallista ja asenteellista oppiaineen hallintaa.

Arviointia tulee tehdä monipuolisesti. Terveystiedon arviointi voi olla oppilaan itsearviointia, opettajan jatkuvaa ohjaavaa arviointia, arviointikeskusteluja, oppilaiden keskenään ohjatusti tekemää arviointia, portfolioarviointia, kirjallisia tai suullisia kokeita tai testejä. Terveystiedossa voidaan järjestää 9. luokalla terveystiedon päättökoe, jonka arviointi perustuu kulloinkin voimassaoleviin päättöarvioinnin kriteereihin.

Päättöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8

Kasvu ja kehitys

Oppilas

- tietää eri ikäkausien piirteitä ja elämänkulkuun liittyviä tapahtumia ja osaa tarkastella niitä terveyden näkökulmasta
- osaa selittää, miten uni ja lepo vaikuttavat vireyteen ja hyvinvointiin, antaa esimerkkejä terveyden kannalta tasapainoisesta ja monipuolisesta ravinnosta ja tietää liikunnan terveysvaikutuksia
- osaa kuvata hyvän ystävyys-suhteen ja toimivan yhteisön ominaispiirteitä sekä antaa esimerkkejä keskeisistä vuorovaikutuksen taidoista
- tietää, miten voi hoitaa itseään ja terveyttään
- osaa pohtia ja eritellä nuorten ongelmatilanteiden syitä ja seurauksia sekä kuvata niiden mahdollisia ratkaisuja.

Terveys arkielämän valintatilanteissa

Oppilas

- tietää seksuaaliterveyden perusteita, tietää raskauden ehkäisyn merkityksen ja menetelmiä sekä osaa pohtia ja perustella vastuullista seksuaalikäyttäytymistä
- osaa kuvata ja pohtia päihde- ja vaikuteaineiden kuten tupakan, nuuskan, alkoholin, huumeiden ja liuottimien käyttöön liittyviä riippuvuutta ja terveysriskejä sekä käytön syitä ja seurauksia ja antaa perustellen esimerkkejä keinoista välttää niiden käyttöä
- tunnistaa kiusaamisen ja muun väkivallan tunnuspiirteitä ja osaa tuottaa käytännön esimerkkejä väkivallan ehkäisemisestä ja rakentavasta kommunikaatiosta
- osaa nimetä yleisimpiä tartuntatauteja ja muita sairauksia ja kuvata esimerkein niiden ehkäisyä pääpiirteissään
- tietää liikenneturvallisuuden pääperiaatteita ja osaa kuvata tai esittää, miten erilaisissa vaara- ja onnettomuustilanteissa toimitaan ja annetaan ensiapua.

Voimavarat ja selviytymisen taidot

Oppilas

- osaa nimetä, tunnistaa ja ilmaista erilaisia tunteita ja kuvata niiden syitä sekä antaa esimerkkejä siitä, miten niihin perustuvaa käyttäytymistä ja vuorovaikutusta voidaan säädellä tilanteeseen sopivalla tavalla
- osaa tehdä havaintoja tuntemuksistaan ja oireistaan ja tietää lääkkeiden tarkoituksenmukaisen käytön perusteet
- osaa pohtia elämäntapavalintojensa merkitystä terveydelle ja perustella tai näyttää esimerkein arkielämän terveyttä edistäviä valintoja
- osaa käyttää keskeisiä terveyteen ja sairauteen liittyviä käsitteitä sekä käyttää ja arvioida kriittisesti erilaisia terveystiedon tiedonhankintalähteitä.

Terveys, yhteiskunta ja kulttuuri

Oppilas

- tietää tavallisimmat kansantaudit ja niiden riskitekijöitä
- osaa kuvata ympäristön terveyttä ja turvallisuutta ja antaa esimerkkejä niitä edistävästä keinoista omassa lähiympäristössään
- tietää oman koulun ja kunnan keskeisiä terveys- ja hyvinvointipalveluja, osaa hakeutua niihin ja kuvata esimerkein, miten palveluja käytettäessä toimintaan tarkoituksenmukaisesti
- osaa kuvata keskeisiä lasten ja nuorten oikeuksia, toiminnan rajoituksia ja seuraamuksia koskevaa lainsäädäntöä.

Tarkempi sisältöjen erittely vuosiluokille 7 – 9

Kehittyminen ja psykososiaalinen hyvinvointi

Elämänilo

7. luokka	8. luokka	9. luokka
haaveet ja unelmat tavoitteet onnistuminen kannustaminen itseluottamus itsetuntemus mielialavaihtelut hyvät tavat	itseluottamus itsensä arvostaminen pienet hyvät hetket kiitollisuus keskittyminen rentoutus hyvät tavat tapakulttuuri	elämänilo kadoksissa pettymykset selviämiskeinot onnistumisen vahvistaminen stressi rentoutuminen masennus läheisen sairaus tai ongelma

Muuttuva minä

7. luokka	8. luokka	9. luokka
elämänkaari ja elämänkulku irralisuus ja yhteenkuuluvuus mielenterveys murrosiän muutokset kehitysportaat	itsenäistyminen seestyminen kehittyminen murrosiän sisäiset ja ulkoiset muutokset	itsenäistyminen seestyminen hyvinvoinnin perusta: minä, perhe, ystävyys, yhteisöllisyys

Kehittyminen ja psykofyysinen hyvinvointi

Uni ja lepo

7. luokka	8. luokka	9. luokka
unen merkitys nukkuminen unen tarve vuorokausirytm väsymys palautuminen	unen vaiheet unet ja unihäiriöt kuormittuminen lepo ja virkistys unen puute rentoutuminen	unettomuus rentoutuminen

Ravinto

7. luokka	8. luokka	9. luokka
säännöllisyys monipuolisuus terveellisyys	ravintotietous ruokamallit energian kulutuksen ja saannin tasapaino erityisruokavaliot	ravinto ja terveys syömishäiriöt ruoan valitsemis-periaatteet mediakriittisyys

Liikunta

7. luokka	8. luokka	9. luokka
liikunnan merkitys säännöllinen liikunta terveysliikunta liikkuva elämäntapa	kuntoliikunta liikunnan harrastaminen turvallinen ja tehokas terveyttä edistävä liikunta terveyden ja liikunnan yhteydet	liikkuva elämäntapa liikuntavarusteet liikunnan riskitekijät

Seksuaalisuus

7. luokka	8. luokka	9. luokka
seksuaalisuus seksuaalinen kehitys seksuaalisuuden portaat oman kehon oikeus tunteet seurustelu	seksuaalisuus seksuaalinen suuntautuneisuus kumppanuus seurustelu yhdyntä ehkäisy	riskikäyttäytyminen kulttuuri parisuhde ehkäisy sukupuolitaudit suunnittelematon raskaus

Sosiaalinen hyvinvointi

Minä ja muut, rinnakkaiselo

7. luokka	8. luokka	9. luokka
onnellisuus eri mieltä oleminen toisen käyttäytymiseen puuttuminen arvostelun vastaanottaminen. kieltäytymisen taito ystävyyss tunteiden tunnistaminen perhe koulukiusaaminen vastuunportaat	kosto / sopiminen omien tunteiden kertominen mielen pahoittaminen kaksoisloukkaus ystävyyss vastuunportaat	toisen lohduttaminen koulukiusaaminen suvaitsevaisuus välittäminen kriisit ja ristiriitojen selvittäminen perheyhteisön muutokset sosiaalinen turvaverkosto vastuun ottaminen itsestä ja muista

Terveyden ja sairauden hoito

7. luokka	8. luokka	9. luokka
terveys ja sairaus oma terveyden tila tulehdustaudit: flunssa, influenssa, nielutulehdus rokotukset allergia ja astma jännityspäänsärky migreeni epilepsia pyörtyminen	vatsan toiminnan häiriöt vatsakivut erityisruokavaliot diabetes	sydän- ja verisuonitaudit anemia syöpä tuki- ja liikuntaelinsairaudet osteoporoosi omalääkäri ja terveydenhuoltojärjestelmä lääkkeiden tarkoituksenmukainen käyttö suhtautuminen sairauksiin

Päihteet ja riippuvuus

Tupakka

7. luokka	8. luokka	9. luokka
tupakan myrkyllisyys tupakoinnin aloittaminen tupakoinnin vaikutukset tupakoimattomuus nikotiiniriippuvuus	nuuska tupakointi riippuvuus tupakkalaki passiivinen tupakointi	tupakoinnin haitat raskauden ajan tupakointi passiivinen tupakointi tupakoinnin ekologisuus tupakkamainonta

		tupakoinnin lopettaminen
--	--	--------------------------

Alkoholi

7. luokka	8. luokka	9. luokka
alkoholi aineena humala krapula	alkoholimyrkytys aivot ja alkoholi mielihyvakeskus juomisen syyt	alkoholin poistuminen juomisen riskit alkoholimainonta raskaus lapset ja alkoholi alkoholiriippuvuus

Huumeet

7. luokka	8. luokka	9. luokka
päihteet päihteettömyys kannabis riippuvuus	huumausainetietous käytön vaikutukset, riskit, haitat imppaus sekakäyttö	vastuullisuus rikollisuus ja edun tavoittelu riippuvuus hoitoonohjaus

Turvallisuus

Auttaminen ja ensiapu

7. luokka	8. luokka	9. luokka
toiminta onnettomuustilanteessa häätäilmoitus pyörtyminen tajuttomuus	tajuttoman auttaminen pienet tapaturmat verenvuoto	elvyttäminen kotitapaturmat

Liikenneturvallisuus

7. luokka	8. luokka	9. luokka
turvallinen pyöräily käyttäytyminen liikenteessä liikennemerkkitietous	tieliikennejärjestelmä nuorten vaaratilanteet nuorten liikenneonnettomuudet lähiympäristön turvallisuus	ennakointi ekologinen liikenne kestävä kehitys turvalaitteet rattijuopumus lähiympäristön turvallisuus vedestä pelastaminen

Nuoria koskeva lainsäädäntö

7. luokka	8. luokka	9. luokka
nuorten vastuut nuorten oikeudet	nuorten velvoitteet ja vastuut nuorten oikeuksia toiminnan rajoituksia ja seuraamuksia päihdelainsäädäntö	nuorten velvoitteet ja vastuut nuorten oikeuksia toiminnan rajoituksia ja seuraamuksia

1.2.10 Valinnaiset aineet

Luokilla 5.-6. valinnaisuuden tavoitteena on antaa oppilaille valmiuksia valita yläluokkien linja sekä syventää koulun painoalueita. Valinnaisuutta on puoli viikkotuntia. Valittavana on joko käsityö tai matemaattisluonnontieteellisistä aineista koostuva opintokokonaisuus (tietotekniikka, soveltava matematiikka ja tähtitiede).

Yläluokkien valinnaiset aineet ovat saksa, musiikki, kuvataide, tekstiilityö, tekninen työ, kotitalous ja tietotekniikka. Valinnaiset kurssin tarkemmat tavoitteet ja sisällöt on esitelty oppiaineiden kohdalla, paitsi tietotekniikka ohessa.

1.2.10.1 Tietotekniikka

JOHDANTO

Tietotekniikassa keskitytään toisaalta työvälineohjelmien käyttöön ja toisaalta ohjelmointitaidon hankkimiseen. Työvälineohjelmien sujuva käyttötaito antaa oppilaalle hyvän pohjan myöhempiin opintoihin. Ohjelmoinnissa esiteltävä algoritmiikka on osa matemaattista ja teknologista yleissivistystä.

Tietotekniikka on tiedelinjalla sekä teknologiaaluokalla kaikille oppilaille yhteinen aine (2 vvk 8. ja 9. luokalla) ja valinnainen aine (2 vvk 8. ja/tai 9. luokalla) kädentaitolinjalla.

Aihekokonaisuudet

Aihekokonaisuudet ”Viestintä ja mediataito” sekä ”Ihminen ja teknologia” toteutuvat luontevasti tietotekniikan opiskelussa.

Koulun painoalueet

Ajattelun taidot

Yleiset ajattelun taidot

- itsesäätelyn taito eli osata toimia ja käyttäytyä tilanteen edellyttämällä tavalla,
- taito tehdä tarkkoja havaintoja, vertailla ja luokitella ohjelmien ominaisuuksia etsittäessä erilaisia työvälineitä yhdistäviä tai erottavia piirteitä ja käyttötapoja,
- taito nimetä täsmällisesti tietoteknisen työympäristön yksityiskohtia,
- taito ottaa virheet välttämättömänä osana oppimista ja kääntää ne ahaa-elämyksiksi ja uusiksi aloituksiksi.

Oppimisen taidot

- taito asettaa itselle sopivan haastavia ja motivoivia tavoitteita,
- taito valita ja käyttää lähteitä eri tilanteissa tarkoituksenmukaisesti (lähteinä opettaja ja toiset oppilaat, lähdekirjat ja Internet),
- taito noudattaa ohjeita ja soveltaa niitä uusiin tilanteisiin,
- taito neuvoa toisia ja pyytää itse muilta luontevasti neuvoa,
- taito antaa ja saada palautetta positiivisuutta painottaen,
- taito arvioida ja arvostaa omaa työtä.

Tutkivan oppimisen taidot

Ohjelmointiin liittyvässä ongelmanratkaisussa

- taito sopeutua yhteistyöhön kahden, kolmen oppilaan ryhmässä,
- taito valita yhteinen tehtävä,
- taito innostua ja innostaa toisia,
- taito yhdessä ideoida ratkaisuvaihtoehtoja tai toimintastrategioita,
- taito yhdessä suunnitella työn etenemistä,
- taito etsiä työn kannalta oleellista tietoa,
- taito jakaa töitä ryhmässä ja paneutua työhön,
- taito seurata työn etenemistä ja tehdä yhdessä päätöksiä siitä, milloin on muutettava toimintastrategiaa ja milloin työtä voi pitää valmiina

Teknologiakasvatus

Tietotekniikassa tutustutaan teknologian kannalta keskeisen tieteenalan, tietojenkäsittelytieteen ongelmanasetteluun: Minkälaisia toimintoja voidaan luotettavasti ja tehokkaasti automatisoida ja miten? Teknologiakasvatus näkyy erityisesti lego-rakentelun ja ohjelmoinnin yhdistelmänä. Legojen käyttö teknologiakasvatuksessa tarjoaa leikinomaisen lähestymistavan tuttuihin, vanhoihin keksintöihin. Esimerkiksi vivut, karusellit, tuulettimet, auton voimansiirto ja nosturit voidaan toteuttaa pienoismalleina. Pienoismalleihin voidaan liittää kosketukseen tai valoon reagoivia sensoreita ja ohjelmoinnin avulla ne saadaan toimimaan eri tavoin erilaisissa tilanteissa. Näin päästään kurkistamaan ohjelmistotuotannon, robotiikan ja teollisuusautomaation maailmaan.

Tieto- ja viestintätekniikan käyttö

Tietotekniikka on oppiaine, jossa kaikki opiskelu kietoutuu tieto- ja viestintätekniikan käyttöön.

8. LUOKKA ”kädentaidot ja teknologia” -linjalla

TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Tavoitteena on tietoteknisen työympäristön sujuva käyttö, jossa yleisimmät tietotekniset työkalut ovat tuttuja ja niiden käytön yhteiset periaatteet ovat hyvin hallussa.	Tietotekninen työympäristö Varmistetaan koulun tietostrategiassa yläluokille määritetyt ja muiden aineiden yhteydessä harjoiteltavat taidot. Tutustutaan laitteistoihin ja ohjelmistoihin liittyviin keskeisiin käsitteisiin.
Tavoitteena on kyky hyödyntää internetin ja sähköpostin mahdollisuuksia ja tunnistaa niihin liittyviä uhkia.	Internet ja verkot Varmistetaan koulun tietostrategiassa yläluokille määritetyt ja muiden aineiden yhteydessä harjoiteltavat taidot.
Tavoitteena on hallita tekstin- ja kuvankäsittelyohjelma niin hyvin, että oppilas pystyy käyttämään sitä tehokkaasti hyödykseen tulevilla opinnoilla.	Tekstinkäsittely Varmistetaan koulun tietostrategiassa yläluokille määritetyt ja muiden aineiden yhteydessä harjoiteltavat taidot.
Tavoitteena on sujuva grafiikkaohjelman käyttö omien esitelmien tai pienten julkaisujen kuvittamisessa.	Grafiikka Varmistetaan koulun tietostrategiassa yläluokille määritetyt ja muiden aineiden yhteydessä harjoiteltavat taidot.
Tavoitteena on omaksua esitysgrafiikka niin hyvin, että siitä tulee toimiva työväline omien esitelmien ja suunnitelmien havainnollistamiseen.	Esitysgrafiikka Tutustutaan esitysgrafiikan ominaisuuksiin mm. - esityksen muodostuminen dioista, - dian ominaisuudet, - tehosteen lisääminen diaan, kuvaan tai tekstiin. Laaditaan erilaisia pienimuotoisia esityksiä mm. - esittelijän ohjaama esitys, - itsekseen pyörivä esitys, - hypertekstin tapaan toimiva esitys. Tutustutaan vektorigrafiikan perusteisiin mm. - kuvakirjaston käyttö, - valmiit kuvat, - piirtotyövälineet (käyrä, puolivapaa

	piirto, vapaapiirto), - täyttövärit ja täytön tehosteet, - kuvioiden kokoaminen ryhmäksi, - ryhmän purkaminen, - kuvion muokkaaminen reunapisteillä.
	Hypermedian tai nettisivujen laatiminen Opitaan tallentamaan tekstinkäsittelyasiakirja muodossa, jossa se voidaan julkaista netissä. Tutustutaan nettisivujen laadintaan joko html:n perusteita käyttäen tai sivustonlaadintaan tarkoitettua ohjelmistoa avulla. Opitaan sijoittamaan sivulle yleisimmät elementit: teksti, kuva, linkki, taulukko. Tutustutaan sivuston ulkoasun hallintaan sekä paikallisten määrittelyjen että tyylitiedoston avulla.

9. LUOKKA ”kädentaidot ja teknologia” -linjalla	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Tavoitteena on hallita taulukkolaskentaohjelma niin hyvin, että oppilas pystyy käyttämään sitä tehokkaasti hyödykseen tulevissa opinnoissa.	Taulukkolaskenta Varmistetaan koulun tietostrategiassa määritetyt ja muiden aineiden yhteydessä opitut taidot. Oppilas oppii mm. - muokkaamaan taulukkoa ja muotoilemaan sen ulkoasua, - käyttämään ohjelman täyttö- ja kopiointioperaatioita, - siirtämään taulukoita ja graafisia kuvaajia muihin ohjelmiin, - lajittelemaan taulukon annetuilla perusteilla, - laatimaan, kopioimaan ja siirtämään kaavoja, joissa käytetään - soluviittauksia, suoria ja suhteellisia, - yhteen-, vähennys-, kerto- ja jakolaskuja, - yleisimpiä funktioita (summa, keskiarvo, minimi ja maksimi) sekä joitain ehdollisia funktioita (jos, laske.jos, summa.jos), - eri laskentapohjissa sijaitsevia arvoja.
Tavoitteena on tutustuminen ohjelmointiin.	Ohjelmointi Tutustutaan algoritmeihin esimerkiksi visuaalisen, itse rakenneltuja robotteja ohjaavan ohjelmointiympäristön avulla.

8. LUOKKA ”tiede ja teknologia” -linja	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Tavoitteena on tietoteknisen työympäristön sujuva käyttö, jossa yleisimmät tietotekniset työkalut ovat tuttuja ja niiden käytön yhteiset periaatteet ovat hyvin hallussa.	Tietotekninen työympäristö Varmistetaan koulun tietostrategiassa määritetyt ja muiden aineiden yhteydessä opitut taidot, joiden mukaan oppilas osaa mm. - käyttää tietokonetta koulun käytösääntöjen mukaisesti, - avata ja tallentaa tiedostot oikeaan tallennuspaikkaan, - luoda tarvittaessa kansioita sekä siirrellä tiedostoja ja kansioita, - tunnistaa yleisimmät tiedostotyyppit ja tallennusmuodot, - esikatsella tulostettavat työt oikean tulostusasun varmistamiseksi ja ohjata työn tulostumaan tietylle tulostimelle verkossa, - käyttää leikepöytää sujuvasti kaikissa työvälineohjelmissa sekä - tunnistaa ohjelmien yhteiset periaatteet: - ohjelmaikkunoiden hallintaperiaatteet, - yhdenmukaiset tekstivalikot ja pikakuvakkeet, - näppäinkomennot sekä hiiren molempien näppäinten ominaisuudet. Tutustutaan laitteistoihin ja ohjelmistoihin liittyviin keskeisiin käsitteisiin.
Tavoitteena on kyky hyödyntää internetin ja sähköpostin mahdollisuuksia ja tunnistaa niihin liittyviä uhkia.	Internet ja verkot Varmistetaan koulun tietostrategiassa määritetyt ja muiden aineiden yhteydessä opitut taidot mm. - hakukoneiden käyttäminen sekä kopioinnin ja tarkoituksenmukaisen tiedonhaun ero, - internetlähteiden merkitseminen, - sähköpostin käyttäminen.
Tavoitteena on hallita tekstin- ja kuvankäsittelyohjelma niin hyvin, että oppilas pystyy käyttämään sitä tehokkaasti hyödykseen tulevissa opinnoissa.	Tekstinkäsittely Varmistetaan koulun tietostrategiassa määritetyt ja muiden aineiden yhteydessä opitut taidot mm. - tekstin muokkaaminen (kopioinnit, siirrot, manuaalisen kappalevaihdon ja rivinvaihdon ero, pakotettu sivunvaihto) - tekstin muotoilu (tehosteet, tasaukset, sisennykset, luettelot), - kuvan lisääminen ja tekstin rivittäminen kuvan ympärille, - tekstin oikoluku, - tekstin tulostus ja tulostukseen liittyvät ominaisuudet (sivun asetukset, ylä- ja alatunnisteet, sivunumerot), - tutustuminen tekstinkäsittelyn

	erikoisominaisuuksiin (esim. etsiminen ja korvaaminen, tavutusvihjeet ja tavutus, tekstinkäsittelyohjelman erilaiset näyttötilat). Opitaan arvioimaan tekstinkäsittelyä aloittaessaan, ollaanko tuottamassa lyhyttä asiakirjaa, jonka voi muotoilla kirjoittaessa, vai pitempää asiakirjaa, jossa tarvitaan tyylejä: - perustyylien käyttö (normaali- ja otsikkotyyli) sekä rakennemuodon käyttö tekstin jäsentymisen apuna - tyylien muotoilu, - otsikoiden automaattinen numerointi, - sisällysluettelon laatiminen.
Tavoitteena on sujuva grafiikkaohjelman käyttö omien esitelmien tai pienten julkaisujen kuvittamisessa.	Grafiikka Varmistetaan koulun tietostrategiassa määritetyt ja muiden aineiden yhteydessä opitut taidot mm. - kuvien tuottaminen piirto-ohjelmaa tai kuvankäsittelyohjelmaa käyttäen, - digitaalikameralla otetun tai skannerilla luetun kuvan kirkkauden ja kontrastin säätäminen, - kuvan yksityiskohtien korjaileminen, - kuvan muokkaaminen tarkoitukseensa sopivaksi koon ja tiedostomuodon suhteen, - tavallisimpien rajaustapojen (aluevalinta, lasso, taikasauva) sekä leikkaa/liimaa – operaatioiden hallinta. Tutustutaan mm. - erilaisiin piirtotyövälineisiin, - yleisimpien tehosteiden käyttämiseen ja - tekstin lisäämiseen kuvaan.
Tavoitteena on omaksua esitysgrafiikka niin hyvin, että siitä tulee toimiva työväline omien esitelmien ja suunnitelmien havainnollistamiseen.	Esitysgrafiikka Tutustutaan esitysgrafiikan ominaisuuksiin mm. - esityksen muodostuminen dioista, - dian ominaisuudet, - tehosteen lisääminen diaan, kuvaan tai tekstiin. Laaditaan erilaisia pienimuotoisia esityksiä mm. - esittelijän ohjaama esitys, - itsekseen pyörivä esitys, - hypertekstin tapaan toimiva esitys. Tutustutaan vektorigrafiikan perusteisiin mm. - kuvakirjaston käyttö, - valmiit kuvat, - piirtotyövälineet (käyrä, puolivapaa piirto, vapaapiirto), - täyttövärit ja täytön tehosteet, - kuvioiden kokoaminen ryhmäksi, - ryhmän purkaminen, - kuvion muokkaaminen reunapisteiden

	avulla.
	Hypermedian tai nettisivujen laatiminen Opitaan tallentamaan tekstinkäsittelyasiakirja muodossa, jossa se voidaan julkaista netissä. Tutustutaan nettisivujen laadintaan joko html:n perusteita käyttäen tai sivustonlaadintaan tarkoitetun ohjelmiston avulla. Opitaan sijoittamaan sivulle yleisimmät elementit: teksti, kuva, linkki, taulukko. Tutustutaan sivuston ulkoasun hallintaan sekä paikallisten määrittelyjen että tyylitiedoston avulla.
Tavoitteena on hahmottaa tietokoneohjelman yksityiskohtaisuus ja looginen rakenne.	Ohjelmoinnin periaatteet Tutustutaan algoritmeihin esimerkiksi visuaalisen, itse rakenneltuja robotteja ohjaavan ohjelmointiympäristön avulla.

9. LUOKKA ”tiede ja teknologia” -linja	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Tavoitteena on hallita taulukkolaskentaohjelma niin hyvin, että oppilas pystyy käyttämään sitä tehokkaasti hyödykseen tulevissa opinnoissa.	Taulukkolaskenta Varmistetaan koulun tietostrategiassa määritetyt ja muiden aineiden yhteydessä opitut taidot mm. - taulukkolaskentaohjelman laskentapohjan osien tuntemus: rivit, sarakkeet ja solujen osoitteet, - taulukkolaskentaohjelman perusominaisuuksien käyttäminen liittämällä laskentapohjaan tekstiä ja lukuja, - yksinkertaisten graafisten kuvaajien (pylväs-, ympyrä- ja viivakaavioita) laadinta tilastotiedoista, - taulukon ja kaavion tulostaminen, - yksinkertaisten laskutoimitusten suorittaminen. Oppilas oppii mm. - muokkaamaan taulukkoa ja muotoilemaan sen ulkoasua, - käyttämään ohjelman täyttö- ja kopiointioperaatioita, - siirtämään taulukoita ja graafisia kuvaajia muihin ohjelmiin, - lajittelemaan taulukon annetuilla perusteilla, - laatimaan, kopioimaan ja siirtämään kaavoja, joissa käytetään - soluviittauksia, suoria ja suhteellisia, - yhteen-, vähennys-, kerto- ja jakolaskuja, - yleisimpiä funktioita (summa, keskiarvo, minimi ja maksimi) sekä joitain ehdollisia funktioita (jos, laske.jos,

	summa.jos), - eri laskentapohjissa sijaitsevia arvoja.
Tavoitteena on saada yleiskuva tietokantojen rakenteesta ja käytöstavasta.	Tietokannat Taulukkolaskentaohjelmaa voidaan käyttää yksinkertaisen tietokannan hallintaan, jolloin opitaan - nimitykset tietokanta, tiedosto, tietue ja kenttä, - kenttien nimeäminen ja niiden tietotyyppit (solumuotoilut) - kenttien ulkoasut ja looginen järjestys - tietojen ylläpito: - tiedon syöttäminen ja muuttaminen - tietueen poisto - tietueiden lukumäärä - tietojen selailu ja etsiminen - tietojen lajittelu - poimiminen/kyselyn tekeminen - tulostukset tietokannasta
Tavoitteena on kyky ymmärtää ohjelmoinnin periaatteita ja ohjelmien merkitystä teknisissä järjestelmissä.	Ohjelmointi Kerrataan algoritmien ominaisuuksia ja syvennetään ohjelmointitaitoja jollakin korkean tason lausekielellä. Perinteisen ohjelmoinnin perustana ovat - luku-, kirjoitus- ja sijoituslauseet, - ohjausrakenteet (peräkkäisyys, valinta ja toisto), - muuttujat sekä - aliohjelmat. Laaditaan ohjelmia pienistä harjoituksista omiin sovelluksiin.

7. LUOKKA teknologialuokka	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Tavoitteena on tietoteknisen työympäristön sujuva käyttö, jossa yleisimmät tietotekniset työkalut ovat tuttuja ja niiden käytön yhteiset periaatteet ovat hyvin hallussa.	Tietotekninen työympäristö Varmistetaan koulun tietostrategiassa yläluokille määritetyt ja muiden aineiden yhteydessä harjoiteltavat taidot. Tutustutaan laitteistoihin ja ohjelmistoihin liittyviin keskeisiin käsitteisiin.
Tavoitteena on hahmottaa tietokoneohjelman yksityiskohtaisuus ja looginen rakenne.	Ohjelmoinnin periaatteet Tutustutaan algoritmeihin esimerkiksi visuaalisen, itse rakenneltuja robotteja ohjaavan ohjelmointiympäristön avulla. Tehdään mahdollisesti yhteistyötä fysiikan kanssa valoteeman alla – valosensorin ohjaama robotti.

8. LUOKKA teknologialuokka	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Tavoitteena on kyky hyödyntää internetin ja sähköpostin mahdollisuuksia ja tunnistaa niihin liittyviä uhkia.	Internet ja verkot Varmistetaan koulun tietostrategiassa yläluokille määritetyt ja muiden aineiden yhteydessä harjoiteltavat taidot.
Tavoitteena on hallita tekstin- ja kuvankäsittelyohjelma niin hyvin, että oppilas pystyy käyttämään sitä tehokkaasti hyödykseen tulevissa opinnoissa.	Tekstinkäsittely Varmistetaan koulun tietostrategiassa yläluokille määritetyt ja muiden aineiden yhteydessä harjoiteltavat taidot.
Tavoitteena on sujuva grafiikkaohjelman käyttö omien esitelmien tai pienten julkaisujen kuvittamisessa.	Grafiikka Varmistetaan koulun tietostrategiassa yläluokille määritetyt ja muiden aineiden yhteydessä harjoiteltavat taidot.
Tavoitteena on omaksua esitysgrafiikka niin hyvin, että siitä tulee toimiva työväline omien esitelmien ja suunnitelmien havainnollistamiseen.	Esitysgrafiikka Tutustutaan esitysgrafiikan ominaisuuksiin mm. - esityksen muodostuminen dioista, - dian ominaisuudet, - tehosteen lisääminen diaan, kuvaan tai tekstiin. Laaditaan erilaisia pienimuotoisia esityksiä mm. - esittelijän ohjaama esitys, - itseksensä pyörivä esitys, - hypertekstin tapaan toimiva esitys. Tutustutaan vektorigrafiikan perusteisiin mm. - kuvakirjaston käyttö, - valmiit kuvat, - piirtotyövälineet (käyrä, puolivapaa piirto, vapaapiirto), - täyttövärit ja täytön tehosteet, - kuvien kokoaminen ryhmäksi, - ryhmän purkaminen,

	- kuvion muokkaaminen reunapisteillä.
	Hypermedian tai nettisivujen laatiminen Opitaan tallentamaan tekstinkäsittelyasiakirja muodossa, jossa se voidaan julkaista netissä. Tutustutaan nettisivujen laadintaan joko html:n perusteita käyttäen tai sivustonlaadintaan tarkoitetun ohjelmiston avulla. Opitaan sijoittamaan sivulle yleisimmät elementit: teksti, kuva, linkki, taulukko. Tutustutaan sivuston ulkoasun hallintaan sekä paikallisten määrittelyjen että tyylitiedoston avulla.
Tavoitteena on hahmottaa tietokoneohjelman yksityiskohtaisuus ja looginen rakenne.	Jatketaan ohjelmointia Tutustutaan algoritmeihin esimerkiksi visuaalisen, itse rakenneltuja robotteja ohjaavan ohjelmointiympäristön avulla.

9. LUOKKA teknologialuokka	
TAVOITTEET	SISÄLLÖT
Tavoitteena on hallita taulukkolaskentaohjelma niin hyvin, että oppilas pystyy käyttämään sitä tehokkaasti hyödykseen tulevilla opinnoilla.	Taulukkolaskenta Varmistetaan koulun tietostrategiassa määritetyt ja muiden aineiden yhteydessä opitut taidot. Oppilas oppii mm. - muokkaamaan taulukkoa ja muotoilemaan sen ulkoasua, - käyttämään ohjelman täyttö- ja kopiointioperaatioita, - siirtämään taulukoita ja graafisia kuvaajia muihin ohjelmiin, - lajittelemaan taulukon annetuilla perusteilla, - laatimaan, kopioimaan ja siirtämään kaavoja, joissa käytetään - soluviittauksia, suoria ja suhteellisia, - yhteen-, vähennys-, kerto- ja jakolaskuja, - yleisimpiä funktioita (summa, keskiarvo, minimi ja maksimi) sekä joitain ehdollisia funktioita (jos, laske.jos, summa.jos), - eri laskentapohjissa sijaitsevia arvoja.
Tavoitteena on kyky ymmärtää ohjelmoinnin periaatteita ja ohjelmien merkitystä teknisissä järjestelmissä.	Ohjelmointi Kerrataan algoritmien ominaisuuksia ja syvennetään ohjelmointitaitoja jollakin korkean tason lausekielellä. Perinteisen ohjelmoinnin perustana ovat - luku-, kirjoitus- ja sijoituslauseet, - ohjausrakenteet (peräkkäisyys, valinta ja toisto), - muuttujat sekä - aliohjelmat.

	Laaditaan ohjelmia pienistä harjoituksista omiin sovelluksiin.
--	--

TYÖTAVAT

Työskentely perustuu mahdollisimman paljon yksilölliseen harjoitteluun opettajan antamien ohjeiden ja tehtävien pohjalta. Ryhmätöitä tehdään erityisesti ohjelmointia opiskeltaessa.

ARVIOINTI

Työvälineohjelmien arvioinnin kohteena on sekä työtapaa (järjestelmällisyys, itsenäisyys ja/tai yhteistyökyky) että tuotosten taso ja omaperäisyys. Kunkin työvälineen käyttötaito varmistetaan myös käytännön kokeella, joka voi olla läpäisytesti tai arvosanalla arvioitava testi.

Ohjelmoinnissa arvioidaan sekä työtapaa (järjestelmällisyys, itsenäisyys ja/tai yhteistyökyky, dokumentointi) että omien ohjelmien selkeyttä, toimivuutta ja omaperäisyyttä. Ohjelmoinnista järjestetään myös joko koneen kanssa ratkottavia tai pelkästään paperille vastattavia kokeita.